

بازرسی شد
۳۶ - ۳۷

بازدید شد
۱۳۸۲

کتابخانه مجلس شورای ملی	
کتاب المره فی الفقه	
مؤلف	موضوع
۴۷۶۹	تاریخ تصدیر
شماره ثبت کتاب	
۶۴۸۳۴	

۵۰۹۷
کتابخانه مجلس شورای ملی
۱۳۸۲

خطی در فهرست شده
۴۷۶۹

حجة الوصف ليس بعد لكنه مرجح بوجه
 اذ فعل العبد بالاشارة فالجبره فروع فلا تشار
 ثم اجتماع الالام والاشارة على ذي الجهات فتحسين لعقلا
 القول في العموم والخصوص
 ومن ما وكل فرد اشارة من العموم كالمثل ما ذكر
 وللعموم صنع وضعن له كالجمع ان يصف والام مع
 ومطلقات الاشارة ليرتفع الا الى الشان ثم يصف
 مفردا ومحملة بالام او كتر جمعا فعمومها ابوا
 في غير نفى وعموم المنسنة كترك الاستقلال ايضا لانه
 على الذم شاع وقل قفوا لهم اشفاي الخطاب لا بعم
 والحجج اذناه ثلاثة وفي نهاية التحصيل واحد يفي
 اذ بعموم وخصوص او شانه تحقق العسالة المطلبة ٢٢
 ما عام

ما عام الا وقد خص وما خص صار مجازا فانما
 والتحجج حجية في الباقي والخص لازم على الاطلاق
 وان مخصص تعقب الحمل ففي سوال اخر كيف الى العمل
 فارجع الى الاصل وعاما للحقا بمضمون لبعضه خصصا
 في ذابا غلبته المخصص واول الظاهر بالمنصص
 حتى المناطق بمفهومها والاب في الاخبار ان تعمل بها
 ان فهم العرف وكاف وال مطلقا خصص وذاع الما جده
 اذا احتمال النسب مرجوح من تشبه الفاه تخصبص الزمن
 ما شاع في امته فمطلق في المقيد والمطلق فبقدره بالذمى لا يطلق
 فارجع الى المرجحات او الى اوله اغزا واصل صلا
 لمجمل مثله قالوا مع المتساوي واصلها
 انما صار مجازا فانما
 في سوا الاخر كيف الى العمل
 في سوا الاخر كيف الى العمل
 في سوا الاخر كيف الى العمل

فالعادمون شرط فيقلدو من كان عدلا مؤمنا يجتهدو
واعتبر الوصفين في الراوي الجبر عنه وما عليه تجديده النظر
والاحتياط لازم اذ عدا واعلم المفتين فقها قدا
ولا تقلد متنا وقل عدة اجماع على ان لا يجمل

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله وصلى الله على رسوله الذي اصطفاه
محمد واله وسلمما وبعد احبب ان نظما ٢
في علمي البيان والمعاني اجوزة لطيفة المعاني

ابياتها عن مانه لم تزد فقلت غيبر من حسن
فصاحة المفرد من سلامة من نفرة فيه ومن غرابة
وكونه مخالف القياس ثم الفصيح من كلام الناس
ما كان من تنافر سلما ولم يكن تالفهما

دهو

وهو من التثقف ايضا قال وان يكن مطابقا للحال ^{عنه} _{البدل}
وهو المبلغ والذي يؤلفه وبالفصيح من بعبير نصفه
والصدق ان يطابق الواقع ما بقوله والكذب ان يعدا
وعربي اللفظ ذواحوال باقى بها مطابقا للحال

باعتبار

عرفانها علما هو المعاني منحصرا الابواب في ثمانى
ان قصد المنجز الحكم قسم ذافائدة وسم
ان قصد الاعلام بالعلم به لادها والمقام انتبه
ان ابتدئا فلا يؤكدها ان يطلب باو هو فيه مجدا
وواجب بالنظار وحسن التبدل بالاعتبار
والفعل او معناه ان اسنده لماله في ظاهر ذاعنده
حقيقته عقلية وان الى غير ملابس مجاز او لا
الحذف للصون ولا لكار لاحتراز او لا اعتبار

حقيقة عقليتها

والذكر للتعظيم والالمانية
 وان اضمار يكن معترفا
 والاصل في الخطاب للمعنيين
 وعلية فلا اختصار
 وصلته للجمل والتعظيم
 وبشارة لذى فهم بطي
 والعهد او حقيقة وقد
 وان تنكره فلتحقير ٢٢٢
 وضده والوصف للتبيين
 وكونه مؤكدا فيحصل
 واسمه والتجز المباح
 باسم به يخص والابدال
 او ردا مع الى الصواب
 والفصل للتخصيص والتقديم
 والبسط والتسبيه والقرينة
 والمقامات الثلاث فاعرفا
 والترتبات في العموم البين
 وقصد تعظيم او احتقار
 لسان والاباء والتفخيم
 في القرب والبعد والتوسط
 بقصد الاستغراق او ما انفرد
 والقصد والافراد والتنكير
 والمدح والتخصيص والتعيين
 لدفع وهم كونه لا يشمل
 ثم يانه فللا ايضا ح
 يزيد تقرير الما يقال
 والاصل تفصيلا مع اقرب
 فلا اهتمام يحصل التقسيم
 كالاصل

كالاصل
 كالاصل

واصحها فالاصح
 كالاصل

كالاصل والتكبير والتعجيل
 نقيا وقد على خلاف الظاهر
 ومفرد او بهما فلا ينفرد
 والذكر للتعظيم والالمانية
 وان اضمار يكن معترفا
 والاصل في الخطاب للمعنيين
 وعلية فلا اختصار
 وصلته للجمل والتعظيم
 وبشارة لذى فهم بطي
 والعهد او حقيقة وقد
 وان تنكره فلتحقير ٢٢٢
 وضده والوصف للتبيين
 وكونه مؤكدا فيحصل
 واسمه والتجز المباح
 باسم به يخص والابدال
 او ردا مع الى الصواب
 والفصل للتخصيص والتقديم
 والبسط والتسبيه والقرينة
 والمقامات الثلاث فاعرفا
 والترتبات في العموم البين
 وقصد تعظيم او احتقار
 لسان والاباء والتفخيم
 في القرب والبعد والتوسط
 بقصد الاستغراق او ما انفرد
 والقصد والافراد والتنكير
 والمدح والتخصيص والتعيين
 لدفع وهم كونه لا يشمل
 ثم يانه فللا ايضا ح
 يزيد تقرير الما يقال
 والاصل تفصيلا مع اقرب
 فلا اهتمام يحصل التقسيم
 كالاصل

قد يفيد الاختصاص ان
 قد يفيد الاختصاص ان

بل همه مراد ای است
 کما کیف این است
 فهدر لطلب تصدیق
 عدایه بالوضع و ایضا مثل ما
 وقد استطباه و اتفرجه
 و غیره الی کون و التفرجه
 و الامر و هو طلب الاستعلاء
 وقد لا انواع يكون جائز
 قد يقع الخبر للنقل ۲۲ و حرص فی بعض او تامل
 للخصاص و للاعواء بحرف موقوف الاشياء
 ان نزلت تالیه مرتان بنیثه کتفها او نزلت کالعاربه
 قد يقع الخبر للتناول و احرفه فاد تامل
 افضل و رزق توصل فی اصل بجایع المرح ثم الوصل
 للمال حيث اصله قد سلما و اصل ان مرجح یختصما
 توفیقه المقصود بان قصه لفظه لا یجاز و ان طاب
 ایامه

براهینه و ضرب الادل
 قصر و حذف جمله او جمله
 او جزء جمله و ما بدل
 علیها انواع و منها العقل
 و جاء للتوسیع بالتفصیل بان
 و الاعراض التی تبدل
 علم یا یعرف ابراد و اطرفه مختلف
 و کونها و اوجه الدلاله
 و ما به لازم موضوع له
 اما مجاز منه استعاره
 تبت علی الشبهه و الکنايه
 و طرفه تشبیه استبان
 و لو خبا لیا و عقولها
 و منه بالوهم و بالوحدان
 او فیهما بختلف الخیرین
 و وجهه شتر کافیه و جا
 و ضاعوا فحس عقولها و ذرا
 واحد او فی حکمه اولاً کذا
 و الحاف او کان کمثل
 اداته و قد یذکر فصل

A

و غرض منه على شئ به يعود و او على شئ به
 فباغتت بار كل ركن اسم انواعه ثم المجاز فافهم
 مفرد او مركب و تارة يكون مراد استعاره
 يجعل فذلك الداء اوله و هي ان اسم جنس استعمله
 اصلية و الاغتبا بعيه وان يكون ضد افعال محكية
 و ما به لازم معز و هو لا ممنعا كانته فاسم الى
 ارادة لنسبه انفس الصف او غير ذلك اجتمعت ان تعرف
 علم السديع وهو جنس كلامه بعد رعاية الوضوح و المقام
 ضرابان لفضي كجنس ورد و سجع او قلب و شريع ورد
 و المعنى هو كالشبههم و الجمع و التفسير بقا لتقسيم
 و القول

هذا الرسالة المسماة بالذرة في علم الفقه

بسم الله الرحمن الرحيم
 افتتح المقال بعد البسملة بجل خبير منعم والشكر له
 مصليا على نبي الرحمة والده الاطهار واصل العصمة
 وبعد فاعلم طويل سلمه سامكة افلاكه وانجحه
 وان علم الفقه في العلوم كالفضا البازغ في النجوم
 بنوره من بعد شمس المعرفة معالي الدين غدرت منكسفة
 كد نظم الاصحاب فيه من غرر ونثر وانثر النجوم من درر
 وهذه منظومة في الفن تدخل في الاذن بغير اذن
 تدعو الى ابقائه وحفظه وضبط معناه بضبط لفظه
 فله تجت من الغرر ذي الشرف فانظمت في الدرر من حصي التجف
 تدموا على ملائكة العقبان على نحو الحزرة الحسنان
 غراء فله رسمها بالذرة فاربحتها عام الشروع غرة
 اعد دنها ذخيرة للاخوة ارجوا بها تخفيف ودر الوان
 واسئل الله الكريم ذا المسكن ان يفرق النفع بهما قد كثر

ويجري على لسان ويطلق اللسان بالبيان
كتاب المياه **القول في المياه**
 الماء ما سقى ماء مطلقا فصلا على الناس ظهورا خفا
 وانما نجس لو نجس من نجس حل به فنجس
 فلو نثر ارض الریح او طعمه حسا على الصبيح
 او كان دون الكروا كذا لانه شئ نجس وان ورد
 وما عدل فكان فوق الوارد فهو على الظهر بقول واحد
 ويسوى الكرو وما من ذلك في نابع الماء ما جرى وما
 فالسبر كالجاري طمورا مطلقا لا يقبل النجس من محض اللقا
 كذلك عين ماؤها فيها كد وخارج رشحها كثر وتمد
 والعين لا ينجس ما لم ينقطع وهكذا الحمام في قول منع
 والاجود اشراط الكرو فله فيه مع المنيع حب بجري
 والكرائف وزنوما سا رطل بارطال العرائق فله
 وكل يد منه بالاشبار سبعة اضاف على المختار
 يبلغ اشبار ثلثة سبلا ثمن واربعين شبرا كلا
 وهو على التحفيق كالنضرب على الحجار لا على الترتيب

وليس للحمى من ناشير وشذ من مدحض بالغد
 وسنوي الاشكال فيها نصف وسنوي السطوح والمختلف
نظير الباه
 يظهر التابع ان فترا ذوال ذاك العارض الذي طرأ
 وغيره انصال ما لا ينفعل عام فغير اذابه وصل
 والكرة يظهر بالزوال ولا الاقل منه بالاكمال
 ونظير البئر على المشهور بن فيها للثور والبعر
 والمسك المابع بالاصل وما في حكمه كالمغلف الذما
 والمني والذي يضاف قد وكل ما اسند وضعا
 فان طفي الماء فنجى بالاربعه تمنع مني يومها موزعه
 ونزح ككامل للبعرة والنجد والبقال مثل الاحمره
 ونزح سبعين من الدلاء معاده في مثل ذلك الماء
 ان مات فيها احد من البشر سبان فيه مسلم ومن كفر
 ونزح سبعين لوط الغده والدم ان بكتر والاعشده
 للقر والكلب وشبهه وفي بول الرجال اربعون فان
 وانزح ثلثين ماء المطر مخالطا اعيان ما في الحبر

نحسين به

واكتف بالبع الحجب وكج مرعنا والكلب ان جناح
 والطير ان مات عد العصفور وبول مفظوم من الذكر
 وفاره في الماء قد فستخت او سقطت فيه وفيه انفتحت
 فان فصدت شرطها فابث ثلثه لونها كالحبه
 والخمس في ذرق اللجج قد جعل ونخص بالجلال اذ سواه
 اما العصاين وبول المريض فواحد في كل واحد شرع
 واختلف الفقد في الاخبار والكل للندب على المختار
 والفصل بين البز والبازعه سن اخبار راسه منبوعه
 وحده بالبد خمس اذرع في صلب ارض او علو منبع
 وسبعه ان فقد الاحرا وليس من حجر مع التذاني
المضاف والاشارة وغيرها
 ما ليس بالمطلق بالمضاف يدعى كماء الورد والخلاف
 ثمنه مزوج ومنه معص ومنه ما باسم المصعد اشهر
 ونجس الضليل والكثير منه ولا بشرط النجس
 ان نجسا لا في عدم اذعدا على الملا في بانفاق من حله
 وطهره ان عاد ماء مطلقا كطهره والقول فيه سيفا

نسخه دوا واحد به نسخ

وليس شيء منه يرفع الحدث ولا يزيل حكمه شيء من حيث
 وما منع ليس بمطلق ولا من المضاف كالمضاف جعله
 وليس في الاستنساخ غير ظاهر وخص بالنجس سور الكافر
 والكلب والخنزير لكن اجنب محرمان نزها ولا يجب
 ولستن من ذلك سور الكافر فانه افضل من ماء فيتي
 وكل ما ليس بطاهر فلا يصلح للطهیر ولا من يسل
 ولا كذا الغصوب اذ يزيل وليس للرفع به سبيل
 وكل ماء رافع للاضغور فهو طهور عندنا فاستنصر
 وهكذا استعمال الاكبر على الاصح بيننا والاشهر
 وكل ما استعمل في رفع الحدث فبالتفان ليس يرفع الحدث
 وفي بقاء طهره الخلف فشي فبعضهم فيه مع الاصل شي
 في مطلق الغسل والاحقره والغسله البتة للصبره
 ومعظم الاصحاب ينفون اليها جريا مع التاخذ عنه مطلقا
 فنجس الماء ويظهر المحذ اذا تم الغسل والغسل افضل
 وما الاستنجاء طاهر اذا لم يتغير وصفه وصب في
 من خارج ومنه ما نعتي من خرج والحكمه لا بعدت

والمنع من غسله التحام لانها في عرضة الاوهام
 فان على الظاهر فيها واجنب وقد اهل بغيرها نصب
المشبه
 مشبه بغيره لا يتحصر كعاد المشبه دون المتحصر
 فان يكن بغير طهر النجس فليس للظهور فيه ملتبس
 ولو اصاب طاهر اظاها وليس للنجس وجه ظاهر
 ولو اصاب على رفع الحدث لم يرفع وليس هكذا الخبث
 وحكم مغسوب لما يشبهه اذ لا يثبت له ما فيه
 فليس يجزي مطلقا الغسل ولا الوضوء تحللا فلا اصل
 والحكمه في المضاعف كغضب فاحكم بها واطلق القول نصب
 كذلك غير رافع من مطلق في الرفع والقول به لم يطبق
 ان يزيل منهما الا اذا منفردا واخصر المفا له
القول في القوس
 لا يجب الوضوء الا ان يجب مشروط فان يكن يد باندا
 والظهور شرطي في الصلوة مطلقا وما بها كثرها فالحكمه
 من ذلك المرغمان عندنا وشذ من ابدى حلا فاعلمنا

وفي الطواف الفرض دون المسح على خلاف بخلاف ما وجب
 ولا يجوز مسخطة المصحف لمحدث بنص بن زيد و بن
 وسن للمامل اياه بلا سن وللتالي وان حفظا الى
 كذلك للدخول في المساجد ونحوه زيارة المشاهد
 وهكذا في احوال اصحاب الولا للخبر المروي فيه مرسل
 ولصلوة ميت وان مرد على القبان لعموم ما ورد
 ومثل وقت الفرض للمناجاة وبعد فضل الفرض للمعقب
 وغيره ما من المناسك من حج او من عمره للناسك
 وحاجه بسعي اليها من طلب وزوجه زفت الى من خطب
 وفادم باق الى اهل له حتى يوافي بالسرور اهله
 وسن للزوم ووطى الحامل وللجماع قبل غسل العاسل
 ومحب يريد ان يعسلا او ان ينام قبل ان يعسلا
 او كان للاكل والشرب بعد او بعد الاحلام للوطى عد
 او ضد العمود الى الجماع للمض والمقول من اجماع
 وينبغي عند ذكر الحائض وقت الصلوة بدل الفرائض
 كذلك ان كانت اركان الاكل اذ صحت في ذلك الحد بغيره

ويندب الكون على الظهارة قدم عليه حامدا انا ن
 كذلك التجديد للظهور فهو كثور ذوق فرق الثور
 فان بصادق الخلل حدثا اغنى فلا تعد لذلك العلاء
 وكل ما لم يجمع بالاكبر فهو ظهور رافع للاصفر
 يفتي عن الواجب فيما يجب من غايته فيها الظهور بطلب

موجبات الرضوء

بالبول والغايط والريح جوف والنوم مثل النوم والفعل غلب
 من سكر وجنون او اغشاء ومسح بدم النساء
 ولبن الاحداث ذات الحج ناضه للظهور ما لم يخرج
 من مخرج اصلي او من غارض ان صار معناد ذلك الناض
 وما بالاسبيراء او قبل بدا من بلل مثبته كالمسنداء
 وسن في الخارج بعده وفي وذي ومذي في الاصح الاثر
 والغنى والرعاف والتخليل وقبده الاخير بالمسبل
 للذم والكل بما يسكنه فان خلا منه فليس بكرة
 وفتح احليل ومس الخرج من داخل ان حدثت لم يخرج
 ومس فوج امرأة ولتمتها ان كان قد قبلها عن مشاي

ودعاء

وفرك عسل قبل اورد بن قبل الوضوء ناسبا في الاظهر
 والضحك في الصلوة والقرآن ما لم يكن على الاذى بصاين
 وهكذا من بعد ظلم وغضب ولا غضاب ولا كذب من كذب
 ومثله لباطل الاستحار او انتهى عرفا الى الاكثار
 والشك من بعد الوضوء في خيل او حدث من بعد او حال العمل
 وفي زوال العذر للمخرج عن خلاف من اوجبه وان وهن
 وما مضى من غايه او من سبب بحزبه ظهر واحد اذا وجب
 والاف بالاجزاء في المندوب والمنع وجه لابس بالمرغوب
 والظهور من ذي بطون وحسب اذا اولى دأوه لا يلمس
 وانما عليه ان يجتهد لما مضى وقد عفي عما بدا
 ولو فاض احد الامرين بنى على الظهارة في البين

احكام التجمل

الشتر للعودة فرض ملتزم فإرها عن كل راء محترم
 ويمد عن الضيلة في التجمل معظا الوجه المصلى
 فلا نقاب لها ولا تستدبر وانتهى للمحظ هنا في الاظهر
 ويسوى البناء والصحاء فلا يورى الضيلة البناء

وقا اضطرار جواز او خيرا وقبل بل عليه ان يستدبر
 وان يفرض نظر ان قدم ستر عليها اخذ بالالزم
 واغسل بما يخرج البول لا يمنع في ذلك عنه بد لا
 والقول بالمرّة عند مثل وثن حزنا والثلث افضل
 وانث في الاثر بالخبار ما بين غسل منه واستحار
 الا اذا كان نغدي المخرجا فعين الغسل بما قد خرجا
 والحد في الغسل هو النقاء واختلفت في غيره الآراء
 والقول بالاكثرب من ذلك من ثلثة لادونها قول من
 وليس يجزي ذوا الجنا والشعب عن عدد يفرق فيه وجب
 والشرط في الماء ذهاب الاثر من بعد عين بخلاف الحجر
 وكل جسم فالع مثل الحجر ان اذهب العين وان ابقى الاثر
 واللون يفضى ببقاء العين هنا وليس الزج مثل اللون
 والتجمل اجنبه حتى يفسد والثروت والعظام والمستفاد
 والرميل والتراب والتفصا وكل ما يستوجب التجمل
 وفي حصول الطهر بالاحناب وجه اذا لم يفض بالكفبر
 ويكرو استقبال جرم الغصم والشمس والفرج ومنهم من حنط

جرما

الجمرة

والبنوق الزرع خرف العذر فلا يمايلها ولا يسند بر
 ويكره الجلوس في الشوارع ومنزل التزائل والمشاع
 وفي فناء مسجد او دار وهكذا ساوفا التمار
 وموضع اللعن اجنب والحجره خرفا لا ذى مما بها والمقبرة
 والبول تطيبها ومن فيام وفي المحل الصلب والحمام
 والماء مهما كان حتى تجاري اذ هو ذواهل ذوى الفراء
 ومن فيه الاريناد للمحل والاسنار بالتمام حيث حل
 وان يغطي اتراس بالفناع ضد حياء فيه وانباع
 ويح بيسرك واليهنى اخرج ولا تظلم اقامه في المخرج
 واجنب التراب والطعام والاسنابك ثم والكلاما
 الا الذي يفرض منه او ين كالرد للسلام والتذكار المحسن
 وابه الكريه والحكاية لقول من اذن للروايه
 ومل على اليسرى وياها وابدء بنحو ومن البول اجنب
 وامسح بفسح وادء الوهم بها عن بلل اذا بدا مشبهها
 واستنج باليسرى ملك ابري بمثله ونزهن الاخرى
 واول الاجمار في استنجار واش الماء على الاجمار

والجمع اولى فيه لغو د وفدم الاجمار صوتا للبد
 واسبح اذا فرغت باليمن او اليسار البطن مسح هون
 وادع على الاحوال وهي لغو الى ثمان نتهى بما ورد
 واخذت الدعاء والاذكارا حال الخلى ودع آجبارا
 وهذه الاحكام الامتروا ويؤبه مما مضى بالبد بصف

فرايض الوضوء

ان الوضوء غسلان عندنا وصحان والكتاب معنا
 فالغسلان الوجه واليدان وصحان الرأس والرجل
 والوجه ما بين الفصاحين مما جرى الابهام والوسطى
 وما على الصدغ ولا العذار غسل ينص جاء واعبنا ر
 ولا على ستر من شعر طولاً وعرضاً خارج المقدم
 وموضع المخذف كالعارض ولا يخرج ولا يدخله فيه كلام
 وخص مسح الرأس بالمقدم وان اخذت بالتواحي بسلم
 وضمي اليدين والرجلين بالرفقين حد والكعبين
 ويدخل المرفق في حكة اليد والكعب في الرجل بغير جند
 وهو على الاظهر فية القدم ما بين عظم الساق والمنظ

وما على الباطن شيء من عمل ولا على الزايد من غير المحل
 والحكم في الشرع بكل موضع مخالف لغيره فاسمع منع
 فالفرض في الوجه إلى الشرع نقل وفي البدن عنه من المحل
 وهو مع الرأس على وجه البدن وماله في الرجل شيء من عمل
 وأوجب استيعاب ما قد غسله والظول في الرجل وغيره فلا
 يجوز المسمى فيه مطلقا وإن دون أصبع كان على رأي ^{كثير}
 وأبدى باعلى العضم مما انفصل وخذ من الخارج ما يتصل
 والغسل في مال بلاد بار وانت في المسح على النجاسات
 ولا يجوز المسح إلا باليد وحدها لئلا يذم فقد
 واحظ بطن الكف في الشاع وقد تم الظاهر على الذراع
 والشرط في المسح بقا فضل الذراع فلا يخرج سبحانه جدهما
 وليس ما نفا وجود البصل في الرأس والرجلين في الرأي ^{الجلي}
 وباشرا لانفعال كلهما ولا قول فيه من سوا عملا
 وربنا الكل وقد تم أهمنا في الغسل والمسح وإجماع هنا
 ودلها على المستلف فان يحذف كله فاستأنف

شروط الوضوء

بشرط الوضوء بالاسلام والعلم بالاصول والاحكام
 وضده مفارنا معينا به بزه خاصة مضمونا
 والوجه كالفأبذ عند بعضنا شرط وليس ذلك شرط عندنا
 وكل ما ضم إلى التقرب من عابذة يبطله في الأوب
 وشرطه في الماء ما قد سبقا من كونه طهرا مباحا مطلقا
 لم يلبس النظير منه للحديث اعماله في سالب من الخبث
 وفي المحل طهره ورفع ما يحول عن كمال ما قد لزمنا
 والاختذ بالاطراف حيث تأذ اعباه حتى يحيط بالطلب
 وفي المكان كونه مباحا فان يكن عضبا فلا فاسحا
 والغضب في المص والاراء كالغضب في الظهور والمكان
 مع انحصار فاذا لم ينحصر فلا لامر بظهور مستمر
 وحكم ما في وضه او في ذهب حكمه صالح في انا، مغضب
 وكل ما ترش شرط للعمل دون الوجوب فهو مطلق ^{شك}
 والشرط في الوجوب دون العمل وجوب مشروط به في ^{المحل}

علامات البلوغ

وفيهما البلوغ والعقل ما لولا كان فرضه النبيهما

وماء البلوغ اما المحل او فانه سن التي ستمعلم
والحل والحض دليل البين كذلك الابتنان في الاثن
والسن في الالانات تسع والذكر بزاد سنا في الصحيح المشهور

سنن الوضوء

سم على الوضوء واسئل افضل كهنك عنلا بالفا للفضل
واحدة للنوم والبول ورت ثابته للتجو والفضل اطرد
في الكلالا الرجوع والفضل عم ومنه الاكفابواحد يتم
ثم مضمض بعد ذوا سئلون مثلثا وباد بابا بالاسبق
رتن بالفضل فذلك افضل ولا سئلته وذا قد بطل
والمسح لا تكرار فيه و اذا كرر لم يبطل وضوءه هذا
وكل شعر خارج المقد ر في الوجه فلاب غسله في الا^{ظهر}
والاعتراف باليمين افضل والفضل والمسح بها افضل
واسئلون ذلك مسح اليسرى فوالها اليسرى فذلك احري
واغسلها اليمنى وصبا اثر في غسل الاعضاء والقسم ذر
وشن بالماء على الوجه ودع صغفا وذر حص فيه للفرغ
ويبدء الرجال في غسل اليد بظاهر الذراع في المؤكد

عكس النساء فابناء هته بالبطن دون الظهر منه سنة
وحد فضل المسح بالاصابع عرض ثلث في الصحيح السابع
فامسح عليه صبلا لامد بما فصبها من خطر من قد حظرا
والافضل المسح بكل الكف في كل من الرجلين للمقر الوفي
وسن عند كل فعل ما ورت وبعدة الحمد الحج ما قصد
ومن اكيد السنن الاسباع وحده مده هو البلاغ
وبكره استغناء بالغير ما لم يبلغ التوئي المحرما
وليسرك البجفيف والتندل فتركه حتى يجف افضل
وبكره الوضوء بالشمس والابن المطلق غير التمس
وكل مكره من الاستنار وهكذا مختلف الانظار

وضوء المصطر

الظهر للفا فذ بعض الاربعة يتم بالباقي ولا يجبر معه
ففا فذ اليدين والرجلين وجه وراس ليس غير ذين
واقطع البعض بريد ما يجد لا يجبر البا في سباق واعضد
والحكوه فيما كان من جباثر مسح لها ولو بوضع ظاهر
وهي على الاظهر ينبع الحد فامسح عليهما كلها فيما شمل

ويسقط الوضوء على الحجر د فكيف بغيره في الاجود
 وفي اضطرار لسقط المباشرة في الكل ان لم يسقط المشاورة
 فليشترط الغيرة غير النسبة فانها منه بلا مشية
 كذا الموالاة والبقاء التدا للمع فليسمح بما جردا
 وبالغيبه اسلم جميع ما كان عليك دونها محرما
 كبح خف وكفيل رجل ونكر معقول وزيد غسل
 وفي استراط عدم المندوحة قول ولكن لا اري بضحجه
 وكل ما يتبع فضا فاضد به رشا داد ونحى ترشد
 واجتنب الابعاد من حنى اذا شاركه الا ضرب في دفع الآذ
 فان نأى الغسل للرجل فلا يمسح على الخف وعين او لا
 والمنع منه مطلقا ما اول فالغسل في الغالب عند بدل
 وقد يبيح غيرها من عذر مسحا على الخف كخوف الفرس
 وكل ما با الاضطرار فله جيب فزكه عدا محل بالطلب
 وكل ما ند جاز باضطرار فلا يما د بعد في اخيرا
احكام الغسل
 فاركب شي منه بساقتنا كان اذا جفت النبي فقدمنا

فان يكن فيه مداوه كفي ذلك ان رتب ما به افشغى
 كذلك الشك باثناء العمل فان يكن من بعده فلا يخلو
 والشك في الاخير ما لم ينقل عن المحل او يطل فعمل محتل
 والقول في الشرب نظير الشطر وكل ما فيه فقيه بحري
 والشك في جفاف مجموع التدا بلغي اذا ما الوقت في الفعل با
 وموفن طهارة قد شك في بطلها بمضى بلانوفف
 وباحتمال الطهر بعد المانع لا يسقط الفرض بلا مدافع
 فان يكن بعد كلا منهما مشبهما عليه ما نفذ ما
 فهو على الاظهر مثل المحدث الا اذا عين وقت المحدث
 والشك في الطهر اذا كان فعلا مشروطا غير محتل بالعمل
 والظن كالشك فان هوئند الى دليل فالبه بسند
 وكثرة الشك في الطهارة مثلا الصلوة لسقط اعناء
القول في الغسل
 الغسل فرض من جنابه ومن مسلب في خلاف فله ومن
 ومن دم كحاض او نفسا وتأنيب من استحاضة النساء
 والكل منها واجب لما يجب من غايه لاجلها الغسل طلب

ويسحب كلها لذاته وكل ما سحبت من غاياته
 وكل ما الوضوء فيه فندب من غايته فوجب اوله بحسب
 وسن في الجمعة والعهدين وقبل الاضحية الفسل في يومين
 وبعده الضدير والمياهلة من شهر ربيع الحجة ذي القعدة
 ومبعت الظهر ويوم المولد ويوم نبروز الفرس اسعد
 وفي ثلثة بايام رجب الطرفين والوسط المنجيب
 والليله الوسطى بهذا الشهر وشهر شعبان واول الفطر
 وفي فزادى رمضان الاعظم ليله كذا اول يوم مكرم
 ولا تدع غسل ليلتى العدر وليلتى قبلها من وشهر
 كذا ثلث بعدها اخراد والشفع من عشر اجبر زادوا
 وفي اخر العدر غسلتان فهذه الاغسال للزمان
 وللمكان مكة المعظمة وطبة المدينة المحترمة
 والمسجدان فيهما والحرم للبلدين وليث محترم
 وسن للاحرام والطواف والزيارات بلا خلاف
 وروية الامام في المناسك لدره ما يهضد من مرام
 والضرب في الارض لسير ذي ربه وللشهاد بالخصوص فذو

والاخذ للثريه والمياهلة وعمل استفتاح كسفا للنازلة
 وفي صلوة هي الاستحارة او طلب حاجه محنارة
 او طلب التسفيا وشكر المنعم او لتوق الظلم والنظلم
 وللفضاء عن كسوف الشمس وفاته عهدا الفرض احترق
 وسن للناثب عاقد الفة من الذنوب كلها حتى اللطم
 وللذي اهلك شيطان ربه او مريضا غاسل منه فرغ
 ومن سعى حتى راي من فحل صلب في زمن انزاله فيه بحسب
 فان يكن حقا فشرط ندبه ثلثة غمض له من صلبه
 وان يك الصب له بغير حق فاطلق الذنب ودع شرطاً
 والوقت في ذبي سبب السبب وبشمر دائما الى العطب
 والملاوان الليل والنهار فيما نراد الغايه المدار
 والفسل في اول كل منهما بحري الى الاخر في نفسهما
 وكل غسل للزمان فذنب فوفه كل الذي به التنب
 واسن غسل الجمعة فخذ الى الزوال ففضاء بعده
 للبلد ثم البض يوم السبت ليس له من بعده من وقت
 وان خشيت فوفه فقدم من الخمين فاصد التقدّم

فان تمكنت اداء فاعدا ولو فضاء وفضاء لا تغد
وليس من تقدم او فضاء في غيره فاظهر الراء
والغسل للملوك ندب في الاصح واخر الوقت لذي ما النصح
فان تحدد زمن الواسد بسبعة فليس بالعبء
وهو على الاظهر غسل فاعشيه فيه الذي في غيره فلا عينين

واجاب عن الغسل واحكامه

الغسل غسل كل البشرة بينة في مثله معتره
ربيه ان شئت وان شئت والفضل في الزيد فالفضل
بالراس فابده واليمين تقدم على اليسار ويغسله اختم
ولا يجز عكسا ولا جمعا جمع به غسل ارماس تصدا
وان تخالف فاعدا غسل على ملحفة الناخير وانزل اول
والراس في الغسل بعم الزويه في ثلثا بعضه منقبة
وليس في الزيد من قول بناصال جاز وافضل
والصبي ذلك غير معتبر وهكذا الامرار ان جرى وتر
يحصل بالعمس وبالاخراج او يلقى غامر تحتاج
والغوص في الماء ثلث ان تصد في كل غوص واحد على التصد

وجاز فيه الايندا بالاسفل فضا عدا مثل التناول من عمل
والفضل بين الراس واليسار كز وكن في الغيب بالخيار
ما بين تكرار وغسل يصل اخر ماض بالذي ينهبل
فالغورة اعسلها مع الجبين او مرة واحدة في البين
والارتماس وهو في الماء يصب وليس للخروج وجه متضح
فلو نواه بعد اذ قد غمره صح اذا حرك كل البشرة
والغسل حال الرمس لا يرب حكما وبالتي اسفل المذهب
والغسل مخصوص بظاهر البشر فليس في البطن شئ والشعر
وحلل المانع ان ربت في محله والارتماس يغتفى
وكل ما امكن نزع شزع فالمسقط غير ما لا ينقطع
وكل غسل فالوضوء فيه يجب من قبل وبعد وقبله ندب
واسثن من ذلك جنابة فلا وضوء فيه اخر او اولا
والحدث الاصغر بين الغسل لا ينقض الغسل بحكم الاصل
بل يوجب الوضوء وحده كما لو كان بعد ما ضي وبمهما
وان يكن جنابه كما ضي بذلك من قبل الشربة المرفضة
وقبل ان الغسل فيها ينقض تجر اضغقه لا ينقض

وتلك الأحوال فيها الأكفأ بغسل ما بقي وإن كان شفا
 وسبب الأفعال قول السيد فكلمه من شأه مؤيد
 والحكم في تعدد الأسباب إذ اخل الكل بلا أسباب
 إن تحدد نوعا وإن لم يتحدد إذ اخل الكل فصد
 وضدان كان جنابه كفي والغير لا يكفي وفي الفروض
 والشرط في الوضوء شرط الغسل فارجع إلى الفصل ذلك الغسل
 والقول في حكمه واضطرار وخلل يعرف بالفصل من ذلك الجمل

سنن الغسل

سم عليه وأزل من قبل ان تشرع فيه جثا على البدن
 وأصل يد يدك بالعالمون ثم تمضمض بعد ذوا استسقى
 وأثر التثبيث فيما قد ندب في الغسل من غسل وفي غسل
 كذلك التزيين والتدبير من قبل إذ جنابه مسطردا
 وأبدى بأعلى العضو ثم الأهل ووال بين الكل فهو أولى
 وأذلك وخلل كلما لم يمنع بدنه أو تزعم ما يمنع
 واستظهر الأفعال في مثلها مما يزال الماء عنده في البدن
 وأسبغ الغسل بصاع ماء وأدع بما يؤثر من الدعاء

العكن في الغسل
 ونوعه في جنين
 شاي شكر

واجنب استعانة بالغير في غسلك كالوضوء بالوضو الوفي
 في كل ماء بكره الوضوء به فإنه في الغسل أيضا اجنبه
 وزيد فيه ركذ المرء بمس وماء يتر في حديث ملبر
 ولا تدع في الغسل أن تنزرا وإن امت حيث كنت النظرا

الجنابة وأحكامها

بالوطى في العزج وبالانساء جنابة الرجال والنساء
 فإن يغيب قد الحنان من ذكر في قبل أو دبر إن شئ أو ذكر
 اجنب منه فاعل ومنفعل والخلف في البعض من البعض
 وبثبت الحكم بوطى الميت لا وطى غيره إلا في الأثب
 ويحب النساء بالانزاع بلا خلاف فيه كالرجال
 وحده الخزيح مما اعتيدا وإن يكن تعارض قد زيدا
 ويعرف الموتى المشهور بالدق والشهوة والقصور
 إلا الرض ليس فيه رفوف ومذظن في النساء الرفوف
 والأكفأ بالدق في الصبح برت بالصبح فالصريح
 فإن علمت الحال فأترك الصفة وابن على العلم بها والمعونة
 وواجب في الخفض به عليه غسل يجب لوجبه

ولا كذا وجد في المستزاد فليس في حكمه البقيين حكم شد
وليفد الاول فرضا فليظع بانته بعد الخروج فذو فغ
ومحرم الصلوة والطواف وواجب الصوم والاعتكاف
والمسكن للتزبد واسم المستزل وما به الحن من ^{بمجرد}
ومحرم الغزائم المفضله كذا وبعضا منه حتى السبله
والمسجدان لسا اوجوا ذا والباقي لسا فيه لا اجنبيا ذا
ووضع شي في الجمع مفا لا اخذ شي فهو مما وسعا
ويحل ان اللبث في المشاهد محرم كالبث في المساجد
وهو مناسب لعظيم المحل لعظيمه فنعظم من بذل ^{حمله}
وبكره الخضاب والمنام كذلك السراب والطعام
وبالوضوء وماله من بدل في الاخر من خفق غير الاول
وجاز للمجيبان بقرء ما شاء عدا ما حضره فعدما
لكنه بكره ما زاد على سيع من الاى بفصل او لا
والمنع فيما زاد عن سبعينا بشدة جمع بين ما روينا
وسن الاستبراء بقول امثل للرجل المنزل دون المكمل
بالبول قبل الغسل ان يبتدئها والميع بالسبع اذا الغدا

فان يجد مشبهها من ببلد من بعد ذلك لم يعد من عمل
فان رآه قبل الغسل يبطل وصح ما قد كان من قبل البلد
الحجض
الحجض من دم النساء المعناد احمر ضراب الى السواد
سحق عبط سنن ذو دفع وغلاظة وحرة و لذع
والكل وصف ثابت في العالب وليس باللازم فيه اللازب
وحده الاخضر والاسد دم لما قد قل منه حد
افله ثلثة على الو لا تراه فيها كلها متصلا
واكثر الحجض كادى الظهر عشرة ايام بغير نكر
وما تراه حال پاس او صغر فليس حضا بانفاق واث
والپاس فمن لغوش او ينط سنون بالحجضين غيرها ^{نضبط}
والجمل ان بان وان لم يسنين بجامع الحجض على راي ركن
والحجض في دم النساء الاصل فاحمل عليه ما تاتي المحل
وبكشف العذرة عند اللبس نفوق العظنة دون العنق
والفر حدة الخروج كمن ابر كانه حجضها في الاظهر
ولا تراعي فان عادة صفته في عادة كانت لها موظفة

اللازب
حجسته

كان

وان تعارض صفة تقدم عادتها الاوّل من وصف الدم
والحد منها مرتان في ولا مجبته بينهما لم يفضل
تفقتان في زمان او عدد او ضمهما كليهما وهو الاسد
تصين العدة بالزمان فيه اذا تطابق الوضآن
فان يكونا فيه قد توافقا في البعض منه سابقا او لاحقا
اكثر العدة بالموافق من سابق من ذلك او من لاحق
ورث ذات عدد اذا تعدد ولم يزد زمان ذلك العدة
فان تعدد عتته او تعدد اخصها الاخرى اذا ما وجد
وذاث وقت اخذها الوقت بكلا وقت الحوض ثم لزم
فان يزد فالوجه اكمال العدة من عدد مشترك فدا طرد
وغير ذات عادة بنى على وصف دم الحوض الذي قد
ان كان ما بالوصف لم يزد افضاه والاقلامه اتمت
وكان ما ليس به لم يقصر عن اضر الطهر لها فاقصر
فان يك التمتد فعددا فالشرع قد حد لها مقدا
سنة ايام بكل شهر او سبعة وغيرها للطهر
لكنها ان لم تكن مضطربة كان لها واسطة مرتبة

بعد الصفات عادة الانساب وبعدها وطبقه الارباب
وتترك العبادات المعتادة باول الرتبة وقت العادة
وغيرها قبل اذا مضى الاكل والارباب الرتبة لاضرربالا
والدم قد سبق وقته وقد يجي بعد الوقت مع ضبط العدة
وربما ياتي بغير العدة مصادقا لوقته المحدد
والكل حصص لوجود المقتضى ان مانع عن حكمه لم يعرض
ومذ يكون الكل حصوا واحدا ما لم يخرج عن الكثير صاعدا
فان يزد فخص ما في العادة بكونه حصا بلان زيادة
وان يعارض زمن فيه العدة تخيرت بينهما في المعتمد
ومثل ذلك سابق ولاحق وربما ترجح فيه السابق
وكلا لاج رجوع الظهر لحائض فانها تسبى
فان رات وتبصت مستظرة الى النقاء او صفى العشرة
والاشهر استظهارها بما ورد بيوم او يومين والماضي استة
وما على المحب تمامه معنى حرم فامنع كل ذلك الحظا
ومحرم الطلقات ما لم يظهر ووطها في قبل لا بد
فان اناها فيه فله كقتر على الوجوب في منارها الاكثر

في الثلث الاول ديناراً في ناله نصف نصفه الثالث في
 وسجدة الحائض للعقمة مصغية كغيرها عزيمة
 وبكره الجماع من بعد النفا قبل اعتدال في الاصح مطلقا
 كذا الحضاير حاله وشدة من حرمة او حوض منها بالبدن
 والذكر في وقت الصلوة فذبت بعد رها عيدا لوضوء ولا يجب
 وليس يفتي من صلواتها عدا ما للظنون ان يفتي وقت الادا
 والصوم يفتي فاذا الحوض لكبر في عشرة فزادت له الحادي عشر

الصحيح

انفاس

دم النفاس ما ان مع الولد او بعدة في وقت الذي يجبد
 فلا نفاس ان يلد ولا ما كذلك ان رات دما مقدما
 او ان رات بعد مضي الاكثر او وضعت ما ليس بشئ البشر
 او نطفه وفي خروج العلقه وجهان دون المصنعة المختلفة
 وليس للنفاس حد في الاكل والخلف في اكثره فاش جلد
 ما ظهر المذاهب المنتشرة بخد بده كجهنم بالعشرة
 وتلك حد لا فلا الطهر ما بين النفاس والذي يفتي
 اما النفاس ان كثر ما بين فليس فصل الطهر شرط وبن

المختلفة

بل جاز في الدم بين ان يتصلا من غير فصل طهرا او يتصلا
 بعشرة او دونها من النفا وليس في حكم النفاس مطلقا
 وهو يحكم الدم فيما لو وجد ما بين ايام نفاس متحد
 فلو رانده او لا وعاشرا كان النفاس عشرة بلا مرا
 ولا اعتبار في النفاس بالصفة ولا الفسا والعادة المستلقة
 فيما يفتي من ذلك دون ما يفتي من حضاها على الصحيح المرتضى
 فان تعدى الدم عنه واستمر استظهرت نجوم في الحوض من
 فان تعدى عشرة فالعادة من حضاها النفاس لا كزيادة
 والكل كالحوض نفاسا في وقت ولم يجز عن حده الذي سلف
 والنساء في غير ما ذكره علماء توافق الحائض عند العلماء

الاستحاضة

بالضد تمام حوض قد وصف دم استحاضة لهن من وصف
 فهو دم ذو رقة وبنرة مع العناد بارود وبنرة
 وطلب في بصفات الاول كما يجي الاول في وصف ثلثي
 وليس افضل منه حد ولا الكثير وبه يفتي
 فهو برسم ما تزد ثمة مثله دم من الاحداث لا مدة لند

وهو قبل وكثير ووسط بكرسف لفضاده الكل افضط
فالاول الواصل غير التاني بكرسف من جانب بجانب
وحكمه الابدال والوضوء في كل صلوة في الاتح الاعرض
والاوسط التاني غير السائل بزاد حكيم من المسائل
تغيرها للحرفة الملازمة وعملها للفردون الباقية
والثالث السائل وهو تاني لذي ما مذموض غسلان
غسل الظهر بها وغسل اخر عند عشاها ولا يبادر
فتر الاول وتذخر الاخرى حتى يوافق الكل وضو اخرى
وجمعها الفرضين كيف اتفق جاز واول ذلك الذي سبق
ولاجوز الجمع بين الزائد على الصلوتين بغسل واحد
ولنفرد العصر به والعينه ان سلك من الدم المقدمه
وان انت تجتهد للحنس وليس فيه مطلقا من باس
وهو اذا ما فرضت فرض لزم ان كان وصل الفرض بالفضل^{الزيم}
وسنة الليل الى الفرض نضم وضمها بفرضه اولى بضم
والدم في حاله مذموبفصل والحكمه للاشده منها في جعل
والاعتبار بالوجود حيث جعل لا بخصوص الحال في وقت العمل

وهي بحكم ظاهر من بعد ما انت بما كان عليها لزم ما
وتسبح ذان الدم الغليل ما ليس للمحدث من سبيل
فيه من الصلوة والطواف وتس نزيل بلا خلاف
وليسبح ذلك غيرها وما كان على الحائض قبل حرما
فان اخلت فالصلوة مبطل كذا الطواف فعباد العمل
وهكذا الصوم اذا فضل ان سال عنها تاني اوله^{يسل}
وليس غسل الذبلة المستفله شرط له ومثل تلك الاثره
ان قدمت في الليل غسل او^{يجب} وقد انت فيه بغسل فطلب
والفضل للمسجد والغزاة والوضع والتر من اللوانم
وكل ما بغسل حائض بجعل فهو اذا ما اغسلت بالفضل^{حل}
وفي اشراط الوطى بالفضل^{نظر} والمنع بين القدماء مشهور
ولا يلج في الكعبه المحرمة ناذبا وتذم من فذ حرمه
من الاموات
المتما كان يلبث البشر من قبل غسل بعد برد انفسه
فان يكن الغيرة او قبل ان يبري برد الموت في كل البدن
فليس فيه الغسل لكن لا مسا فضل ان رطبا يكن لا بالبا

وان يكسر عصب العسل فليس من غسل ولا من غسل
ومنه غسل واحد فوجلا عن الجمع في منظره بدلا
وغسل ما مور بان يغسل للموت في التحن حتى يغسل
والعسل لا يسقط بالجمم ولا بشرط بما له يسلم
ولا يفسد كغسل الكفرة وفاقدا للشرائط المفردة
ولا ياكل بغسل البعض من قبل ان يكمل كل الفرض
والسقط لا يوجب ان لم يغسل فيه التحن بخلاف التكمل
وليس في مس شهاد غسل على الاصح وكذلك العسل
والنصر في المعصوم بالغسل فبقدا بالعسل مع طهر الجسد
والمس للقطعة ذات العظم من مس كته في الحكم
كذلك المبان من حي ولا غسل بمصوه عن عظم خلا
ولا يعظم منهما محرر وان يكن لعامة في الاجود
والشرط في القطعة شرط الكفاية فيفظ العسل بها بالعسل
والطهر بالمس ينفذ الاعلى قول ضعيف من فرض
وهو لا يجاب الظهور الاكبر من اكبر كته كالا صغر
فامنع به الصلوة والمس وما الحويا الصلوة مما علم

واجبا الطواف ثم العصر فليس لا يمنع ما لم يبد كر
الفصل في التيمم
من عدم الماء لطهر انقل المصعد طبب فهو البديل
كذلك ان كان ولكن امكن وصوله اليه من شئ منع
او خاف في النفس والعرض الضرر او ما له كالمال شان وخطر
فالمتضي للاذن عجز ما منع من الظهور وهو حد جامع
هذرا الظهور وانفسرا او ثبت المنع لشرط فر را
فنه ما كان نخوف من مرض او عارض من جرح او فرح عرض
او شين او من رمد او من ورم او عطش لذي جوه محرم
او خشية الضلال والضياع او قطع الطريق والتباعد
او لا يتي بل يجين واذا اصابه لسدة البرد اذ ي
او كان في استهاب ماء شدة او في اكتساب للشراء محنة
او سفر الماء بكل ما له او ما يضرد فده بجاله
او ضاف وقت الفرض في حمله او صفة ان كان في سبيله
او وجبا استعماله في مفرض مشرط بالماء من غير عوض
فالفرض في هذا ونحوه البديل والاصل لا يجري اذا فرض انقل

فهي

مهنة

لكن يعود ان تكلف التيب وارفع العذر بما ذكره
 وضابط البطلان محرم العمل لا التقي عما يقضه اذ حصل
 وعادم الماء عليه الطيب في سمي له بسهل فيها الذم
 فلو ساهم بين برى عدل والتم في الحرنة بحري لا انك
 فان احل ثم سقى فليعد من بعده او قبل ان عدو^{جد}

ما يستمر به

بحري الصعد بانفاق العلماء ونص قول الله من يتما
 وهو على القول الصحيح المعبر مطلق وجه الارض عرفا وحج
 او مدارا ونحصى او رسلا او من ندق الارض غير الوحل
 واخر نوابا اختيارا او استنفد منه علون البدان حونا نرد
 وامضد عوالي الارض والطرف كذا السباح الحجر وهذا قد
 ولا بحر ما كان غير الارض ولو بنات الارض كابر الارض
 او معدنا كفضة او كذهب وشذ من الى حوازه ذهب
 كذا الزماد مطلقا والخرف والجص والنورة فيما يصف
 وليس في مسهل من باس وذا ان كون ورايا الرس
 واضح يتما بشي بحر كذلك المعصوب غير المحبس

وكل ما يغيب الرشد ج من جابه عن الخلو صمد خرج
 فان نقنه ارض او شرط قصد معتبر عرفا وثبا با وليد
 او ما على غير ارض اشتمل من غيرهما ثم الى الوحل اشتمل
 فان ثا في نفض ما في الاول من التراب او جفاف الرجل
 فرضه الصعيد وجه الارض ولو ينقص في او نفض
 ولا اري يتما بالسلج والنصف في ذلك غير ملج
 وبسقط الفرض عن الذي كذا الطهورين وينقص اجد

كيفية التمس

احرب بكفتك على الارض معا واصح باعدا الوجه منك اجما
 مستوعبا للجمه والجبين من جانبها بالغ العرفين
 والحاجبين ودخول الحاجب حرم وليس مسحه بواجب
 واصح على البدن باليد من مستوجبا لظاهرا للكفين
 والباطن المصروب والممسوح في كلها بالكل منه فانثبه
 ويلزم النية والتوكل بنفسه الفعل بغير فضل
 مرتبا مبتدأ بالاعلى ورافعا محتملا قد حذرا
 والظاهر في المسامح كالمسوح شرط مع التدرة في الصبح

وفاصطرا رديفظ العسود في الكلال فالغرض هو المسود
وليجب الغضبة للبدن والضرب باليد من مرتين
للوهر ضرب ثم ضرب للبدن والقول بالوجوب غير جيد
والحزم فيما هو من غسل يدا نشئة للضرب فاحظ للملأ

أحكام التيمم

الوقت شرط صحة التيمم لا يفتد على الاصح الا ان يؤم
وجاز للفرغ قضاء واداء والنقل من ذي سبب وسند
وواحد منه متى صح كفي للفرغ والنقل فلو سببا
وكلاهما التيمم صح لم يفتد الصلوة منه في الاصح
في سفر فذ كان ذا وفي حضر فذ بقى الوقت ام الوقت غير
وغير من بعد الجنازة بعد الطهر اذا اصابه
ومهل الطهر بوقت الحاضر اذا دري يفتده للأخر
وهكذا الممنوع بالزحام وتنبها خبر من الاثم
وناقض للاصل بغير البدل كذا اذا تمكن الاصل حصل
فان نزل فليعد التيمم اذا نفض التمكن المندما
وان يجيد ماء با شيا العمل فليفض منه بانواع البدل

الا اذا روي ولما بر كع فليصرف للطهر ثم للرجع
ومحدث بالمسار وبعض الدما عليه ان يتي التيمم
فان يجيد ما، بفي للضغري فليبتهم مرة للكبرى
فان يكن يكفنها على البدل خبر بل فقدم غسل
ولبعد المجد بعد الاصفح تيممها لما مضى من اكبر
وكل ما ينجح المائبة من غايه ينجح الارضية
فهو عن الواجب والتدبير جلد عند العجز حيث الاصل
وجاز للتوم والجنائز تيمم لقادر كالعاجز
ولتيمم واجبا من احله في المسجد من خروج ملتم

القول في التطهير من الخبث

جميع الاهبان على الطهارة عدالتها في لها الاشارة
بول وقايط ونطفة ودم ومبنة مما في العرف له
والكلب والكاقر والخنزير والحز والفضاع والعصير
وخض منها اول وثانها بفضلني محترم الحيوان
وان يكن بعارض مثل الجمل ووطى انسان لمحييم شمل
وحكم ما يطهر من محترم كغيره على الاصح الاكتم

وشد من ظهر بول الرضيع فالصب فيه بدل غسل شرج
 والخبل والبغال والحجبر يبيع حل مجها النظهير
 وهكذا زرق الدجاج أن سلم من جلد محرم كما علم
 والفول في النجس في دم النمل في العفونة ما فطر من غير
 والدم في المأكول بعد فدا يندف ظهره وحل في الماء
 والأغراب النظهير فيما يحرم من المدرك وعليه المعظم
 أما دم البهية فالظهر وحل فيه بل الفول بحل فندف
 ويصفان بشمولا العلفنة وبالزوايات فجاءت مطلقه
 وكل ذي حسن من الحي أفضل فبته فظها الميت فحصل
 عدا صغبر كالشور فخرج من ادق بالصحيح والحرج
 وفارة المسك زكية وان من غير ما ذكر بالذبح بين
 وكل جن في ما هذا الجوهرة فظاهر من ظاهر بالذات
 فان يكن من نجس فهو نجس كاصله والفول بالظهر دروس
 وما اخواه الصريح فيما لم يذكر من بين فظاهر على الاصيل
 واحكم بظهير ما نرى من نجس من مثله ذاك شيئا من نجس
 وكابح ظاهر وهكذا حتى يبره ويعرف الجذب

الحفظ

والكفر عم حكيم كل الخبل وما عدا الاسلام من كل اللذ
 من كافر مرثدا واصلي محارب للدين او ذبحي
 او منكر ضروره مكابير وان يكن منجلا في الظاهر
 ومنهم الغلاة والخوارج وناصب عن الولا خارج
 وبلقي الطفل بام واب ويبيع التاب طفل ذبسي
 ونسوي خمره ماء العنب والمسكات كلها في المذهب
 ما كان منها ما نفا بالاصل لاجامد مثل الخيش الغسل
 والغلبان في العصير شرط دون استناد ليس فيه ضبط
 والحكم بالنجس في العصير بالعنق حتى بالشمير
 وفي عصير الثمر والزبيب قول ليس بالرفوب
 وليس منها ثقب واربع وفارة او زرع وعقرب
 والاسوخان ومولود الزنا ولا الذي ليس على مذهبا
 وعرفا نجس مما لا يحل وعرف الجلال جلال الانبل
 وشد من خالف في شيء مما ما دمضى فعداده وابدأ
 اما الحديد فهو ظاهر بلا ريب باجماع جميع العلماء

حكم النجس

ظاهر عین وصف ضد کتب بالبدل التأکل ان عننا حسب
 فان یكونا یا بین فالنجس لا یقصد فی حکمه الی الیس
 وهكذا التدی ما لیرتفضل نذوة منه الی غیر فضل
 والقول فی المینة بالتأثیر مع الجفاف عادم النظیر
 فاسلك بها منقح المسلك فی غیرها فکل ما یس ریکی
 وکل ما یغیره نجسا ومنجس وحکمه فذا کتسا
 وشد من خالف من قد خلف فالقول بالنجس اجماع السلف
 وان نص ذایله مستمکا نجاسة فذا یوا ان تسلكا
 فی غیره ما لا فیه فی ذاک المحل بعینه وان یکن فذا نصل
 ثانیة مستند من العسل منجس فی البعض من ذلک حل
 نجس ما الخف بعین البیب فلبس من سراه فی الذنوب
 والفرق فیما بینة و بین ما من خوف وصل ما نعد ما
 وسبق لاصلا لجمها هسا وذل من بالفرق فذا نضنا
 فان یلاق ما نفا فعدیری الی اجماع الحکم من خبر مریم
 وکل شیء جامدا وما نفع منجس باللقاء غیر النایع
 والغیب ویکون من الماء کا من یاب به فیما مضی فذعلما

التطهر بالماء

تطهر بما کل ما تنجسا بعارض عدا مضاف نجسا
 وین الاثنان ان غسله علی الذی یائی مطهر له
 ویتطهر الماء بملا ینفعل من المباد دون محزون یغزل
 وغیر ما بکلا التوعین یطهر من بعد زوال العین
 والشروط فیها بالبدل یطهر وروده والعصر فیما یعصر
 کذا الفصل العسل یطهره بنفسه فذکان او یعصره
 والصب فی بول الرضیع بلین فی الثوب کفی مثله یا کفی البید
 وذل فی الخلاف منهم فی العدم والمفلا صح والاصل السند
 فی العکل الامانص خرجا کالبول فالثنان الا المحرجا
 ومثله الولوغ فالغدير ثنان من ذللهما الغصیر
 والنق بالتثلیث فی الاران ما قول بالفضل والترجمان
 کذلک السبع علی الذی یغسل فی الحجر والکلب ومب الحجر
 ویترب الوجوب فی الخنزیر وان یخالف ظاهر المشهور
 ولا ندع ثالثه فی الابنة حرما ولا فیما سواها التا^{به}

التطهر بغير الماء

الارض بالمشي طهر الرجل وكل ما فوق به كالنقل
 وهكذا المسح بها والمعبر ان نذهب العين بهما مع الارض
 وان يكن كلاهما قد انقضى بالمسح عند ذلك يكفي
 واختلف في الطهر والجفاف والحرم فيه مذهب الاسكا
 ويدخل الزاب منها والحجر في طهر ما يعرف مما قبله
 ونظير الارض وما لا ينقل كذالتي في التي تحول
 ان جفتها الشمس بالاشراق ما لم يكن للعين شيء بان
 والند ما يحمله نضارا وما اورد خانا او بخارا
 وهكذا الابخرة المصعدة بعينها لسيرة مطردة
 والدم والنطفة يطهران اذا سخا لاطاها الحيوان
 فكل ما من نجس نكرونا مضارحيونا فطهر عندنا
 والحجر والعصيران مخللا بما غلاب طهرا وحللا
 بنضرا ويجلج انقلب ان يبقى الغالب فيه اودس
 وبانقلاب يطهر الدم النجس ان صاد مما طهره لا يلبس
 ونقض ثلثي العصب مذ حبل مطهر له كما به حبل
 واجعل زوال العين في الحيوان طهرا كذا بواطن الانسان

الطهارة

واجعل على الانسان بالطهارة بقية تحمل اطهاره
 وهكذا يتا به وما معه بسيرة ما حبه مشبعه
 ويطهر الكافر بالاسلام من كفره بجملة الانعام
 وان يكن برودة عن نظره فالعدل في التكليف ^{طهره} رده
 وقد يكون طهر شيء بالبيع لعينه كطفلة كافر رجوع
 وما نزع فلما صاب الالة كالجلد والماغ والمحال
 كذا وان في الحجر والعصير فانها تنبع بالظهور

ما غلب او بطن انه مطهر

ليس زوال العين الا ما مضى مطهرا كما به الاصل فضى
 فالسح لا يطهر الصنفك والعسل بالماض لن ين بيا
 والريح لا يزيل شيئا من فذر الامع الشمس والشمس اثر
 والدم لا يزال بالبصان او غلبان منه في الامران
 وضرب الادهان بما لا ينقل لا يقضى طهرا ولا يقضى بحبل
 كذا عجين نجس نجس به وان يحق ما به من رجوه
 لكنه بعد الجفاف يطهر بانذ من الظهور بعين
 وما انقلب للضوء مطلقا اوضره طهرا عما سبقا

وبدن الميت ان يمّم لا ينفي وان كان لعنيد لا
 ولبس في الظهر للبدن باغ في مذهبا لاصحاب من مسخ
الاحكام المصحح والتقصير قضاء الفت
 شرط الصلوة مطلقا للبيتر والشعر والظفر وكل ما ظهر
 من الجفاسات وان قلت جميع فاحكمه الا في الذي ياتي شرع
 كذلك التوب وان ستر حصل بالغير او منجن في الخويلد
 ومن يخالف الصلوة حامدا فليعد الصلوة في لا واحدا
 فذنب في الوضوء ام الوضوء مضي وهكذا التائب يقول مرفعه
 وما على الجاهل من اعاده وان دري في زمن العبادة
 فان ابين الامر في الانشاء اعاد مع تعدد البناء
 وكصلوة عند الطواف في كل ذرا واستند بالخلاف
 واحكم بعض في الصلوة عودت غير غلبت الحكم دون الدرهم
 وعن دم الفروج والجرح وحدها البيتر على الصحيح
 وعن ثبوت المرأة المريبة في صورة النفس بغير بعد به
 وكل ما فيه نجاسة ولا يبرئ من العورين تحلوا
 وكل محمول بغير لبس وليس يخلو حكمه من لبس

وباضطراب بلبس التوب التمس فاعذر فيه ظاهرا لا بلبس
 وان فاني الشرع صلى عاريا اذ لم يجد من طاهر يورثها
 وطهر ما كور ومشروب يجب كذا وان مال الطهر طلب
 ومسجد الجبهة والمساجد والمصحف الكريم والمناهد
 وكل ما عذبها على ما فيه في مذهبا مضملا
 فلا يخر اسام من ما عدى ولا يقد في الجفاف الفضا
 وجازا لا تنقاع بالثبيغ واستثن منه منه ولا نفس
 والذهن فاستصبح به التما الا من الثبيغ الذي نفذما
المصحح والتقصير القول في الاثبات قضاء الفت
 انضج على ما قد اصاب كليا ولو سلبها وليس رطبا
 كذلك الخنزير اما الكافر فليس في ذلك نص ظاهر
 لكنه الحن بل كل نجس اذا اصاب باليسا وهو ليس
 وذلك ندب في الاصح مطلقا فذجا فمما ندبه فذعما
 كما اصاب ببول ساء او ابل او عرقا لمجنبي لو مجلد
 او مذبا او دم الغيرة في الدم او فارة مع استثناء المعلم
 وموهم الحية والغائط او بول وفي بول حوله روا

ومعطن ومردط ومعيد للهود او اخوانهم معيد
 وسكن بيكته المحجبة كقوله المسفل الملبوس
 والملح بالما من حد بد نكس عقيب نفلهم وحلق مسنن
 ونحوه والملح بالتراب فذ جاء في من صاغ الكنائس
 والشح في الميسوط والشمك كل في كل شئ نجس لاني الجيد
 وهو على الندب وبالروجب قول وما ذلك بالمرغوب
 فالضح والملح بماء او عفا بالفرض الاما مضمون بوصفا
 وسن الاستحمام والشور والدهن والحضا في النقط
 وفلا الاطفاور ونرجل الشعر وفوفه في الراس ان شعر الفر
 وحلفه اولي وان الاصحا في الشارب الحف كاعفاء اللعاب
 وحده القبضة في الاخبار فما ين بد فهو ورد النار
 والاسنباك سن والخلال وستة العينين الاكحال
 وليكحل ونزاد ينك عرضا ندبا على ندب فذاك الاضحي
 والكل اداب لها اداب ان فصلت طال به الكتاب
القول في الاداب
 ما كان منه فضة او ذهب فليس غير الحظ فيه مذهبا

وقوله الظفر

عم النساء ذاك والرجال فيما بعد عرفا استعجالا
 من اكل او شرب ومن يظهر واخذا ووضعه بلا تكبر
 والافتنا والحبس للترابين فهي مناع عادي البقطين
 وبتبع المحرم صدى الاثمة فيشمل المنع ظروفا الغالبه
 والكحل والعنبر والمعجون والبن والنبات والاقنون
 وهكذا المشكوه والمجامر والغاف والخوان والمحابر
 فانها انبه ما للصغر وغيرها في سلب الاسم من اثر
 وجاز في الفضة ما كان وما مثل لعود وحرز ووعا
 كذا الفناديل شعاع المشهد ونحوه من فضة او عسجد
 ولبس من ياب الاواني الخاتم وشبهه من ملصق بلادرم
 والوجه في المران من ذاك بد اذا جميع باللصوق اتخدا
 والحكم مفضود على العينين فليس من حجر بعين ذب
 وان غلا فليس بالمفسس ان الفياس كان من ابلبس
 وما حوى محرم فلا يحل الا ينقل فيجعل ان نقل
 والنقل عنه غير الاستعمال فليس من باس على ما نقله
 ووضع في اليد نقل ان يترك ولا كذا الاكل من اكل حسب

جمع مجرمة من اكل حسب

ومثل ذلك الاختلاف باليد لها صد النظير في فبند
 فليس نقلا لبعث العمل والنهي بان وبذلك يبطل
 وفقد نقل فيه لا يجزى فلو اخل الفصد حلا لكل
 وحكم حل في اناء مغضب كحكم ما في فضة او في ذهب
 والمجلد شرط الحذف في التوكيد بفضي على انواعه بالتسوية
 غير الاء منه والاء في ما يتبع وجامد سواء
 كذلك ما حل وقد ما حتما فانها محل كلا منهما
 وليس شرط الحذف في المحرم دباغة على الاصح الا ان
 وما بايدي المسلمين فاليد تفضي بغير كلة ولشهادة
 كذلك ما بسوقهم وان راو نظيرة بالافان بها قدر
 وشذ في فيه على الاصل في النزم الضيق وعن نص خرج
 والشرط في الجوان ذ النقص لا شرط لمجلد ما عن النفس خلا
 ونكره الانية المفضضة بحلفه اوضيه معترضة
 والمنج بالفضة والتصامع وكسوف للبعض بالضاغذ
 فان كاهما كاهما فلا محل فانما الكا بيه انا مستقل
 سبتان كا بيه باجن وما ظه ولو كى الجبل ففى محل نظر

واعزله فاعرضه المفضض ندبا وحرما ليس بالمفترض
 ومثل ذات فضة ذات ذهب في كل ما لذات فضة ذهب
 ونكره الانية المصوره بذان روح لا بمثل شجرة
 وليس في ذات كتابه ضرر وان يكن ذلك في بعض التور
 ولا يصيب المحدث الكتابا منه وان اصاب ما اصابا
 وتكره في خبث من غير مست اولى واللحمة في ذلك بحسن
 وكراهية الانية المحمور ما ليس بالصلب ولا المفضو
 كالفرع والخم والنفسير والحظ قول ليس بالشهير
القول في الجائز
 اعانتا الرحمن عند التوفى حتى تحب الموت حب شوق
 وثبت الايمان في قلوبنا وطهر الدبران من ذنوبنا
 او صاخي بكل حق مفترض في كل حال سبهما حال المرض
 لا نذكر هادم اللذات ان لو تحبه فهو جاهد انت
 من قبل موت فهو كالموت ما هو ان يكون على من ما
 واحسن الظن برب ذي المن فان في ظن عبده احسن
 واذن لاخوانك في العبادة لكسبوا ونكسب السعادة

او يرقن

وازلا اذا اشكبت كل الشكوى واصبر على ما قد دعي من بلوى
 هل يشكى العجب من حبيب او يشكى الرب لدى المربوب
 من الاكيدان نفاذ المرضه وربما كانت لبعض فرصا
 وحكمها الغير عين عينا والنصر فيه الاختلاف عينا
 ولا يعاد في حديث قد ورد فريح او صاحب ضر من اورد
 اربع بها ان شئت ولا فغيب وخفف الجلوس الا ان يجبت
 وخله واهله اذا غلب او طاله العلكة او فوطيل
 ولا يكثر حانق ولا جنب من الحضور عنده اذا قرب
 وجهه للقبلة اذا يقارب وهو على الاقرب امر قارب
 منلقها ووجهه الى عمل بحيث ان اجلسه يستقبل
 ولقن الشهادتين المحضه واذكر له الائمة الاثني عشر
 حتى يفرح بهم جميعا وليخصن حصنه المنيعا
 ولقنه كلمات الفرج فانها تفضي بحسن المخرج
 وانزل له سورة الفزان لا سيما من ذات الشان
 وابد الكريه ثم التحنن ثم الثلاث من ختام البقرة
 وسورة الاخراب بعدها ولا ينس الله من نلوا من نلوا

فورد
 الحديث

فان يكن يشد نزعاً فاعلى محل ما كان يصلي حركه
 وفي استنباه حاله بن حن الى اليقين او ثلثا بصبر
 عينيه غمض فاه طبق وامدد اذا فاضى مضموض ساقى او يد
 وشد كعبه وسجده ولا تتركه فردا في مكان قد خلا
 ولا تنقل بالحد بدبطنه وشد من اصحابنا من سته
 واعلم الناس به ومجمل بجهنمه وفضل له بالاكمل
 وكل ما تمعنا ما قد علم فيه الوجوب من التدب انظم

الشيخ الجاني

فذا كذا الشيخ للجنان والافضل الميه لغير غا جز
 وليجنب سببها المشيع فانها صبوعه لا ينسج
 والفضل في ذلك للتاخر ثم اصطحاب جنبي السه
 ولجمل السه من اطرافه اربعة نفوس في اكنافه
 لا ياب من ذلك اهل الشرك فليس امر الله بالمستكف
 وسن للحاصل ان يرغب بسوعب الجمان منه الا
 وفضل التدب ان يفشحا من اليقين دائر دور الرحي
 وليس للشيخ حد بعهد وفي حديث سبر ميلين ورد

ومن ان لا يرجع المشيع بصبر حتى الذفن قد يرجع
 ووزكه القعود حتى لمجد اذ هيء القبر والافتدا
 والجل في النفس مفتة بكسا يتدب اما مطلقا او للتسا
 ولنه عن طرح الثياب القارة فانه اول عدل الاخره
 كذا ان تتبع بالمجاهد والتا والالا في ظلام الفاكه
 وسن للجمائل والوا في الدنيا وقلة الكلام من شتبا
 والضد ما بين الذيب والجب في المشي بالث اول واجب
 والامبار بالمضام باخفا او نحوه عن غيره كي يبر فا
 لا يفتي بغيره طرح الردا فالتمع عنه فداني مشددا
 كذا قول او فقاوا استغفرا بغيره فانه محفد
 والضحك مكروه ولبر عذنا فبام من وزن عليه حسنا
 وما على النساء ليشيع ولو لامراه اذعها ما قدر ورا
 كذلك الجمال والسهر له فدرخص الجمل على الجولد
 والفرض فيه جملة ليشيرا كيف تاتي ربما ينسرا
نفسيل الميت
 نفسيلك الميت فرض لمنم وان يكن سقطا اذا ما الخلق

والبعض ذوالعظم بحكم الجملة وهكذا الحكمة فارجب غسله
 وفي الذي بان من الحي نظر والاشبه التقي كما في المعشير
 وليس في التهد غسل ولا كفن كذا مقدم ليشلا
 وشرطه وهو من مسلم مماثل صفا له او محرم
 وفي اضطرار غسل كافر ذكوره هو على شربه غير قوي
 والستر للغورة منه مذوق والغسل من تحت الثياب
 والقول بالوجوب في المحارم لظاهر الضوض راي جازم
 كل المنع من النفسيل حال وجود الفاسل المثل
 وجازم نفسيل غير مثل ومحمم في سعة للطفل
 الى ثلث سنوات والذكر بحمل الجن لضره الحين
 والغسل للميت كما في جعل في كل شئ غير ما ينبغي
 غسله بالتدري وبالكافور وبالفرح الخالص الطهور
 رتب له الاعمال حسب ما ذكر واستوعب الاعضاء في كل
 من واه لا بمن الثقبين والابسا غسل بعد غسل
 ومن يخالف فليعد مؤثرا فدم لا مقدم فد احترا
 وبسقط التزييب في الاعضا برمه في نحو كرماء

يجزي السخري في الحاطين لنا زاد له بسبب من الماسم ما
 فان لغذ رافيا الماء كلف مراعبا للعدد الموزن
 والفرص ان لغذ الماء افضل المصعد طب هو اليد
 وان كفى البعض فخص سابقا به على الرتيب وانزل لا
 والاحوط الثلث والتمك من بدل ان فقد الاصل
 وبسقط الكاورد الى البد في صرام يمنع ما العجل حل
 وتلزم التبه في الاصل وما ينوب في الاظهر عند العلماء
 وغسل ما اصابه من الغدز قبل الشروع واجب فيما اشهر
 ولو بدت نجاسة فلا يغسل غسل ويجزي غسلها بحيد
سنن الغسل
 قدسق فيه الوضع حال مكفيا بواحد للكل
 ونزع ما ينزع مما سفك ولو بقين الثوب دون ما
 ويندب التلبس للاصابع بالرفق والمفضل ان يطأ
 كذلك الوضوء قبل الغسل مكفيا بواحد للكل
 وزيد في الاعمال اعشائين بعدة المفروض منها في الاثر
 من حرص ورغوة للتدر وقيل كافر بما صغر

نهر

وفي ثبوت كل هذه نظر كذا دخول بعضها فيما غير
 وخص بالرفوة راسه كما بالحرص الفرجين جل العلماء
 واضل يد به بالغابه الى نصف ذراعيه ثلثا كلا
 وثلث الغسل للاعضاء مر بنا كلا بكل ماء
 فدم يمين الرأس في الشحط بباره تؤد فيه الاصل
 فالغسلان الفرض والنظير هار بعين فوشن اربع
 ولذلك والاوراق فيما لا والاخر بالامر من في الندبة
 وامسح برق بطن من الا في ناك ومطلقا في الجلي
 ونشف المبت بعد الغسل وصنه والاكفان عما يلى
 واحزماء الغسل حفره ولا ترسل الى نحو الكيف الغسل
 وخص الارسال بالباثو فانها المثلها موضوعة
 ولا يترتب ما بان رسمنا اليه والنية تلقي مهنا
 وبكره الركوب والاعضا والحرق والرفق به براد
 واخذ الاظفار ورجل الشعر وقصه وبعضهم بعضا
تكفين المبت
 تكفين من تغسله فوضن بماء صاف فيه تنظم

فلا يجوز بالحبر والذهب ولا يبيح بخر او غضب
ولا يبيح من حرام اللحم وهكذا الحماكي للون بحم
كفته بالمرزوق الفهيص فتامل ما عنده من محيص
وفي اضطرار شامل لكل فذم وان فات به جل العذ
ثم عليك بعده بالاسر مثل الفهيص ان يد مع مرز
وخض بالقورة ثم بالصيد ما هو فذر بعضها او فذر كل
واخذ له البياض من مضاد فطنا وجتبه عن السواد
ويكوه الكتان والمخلوط بالفز ماله من المخلوط
ويستحب ان يزد في الكفن جيرة عبرية لبيح اليمن
ان وجدت فان فقدتها لفاضة ثانية مما يجرد
وخرفة شديدها الفخذ بن بالغة يلقها الحفون بن
وعتم الرجال في سنة وفي الفناع عوض لهته
وزد لثديها لكي ينضبها لفاضة اخرى وزاد والنظا
ضرب له طراون من الكسا فليطه خصوصا بذلك النسا
والحد فيها بشمل الشمول وما عداه فاسمه المقول
واندب لطول شامل ما ^{بعقد} من طرفه فليس الا زبد

واللهي الا انها الى القدم كذلك المرزوق للصدر له
له وللشامل عرضا ان يفع جنب على جنب عن الفضل
مد على يمينه بالاسر والمد للأيمن ندبا اخر
كحمة الفخذ بن طول اخذ سبعة ايضا فذراع باليد
وخذها شبرا وضاغرا او انقص النصف لقص يث
وئدر ما ندب للعامة ما عم بالنشر جمع الهامة
بشر مثبا عليها ولف من وسط ثم يدار بالطرف
من جانبها لجماء الخدر فاذ لا يبالغا بالصدر

الحقن وسائر ما يفتق بالكفن

حفظه بالكافور فضا بعد غسله من قبل درج في الكفن
مواضع التجود منه السبعة اوجب وجنب عينه وسمعه
كذلك المتخزونه و الفم وركبة في ضمير من اسلم
واجبه الاسم وادى الفضل في مقال الاربعة في الصبر في
وسبعة بالصرقاضي الفضل والعقد في اربعة للنقل
وما العسل داخل على الاح في كل ما للفضل من واضع
وكل ما عن الحقن بفضل محله الصدر عليه يجعل

جانبيها

وجلب الميث بالذرة ند بالكذا الكفاية المذكور
 وهي على الاشهر فيها الفحة جاءت به اجبارا مصرية
 حب صغير مثل حب الحنطة فاللون والشكل فاحسن خطبه
 وغيرها وغيرها كقور فدا جرحها فالتمني عند فدا جلا
 والطيب في الحجر مطلقا احتلا وهو غير الطيب كالسحر كحل
 وان دب لاسفله وضع الفطن واحش به الذبول المبرقون
 وان ضعى الحلى منه العجبا وليكن الفطن به مطببا
 وسن الميث جربد نان من سعة التخل جربد نان
 فالسد والاختلاف فالوقا وبعد هارط من العضبات
 نحو الذراع طول والمحد من قوة الميث وانزل وانزل
 تحت العنقب ما غير الاسباب وقوة الاخر تحت الاذر
 ويستحب ان بعد بالكفن بجده ولا يما كس في التمن
 اجزله اللبس كالمجدد واخر له الملبوس في القيد
 وهكذا الملبوس برصطفه بجده برجي نجاة من طقى
 لا تضطبع ذرا وتا وانزع ذرا من الملبوس والكردع
 والنهي تنزبه ومنهم من يحظر مثل الكرم لظاهرا الخبير

وكذا هو الكفن الجدد ان يقطع الاتراب بالحد يد
 وان يحاط الثوب بالصبغ وان يبل حنطه بالزيت
 نلقيا منهم لها يد ايد فولا وفلا ليس تجلو عن سد
 وسن ان تكب في الاكفان شهادة الاسلام والايما
 وهكذا كتابة العيران والجوشن المغوث بالانما
 وكل ما اسند واختلاف التعم واسمطر الرحمة من من الكرم
 بطين مولا فالحسين ان جرد وغيره غير التواد ان فقد
 واخط به حنوطه فقد ورد عن صاحب الزمان في عالسند
 وخضه وما مضى بما عدا وجب اعالى مما سفلا
 وطرح ما يسهط حتى الشعر والظفر فيه واجب في الاظفر
 ولو اصابه نجاسة فرض نظهره بالماء في الغير فرض

الصلوة على الميت

صل على الميت فرضا ان مضى من سنة ست سنين او مضى
 وسن فبين دونه ان اسند فليفظ الصلوة وان هو اكمل
 والوزن قبل دفنه فان دفن فاليوم والليل حد قد ذكر
 وشرطها الحضور والاسلام وان يكن حكما كذا المتسام

والصدر في الحكيم حكيم الكل فحاشا وجدته فصل
وكونه منقبا وراسه الى اليمن ليس يحزى حكه
فلقد الصلوا ما لم يدفن او صنعت رجلاه نحو اليمن
وسبق تعسبل وكهف من لمن فد وجب الامر ان فيه او حين
اما الشهيد والذي قد قدما فريضه فابده بالصلوة فيهما
ولا بنا عدعنه بالكثير عرفا و جاز البعد باليسير
والمضدي له الو فوضه الفرض والبعد بالصفوف او بطول صف
لغيره سنن الو فوف في الوسط من ذكر والصد لله لا في الضبط
شركه اذا تعدد الجنازة او خص والثاني لفصل جاز
وقدم المذكور والاحرا را اليه نديا وكذا الكبارا
وان تغارض فقدم اولا وان با الحجار فيهما فذنلا
خير الصفوف في الصلوة الاولى وفي الجنازة الاخير الا فضل
ولا تغادر من مصر مستعد او غيره من جامع او مفرد
ولا اري معا اذا المصنوع ما سنن من تعجبه للمصنوع
لا سيما فمن له شان عملا مستفيض فيه من نفس جلا
كبيرة الصلوة وشروطها

كبر عليه فانما مستغفلا حشا باخلاص يفهم العملا
وفلا خلاص الكل فولا قد ورد نديا واصل القول فرضه في الا
شهادتان والصلوة والثالث للمؤمنين وله مؤن عا
وادع عليه ودع التكبير بعد الدعاء ان بخلا فابده
وول من تجمل من مؤن واستغفر من مؤن قلا
واخر لها المواضع المعززة نديا ولو كسجد او مقبرة
وسن رفع اليد بالكبير والمكث حتى الرفع للتسبير
والتخلع للحداء دون الاغتسا وسن في وضوء الحاق الحفا
وفعلها جماعة والفضل في فقههم لافقه فاشرف
والجهر لا مام فيها اجعا والفاضلان نديا باسر الدعا
ويكفي الماموم اذ قد اعجبك عن غير تكبير به على الو لا
وموقف الماموم خلف المصنوع به منا وان يكن منفردا
لكن اذا ام المرأة والنسا مماثل في صفهم نكشا
لا يجمل الامام عن النسا شينا بها فالنسا كالنسا
وليس من فزاة مجمله فيها ولا نسله محمله
وليس من شرطها رفع الحد فطعا كذا الاصح في رفع الحد

له

وهكذا صدالة الاسام وسائر الشروط والاحكام
لذات اركان وفي الذكر طرد جميعها وهو صحيح المسند
ولا ارى شرطاً سوى الايمان وما مضى والحل في المكان

دفع الميت

ادفنه فيما منع الرأى النظر وبكلم الرج وبدفع المظفر
والفضل في الرفع الى التراب فضاية ما جاز عنها راحة
وسن فيه الحد موسع بعد ما يجلس فيه برفع
في جهة القبلة والشروع لكن لعذر كخاق رفع
ووضعه منبته عند الجث والتقل في ثلاثة من غير جث
وسأله من قبل الرجلين واخذها عرضاً من الجبين
وليسق الاجنبي غير النساء ولجفنا النازل من غير كسا
محللاً ازراره وقد كشف عن راسه كما تم الموت و
يدعولى الانزال والنزول بما الى من لفظه المفقول
ووجه الميت نحو القبلة فرضا على اليمين حتى رجله
وحل من كفاية ما عفا واستند الظهر وخذل وسدا
وابنه من نبر الظهر جعل مفايل للوجه منه جث حل

ولعن المذهب والعقابدا واسم الهداة واحدا فواحدا
مكر والقوله لا باسم وبالدهاء بالشبان بجتم
تم لشرح لبنة ولها ج من عند باب الفبر خير مخرج
وليهل التراب فيه من حضر مسترجعا وراعيا لمن غير
بالاظهر الا كف في رسم ريم ولا يهيل رحم على رحم
وسطح الفبر وربع وارفع باصبع في القول عرض الاصبع
والضد في ذلك نحو فتر وغاية الرفع بلوغ الشبر
واجب عليه الماء وابدنم براسه وضع بدا واسترحم
ثم ليلفنه الولى اذا اضرقت مشهور عنه بالذي عرف
وليرفع الصوت به ما لم يخف من سامع ينكر معذرة
وراكبا البحر اذا اضطر الى القائه بلقى به متصلا
ولوناقى الوضع في القبيل فانه اولى من القبيل
وما عدا التوجه والدفون في حكمه فالكل للندب انما

التغيب وسائر الاحكام واللواحق

عز المصاب قبل دفن الميت وبعده ندبا ولو با تزوية
وحده ثلثة وبصطنع فيها الطعام للغراء مصطنع

وبكره اشين في قبر معا والجمع في جنازة فذمعا
 وظاهر المرض اخضا من المشج يجمع صنفين ابي جمع
 والنقل مكره وللمشاهد يندب بالاجماع والتواهد
 وبكره النجس والتجديد للغير والتظليل والتفعود
 والالتكاء والمشي والمقام وفي عموم كلمات
 والطم والخدش وجز الشعر محرمات مثل قول السمر
 والشق للتوب على غير الاب والايح من مناسب واجبي
 والحل في الفرب الا في الولد والزوج في مهبور ونسب ذم
 والنشر محذور وحده البلى وهو يخفى ادعى حلالا
 كذا النواكف والتوجيه والعقد في وجه من الوجه
 والافرب الجواز للفصل الي حرام من نفر بهم بل العلى
 وحكم الاموات عدما فذم كفاية لفظ بالذي خطر
 وان اولى الناس بالاحكام جميعها اولى الى الارحام
 واذم الزوج على كل احد فانه اولى بها من التحد
 اخراج له من اصل ماله الكف واجب وهكذا باي المون
 وكل ما زاد على واجبه فهو من الثلث اذا وصى به

الكلام

ومون الزوجه ما منها يجب فرض على الزوج وما زاد حسب
 من ثلثها كغيرها والبذل لعادم الجهاد فيه فضل
كتاب بسم الله الرحمن الرحيم **الصلوة**
 ان الصلوة هي افضل الفريه واجمل الطاعات طر واجب
 عمود هذا الدين والعنوان لسائر الاعمال والميزان
 ارتقيت فقبرها بها مبل وان برز رد كل ما عمل
 وفي النصوص عن ائمة الهدى في فضلها ما ليس يحصى عددا
 في العقل بان فضلها والقول من الكتاب ووصايا الرسل
 عبادة اللسان والجنان وطاعة تحيط بالاركان
 ما جمعت عبادة ما جمعت من جنس كل طاعة تنوعت
 فانها فرينة وذكر وانها اسكانه وشكر
 فيها ميقول العبد للعبود بين الركوع منه والسجود
 يجعل على موضع واشرفا وجاء عفو ربه على العفا
 به الى الله العباد فنسب وذا القول الله والسجد وقتر
 يدعون فيها ربهم نضرا وما بهم يبقوا ولا الذمعا
 معراج كل مؤمن مستبطن حافظ سر ربه المهمين

هو الجهاد الأكبر المسعفر وخروج رب البيح أكبر
كفى لهذا حجة عن حجة فرضه خبر من الف حجة
وحجة خبر من الدنيا وما فيها روي ذلك شيخ العلماء
وأما الحسنات المذمومة للثبات والمعاصي الموجهة
وساخطا كستان من جبار فتلح دين الذنب بالكرار
منهى عن المنكر والفحشاء اضر فهذا منتهى الشاء
وهي على ضربين ضرب فرض وضربها الآخر ندب بحض
فالفرض ست ما لها من يد يومية وجمعة وعيد
وما لا يوفى وطواف مفروض ولازم بعارض تما عرض
وليس ما يضاف للموات حصة من هذه الصلوات
والندب منها ما عدا الذي ذكر وهو كثير لا يكاد ينحصر

القول في اليوم تيمم

ضرورة الدين مضمّن بالخمس حتى تجلج كجلى الشمس
ظهر وعصر وعشاء شراع فالركعات في الثلث اربع
الآنحرف والعارض السفر فالنصف منها بان والنصف
ومغرب وهي ثلث اسبدا والصبح ثمان اسفرت عند

حافظ عليهم ونخص الوسطى طهرا على الاظهر منها ضبطا
وشرط الايجاب وصحة الصلاة بلوغه بما على البلوغ دل
ومن يكن دون البلوغ مرنا ند بالسبع منه حتى يحسنا
والعقل والوجدان واللقاوم من ماء او من بدل مشهور
وقد حرض ونفا على حكام ورسما بالذي قد رسما
والشرط في الصحة زيدا على ما قر اسلام وقول بالوكلا
فمنى من الكافر والمخالف باطله قطع بلا مخالف
ويكف الصحة او يسبعا مخالف لا كافر بلا مرا
والعلم باجهنا داو فليلد ولو بقدر نافع سد بد
وليس بين المسكين واسطة ليلكها السالك الحافظة
ونبتة جامعة الفبود نقرت العبد من المعبود
ولا اربع الوجوه بهامقونا كغيرها كذا الاداء والقضاء
والعصر والامام مطلقا فلا لغين فيها للمخيار جعل
والنية الداعي على المختار وان خلا عن نطق واخطار
والنطق بالنية ربما اختل فيها اذ التكبير بالنطق افضل
وكل ما ترسوى الثالث مع فالبه شرط للعبادات جمع

وذهب في شرط طهارة الحدث مفضلا كذا ازاله الخبث

الوقت

والوقت والقبلة والمكان والسرعتهما بكثا لبيان
الوقت للظهور بين الخمس من الزوال لغروب الشمس
وللعشاءين غروبها الي وقت انقضاء الليل وقتا جملا
وخص الاول من كلا الفرضين بعد رها من اول الوضوءين
وبالآخر منهما الاخرى تخص وشرك الباقي باجماع وض
والصبح من طلوع فجر صادق الى طلوع الشمس في المشرق
والكل منها فلهما وقتا ن للاول الفضل ويجزى الثاني
حالا خببار والحلاف تدفع في ظاهر اللفظ وفي المختار
والحد في الظهر لوقت الفضل الى بلوغ الظل قدر المثل
ومنه للمثلين وقت العصر على الاصح عندنا بالنظر
والحد للمغرب عليه التقى وللعشاء الى الثلث السن
والصبح عندنا الى ان يسعرا ونسب بين حرف وظهورا
وما عدا ذلك وان تقدمت عليه اجزاء وفضلا جملا
كالعصر قبل المثل والعشاء قبل ذهاب حمرة السماء

والفضل في الاول للمعجل وفي الاخير لمداي الاول

واستثنى عصرى جميعه وحرمة كذا حثاني ليله مزد لفته
فجلا العصر ولا ينظر والاخر بن آخر للمعسر
ولو الى الثلث وآخر ظهرا ابرد بها اذ اخذت الحرا
والصائم الناقظ فطره فطر ثم يصلى وكذا المنتظر
والطالب الاقبال في العبادة يرجى ولا يتخذ منه عادة
وهكذا منتظر الجماعة بشرط ان لا يبلغ الاضاعة
كذلك الناخير للمعتمد من اربع لذات اضال الدم
وظهرت الامراة المريبة فضل للاربع ثوب الزينة
ويبقى الناخير للمدافع للاجنتين بل لكل مانع
ان لم يفت فرضه والاوجبا وكل ما ترهما ندبا
ومن رجي زوال عذر آخر اجن ما ومنهم من وجوبه يرى
وكل ما امكنه العلم فلا يبنى على الظن لا حصل اصلا
وفي اذان عارف عدل ركن اذن ولكن ليس كاليفين ظن
والظن كاف لدوى الاعتناء ويوم غيم غيمه يوارى
والافضل الناخير حتى يعلما وبالوجوب فال بعض العلماء

ويعلم الزوال من ظل ظهر او زاد شيئا بعد منتهى الفجر
 والله للارتفاع سائر وصنعة دائر للذات
 وللغروب المحرقة الشرقية ذهابا علامه مرعيته
 والشق المحرقة دون الصفرة فابهار بالبياض عبرة
 وما لصفى الليل بعد بدو لكن اليه بالبحر يهتدى
 ومنتهى الليل طلوع الفجر والشرح كالعرف عليه عجز
 ولا صلوة قبل وقت طلوعه ولا لمن له برعه وانقفا
 لكن اذا ارى الدخول فدخل ودخل الوقت به صح العمل
 ولا كذلك عامد وناسي وجاهل بالحكمة والنباس
 وان يصادفه مجموع العمل وبعضهم الى الخلاف فذو
 وثاني الفرضين لا يقدم عند الترتيب به مثلث م
 وان جالفت فليقدم ما قدما من لآخر وليترك المقدما
 وليبعد السامح لما قد فعلا ان حل فيما اخضر فرضا او
 اما الذي حل لوقت مشترك فانه ماض له بغير شك
 وبعد الذكرك في الاثناء دون متم جملة الاجزاء
 وان يوافقه مجموع العدة وشذوذ بخلافه ورد

ويحرم التأخير عن وقتها لكنه اذا مضى حتى قضا
 الا اذا اخضر بغيره فلا نصح الا للذي قد د هذا
 او كان وقتا حادا للمضطر كالانصاف لطلوع الفجر
 فهو اداء للفائتين وان عمى بناخير على راي ركن
 والشك في خروج وقت قد لا يمنع الفغل ولا فصد الا
 وعدرك الركعة من وقت كمن فدادرك الوقت واذا في الزمان
 ونهني برفعه للراس من سجوده الاخير في راي من
 فان يجدي من اخر الوقت من مقدار خمس ادرك الفرضين
 وهي اداء لا اداء وقضا ولا قضا كما ارضاه الرضا
 وحدها الواجب في اضطرار فسقط السورة في المختار
 ويستقر الفرض فيه اولا اذا مضى فذرا خيرا وكلا
 وقبل بالاكثرت منه للغير وهو على خلاف اصل السفر
الفصلية
 الفصلية الكعبة عن اجنبية للناس طرا وجهه متجهة
 فللقرب عينها وما عدا مما عدا كذلك ما قد ترك
 وللجهد الجملة المعينة بما لها من اية مبينة

وجبل بل بسفيل الناق الحرم ومن يره فالسجد الحرام ام
 ومن يره فالبيت للرواية واوك للنصر والذراية
 وما من البيت مكان الحجر كذا ولا فلامه من طضر
 فلا تضل نحوه وان دخل كالبني في الطواف في بعض العمل
 وصل فيه الفرض مطلقا بلا حجر وفي الكعبة منع ^{كذلك}
 في الفرض منها حاله اختيار وليس نحو مما على المختار
 كذا لسطح البيت لكن بعد لما يصلي نحو ويسجد
 والحزم ترك الفرض فيهما الا لعذر عن خروج سغا
 ويعرف البعيد سمى الضلعة من العلامات التي يسفل له
 فاجدى منها وهو اجلى الا حار وبالاية والرواية
 فاجعله خلف المنكب الايمن واسط العراف مثل النجف
 وكر بلا وسائر المشاهد وما يداينها وله سباعد
 واجعله في شرقه كالبصرة في الاذن اليمنى فقه النصرة
 وبين كفتك برأى عدل في الجانب الغربي نحو الموصل
 وضعه في الشام على الايمن كفتك لا المنكب في راي ^{كذلك}
 وبين كفتك باطراف عدد والاذن اليمنى لصنع اليمنى

والاذن اليسرى لاهل القوت وابر الخدين للغرب
 فاجدى في الاربعة المؤخرة علامه حال الصلوة مبصرة
 وتعلم القبلة في بحر وبر في غير مسطور شي مسطر
 وفي سميل ما يبرج العلة عكس الجدى في بيان الضلعة
 كذا المحارب وقبلة البلد بصاب كالعبور فيمن ^{شد} التو
 وفي الرياح والجمادات الاربع سواهد لعارف مطلع
 والشمس للمعرف ان نزول بمهلها عن انقه دليل
 ويجعل الغرب لذي الاغنى عن اليمن والشرق عن شمال
 والميل لليسار في هذا الشهر وساعد النقل عليه لا ^{تنظر}
 ويكتفي بالجهة العرضية من فقد العلامة الشرعية
 والصائب العلم فان عملا ضد فليحفظه بما وجد
 جهندا في ذلك ام مصلدا مراعي الوى الظنون ابدا
 وفائد العلم او الظن معا في اربع كرت فرض اربعا
 ان وسع الوقت فان ضاق ^{الوقت} منها بما الوقت لفعله بغى
 وجبل بل يكفي صلوة ^{حده} وذلك فاض فالصوم ^{مده}
 والعلم ماثلث قطعا يحصل فاعلى الاصل هنا معول

والشرط في الصحة ان يستقبل فان اخل بما اذا استقبل
 فباحث اخراجه او فسد فدفق الوقت له ام وت
 ولا يبعد محرما لا لم يبلغ اليقين والثمالات
 وبالغ بعد في الوقت ولا يقضى اذا الوقت مضى ما جهل
 وان يكن مستدبرا في الاظهر والاحوط الضمان للمستدبر
 كذلك الناس لها والآخر الحاد بحكم من محرمي
 والمسببين رشتا في اليقين بنفي اذا لم يبلغ اليقين
 وبعد الصلوة ان كان بلغ في وقتها مثل الذي فرغ
الكان
 كل كان للصلوة صالح شرع به باه التبع التامح
 واستثنى مضموبا من الكان لعالمه بالعبء ذي مكان
 فاعلى الجاهل والمضطر بشئ سوى ضمانه للاجر
 ولا يضح ان راه غضبا وانكف الوهم فبان كذبا
 ولا كذلك ان راه حفا ثم بدا للغير مستحفا
 وناسى الغضب لجهل من جهل بالعبء ان ليس عليهما اذ غل
 وجاهل الحرم والبطان ومن بكل عالمه سبان

والغضب في مشر له كالسجد غير من قبل صحة التقيد
 وغضب ودفق خصه مثل الطاق كذلك غضب الحق للا حق
 والاذن بالقر وبالفوى من شواهد الاحوال في ذلك
 فكل ما لم يخبر فيه العادة بالمنع لم يفسد به العبادة
 وان يضمن وقت الغضب في حال الخروج حيث ما تولى
 وان بدا في الضيق منع وخرج قبل استغناء قبل ما لا يخرج
 وان ادى من بعد ذلك المنع مضى فما للنع اذا وضع
 وفي عادات الرجال للنساء وسبب من الحكم لبا الكنة
 والصحة الاصح والتزوية في الهوى عنه محمل وجبه
 وذلك في مفارن ولا حق حال اقتناع الفعل دون اليقين
 ان علم الحال وصحة العمل من غيره لولا حصول ما حصل
 ولم يفقه ضعف الامكان بالضيق في الزمان والمكان
 ولم يجعل ما يمنع المشاهدة ولم يكن بينهما سببا عدة
 وحده بعد ان يكن لم يمنع من الصلوة فدر عشر اذرع
 فان علت في موضع اذ قد علق فق ارفاع المنع وجهدوا
 وليس من شرط صحة العمل على الاصح عندنا ظاهر المحل

عدا الذي يخل فيه الجبهة فظهره شرط بغير شبهة
 واجنب المحصور تماما بلبس ظاهر جز منه بالجانب النجس
 وذر مكا فاد اصابه الفقد اذا تعدي وهو غير مغفر
 وماعليه بفع التجرود ثلثة لبر لها مزيد
 الارض والنبات والفرط لبر لها في الذنب الناس
 فالارض ما صح به التمس وهو بما قدر فيه بعلم
 واستثن من بنائها ما كذا واعيد او كان للبر اهلا
 والاذن في الفرط اسع ما من المحرم والنبات المنع
 وبكره المكتوب ان اصابا بالجمعة الفرط اسع لا الكنا
 والافضل الارض ومنها فضلا مزيه قدس قدس في كرايه
 وتكره الصلوة في الحمام ما لبس بالمسح في كلام
 وفي الكنف وبيوت المسكر كذا في مزيلة او مجزر
 وهكذا لعطان والرباط بل كل ما استعدز فهو الصا
 والتنج والسباح والمجاري وفي فرى الغل وبيات النار
 وفي نجاه نار او نمنا ل وكل شئ ساعل للبال
 وفي الحد يد وسادح بشير والترين خلف الكنف نظير

وحافظ ين من بالو عدا كراهه بسترها مرفوعة
 وفي الطرفين ويطون الازنة حذار ما يوي بها والازنة
 وفي خصوص اربع مقدره وهن خيجان ووادى الشفرة
 ثم بالبداء والصلاد صل وقد تباد خامسافي باهل
 بل كل ارض عديت بمن بها اخذ ما جاء به مشبهتا
 كذا على القبر والقبور ما بين الضور حائل قد عدا
 وفا صلا مقدر عشر اذرع بالبد في كل الجهات الاربع
 وبسج للذرة والنسبر عن بمن ولد به بحضر
 ولو هو داووزاب جمعا بين يد به او بخط صفا
الفرار في الكمان
 لا تصلح الصلوة في اخيار الامن التاب ذعا الفرار
 وذا في القيام والعود فرض وفي الركوع والسجود
 بع حال فرض تلك الاربعة والندب بالاجماع في فرض السعة
 وهو بمعنى الشرط والندب فلا ينافي عدم الوجوب
 وجلسه استراحة بشرط لظاهر النص بها فارجع
 ومن فرار في القيام عدما فلجلوس بالفرار قدما

ورد بما يرمى الى المضيد فقد يمه المشي على القعود
 ورجح القول به في التذكرة وهو خلاف ظاهر معبره
 وهكذا غير الجلبوس من بلد مشبا على اصل الفزار في العمل
 وتارك الفداء سهوا له بعد الا اذا ابتزكه ركن فقد
 كالتحريم في تكبير الاحرام وفي محل الركن من ضام
 وفي اضطرار بسقط الفراء والقرب ان ذلك هو المدار
 فان تاق ان يهزم فاعنا مصطر باف ذلك كان للاد
 ثم يصل بعد ذلك ماشيا فراكبا واحمد النساء وبها
 والعكس اذا كان ركوبه اقر فالاول اولى واخرى في النظر
 واختلف الاصحاب في السبقة سائرة فافذة التكبيرة
 ان امكن الخروج عنها للجد والقصة الاسهر والقول الا
 ورض المشي الى الامام في حاله الركوع والقيام
 بعد التجدد وسد الخلل والفزار في مكان امثل
 فقد ما قد كان او ناخرا ولم يمش في الاخير مثل الفقير
 والجراويل وكذا المتقدم للامر والنهي ولا يحتم
 ويلزم الكف عن الاحمال في كل ما قر من الاحوال

لا يها خارجة عن العمل وحدهما الفعلة ان تكسر يطبل
المساجد
 عليك بالصلوة في المساجد خبير بيوت راعع ومساجد
 وانها لله والله قسمة بالعضو للمساوي اليها والرضا
 بسبب فيها مدبرين فداخلف احدي الثمان من هدى ^ط
 افضل ما شئت له الرول اربعة لغيرها معا دل
 الحرميان وكوفي سما وما با فعي بينهما فدوسما
 والمسجد الحرام منها الا فضل فيه الصلوة الف الف بعد
 للمدني في الالف عشر وعشرها للاخرين اجن
 والمسجد الاعظم في كل بلد بمائة تحديدا اجره ورد
 وربعها للمسجد النبيلة خمس وعشرون من الفضلة
 ومسجد التوفيق بشي عشرة حصن من الفضائل المبررة
 وللنساء البيوت خمس مراع وافضل البيوت بمسجد
 ومن بنى لله مسجدا هنا في الجنة الله له بيتا بيتي
 وان تكن كصحن الضاة بنسبة الفحص الى الصلوة
 وسطه في العلوة وابن جنا ولا تظلل غيرهما اهما

وبالجدار الصق المشارة وسار في علوها جدا ره
 لا تضطنع فيه المقاصير منع نظوره فانه شر البدع
 واخرج المخرج عنه واجعل فيما يلي المسجد قرب المدخل
 تعقد النعل به اذ تدخل خشبه تلوث به يجمل
 ولا تجراد حال ما تغدى من النجاسات ولا بعد
 فان نصب نجاسة فقد لزم يظهره فور اذ لا خلف علم
 لا تدخل الرياح المنفرة فيه ولا تؤذ الكرام البرية
 ولج بينك وباليسرى يخرج صاوا شرها بعكس المخرج
 وفل لدي الحالبين قولاً رواً وكن بكل منهما مصدراً
 لا تجعل مسجداً طريفاً وقره اذ كان به حصيداً
 اسجج به ليلاً وفيه لانت لا سيما في الحرابي المحرم
 لا لزم فيه بالحصى حداً ولا مخرج حصص للكون فيه
 ورد ما اخرج منه من حصص لمسجد كفاية لمن عصى
 نومه عن بصران او تخامة وثم ما فيه من الفحامة
 والستره اسرها به للركبة وان خلا عن ناظر دنى اربه
 جنبه لفضاء وعدم العفل والبكع والشرى وبرى النبل

وعبره من سائر الصنائع ورفع صوت ولشيد الضم
 والحده والاحكام والانشاء للشعرا لا نحو والرشا دا
 وكل ما ترقا داب وما في ذلك محظور عدا ما علما
المسجد
 اكثر من الصلوة في المشاهد خير البقاع افضل المعابد
 لفضيلتها اخبر بن بن جلد ثم من فدخلها سبها المحل
 والستره فضل صلوة المسجد فبعض الصوم به مستشهد
 برشته من دمه مطهرة طهره الله لعبد ذكره
 وهي بيوت اذ قال الله بان ترفع حتى يدرك احد الكفن
 ومن حديث كركملا والكعبة لكريل بان علو الرتبة
 وعبرها من سائر المشاهد امثالها بالنفل ذي الشواهد
 فاذ في جميعها المنترضا والنفل وافضل ما عليك من
 ورايع فممن انزاب الرمس واثار الصلوة عند الراس
 والتي عن مقدم فيما اذ والنصر في حكم المساواة
 وصل خلف القبر فالصحيح كغيرها في نديها صريح
 والفرق بين هذه القبور وغيرها كالنور وفوق القور

فالسعي للصلوة عند ما تدب ورفها بل للصون مندطلب
والإخاء قبله وان منع فليس بالمدافع اذا نادى سمع

السُّرُّ والسُّرُّ

السُّرُّ للعودة في اختيار شرط فلا تجزى صلوة الغار
وان خلا مكانه ممن يرى او كان بالظلمة قد ستر
وان بدت عورتهم من ربح او غفلة صحف على الصبح
وعورة الصلوة في حال الرجل كعورة الناظر دبر ونيل
وكالغضب عنه الانثيان ولا كذا العانة والنجبان
والسرة اسر نارة للركبة حرما بهاد عنه واخر مذبه
وكل ما يستر في العادات ستره قد ستر في الصلوة
وعورة النساء في القول الاسد جميعها بالاسر راس جيد
واستر منها الوجه والبدن للزينة والرجلين للساقين
ظهرها وبطنها فيهما وستر اطراف منسفي كذا الشعر
وحض منهن الا اذا فلا يجب فبين ستر الراس بل كشف نكته
والفرض ستر اللون دون اللحم وان يكن لعارض في الجسم
وعند فقد سائر احوال الرجل قدَّم من سترها ستر الصل

والمرأة الفرجين ثم الصلابة والخيار فيه وجه قبله
والشرط في ثوب المصلى مطم طهارة الثوب على ما سبقا
وكا لمكان كونه مباحا واستلوح الفصل مما لا احا
وكونه ان كان من حيوان محلل اللحم على الانسان
فلا يجزى ما من المحرم من ذبي دم منه وغير ذبي
في غير ما يلزم او غيرها من تمت به صلواته او لم يتم
ويملك التمر منه والغنك وتقلب واربت فيما سلك
لا الخبز والسجاب والحاصل فالصن كالاجماع فقلا نافلا
وليس في المصوب مما قد حظر وما المصن مثل ما ذكر
فالشعر في الثوب ونحوه وما كان للانسان حظه اسد
ولا اري في شمع ولا غسل باسا وما من مثل نخل افضل
والبن والبرهون والذباب ونحوها ليس بها ارباب
وحل في المشه ما ليس بجعل فيه الجوف بخلاف ما انحل
ولو فدللا مثل شع الفحل وليس بجدي رغبه للمحد
ونحوه الصلوة في الحرير غير يسر ليس بالسنبر
وما جعل مثل ظن امترج مرجا به عن الخوص قد خرج

والزر والاعلام والكعوف به وياصق بالثوبار مصطحبه
واطاق الحبل لدى الكهيجاه وللشاه فهو للنساء
وجاز غير اللبس منه مطلقا على خلاف ان تحففا
ولا تحل للرجال في الذهب كالحاتم للبورس وون المصطب
واختلف الاصحاب في المذهب والحل وبي باصول المذهب
والحليون وذو الوسيله ممن مضى فداثر واخيلده
فما جعل من حريرا كنى من ذهب حل كليله الكسا
ويجزى السرفيس ما سبق من الثياب والحشيش والورث
والطين لكن آخر الاحيرا ويحوزه وان يكن ستيرا
والحزم تقدم الثياب في السجده على الحشيش والذي سبق معه
وليس يحرم الثياب بالبدن ولا استنار الذوب بالاسنين
ان امكن السرفيش مخرج عنه والايه حصره ورج
للص والوحل بها فالحفا كذلك الماء اذا ما طبعا
وفاقد الكل يصلى عاريا فام اذا البرين رايها
فان راي جث يصلي احدا واوجس الخنفه منه فعدا
وليوم بالركوع والتجود في حاله القيام والوقوف

وفي اضطرار اسبح ما منعنا واخر المصوب جث رفا
وانت في الباقى على الجسار وقد يرى الرقيب باعتبار
وغلب التحريم فيها من جبا بالحل الامانيص خرجا
وهكذا مثبه بما حظر مضمردون الذي لا ينحصر
وزد على المحصور في انحصار بواحد في حاله اضطرار
وليس ضد الحبل باضطرار ان امكن الصلوة وهو عار
فيترك الجميع ان نبترا ترك الجميع والصلوة من عار
ونكره الصلوة في الحديد بارزة وفي الثياب السود
الا الكسا والخف والعمامة فما على لابسها ملاصقه
وشبع اللون يصنع مقدم ومعلم برحرف وملكهم
وذبي الثماثيل وتوب المهنم بغصب او نجاسة فالترتيب عم
واحد رق وله بجل اليد وفي الفيا المشدود في قول علي
وشملة الصماء كذا سدلا روبا بكرة مثل تركه من مفدى
والحل للازرار والمخزوم بكرة والنقاب والثام
وقهري صماء من الخلاء خل وشاعل للقلب اي شاعل
وعنه حرمها بعض التلف بلانلح وبلا تدل الطرف

وكما يبرز ظاهراً القدم ولا يغطي الساق في قول الامام
مثل الحذا والعدل غير العربي والعربي اللبس وصل وانديب

الاذان والاقامة

للصلوات الخمس اذن واغم ندبا وبعض النديب كالفرج ثم
قد ندبا في حضر وفي سفر وفي اداء وفضاء ما غير
وفي الرجال والنساء الحكمة في جامع ولذي فدا فرد
كذلك الضمير والمر بضع والض في الجمع مستفيض
والندب في الاول ما فديدا من مقابلين فدا كذا
واكد فيهما عدا الاختلاف لاسيما المغرب والغداة
والقول بالوجوب فيهما وفي جماعة والرجال ضعف
ولا كذا الوجوب في الاقامة عليهم للنس ذى السلافة
لذلك اغم بالوجوب السبب وانه لولا الشذوذ جيد
وصورة الآن والاقامة هذا الشعار اذ اعلانه
كبر سمته وثلاثا جعل وعد الى الكبر ثم هائل
وزد بها فقامت الصلوة حين استتمت لك جعلت
والكل مثنى غير جزء اول منه فقد ضعف بالنس الى

واخر منها هو النهليل فرة لیس لها عدیل
فضة الفصول في الاذان بعد تمام عشرة ثمان
وعدة الاقامة المفردة في سبعة بعد كمال العشرة
وقبل في ذلك احوال اخرى والاشهر الاظهر فيه المنظر
وكل ما عدا المذكور اتمام صنع فيه سنة اهل البدع
او سئل من الفصول وان يكن من اعظم الاصول
اورضة كالعود والتكرار في البعض للاعلام والاشفا
ولفظ الاذان يوم الجمعة لعصرها بسنة سبعة
وهكذا في عصر يوم عرفة وفي عشاء ليلة المزدلفة
وما عدا اول ورد من فضي عن نفسه او غيره ما قد نصي
والعصر والعشاء من ذات الدم للجمع في الجمع فالجمع الزم
ولفظان بهما البعض في جماعة بنوهم عدل صفي
حين حاضر وقت النداء سابق وغيره من مدرك واخر
اذا انا ما قبل ان نقرأ من موضع الصلوة عرفنا
في مسجد كان وغير مسجد مع اتحاد الفرض والعد
من غير ضد جاءها او ضدا جمع في صلوة او امر دا

ويجزئ الحاكى والسامع ما كان اذا التقص به فدممتما
 والمرّة الكبرى والشهادة غير مؤكدها الزبا دة
 ويجزئ مصللا امامه بخفة من اخر الاقامة
 ان فانه اللحن بالتمام وخاف من غائلة الاقام
 وجاز نقصها حال السفر وعند الاستحجال حتى ينقص
 وذلك خبر من تمام الاول دون الاخر فله فضل جلي

الشرايط

بشرط الاذان والاقامة بنية في العقل مستدامة
 ما ترة لكل فضل مشترك رافعة ابهام ما العزاة مثله
 لقبين الفرض اذا لوف احتمل سواه فالنعيين شرط في العمل
 رتبة ما ورب العضو ولا تجاوز فيهما المفوز لا
 ووال بين الكمل والصلوة وراع عرف الشرع في الفضل
 واجنب اللحن واغرب الكلم ولا تخرج بالقضاء واستغفر
 ولا يخرج مثل حديث النفس من دون اسماع ولو كان المص
 والوفت وقت الفرض فيهما فلا يصحان اذا اهد ما
 كلا وبعضا والجواز محتمل في البعض ان كان تحريره العمل

وجامع الفرضين بالاذان يجزئ به وقت اول اللذان
 ورض الاذان قبل الفجر في خبر عارض بض المحظر
 وان يكن غايه الاذن ههنا مجرد البنية كان حسنا
 والعقل والاسلام والائمان شرائط من دونها البطلا
 واعتبر البلوغ في الاقامة دون الاذان فدفع التزامه
 ولا اعتداد بالنساء الا لحرم او من يكون مثله
 وماله الاذان في الاصل ريم شيا اعلام ووفى قد علم
 فما لفرض فالشروط الشا ناسبه فيه ولن تقارفة
 ولا يجوز فيه اخذ الاجرة بما خلوص ظنا صاحب اجرة
 ولا كذا حكم الاذان المعلم فالعص فيه ليس بالمسليم
 كالاضال بالصلوة عرفا ونية الفريضة فيه صرفا
 والترك للاجر على اشكال واللحن والتغبير في احتمال
 وما لاعلام فلن يوقرنا ولا كذا الاثن من غير مرا
 فافتقرا الامر ان في الاحكام فواخلا عن وجهه الابهام

التن والاداب

اذن بظهر فاعلم مسبقا واجنب الكلام حتى يتكلم

وافعل اذا اثن كل الاربعه واحفظ وابالك وان مضى
كذلك الضلله في الاذان اذا ثبت فيه الشهادتان
وقدر ابي وجوب ما ذكرنا جماعة والعدو فيه قد بدا
عليك بالافصاح بالاصول والجزم في اواخر الفصول
والحد في اقامة الصلوة دون الاذان فهو بالاناء
ورضع الاصبعين في الاذان والمد بالصوت لدى الاذان
صل اذا سمع محمد سدا عليه والال فصل محمد
واكمل الشهادتين بالتي فدا اهل الدين بها في الملة
وانها في مثل الصلوة خارج عن الخصوص بالعموم والجم
وصدق الذاهبي اذ شهدا والى يرجع من الى العدل
فل مرجبا بالفا تلين عدلا وبالصلوة مرجبا واهلا
وادع عما تور من الدعاء ومطلق الدعاء في الاثناء
وليفضل الاذان عما بعده بخطوة او فعدة او سجدة
او بصلوة او بذكر او دعاء او بكلام او سكوت نطقا
ولا كلام في صلوة العجبر ولا صلوة في الصلوة الوتر
وحضت الخطوة بالذي انفرد وما عدا ذلك في الكل المراد

حق الفعود في صلوة المغرب فكل به من خبر من غيب
ورس في المنصوب ان يكون فاعدا بصيرا بصيرا ما مونا
مرنفع الصوت وفاعما على مرنفع يبلغ صوته المدا
واحد الاذان الكمال لا يجعله فانها سبيله بالمحو فصلة
في خبر الاداب والمكاشرة وفي حديث صاحب الدعاء
وتدبها فدم في الاحوال وفي الصلوة ثم بالابدال
وابدل المنحصر بالاقامة من الفصول بدعا الاقامة
وبعد ذلك لفت والقيام الا اذا لم يحضرا الا امام

الاحكام والخواص

من ترك الوضفين عمدا محض ولا يعود اذ تعدي
ولا كذا النسيء اذ لم يرجع يرجع لكن ان هو يترك رجوع
والعود للاولى فحجب له برد وضبط الاخرى بالركوع فقد
ولا يرجع للفصول منهما ولا لشرط فيهما فعدما
وللصلى الاكفاما بما بدا له من الوضفين عامدا
فان بدا بعد له فيما احتل اعاد للترتيب ما كان فعل
وانارك سهوا كذا ومن عكس ولا وجوب في جميع ما انعكس

فانه مرتفع بالاكتفاء وليس ممنوعا كما قد عرفنا
ومن سمي مخالفا للربيب في بعض الفصول فليعد حتى يقع
الاذانات بذلك الولا اذ طال الفعل فليعد مستقلا
ولا بعد ان حال عنه المفروض وان خلا من طول فصل المفروض
ومثله الدخول في الافامة في خبر غير ذي استقامة
والثالث من بعد تجاوز المحل ليس بشيء فليتم ما فعل
كالثالث فيه وهو في الافامة والثالث فيها محرزا احرامه
في الاصل كان التثاق والفضل اذ عجز تجاوز المحل
وقبله با في باماشك وما بعد على الشرط الذي تقدمنا
ولبعد الاذان والافامة مفرد بعدل للامامه
وهي تعاد بالكلام منها على كلام في الذي يعظمها
واستفح المولود بالاذان نعصمه من طوارق الشيطان
اذن بيتهاه وباليسرى اضم كى بفتح الادي بن طيب الكلام
وسن في نقول العبدان بالموحش بالبحر بالاذان
وقوما لاربعين بوما افظ به فدا طال نوما
فد ساء خلفا حين خف اربه ومن يبو خلفا فهذا الذ

ز

والامر فيما قد حواه الفصل للندب والمضود منه الفضل
كيفية الصلوة
فروض افعال الصلوة عشرة وهي اصول فرضها المعززة
اركانها اربعة مما م تكبيرة الاحرام والقيام
ثالثها الركوع والسجود رابعها وما لها من زيد
على الاصح من خروج النية لكونها شرطا عن الجزئية
والركن جزء ينطل العبادة بنفسه سهوا وباتزادة
وهو غير الركن في العدمشع فانه يبطلها حيث يقع
لغيره الاذ كان مع الضمانة شتمدا عدو معا ورائه
والذكر كالترتيب والنوال في جملة الاحوال والافعال
والكل منها واجب بالاصل لفته لا غيره من فعل
اما الهوي والهروض فيهما مقدمان بعض ما قدما
ويبيع المفروض وهو ماسطر فرض وندب يذكر ان ذكر
ومستقل الندب منها يبدل بعد الفروض في محل مستقل
فقد من اليد الى الختام تفصيل الافعال على النظام
الافتتاح

كبر اذا انفتح سبعا وادع في مركب الاقمار بالموظف
 وان نشأ كبر على الولاء سبعا بله تغل الدماء
 والسبع افضى الفضل ثم الفضل للمحسن فالنشد هي وصل
 والغرض من جميعها تكبيره على الحجار واخر الاجيرة
 بفعلها حرم ابطال العمل كذلك كل ما يفعله بطل
 تكرارها شقفا كفض بطل وكما او رشح العمل
 وفض جزء بطل كالكل ولو كمن الوصل حال الوصل
 ومثل ذلك اللحن والاعراج عن خروج ان امكن العلاج
 وانها لصبغة ملزمة لا يكتفى بغيرها كالترجمة
 وما سوى الاكبر والجلالة وان يدان الاصل في الدلالة
 والعكس والمعرف للسكر والفضل بالظاهر او بالمضم
 وان يزد شيئا عليهما في الطرف فالاقرب البطلن مثلما سلف
 من ذلك ان يضيف بفضلا وذلك ان يفرقه بلفظ من
 واسمع النفس ولو حكما ولا تعد في الجهر بهما ما اعتدلا
 وفي اختيار اوجبا القياسا مستوفيا في ذلك القياسا
 كذلك التقديم للقدمه والرتب للمسبوق حتى يعمله

ويلزم اقراها بالذاعي والخطب ستمل فيه ذواته
 ولا كذلك الامر في الاخطار فمن مع الصبق على اخطار
 وبسبب الجهر للامام وان لم يزل للاعلام
 وان يقدم المصلي كلما يند بين تكبيرها اذ حراما
 وفي الصلوة الصبح احدى عشرة رواد خمس في الصلوة الواحدة
 وفي الرباعيات زاد عشرة غير افتتاح في الجميع سزا
 فان سبي عنهما وجاؤا بالمحل كان الذي قدمه هو اليد
 ويسبحا رضع للبدن للمخبر حتى يبلغ الاذنين
 ببط بالبدن والاصابع بعضهم كلهن رافعا
 بوجه الباطن نحو القبلة من البدن جملة في الجملة
 وليس بجملو الحكمة في الابهام في الضم والقبلة من ابهام
 وشذ ما في اصل زيد الرسي من فرفة الخصر بين المحسن
 بيدء بالاكبر حين ما رضع وينتهي بالانها ثم يرضع
 والاضمان فيه بكفى مطلقا فالاطيان قل ان يتفقا
 والتدب عم فرضها وماند وقبل ان الرضع في الكان يجب
 والمد في الاشباع في فخر ويا ند بافدع ومنهم من اوجبا

ويقعد الاخرس بالاشارة وضد للفظ والعبارة
 والصوت كالحرف الذي يبرأ اثبت ولا تخط بما بعد
 والابحجي ان يخط وفت بما يقيد هاء لغة بزجما
 وهو على الجوار في التراجم وليس ما يقيد به بلا زج
 وفي لغات الكتب المنزلة له وجه لخبيا ولعلو المنزلة
 كذلك ما ناب لفظ العرب من لغة رعابه للانسب
 وقدم الملهون فالمراد فا من حربي ودع المخالفا
 وان تجد مناسيا ونجيه فانها في الاقرب المقدمه
 وهذه الاحكام في المندوب تكبيرها باق على وجه من

الفصل

ثم في الصلوة مستقلا وان صلبك في حال الخبا واستقم
 وقف على الرجلين دون العا ولا ينام واجبا في الزائدة
 ولا ادى فيه فيه وجوب اليد في الاعتماد لعموم التسمية
 وليس بالاطراف باس ورجح ولا يغيرها حتى من الفصح
 وفي اضطرار صلا باعتماد مستدحج او جماد
 وجاز لا تطلع غير الحثبة وان تكن لسبه مرتبه

والاختاد في القيام قد م على امتزاق قدم عن قدم
 والاختاء والميل للجبين وبالجوار انت في هذين
 واعتماد الكل بها فعدا او كان ان امكن قد يفسرا
 معذلا فيه بلا اسناد الا اذا احتج الى اعتماد
 والاختاء والميل من غير سند اخر وقدم اعتدلا بعد
 وبامتناع الكل اذ لم تستطع فيها فعود اضطررا
 معذ ما من جانبك الايمنا كهيئة المتمد مهما امكنا
 وبعدة الايسر عكس الغير وبعد ذلك استلوا كالمختار
 وما لها من بعد حد يضبط لكنهما ثابتة لا تسقط
 فليجتر اضراب الاطوار من اختيار لا من اضطرار
 والعجز والقدرة ان تجدنا كالمبتدأ والحكم فيه فبدأ
 فان بدل العجز عن الاعمال انقل لا وسط ثم الى ما قد سئل
 ولا كذلك اذا سببان العذرة فليفضل الى العلو المسترة
 وليترك العاجز كالفاديا كان عليه اذ فرار عدا
 وقيل بل يبقى عليه هاويا لغر مما علا مراعا
 وليقم العاجز للركوع من قبل الاخذ فيه والشرع

وبعده قبل التمام يرتفع منضجا حذار تكرار منع
 فان اتم تام حتى يهدل ولا قيام للسهود واحمد
 ويسقط النفل والقيام فيه اذ لم يسطح التمام
 وليأت بالفرض على النظام لظهور مانع القيام
 ويسوى الركن وغيره هنا الاعلى وجه ضعيف هنا
 ويتبع القيام ما فيه يقع من فرض او ندب بقول
 كذلك الركن وغيره ولا حكم له في نفسه موثلا
 غير قيام بالركوع ينصل من جانبه فهو فرض مستقل
 والركن من هذا القيام السابق على الركوع لا القيام اللاحق
 وكالقيام بدل القيام في كل ما قرى من الاحكام
 وندبه ارساله اليدين ووضع كفيه على الفخذين
 حيث يجازى الركبتين جاعلا مثلا على مثل له معا بدلا
 وخمسة مجلدة الاصابع فالكل مضموم وفعل تخا^{شع}
 ومثل ذلك بينهما في البصر لوضع السجود قطعاً للنظر
 كذا السواء النحر والفقار في الضرب والرجلين في الغرار
 وان نصف القدمين صفا على التخاذلي لا يميل حرفا

موجها للصلة الاصابع مفر بايديها لاجامعا
 والشبر في الفاصل الفضل ليس لما جاوزه من فضل
 وفي الجلوس يؤثر التربعاً يرتفع فخذيه وساقه معا
 عرفاً بهذا الاسم قد تخصصا وهو المسمى لغة بالفرض

الركوعي

في كل ركعة ركوع واحد ركن فكا التام منه ان يد
 فلو سوي في السجودين فركع في ركعة اخرى الى البدو^{يجمع}
 وشدة من اسقط منه الاكلا وركعة لركعة فلو حو لا
 والمحدثه الاختفاء الموصل للبد بالركبة او ما ينزل
 من مسوي خلفا ومن لا ينوي في خلفه راع سواء المستوي
 والركن في المذهب هذا الاختفاء لا يكتفي بالعرف في مذهبا
 والمنحنى لعارض او خلفا ليس عليه او يزيد حرفا
 والواجب الممهود بين الناس فليس يجزي مثل الاختناس
 ولو هو يغيره ثم نوى صح كذا السجود بعد ما هو
 اذ الهوي فيهما مقدمه خارجة لغيرها ملزمة
 والذكر والغرار والرفع يجب كذا فرار وادفع اذ ينصب

بشر آردون زانو

وما لهذا غير حد في الاسم حد وذلك بالواجب من ذكر عهد
والذكر يسبح وشبهه ولا يزال في حرم مجرم اولا
مخيرا بين ثلث صغرى في سعة وتره من كبرى
سبحان رب العظم ويحمد

سنن الركوع

وسن للركوع ان يكبرا منصبا مراعبا ما ذكرنا
من فوفه اليدين فوق النحر مبدا اضمها بالذکر
كذلك الذماتيه بالما نور من قبل ذكر واجب مذکور
افضله النبيجة الكبرى ما دون ثلث فيه للفض انما
والفضل للبيع وما زاد حسن وقطعه بالعدد الوترين
وبعد رفع الراس منه التعملة حال انصاب وكذلك الجمله
فليس للرفع هنا تكبير ولا به رفع يد مشهور
والرفع في نص الصحيحين ذكر قد به اولى وان لا يشتر
وليس رذو كبتك خلفه ووضع يد به
عليهما مؤخر للسري في وضعهما عند ما لا تكون
مراعبا غائل العضو بن مفرجا اصابع الكفين

ممكنا كفيه منهما معا بجناها بالمرنفتين اجمعا
بفضل بين القدمين شبر ما بين يدي ويقصص البصر
بهد جدا ويسوي الظهرما يشغل بين القدمين بالنظر
ويجني الجالس حتى يسبقا بوجه الركبة منها سبقا
والفضل فيه ما يجازي للسجدا فان يزد فليس ذاك مضدا
وان جنى فكان شبه القائم فوالجنى فذالك فصل حازم
وليس فرضا فيه والتهديد اوجبه وانته بيبعد
وذوا ضطرا ويكفي بالمكن ولو يوم من لم يسقط ان يجني
بالراس يوحى ثم بالعينين ضمنا ورفع الراس فتح العين
وفذم الناض من قيام على ركوع جالس غمام
وفي اخفاء عن جلوس مطلقا دار مع الايمان وجه ذوقا

السجود

الغرض في الركعة مسجدان هما جمعا احد الاركان
فلو خلت عن السجود بطلت صلواته ولو يسبون فدخلت
كذلك لو زيد به اثنتان جدا وسهوا فمما سبنا
والنفس في السجدة كالزبا سهوا بها لا تصد العبادة

والركعات في الذي قلنا سوا كاصولان فهي في ذلك بوا
 على الاصح في المجمع الاشتهر وفيه خلف وافع في الاكثر
 وواجب السجود وضع الجبهة وانه اركان بغير التسمية
 ووضعه للسنة الاطراف فانه فرض بلا خلاف
 كفيه بالطن وركبته ظهرا واهتاتين ورجليه
 لطن او ظهر وخصا بالطرف نضا وفي بعض عبارات السلف
 والذكر والرفع كذا الفرارفة سجوده ورفعه المكثف
 والمجمع بين الكل حال الذكر اذا استقر الكل في المصتر
 والذكر فيه كالركوع الا ان العظم يبدل بالاعلى
 والاعتماد بالجميع اجود وليس للوجود ما يستمد
 والاسم كان في جميع السبعة في انظر الاقوال حال الوسعة
 وخصه بجبهته بالوضع على ارض وما في حكمها فدل خلا
 وباستواء مسجد ولو دف الابد رتبة فقد عطف
 رفا وخصا واجاز البعض خفضا وان زاد عليها خفض
 في موضع السجود والمنحدرة كغيرها في اللبنة المنحدرة
 وواضع الجبهة فيما يمنع بجزاها ومن رفع منع

فانه يستلزم الرتبة وانما تخل بالعبادة
 وقبل جاز الرفع اذ لم يجد وليس الا صورة التعداد
 وهو قوي وعلى الفضل حمل او طلب افضل منع فدخل
 ورفعه حال السجود للمبد او غيرها كالرجل غير مفيد
 فانه فعل فليد مغسفا والوضع بعد الرفع عن ارض
 وليس بالزيادة ما به يتم فرض ونقل في الصلوة فانتم
 فهو كرفع الرجل في الصيام ووضعها من بعد للامام
 او كقيام جالس لمطلب عاد اليه بعده للمطلب
 والعود للمطلوب من ثقل اليد من بعد رفع جاء عن بعد
 وغيره وهو كثير لا دخل فيه ولا زيادة ترفي العمل
 والحجوى قد روى حال السجود لراكع ومساجد برفع يد
 ورتك هذا كله من الادب وليس مفروض ولكن ينبغي
 وعاجز عن التجرؤ بنحني مستوفيا للاختناء الممكن
 ويرفع المسجد حتى يضعها جهته على الذي قد رفا
 ورفعه المسجد ان تغدرا على اختناء في السجود انصرا
 والفرض في تغدرا الاخرين اهماؤه بالراس ثم العين

ولو نأتى الرضع دون الاحتناء، فانحزم الابعام مع الرضع هنا
 والعزل بالناخير والرجيع للرفع فيه ظاهر الصبح
 ومن يكن ذاعلة في الجبهة فلطلب الفرض بكل وجهه
 ولو جفرت كحضره كما وافق نضافه فتوى العلماء
 ثم الى الجبين ثم الذقن فلينقل فالاحتناء الممكن
 ومن وراء ذلك ذلك الابعام وليس من وراءه وراء
 وللصدوقين هنا ما قد نفض بذلك التفصيل في نفسه الرضا
 سجود معذور بالاضطرار على بين القرن فالسبا ر
 ثم على ظاهر كفت فالذقن وليس تجلو من شواهد السنن
 والعدوان كان بغيرها انقل لا قرب فاقرب مما اتصل
 ثم الى القرب للمحل وليس فيما بعده من نقل
 وسقط السنة كلما انتهى فالجبهة النقل بها المنهى
 وكل ايماء عن السجود من غير قيام ما خلا العارلان
 فغا فمابوى كما ذكرها بالعكس مما لزم المرقعا
 لا يجلس القائه كالجاس لا يقول للايماء في قول جلا
 واختلفت صورة الابعام البدل في كل ما يختلف فيه المحل

فلا ايماء

فكان ايماء السجود اخفصا مما مضى عن الركوع عوضا
 ما كان بالراس وفي العين ينظر اوضح سلب الخفض عن غرض البصر
 كبر لكلنا السجدين اربعا وصفا ورفعا فمهما مورعا
 حال انصاب فانما او فاعدا وشذ من ساوي خلا فاوردا
 وارفع كما سمعت باليد بن في كل تكبير الى الاذنين
 وادع بما تور الدعاء هنا من قبل ذكر واجب وفاعدا
 بين السجودين وفيه استغفر وكردن ذكرها او اثر
 واثر النسبجة الكبرى ولا نفض بفض في الثلث التلا
 وادع وان ساجدا لما بدا فالعبد يزداد ايماء باسما حيا
 واطلب بها الرزق بلقطة قد عن باقر العلم بجهد التمدد
 وليس في الركوع والسجود فراءه القران بالمجود
 وقدام اليدين فيه هاويا والركبتين ناهضا مجانبا
 وحي بالاعضاء كلا وديع ضمنا واطا وافرانش الاوزع
 واستوعب الجبهة بالفضل وحداد في الفضل درهم ضرب
 وقبل لا يجزي بها الاصل للضر والمضود منه الفضل
 والحديث بيقية المشاجد ليس سوى الاسم بقول واحد

واحمد استعابها في المنهى والوجه كالجمه ندبه بها
 واكد الادغام بالانف على ارض وما في حكمه ارض حبيلا
 لا يكتفى بغيره ويكفى فيه المعنى لمتى الانف
 وراع في البدن ما قد زرع في الوجه من محله الشرع
 ابطنها تجاه اذنك وضم اصابع الكفين بها ما تم
 واستقبل القبلة بالاصابع واكتفى في الابهام بالمطامع
 وفي الجلوس موضع البدن الفخذ مثلا لمثل ثماناخذ
 وما عده من جلوس فكذا فاشغل بها حث حث الفخذ
 وارم واتساجد بالطرف من غير تحديق لادنى الانف
 وجالس من بعده ويجري في مطلق الجلوس نحو الحجر
 والبطء والفضله والضم اعبر هنا كما في وضعه الماتح ذكر
 وجلسه استراحة بالندب وركبها في النص بالمخاض وصف
 وبعضهم اوجبهام مفرضا وقد حكي الاجماع فيه الترفيع
 وفي القيام ناهضا فاعتمد على البدن مؤثرا يسط البدن
 بالحوال والقوة مستفتيا مراعي لفظا به مسونا
 وفداني القيام بالكبير من صاحب الزمان بالنخبير

سائر انواع السجود

اسجد فذالك غايه الخضوع لله خير عمل مشروع
 ما عبيد الله بما قد عبدا من طاعة مثل السجود ابدا
 ومنه عبادته الاقام سجودهم لله بالاعظام
 اوترب ما كان اليه من عبده وهو على الوجه لوجه سجود
 استدل الهمال على ابيس نشد منه حصرة الخبيس
 اطل واكثر نحن بالاطالة لعنا مع المبعوث بالرسالة
 وانها شرطه منه على محل الخبث عن سئلا
 وهي شعار العزة الاطباب وانما لسنه الاواب
 اكناره يحط بالاوزار حتى الرياح ورفق الانحاش
 به بياهي ربنا الجليل ومنه نال الخلة الخليل
 لبي امام الساجد بن نور وفي الاسار برله ظهور
 ايتهم في الحسن والشهود سبما زهم من اثر السجود
 وبرفون بسجودهم عدا اذ غيرهم لم يسقط ان يسجد
 اعظم به من عمل بسيط بفضل كل طاعة محبط
 لبرله شرط ولا كفيته غير سبب مسجد بنينه

واسجدان تجددن لك النعم او صرف برحمة عنك النعم
وكلمتا ذكرن شيئا منهما مما عطف وعهد فقدمتا
وكلمتا وقفت للفراغ نص وغيرها المنفصل الناصب
بالكل تنكر بالجميع المنها ونسرد بالشكر منه النماء
واسم سجود الشكر لكل استقر لكنه في الخمس بينها اشهر
يجزي له واحدة والافضل ثمان بالانفصال يحصل
بعقر الخداو الجهدنا مفدا من ذلك الهمينا
والخداول وبه النص حلا وفي الجبين فداي محملا
وسن في هذا الفرائض الاوزع ومنه بصدرة للموضع
وبعد رفع الرأس مع السجد فوجهه من جانبته بالبد
يدعو على الاحوال كلها بما فضل فيها من دعاء رسما
واسجد لايات السجود المذكور عشر وخمس من بعد العشاء
فارب منها هي العزائم وهي التي فيها السجود لازم
لمن تلاها مطلقا والسمع دون الذي من دون اصفا^{سمع}
فهو له ندب وفيه الحزم فدا ينظر بالتمتع الحكم
في منفض السمع الا في خبر بشرة لاحقة فدا نجيب

والادبع النعم وسورة العلق والفرق بالآخر منهما العلق
وسورة التزبد والسجود ايه لا ينكرون وظف
وضفت في بعيدون غدا ويا موم لكس من مذهبنا
وعبرها ندب بقول فجميع سامعها كاملا او استمع
في الحج منها عندنا اثنتان وابه في الرعد والفرقان
ومريم والنخل والاعراف والهدى والاسرى بل دخل
واثنا صاد والاثنتان بالاثنتان من اول الوفاق
ونديه في كل ايه بها ذكر السجود فدا في شيئا
وهو على العوز وحكمه الاذ ان فان سجود وان طال المذ
والسبب الابه كلها فلا سجود بالشرع حتى يكمل
وان يكن لفظ السجود في الوسط اذ السجود بالسجود له وسط
والحكم في تكرور الاسباب تكراره بظاهر الخطاب
وبسجد الداخل في نقل وفي فريضة بوجهه وبكسفي
للصغر والعزل به فدا بشكل اذ كان في حكم السجود للبدل
والاصل بالآخر فيه يفضي اذ صنع البدل حتى الفرض
وليس من شرط هذا الظاهر من حدث او جث والسر

كذلك القبلة والكعبة فيه سجود واحد بنته
من ضحاحرام ولا تشهد ولا سلام فيه او بعد
وماعدا الجملة غير فرض كذلك الفرض الوضع بمثل الاز
ويجب حالة الوضع الدعاء والذكر والتكبير اذ قد روي
واكف في التكرير ما كفي به هنا وانف الذي فيه نفا
اما التمجود السهو بالخلل البني وضعائه في هذا المحل

الفراءة

افراء باوى ركعه والثانية فاتحة الكتابى ثابته
صورة كاملة معاً مرة على الصحيح والقناوى اظاهرة
وانها فرض في الفرائض حال الشاع لا مع العوارض
ولا بعد سورة العزائم ولا معذى وقت فرض لازم
وافراء اذا شئت بسورة القلق والناس والخلاف فيهما ارض
وفي القرآن عامدا اقوال اصبها المخرير والابطال
ووالضحى والانشراح واحده بالانفاق والمعاني شاهدة
كذلك الفصل مع الايلات وفصل بسم الله لا ينافي
رئبها مثبنا للبيملة فانها مرسومة مخالفة

وانها فيما عدا براءة جزء به تفسخ الفراءة
وفي الاخير بين تجزى الفاتحة تحب والاذكار وهي الراجحة
من غير فصل فيج اولاً واحداً فهل له كبر بالولا
وداع منفولا وبالوا اعطف مؤخر الذكر على الذي انفس
وهذه الاذكار وهي الازمنة مجزبة على الاصح في السعة
والافضل الا حوط فيها اثنا عشر ذكر ابكر الذي في الذكر
وعين السورة ثم بسمل فانما الفبين شرط العمل
وجاز في اثنا عشر العدوا لها لم يجاوز وضعها المتقدما
الامن الواحد والحمد فلا عدول من احدهما اذ
الا للجمعة اولى اليه من بعد ما في ظهر يوم الجمعة
ويعدل الناس لبعض السورة منها الا في سورة ميسورة
والاخر بالتوحيد في الصحيح على الجبار او على التوحيد
واجهر بقران صلوة الحجر والا وبين للفناء والوزن
وماعدا ذلك فالقران سريه ويبطل الاصلان
ويبرم الاضقات في الذكر البدل بالاصل والنس ونظا هر العاد
وماعدا النساء جهر ابداً ومن كارجال في سر بدا

ولبعد العاكس عهدان علم بالحكمة لا التأسيس ومن علما علم
وعالمه بالحكمة جاشل المحل كذى نردد بعد ما فعل
وكل قران وذكر و د عا فالشرط في جزائه ان ليهما
ان امكن السمع فان قد را سماعه للصوت منه قد را
وجهره بالصوت فهما بجهر به كمثل اصله فتر
والجهر ان زاد على المعنا د فالظاهر الحضور مع الفنا
وراع في نادية الحروف ما يخصها من مخرج لها انتهى
واجنب اللحن واعرب الكلمة والوصل والقطع لهزة الهمز
والدرج في الساكن كالوقف على خلاف حظلا
وكل ما في النون والصرف من فواجب وبسبب المسحوب
ومن القران في الفرض حتم فحفظه وكونه حفظا لزم
وفي اضطرار يجب الجماعه ثم اساع من يرى اساعه
ومثله فراه من مصحف ونحوه ككاه كاف و يني
ثم الكرون ما يجهد بد لا وقصد للذكر للساوي لنقل
والاعتماد بالحروف في الكلمة ملفوظها دون الذي سماه
وليس في السورة من يعرض ويجزي المضطر بالبعوض

والحزم للاخرس والتمشام فادبه الفرض بالانتمام
وليس فرضا وعن الاصل خرج فالافتراض ليس بخلو من حجج
سنة الفراءة
بعد افتتاح السعد من قبل ان نقرأ ستر في خفاء او علن
واجهر بسم الله فيما تخفت وطرده بالآخر بين اثبت
واولوي ظهر ليوم الجمعة ومفرد كجامع بمن معه
ورتل القران من قبله ولا نهذا ونهذه مسرسل
حسن به الصوت بلاغناء واضمح الحرف بلاغناء
وقف على فواصل الآيات وافزع بها الفيل الفس العا
وسل لدى النعمة والنعمة ما يقضى به مقام كل منهما
وبسبب الفصل بين السورة والحمد كالسورة والتكبير
لسبب كذا الطول من وقف على فواصل من حرفها ان تفصلا
والحمد من بعد تمام الحمد بجامع صلونه وفرد
كذلك ما فوجا في بعض السور مما يقال عبده على الاثر
وفي وجوب السكنين المحل حينئذ وجهان من فصل
واخر طوال سور المفضل بالصبح والفضار للعصر اجل

في

وتحرها المغرب واخر الوسط للظهر واسلك في العشاء والظهر
من افطار الصر والزوال والنهر والصفحة الطوال
للوصل اعلى والشمس شمال ومن مفعول يتجلى ما لم يقل
واقر باوى الكل يوم الجمعة سورتها ولا تدعى في السنة
اما التواتر فالمتاخر في في ثابتي ظهر وعصر ونظف
وذا العشاء الاعلى من لا يكيد والصبح والمغرب بالتوحيد
وجاء في هاتين سنة العشاء وفي العشاء ما ظهر بها شئت
كذلك الصبح وعصر فديت بسورة التوحيد والكل حسن
بصبي الخبيس والاشبه في الركعتين حصص سورتين
الدمية اولهما والفاشية وظيفة ثابته في الثانية
واقر لغرض الصبح ان صح سفر بالمجد والتوحيد فضل ونصر
والحث بينهما بلا قيد ذكر مما ان لكه له بشهر
والقدر والتوحيد في الفرض افضل ما ينسب لغبر عارض
تكون الصلوة بهما افضل والدين من اتها يتكامل
يجوز من اليها فذعد لا اجب اليه ارادها وما على
وتمت القدر رشي من عمل بعصدها اشتهار ذلك العمل

وذلك المفعول في صل الرضا فاقض به فانه فضل الفضل
وعكسه في خبر المعراج فذجا وهو ممكن العراج
وسورة التوحيد ذات الفضل فاضله من فرضها والنقل
فانها بها لا يفرض بدا ووكما في الجنس طرا شديدا
وبكره التكرار الا بينهما فلا عمل عودها فاليهما

الشهيد والتسليم

في لكل من ثابته واخره شهيد فرض بلا مناظرة
حال الجلوس بعد رفع الرأس سجوده الاخر وهو مطمئن
واجبه الشهادة ان فيها كذا الصلوات ان يقول قد سما
الدين الاولين الاولة بوحدة من قبل لا شرب له
ولا تدع اشهد في الاخرة واعطفه بالواو على المذكورة
كذا العبودية والرسالة مضافة لضمير الجمله له
وفي الصلوة اضف الاله محمد من غير صل بعلي
ولا يبدل ظاهرا بضمير ولا بغير العلم المشتهر
وفي وجوب كل هذه نظر والمخزم في ذلك والندب اشهر
وسن في الشهد من اشهد من الزيادة ان الى نقل و...

كذا تجان ابى بصير شذب في الشهيد الاخير
 وافتح القول بسم الله في الموصفين حامدا لاله
 وكرد الحمد ختام الاول الى ثلث فهو حد الاكمل
 والابتداء بالحمد فيهما كفي عما سبب فيهما فذعرنا
 وحالة الشهيد النور على البشارة سنة لا تنزك
 تجعل ظهرا القدم اليمنى على باطن سرك فذاعر على
 ودم على ذلك للتمام وهكذا لآخر السلام
 وفي السلام اختلف الاصحاب احكمه التدب والاحتجاب
 جزء من الصلوة فيها دخل او خارج عنها بها سئل
 والاظهر الوجوب والدخول وكونه مغلبيها دليل
 وهكذا فان الاوامر ووضع في خبر بالآخر
 والمرضى جسيمة السلام الزم من تكبيره الاحرام
 ونسبة التسليم والخروج به لنكس على الدخول شرطاً ^{نسيه} فان
 وهو ثلث صبيغ فالاول ندب بها مخاطب الرسول لا
 وشدن او جيبها وحللا بها وبالندب كفي محللا
 ثعلبنا وعليكم وهما فرض على الخبار في ربي سما

والجمع اول وعلمه العمل فالاول الواجب والمحلل
 وقد يريد المتأدون الثالث لجامع فاحمد القولان
 واسم السلام في الاخير اشيع وعنده شهيدا او سبع
 فما نفي البطلان بالمتلبي من بعده فذلك لا ينال في
 والجمع بالاجزاء فيهما التزم واعطف على الاول ظاهر علم
 وعرف السلام باللام ولا تقدم الاجزاء عنه اولا
 ورحمة الله بان ندب والبركات فيه يستحب
 وسن للمأموم ان يسلمنا عن جانبيه مؤميا اليهما
 فان خلا بشاره عن احد سلم عن يمينه كما لمنفرد
 كذا الامام فالاصح والعد للكل في ظاهره يرض مذور
 وما بدأ وما روي المفضل في المضدي من الثلث بعمل
 وفي صحيح الفضل واحدة من الجمع فهو بنى الزائدة
 افتر به الصدوق في الاما الا اذا حافظ ادى من فال
 وهو لمن اراد جزمنا سلم ووجهه من اللطاري يعلم
 ويقصد الامام من به اتفق والمضدي امثاله والمفتد
 ويقصد ان كالتدق فذاعر حافظي الاعمال بل كل احد

كالمرور

من له هذا الخطاب فذليله والكل مندوب على القول الآخر

الترتيب والتوالف

ربت على المعهود في الصلوة اجزاؤها من غير وان
ووال بين الكل لا فضل بما يحل بالنظم الذي قد علم
ومن لخل عامدا بالاول اعادها فمضد اني بالمبطل
كذلك السهو اذا ما قدما وكنا على ركن فلن يترما
وان يكن قد مه سهوا على ما ليس ركننا فليتم العمل
وان يهدم غيره اعاد ما يحصل الترتيب فيما لربما
وسقط المندوب بالتاخير عن فرضها وندبها بما لا
وكل فضل بين اجزاء العمل ان زاد في العادة مثله لخل
ويستوي العمل هنا والتميم ان حد بالماحي وبان المح
والذكر والعزات والدعاء اذا محت وغيرها سواء
وما حى اسم الجرح مثل الكل فاعبر الفاري كالمصلى
وهكذا الذاكرو المستحيا فيطل الفضل بما لاسم مح
والفاصل المبطل فيها يختلف لكنه بالعرف في الكل عرف
فالفضل بالسيرة في التكبير بطله كالمفضل بالتكبير

ولا كذلك الفضل بين التوبة والحمد كما يجمع التكبيرة

كذلك الكلمة والكلام والمرجع الصورة والنظام

الفتوى

اقتت بها وخصر بالثواني قبل الركوع فالى العزات
فان ثبت في المحل فثبت من بعد رفع الرأس منه اقتت
وان يفت فتحتين تحرب منها وان حالس له تحرف
ثم اذا ذكرته من ضرب حد وان مضى الوقت لا اطلاقا
وانه تدب اليه في السن حين يتر من صلوة او علم
تقابل الوجه وتغل النظر بباطن الكفين جميعا للمصر
مدعو بما شذ من القول لما شذ من السؤال عما حريا
مستحيا مستحيا مستغنا مستغنا مستغنا
اطل به فالفضل للاطالة او انصر ان تحشى الملامه
يسخ ثلثا او ثلثا بيسمل فتله وظفقه المستعجل
والفضل في الضوت بالماثود فهو بلاغ وشفا الصدور
وقوة اربعة العزات وليس في ذلك من قران
فقد اجتر في الفتوى الجملة وسن فيها جث سن الحمد له

وليس في القرآن في كل محل كالذكر والدعاء من وجه خلل
وانما المعنى بالقرآن ان تفتحه بالحمد سورته ان
واطلقوا في كلمات الفرج فضيلها فيه بقول ابي ج
والظاهر استنادهم للمنفذ فيه ومدار سل ذلك الحكي
والامر في الجمعة والورد في سدا الاخبار والحكمه طر
وفي سلام المرسلين فيها بشئ وليس خطره وجهها
لكن بنى ابن حنبل في الموضع عنه بقرن الجمعة فتوز
واللحن كالدعاء بعبر العربي يخالف الحزم بما فاجذب
وكالدعاء كل ذكر قد ندب وافطع بخطره الذي منه
وكما النهب فرضا فاضب وارغب الى الله به وعصب
ما خاب من عصب فالعصب ضيف وضيف الله لا يجيب
له عصب كل فرض ادب دعوه موعود فلن بردا
وانه للزوق بعد الفرض ابلغ من ضرب فحاج الارض
ابدء بكيه ثلثا وارفع يدك فيهن جميعا وضع
مهتلا بهلله الاخبار واستغفرن وبالي التوار
وعلى من الله جميع ما يحب واثر لما تورد من قول ندب

كأي قرآن وذكر ورد عاء وانه اكثر من ان يحجها
افضلها بمقتضى الفتل لبيحة الرهراء ذاك الفصل
وانها في فرض يوم لا حيت من الف ركعة نضلي من قر
سنة كل مؤمن وومنى ما واظم العبد عليها فتقى
كبر وحمل عبده فصبح فانه مؤخر في الاو صح
واضم عليها مائة وعدا واجعل من الاول منها القر
وابتغ العدة بالتهايل موخدا للوحدة الجليل
وبعد هاتين المربعه عدتها من عشره في اربعة
او في ثلثه وهذا اشهر او عشره والفصل فيه اوف
يسبح بطين الفير لا يتبدل واتخذ السجده منه واحمل
اكرم بهما من سجده من حجه عن حامل بجلها مستحبه
والبعض الايمان فيه من عي ولا بدع اربعة او اربعا
لانفس ذكر الاربع التوامع وموجزات الكلمه الجوامع
منها دعاء شبه الهدى اضر نفض طوبى للذليل
والحمد والكره والتهاذه والمثلث فيه سنة مراده
وزد على الايات اي التهاذه وسورة التوحيد ثني عشر

فيها

وابسط يديك لدعا المكزون من بعد هاتين من الخزون
 من المهمات الدعاء الحفظ لكل ما سمعه من لفظ
 وللقيام في حفظ ما ذكره في ذوق الفرض
 بسمل وحرف فيه سبعا كما تدفع به سبعين فرغانة
 وحرف بالمغرب والعداء هذا وما حرك كل ان
 والاتصال صلوة معبر في صدقه دون الجاوس في
 فهو مع الصلوة والظهور بلزم للصلوة للتدب انما
 خاتمه التجرؤ للشكر على ما قد مضى بيانه مفضلا
 وهو عيب الفرض من الغيب افضل للض الصبح المعرب

جاء مع السنن

عليك بالخطور والاقبال في جملة الاقوال والاعمال
 والصدق في النية والاختيار فانها حقيقته الصلوة
 وليس للعبد بها ما يبذل الا الذي كان عليه بسبل
 وصل بالخشوع والتخضع وكن اذا صليت كالمرجع
 واستعمل الوفا والتكبر واستحضر المقاصد المكنونه
 وخذ من الاكام لب الثمرة والطلب من المعدن اصل الجوهرة

واحذر لدى التصبر الهادئ شركا وكذبا واتباع العادة
 اياك من قول به نعتك فاستعبد له وكن نصيب
 تلميح في اياك لتعجب وان شغرت الله لتعجب
 يعني على الباطن حسن ما علم ما اوضح الفصح في ذي حسن
 حسن له الباطن في الظاهر واعين بالقلب النقي الظاهر
 وبنايه واب واستغفر وسدد الطاعة بالفكر
 وفرصا المائل الذليل ما بين ابدى الملك الجليل
 واعلم اذا ما قلت ما تقول ومن ساجي والمسؤل
 وكبر الله واحصر العبد لتعجب غير الافتتاح المبدا
 وارفع يديك كلما كبروا سمعت فالرفع بكل قدر
 في المستفيض وعموم ما نقل بعضى بان الرفع مذرب مستقل
 وعين التكبر والرفع لما سئله رفا لا بهما
 واستغل يدك عند كل عمل بموضع خص به مفضل
 واضمم على احوالها الاضام الا اذا استويت فيهما رعا
 واخرج الكفين عن كره وعن ثوب وضاز فذلك الحسن
 واجمع بها الطرف بكل حال فالجمع منه جامع للبال

ولا تدع منها خضوع الرقبة **والتكبير** ولكن مصوبه
 واجلس اذا جلست بالنور **الاجلوس** من قيام فانرك
 فانه يرتفع كما **مض** **والتجبار** ما عني ان يرتفع
 وصلية الركوع والتسجود **على** جيب الملك المعبود
 والله عليهم الصلوة **في** الصلوة **بشكل** الصلوة
 المار كوعا وسجودا ودعا **الالدع** مخلد فيها دعاء
 واثر الطويل فبين **على** فراءة فالطول فيها فضلا
 وما سوى قران او ذكر سبح **بالكل** من جبر واخاف الله
 والافضل الاجهار للامام **وان** لبيت الكل ذوا انمام
 واليه المفرد في الجهرية **والسرك** في صلونه السرية
 الا الفتون فهو جهرية **كذلك** لسميع وما به النحن
 والكل من زارة العدل **صح** وجو القول ما مدحفه
 والطيب والسوال والزى **والمسط** والخاتم اجلاس
 وفي العميق ركعة بالفت **فاغتم** التبرج بهذا الصرخ
 وحض المرأة في الاداب **بزيه** الحلى والخضاب
 والسرفولا واخبار الاسر **في** العفل فالتسرفها هو الجح

يجمع بين تدبها ان **نعم** وبالبدن الشدي للصدق
 وفي الركوع شغلت يديها **في** فخذها دون ركبها
 ولا يرد ركبته الى ودا **ان** يسبين عجز ويظهر
 سبده للسجود بالفرد **وانضم** حالة السجود
 لاظنه بالارض لا يرتفع **في** الجلوس مطلقا يرتفع
 تتسرف فهو منها السدلا **فان** هوث لو تدع اعتدلا
الكرهات وموانع القبول
 دع في الصلوة خلة النفاق **وتبئ** الاداب والاختلاف
 وكل ما ينافر العبادة **وما** باب مثله في العادة
 وكل ما يعذبها لعبا **وكل** ما فاني خشوعا ندبا
 وكل اشعر بالشك **او** غفلة عن الجليل الاكبر
 وكل ممنوع بغير خطر **وان** يكن غير حلي السر
 فلا يضل كسلا يقبل **او** فاعمالا لغير مبد
 او قافلا او عابثا ولا يها **او** محبلا مسؤورا او ذبا
 او هازنا او حافيا او حادنا **او** صالبا او صاندا او صا
 ولا تختر فهو كبر وساح **فدع** بيا لله به بعض الام

وانه النور الذي منح نزع من الصلب ومنع سمع
 لا يرفع اليدين فوق الرأس كاهن اذان خيل شمس
 ودع اصابعك لا توضع فيهما بشبك ولا ترفع
 ولا تخط وادفع الشاء با ولا تحشأ ما استطعت ادبا
 لا تمسح فيها ولا تنخم واحبس ولا تلفظ بها فضل الفم
 والظرف لا تظلم ولا تغط واخضع فيها كهنة المعص
 ولا تحدد نخوشى بالنظر ولا تظنح للسماء بالبصر
 لا تلفت شيا براسك ولا تصفق للذبا بدا بيد
 وعص شعرة الراس ممنوع بلا حقل على الاقوى وبعض خطا
 وما على النساء من تضييق في عصفين الشعر والتضييق
 والعين مكروه كذا الاعضاء بمعنيته فيهما سواء
 وهكذا التطبيق والتدبير ومثله البناء الضيق
 اياك فيهما من حديث التقى وهم ما بعد ولد ونمسه
 وانه اعظم شيء واشد وثقلا بيلم من ذاك احد
 واحذر بها صنوع الوسواس فانها مصائد الخناس
 برصد للعابد في العبادة حتى يطاع بالغا مراده

ولبس بالنازل حتى يتركها فاطع جبال شركه والشركا
 وابن على الصلوة فيها كلما مسك نزع منه حتى يسلم
 والعجب من موانع الضبول لعل من معجب جهول
 فلبس للمعجب مما قد عمل بشئ ولا يصعد شئ من مدل
 والذنب خير من صلوة المعجب اذ له يسوع ما به كالمذنب
 ومن استدل الحجابات الحجاب حسب الزكوة والخوف والواجب
 وبالاشور والاباق والحمد والكبر والغبية حسبها ورت
 اكل الحرام اعطف وشرب السكر بل كل فحشاء وكل منكر
 عليك بالفتوى فيما ترفع وانما يقبل فعل المسنى

بطلان الصلوة

بطلها عمدا وسهوا الحديث بعد مسج مطلقا حيث حدث
 كذا السكوت ان يطل والفعل بكثرة فمحو الاسم في ربي من
 والاكل والشرب اذا ما كثيرا كسا من الكثير من غير ما
 وفي الغلب منها قران ومحو الاسم على البطلان
 وباعثا والعطف مثل الغلة في اكثر الشرب يصح العلة
 ويضعف القول بان الكثرة لازمة حاصله بالمره

وحض بالعامد غير الاول في اشهر العولين غير الاصل
 وفيه تحضبا بعد اذ في بعض ارض هو غير المدعى
 ومنشاء البطلان في الجميع عمم عدل وسوا مفهومه اتم
 ويبطل النفاذ الى ورا وبالجبع ايمنا والسرا
 او بين جنبه وقد عمدا وما عد ذلك ليس عمدا
 ويبطل الصلح بالكلية عمدا ولو عميل حرف مفهوم
 اذ تاند بواحد فاعلا وان يكن لفظا عن الوضج خلا
 ولا يجرد التهور والهد على ظن المصلي انه قد عملا
 وكالكلام العول في السلام ان سبو المحل في الاحكام
 كذلك التاوه المبين حرفين في المشهور والابن
 ككلمة وفيل والفول فوي الا اذا كان لامر حروي
 والنسخ والسعال والنسخ كالسوط فعل عمده لا يفلج
 فانها خارجة عن الكلمة فتلحق الافعال في حكم علم
 ومثله في الاولين افرى لولا اشتمار غيره بالفوق
 والصحك عمدا يبطل ازيدا صوت به لان يدا مجرودا
 كذلك البكاء لا للاحره اما لها مفردة للتاخره

في

ويبطل الكف بهما عن عمد وهكذا التامين بعد الحمد
 ويلزم ان حالة التفتية ولا بعدان من الكيفية
 فلواخذ بهما له نفسد وان عصى بالترك عن تعدد
 وكل فعل له يخذ او اخل عمدا فبالاكثر يبطل العمل
 وان يكن سبوا نحو الصورة وهو بعم التهور بالضرورة
 وما على الظن الفراغ قد رفع غير الذي سمعت للعهد يسع
 وكل ما يفعله باضطراب لا لانفاء فهو كاختيار
 ولا يضرك الكف للمضطر لرفع كفيه معان حتر
 وفي الكلام والبكاء والضحك وجه وليس ذلك بالاسك
 والاضطرار في الحدس قد يقع لكنه مع الفساد يجتمع
 وفي اختيار محرم الابطال وقد يباح وله احوال
 بهال الحجة قبل ينقسم والتدب كالوجوب والنسب علم
 ونسب الابطال والتورث فيه وفي المصنف مما يفسد
 واستثنى من تانها من قبله بالحكم والبطل مطلقا محتل
 وزيد فرض مثل بقضه وفي زيادة المنسوب وجه اصطف
 والشك قد يطلها وباني ان مد فضل الله فيما يوتي

ما يجوز من العارفات

لاباس بالفران فيها والذما والذكر واستثن واناسفا
وموجب السجود في الغزاه وما جعل بالنظام اللازم
وبدعة محدثة لم تر سم وطلب المطلب محرم
وكل ما نقل وليس بالكلمة فليس شيئا يطلعا كما علم
كالصوت والحرف الذي لا يفهم وذا قد راوا لا ينظم
مثل الذي يظهر في التعال ونحو من صحت الافعال
وجاز فيها ان يشتر باليد وغيرها عند دعاء احد
والذكر والاعلان بالفران والذكر للاعلام والابدان
كذال ان تناول السج العصى وان بعد الركعات بالحصى
وبضبط الايات بالعقود والذكر بالاصبع في السجود
وعده استغفاره في الوتر بسجدة ونحوها للمحصر
والحمل والوضع لطفلة مدنا والضم والارضاع حتى يكتم
وقله لعرب او حبه فهذه ونحوها مرويه
وسئ خبز الخلق بابن طايي يفتح منها اكثر الابواب
والغالب العلة فيما قد روا وموهم الكثرة للصد برد

والحمد للعطاس مطلقا بين ويندب التسميت في قول علي
والورد للسلام بالمثل يجب فهدم السلام والعكس اجنب
وينبغي رعاية المثابته للاصل فدفع على التكلية
فان يكن بصيغة الكتاب فذلك الاولي بلا ارباب
وفي وجوب الرد في عكس في نحو يتغيرهما وجه منفي
واسمع الرد ولو فقد برا والصوت لا يرفع هنا كثيرا
ومن عصى في رده لم يطل وان اتى بصدته في الامثل
وتكرره مضي مفضلا يدخل في الباب وتلين يطلا

العول في كفة فرايض الجمعة

فريضة الجمعة ركعتان جماعة وفيهما شرطان
الخطبان قبل الاخذ في العمل والبعدين ارضي خلتين الخلاء
فلا تقام جمعان الا بفرسخ في البين لا افلا
مادونه مفرد غير الباقين مفارن تكبيره او لاحق
وباجمال للفساد نفسه ومطلق النض اليه يرسد
وهي على النسيب لو كان العدة مع الامام سبعة على الاسد
وان يكونوا خمسة او ستة فهي على النسيب لكتسبه

والعمل والبلوغ والذكورة
 كذلك الاسلام والامان مع
 والسعي للجمعة ان تم العدد
 ما لم يجز عن حد فرسخين
 وما على مجاوز للحد
 او هم او مريض او عجمي ومن
 كذا النساء وغيرهن ان شهده
 وان يكن مسافرا او عبدا
 والعدد المذكور شرط الا
 وبكل الباقي اذا انقض العدة
 وكل نية في الجماعة اشترط
 وزد على الماضي لهذا الثاني
 فانها رئاسة الائمة
 بعينها الامام او من نصبه
 وحكمها في عينه الامام
 فضل بالمتع اهتقد الشرط
 وفضل بالانقض بعضه

وتلك عينها واعضدا
 وهذا الاطلاق بالاجماع
 وفي الروايات لها شواهد
 واوسط الاحوال فيها الاوسط
 ولا يفهم الغرض غير المجتهد
 وليان بالجمعة والظهر معا
 وليس في ذلك بالثاخير
 وفيها الروايل للثقل على
 ومقتضى المضمون ضوابط
 والجمعتان في صلوة الجمعة
 ومثل ذلك الجهر بالقران
 فثبت في اولهما من كع
 وسببوى الامام والمأموم
الخطبان
 الغرض بعد الخطيبين فهنا
 وجاز في الاصح ان نقديما
 اطلاق ما في فرضها قد ورد
 على اشراط التبد المطاع
 والعقد للمقل هنا معاضد
 والاجتهاد في الامام احوط
 الا اذا كان اليه يستند
 ذوحبرة في الامر حتى يقطعها
 وجه كاطق ولا التجنيز
 شهر ضوى على النص خلا
 وان خرج ككل البيك
 في ركعتين سنة متبعة
 وان يزد في الفون فان
 وليان بالآخرى بل يزد
 ذلك في القول الاصح
 كما عرفت في خلاف وهذا
 على الروايل لصحيح سلما

وسد من ارجبه والا كثر جوازه مثل الوجوب انكروا
 ووحدة الخطب والامام نلزم كالحظية من قيام
 وجلسه خفيفه في البين مع الفرار منه في الحالتين
 وان برأى فيهما ان يفعدا على التوالي وتوالي ما تلا
 وظهره على الاصح مطلقا فاسم الصلوة فيهما مذ طلقا
 ورفع الصوت بحيث يسمع من فرضها من دون لا يسمع
 ولو بعد بر كاسماع الاصم ازحكها باق وان عم الصم
 وان يكونا بلسان عربي وان يكن بخطب غير العربي
 بالحمد فالصلوة ثم الوعظ نصح عن حفظ وغير حفظ
 من دون نفيين حضور لفظ في كلهما اوفى حضور الوعظ
 انشاؤها من نفيها او خطبا بخطبة من منشا الخطبا
 ويشمل حرفا سورة اوابه كابه الاحسان في الكتابة
 والحزم ان يصغى بقول من خطب وينزل الكلام الاما وجب
 وليس من باس اذا نكلا من بعد ان يرفع عن يجرما
 وندبه بلاغة الخطيب لناخذ الخطبة في الغلوب
 وكونه مواظبا على السنن بالعقل وقاظا كقول الحسن

معهما من دبا يسير ده في حالته حره وسبرده
 معندا على عصى او سيف في حالة الامن وحال الخوف
 ويندب المسلم منه ارضعه منبره مسفلا لمن شهد
 وبعده الجلوس قبل الخطبة حال الاذان فيحقق خطبة
 وجاء فندم الاذان في الحسن على رقى المرتقى وهو حسن
 ولا اذان ثالثا في الجمعة فانه نضا وضوى بد عدا
 وقد يسمى بالاذان الثاني واختلفوا فيه معان

بقيت السنن والاحكام

سن بكره المرء يوم الجمعة لسجد فضل فيه الجمعة
 من بعد تطهير وطهر من حدث والغسل والتطيق من كل نفض
 بالحلق والقلم والنور والحف للشارب والغفر
 مراعاة الاكل الاداب ولا لبس لافضل الشباب
 مؤثرا لاواخذ الزينة مستهل الوفاة والكينة
 بدوه بما توارى من الدنيا ويظهر الخشوع والتخضعا
 وسن ان يبلغ في النوافل تمام عشر بن علي فوا صل
 مودعا على انبساط الشمس والارتفاع والقيام الحبي

سداس والباقي حتى عند زوال الشمس فهو اولى
 ودونه فوسيط ما للاول بين فرضيه للمض الجلي
 ودونه فمؤخره كالمجموع على الزوال مطلقا كيف وقع
 ودونه كل النهار يوثى بالكل فيه كقوله ما بين
 ولهذا البيع وجوبا والسفر بعد النداء قبل فرض قد حضر
 وسائر العقود والموانع مثلها من غير جامع
 والمنع من بيع وما به المعنى لا يمنع الصحة في القول الاخر
 واطلقوا في سفر جبل السدا كراهة وربما نفتدا
 بما اذا امكنه التعدي بل الندي مما مضى من حد

صلوة العبد بن

وفضه العبد بن ركعتان بعدهما بخطب خطبتان
 وهما واجبتان وعلى نقد بشرط لهما الاستبلاء
 اما المحصور كاستماع الخطبة فليس بالفرض وحقق نديه
 وانما لفرض في الجملة عن امر من حضر بغير الطاعة
 بخسبه باثم منهم اربعة فجمعوا شروط فرض الجمعة
 فان نفسا او فان شرط الفرض صح على الندي بهذا القول

بالانفراد وبالاجتماع للمض والمقول من اجماع
 والفضل بالفرض في الفرضين شرط وليس شرط غير ذلك
 فجازان يتحد المحل ان كان في الفعلين فعل
 ولتفظ العبدان عن لفظ جمعهم وهم هناك ضبطوا
 ووفيات في اظهر الاقوال بين طلوع الشمس والزوال
 وما على من فاته الوقت فضا ويحل بدل في مثل وفياتها
 من عدة باربع موصولة ويحل باربع مضمولة
 والعبد يزاد على اليومية لسما من التكبير في الكيفية
 حنقا في الاولى اربع في الاخرى فضا كذا موطها في الاخرى
 كل فوات قبله تكبيرة محله الضام بعد السورة
 وليس هذان من الاركان قطعاً فلا يبطل بالنسيان
 والحكم في السك البناء على الاقل فان بن على زيادة فلا خلاف
 والزائدان ههنا مدعما جميع من صلى ولو مؤتمرا
 وبدر الامام في الركوع فيفظ الخطاب في الجميع
 كذلك البعض اذا ضا في المحل ولا قضاء فيها بعد العمل
 والوقت ان يشع البعض فلا يخص بالتكبير وحده ولا

غده

والواجب الممكن منهما معا
وربين فيه حتى يقظا
وحاضر بيوم الجمعة
جازه ذلك حضورها مع
سواء الفاضل وغير الفاضل
فان اتي فليس من مناص
عن فعلها وبحض الامام
فرضا وقد سن له الاعلام

القول في السن

قد سن الاصحاب بها عمدا
مكة فليؤثر عليه المسجد
فان يصلي في البلاد حتى
تحت السماء لا ينظر ثلثا
ولكن الخرج بعد كل ما
قد سن في الجمعة ان يقعد
كالفضل والطبيب والترين
والاعتماد والرداء الهني
والمشي بالوفاء والسكينة
والذكر فيه والخفا سنوة
كذلك النطيج والشمس
والجهر بالنكبر والنكبر
وباشرا الارض بهذا الفرض
فليس يرحى فيه غير الارض
ولا اذان ههنا بل جعل
قول مناد بها الصلوة بد
يكر والصلوة في النداء
ثلث مره على الولاء
والجهر فيها مستحب اطرد
في المصدي وفيه انفراد
والسورة الفضل في الاولى الا^{عظ}
والشمس فيما مد تراها الفضل

وارفع يدك حاله الكبير
واضت بمرسوم الدعا المش
نفت عن حفظ وغير حفظ
عن خط لوح او سماع لفظ
واظم والمم يوم عبد العطر
بذل الخرج ولكن بالتمتر
واخر الظم بيوم الاضحى
حتى تعود واخر المصطفى
والعطر بالزبد في العطر روي
والمع منه لا لعله فوي
وخالف الطريق في الاباب
فارجع بغير مسلك الدعا
ومن اكبد سنن الكبير
واقده في الذكر له بشير
بعد العائنين وبعد الفجر
والبعد لاخير بعد العطر
وبعد ظن يوم الاضحى
الى غمام العشر حيث اضحى
الاخر فيبد خمس عشره
فويضه من ظهرها المفضرة
صورتها النهل بين اربع
ما بينهما الحمد وبين المظطع
وبعد ما رند في الاضحى^{حده}
بنوع سماع تلك الزائدة
ولا تنقل يومى العبد بين
بذل الرقال غير ركعتين
في مسجد النبي قبل العبد
وما عداها اضع بلا يقيد
والمع في الضامع الكلبة
بمضى بطرد المتع في النجبة
لا تحمل المنبر فيه واصنع
شبه من الطين له في الموضع

والجمل للسلح لا لعدو بكرة كالحج وبعده العجز
في سفر لا قبله واطلعا هنا كافي مثله قد سبقا
اما اذا سافر والوقت دخل فالحظر معلوم للثبوت العمل

صالح الابان

فرض بالكسوف والخسوف ورجعة في الارض بالمخوف
كعاصف من الرياح الحارة وظلمة شديدة وصافعة
وصحبة وهدية ونار نظير في السماء او اوار
وتخوذ الكون خارجا وبالسما كما من الضال الصحيح علما
وما بعد اية في العرف منها ولو في الارض مثل الخف
ومضى العموم في الرواية فرض الصلوة عند كل اية
والحكم مقطوع به في النزلة للنص والعقوى بنفس المسئلة
والشرط بالمخوف خوف الله فليس للنادر فيه من اثر
اما الكسوفان فباسم انضبط فرضهما من دون شرط شرط
انكسفت الكل والتعجب لكف اخاف من شاهده ولم يخف
ومثله القول بفرض النزلة فالاسم فيها سبب لا شرط له
وهي من الاسباب لا الاوقات ومثله قضية الابان

وفي الضمان بالقرينها نظر ومله الايام فيها الاظهر
والوقت في الباقي تمام الابه من ابداء الاخذ للتسابة
حتى الكسوفين على قول جلي وقبل بل لاخذة في الانحلال
واختار هذا القول جل السلف وما به تدلهم غير وفي
فان يرضى من اضطر العرض يفظ وان وفي بركته على النمط
لكن اذا طال وتمادرت اخذ مقدارها من وقت
واضطر الكسوفين اذا العرض اذ كان ترك العرض عن علم
ولا مضان لهما اذا استغنى كل على المخارفة المصطفى
والعلم بالابه لشرط في ضا غيرهما بلا خلاف برضا
وفي وجوب السبي ان جهل وجوه قوي وسقوطه احتمل
فان توافق اية وفيه في وفيها الفريضة اليومية
فقد من ما شئت في اساع والسبق للآخرى بلا تناع
وان يرضى وقتها مقدم فريضة اليوم باس ملزم
ثم انضبط بعد ذلك فرض الابه ان استقر الفريضة البداية
وان يرضى وقتها فخر بالنع ولو صلوة اليوم والتلفيق
فان بدا الضمير بين العمل في غيره فاقطع ومدلوا

وابن على ذلك في الآية لا في غيرهما فاستأنف العمل
 وان بدأ ضمهما في البين فالوقت وقت الزم الفرضين
 فالزمه بالصد لدعائناح وانقطع لدلالة الصحاح
 واحتمل الفاضل في نهايته مضيه حيث في ابيه
 في كل فرض او خصوص فرض وموباء ركة للفرض
 ويضعف الاول بالذي مضى ولا كذا الثاني فذا قد يرضى
 والسبب على الفورية من حفظها سبق على البنية
 في سعة الوقت فان لم يرض بها فلا يرضى بهذه العرض
الكيفية
 فريضة الايات ركعتان عشر ركوعات تضمنان
 كذلك القيام والقراءة فمن كل جعل اجزاءه
 فتفتح الصلوة بالكبيرة وتقرأ الحمد بها والسورة
 قبل الركوع فاما في العشاء وذلك الاولى في غير نكر
 خالف اذا اجبت بين السور وان شئت نكر بها نكر
 وجاز في السورة ان يوزعها في ركة في خمس مما
 ادناه في كل قيام ايه بل بعضها ادعت الرواية

يتكفي بالحمد من مشين في الركعتين ويسور مشين
 والجمع ما بين كلا الامرين في ركة جاز وركعتين
 وليس فيما عن تمام السورة في ركة بدأ بسورة
 فهذه وخبرها سببان في حرمة البعض لا القرآن
 ولا قرآن في قيام واحد فما على جوازه من شاهد
 وكلما ركعت عن تمام بدان للحمد لدى القيام
 وان يكن عن بعض سورة فلا جد وصل بما نطقن ولا
 وفي القيام من سجود فرض اتمت او بعض ما تبعض
 وفي البناء ههنا وجد قوي عليه فمدد لعموم ما رواه
 وندبها الصلوة في المساجد بيارز لما يحول فاند
 وفضلها جماعة ولو فضا احرق في الفرضان او بعضا
 كذا الفنون في جميع الشفع مراعاة موضوعه في الوضع
 وفي جواز خاص وعاشر وجه كذا الاجتزاء بالاح
 اخل بها واكد النظور بل في الشمس فالآخر بها مهول
 والعود ان اتم قبل الاجتلاء او الدعاء جالسا مستقبلا
 كذا الخبر والسور الطوال في الكل من عشر على التكال

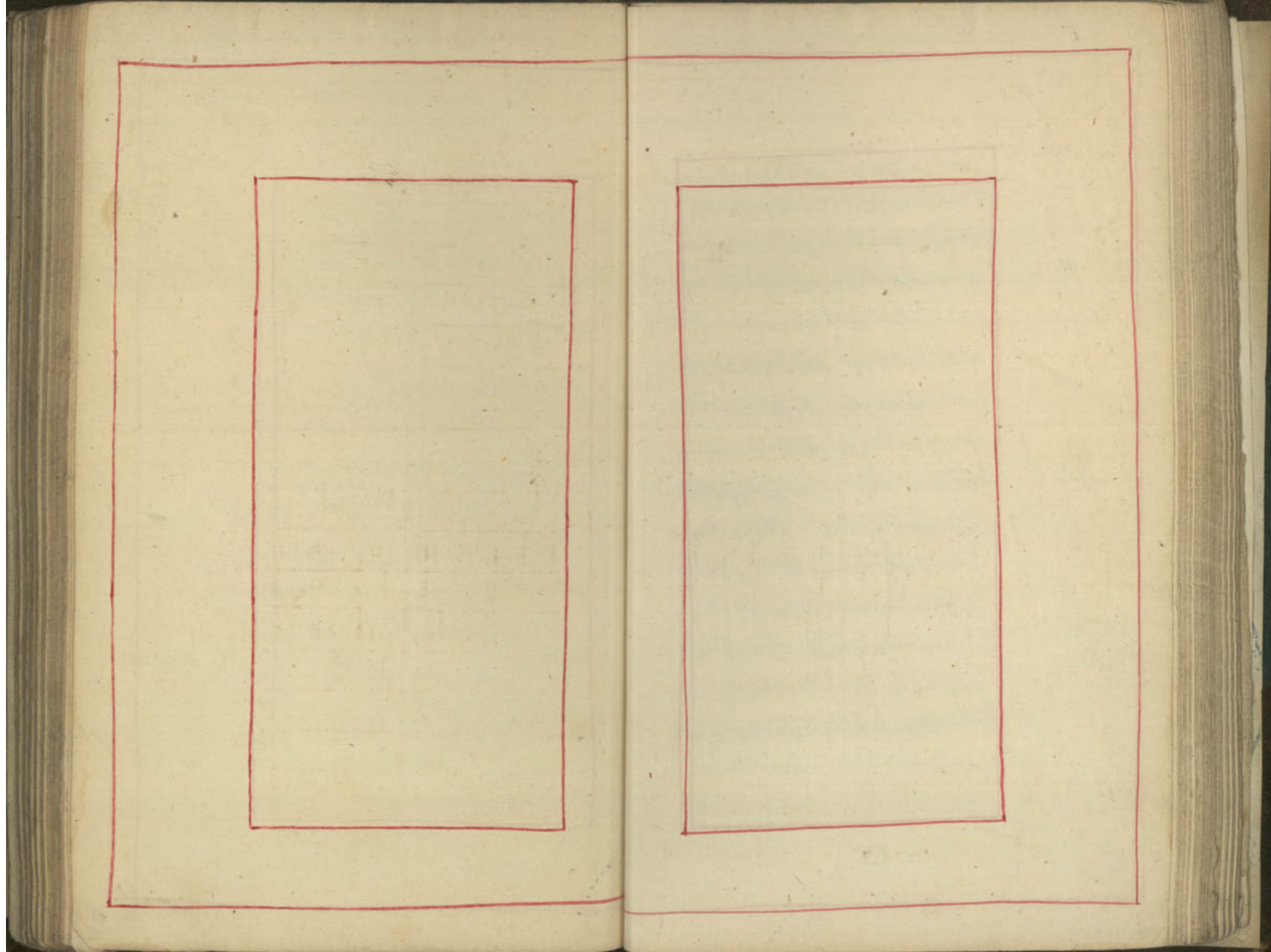
ليس والروم كذاك التور والحج والجر بهما ما تؤر
 والكهف مثل الانبياء مذور وجامع الكل بغيره اطرر
 وناب الخبب بها لولا الفرض زلزلة والشمس يلوها الفرض
 ومذ وجد ما انرا في الشمس عند الكسوف ما به من با
 وسوا بالفراة الفوقنا وهي عن القريب لوقونا
 كذلك الركوع والسجود والاسنواء كلها مقصود
 يثبت في الجمع لا المجموع كما جلا من خبر مرفوع
 والجر في الايات بسبب حتى كسوف الشمس فهو داب
 والقول في الكسوف بالامرار بضعف بالاجماع والاجناب
 ونسب بالنكبر كلما ركع من قبل ما بهوي وكما رفع
 الابرفع بعده السجود فذبه لشمعه المعهود
 والرفع للبدن نذب ندلم في الكل من عموم ما فيه رسم
بفئة الاحكام
 فريضة الايات فرض عمم نعم من يجري عليه الصل
 كالحج والحاضر والبصر ما فبالاجمع من نظير
 وكالرجال في وجوبها النأ بما عدا حاضنة او فضا

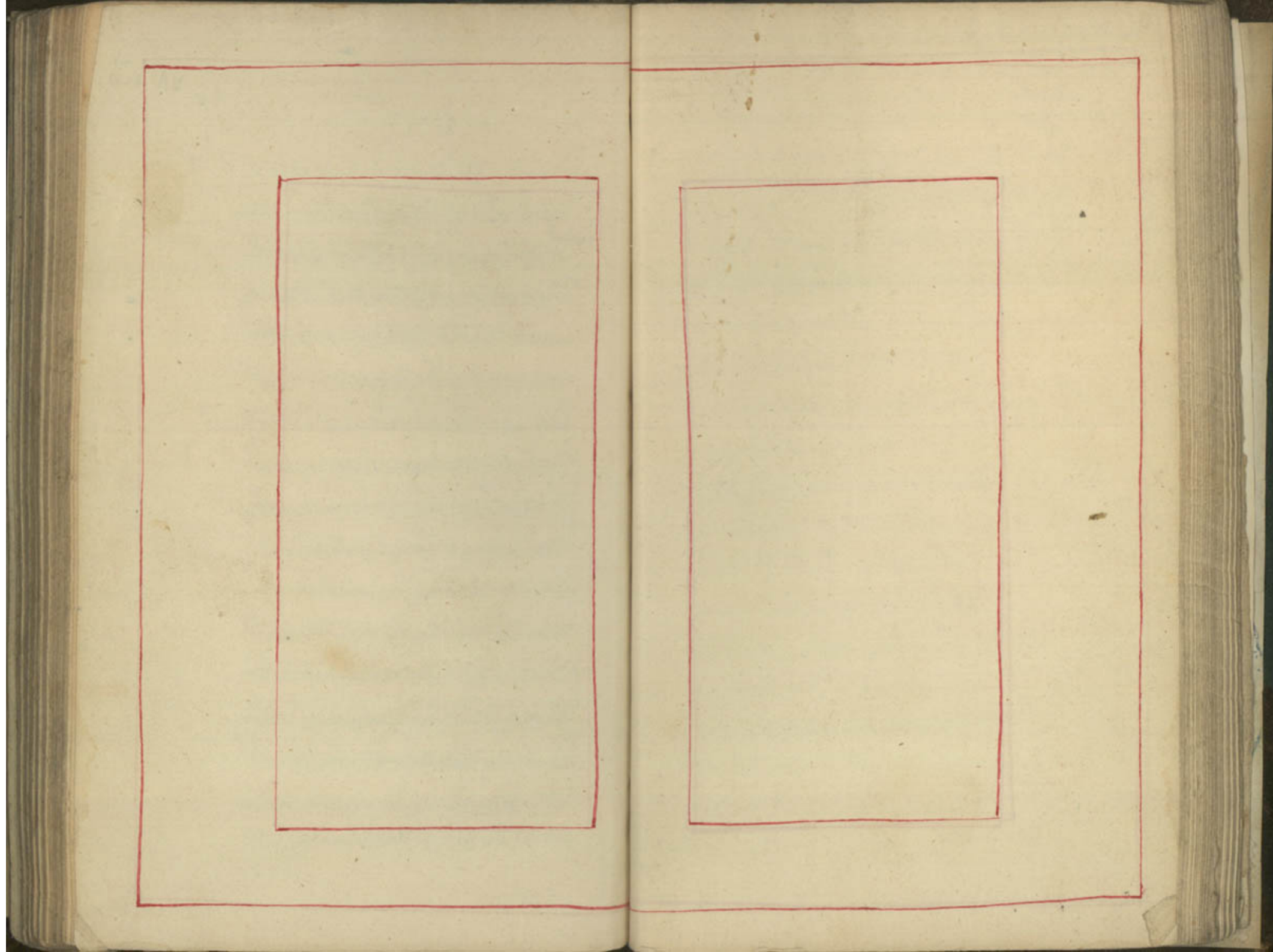
فاعلى ما بين من اداء في ذات وقت الاي او فضا
 اما التي تمتد طول العسر فانها تلزم بعد الظهر
 وهي على شرائط اليوميه وبها من وصف او كسبية
 والاختلاف ليس الا بالهد في بعض ما كان بها فخذ
 فالعشر من ركوعها اركان يلزم من تغيرها البطلان
 عمدا وسهوا زاد فيها ونقص للاصل والظاهر من فوي
 والثالث في الركعة لا الركوع بطلها اذ هي للمجموع
 وهو بها كغيره اذا انقلض وضو بان ان يكر على المحل
 ولا يعاد باعتبار العمل الا اذا استبان من بعد الخلل
 او آل للاول شكه كما لو كان امر الواسطين محكما
 ويجعل الامام عن احدى به الفرائد بلا خلف بدا
 لا غيرها ولا وفلا مطلقا ادرك فيه المصدي او سبعا
 ويلحق المأموم بالامام ان ادرك الامام في الصل
 قبل ركوع اول او فيه لا غير للاصل الذي يفسه
 فان اتي بعدها لم يدخل حتى يتمام الركعة التي سبلي
 وجعل في ذلك احوال اخر في كلها اغتفار ما لم يفتقر

ويلزم النعيبين منها للتب وتوضعه من واجب او مستحب
 كذلك الاداء والقضاء ^{ان تبتا وفيهما وفيهما خفاء}
 وسن في اولهما التوحيد والتبجد في الاخرى وذاك كيد
 واخر التوحيد في التها به
 وربما اسند للرواية
 وله اجد للس والاهمار نصابها كانت بالتحار
وادم عصب الفرض بالما نور
من التذاه الموجز المشهور
 قد وقع الفراغ من كتابة الدرر في شهر المحرم سنة
الخالق للوج والفلم في سنة سبع
وخمسون ومائتين بعد
الف من هجرة النبوة
صلى الله عليه واله
وسلم
 غرور رحمت برهان كيه باد كركاب رابا بجلد كند باد

صلوة الطواف

فريضة الطواف ركعتان بعد طواف الفرض فرضاً
 في سنة ولو باخذ فدرجيب او التزام للطواف المستحب
 وما بعد وب الطواف بها ندب وسند من لندب باطلا
 عند المقام الفرض ليس الا ذلك للمختار فيمن صلى
 وخلفه اوط والنقدم عليه في العرض انفا فاجزم
 ولنجح العزب في الزحام من المقام ما سوى الامام
 وجاز في الندب جميع المسجد حتى الذي زيد به في الاجود
 ومقتضى التحقق في الاجاز وجوبها في الفرض بالبدار
 فآخر الفريضة اليومية حينما كذا لا يه الوضوء
 في سعة الوقت والافدم كلا عليهما اخذ بالالزام
 وان تقارن ايه فورية كانا على التخيير بالسوية
 فانها فبالاولوية لكل ما خص بالاولوية
 ومن اخذ فاسيا حتى ارخل وشق ان يعود صلى جيل
 او استناب للصلوة في الخلد ومثله من كان عن جهل
 ويرجع العالم ان يمكننا والسببان فقد التمكننا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَبِهِ تَقْنَى

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد ^{الصلوة}
 ووصيه علي بن ابي طالب وائمة الطاهرين صلوات الله عليهم وانشاء
 والملائكة اجمعين **انا بكتب** چون افلا تخلفه علماء دينه
 الشهير بجداي بخش علوم دينيه وكتب معارف فقهيه بقدر
 الوسع والطاقة در خدمتي گذراينده في الجملة استحضاري بود
 مسائلي شريعتي بهم رساننده مخصوصا در حساب و مسائل فرائض
 شريعتي و عظامه و مداومت ان مشغول بوده كه جمعي از علمي و انبيا
 از ابن كبري التماس نمودند كه چون فقهاء اماميه چند بن كتاب در
 نقل نموده اند با الفاظ عربي را كه در همان از ان بهره ندارند اكر
 از كتب فقها المتخلفي نموده در ابواب مبراث و مسائل ان بفارسي
 بعبارت ظاهري در آورده رساله سازين كينه اجابت مستولام
 نموده و بموجب مضمون حديث نبوي كافاكم تعلموا الفرائض ^{عليها}
 الناس فلكي ام مضمون سبب بعض العلم و بظهر الفتن حتى يختلف الانسا
 في الفرائض فلما يجدان من يفعل بينهما عنهما تعلموا الفرائض ^{عليها}
 الناس فانها نصف العلم وهو اوله يعني يتبع من اهل رجب لانم

دانست كه اكثر مسائل فرائض را با فاعده و تقسيم ان بفارسي نقل
 كند چنان كيندر روز شنبه دوم شهر صفر ثلاث و ثلثين بعد الاف
 من الهجرة شروع نموده حتى نعمت تو فو في زاده جدي و في چند مثال
 بر پا ضد و بجهاد و ندر در ذكروايت مبراث در او رد با از و ج
 در چند صفحه شش و نيم در طول و شيخ و نيم در عرض فزاد و جمعا
 فضا و فزاد با رد و تقضا در تقسيم تركان ابن طيفر خراج نموده
 و نيم كا و نيمنا ابن رساله را بنام نافي و اسم كرا في نواب مستطاب
 عالم نواب سعادت نواب شاه و نخبه عمال ك الاعلام مقلدي ^{نصف}
 انام رافع اعلام شريعتي هادم بنيان بدعت و فرائض و رفع
 مقدر قواعد شرع صاحب اعظم ملجاء صدور العرب و العجم قبله
 انام كبري خاص و عام فقه العيني رسول مذوره ال رسول مقدر
 ملت بيضا محمد الموسوم الحسيني الاصفهاني رفع الله جلالة قدره
 و ابن رساله را بخضر رقيقي موسوم كرايند نا هر يك از شعبان
 حضرت علي بن ابي طالب تقسيم ترك و نحوه احياج انقدر في حال
 بجدول رجوع نموده مطلب خود را كه هو حضرت ادرال عوده ^{نصف}
 ان بر ردگار فرخنده انار نواب رافع همايون اعلام عابد سازند

اسدعای از علماء دینیه اولی الالباب چنانست که اگر سهوی واقع
 شده بعلم عقول صلاح نمایند و بعضی التهور کا لطفه الشانیه
 منظور داشته خورده کبری نمایند و این رساله مشتمل است
 بر مقدمه و دوازده فصل و خاتمه مقدمه در تعریف نسب و سبب
 میراث فصل اول در موجبات ارث و آن مختصر است در دو او
فصل دوم در موانع ارث و بعضی از لواحقان و در این دوازده بحث است
فصل سوم در محجبان میراث و آن در قسم است **فصل** در ذکر عول
 و غصب و آن بر دو قسم است **فصل** در حساب ارض و آن
 مشتمل است بر سه فاعله **فصل** در معادله سهام و اجتماع آن در
 چهارده صورت **فصل** در ذکر میراث ابناء و اولاد و ازواج و در این دو
 بحث است و بعد از آن در غوک و نص و شتر و جد و **فصل** در ذکر میراث
 اخوة باخوان با اجداد و در این دوازده بحث است **فصل** در ذکر میراث
 میراث سبب و آن زوجه است و اولاد در هر یک دوازده بحث است
فصل در ذکر میراث غایب و مهلت علم و مسائل متفرقه در باب
 میراث و ذکر خشی مشکله در این باب دوازده بحث است **فصل** در مسائل
 و در این پنج مسئله ذکر شده و قواعد مسائل فی المله و الدین عهد طاب

تراه **فصل** در ذکر بعضی از مسائل افرازان و وصایا و در هر یک
 دوازده بحث است **فصل** در تعریف نسب و سبب و در باب میراث اصا
 شرعی است هر شخصی را با یکدیگر بسبب ولادت یا موی شدن احدی
 بسوی دیگر یا بمثل شدن هر شخصی است بسوی شخصی ثالث بالکرمه
 این که نسبد و عرف و طریقی بیکر اصل نسب و ولادت چهره هرگاه
 بهم رسد از نطفه شخصی بسبب شمع انشع و ولد میگویند و صاحب
 نطفه پدر و پست و انی مادر و پدرو پدرو مواد و صاحب نطفه و انی
 جد و جد و اندر هر قدر که بالا رود و اولاد صاحب نطفه و انی اخوة
 و اخوات و الدند و اولاد پدر و مواد صاحب نطفه و انی اعمام و عمات
 و خاله و خالات و دند هر مقدار که بالا رود و سبب اصا شرعی
 ممانه انشع بسبب زوجه یا ولد **فصل** اول در موجبات
 ارث بدانکه میراث اهل اسلام ثابت میشود نزد علمای بدو و نسب
 شرعی و سبب شعی و مساوی اهل اسلام که مجوس است نزد علمای
 خلافت بعضی بر آنند که ایشان نسبت صحیح میراث میبرند و آن فاسد
 و سبب صحیح و سبب میبرند و بعضی میگویند که با سبب صحیح میبرند و آن
 و بعضی میگویند که با سبب صحیح و سبب میراث میبرند و آن غریب

خواهد شد مراتب نسب سرت اول میر پدر و مادر و اولاد است
 و چون اولاد نباشد اولاد اولاد هر مقدار که پانچم در دوم برادر
 و خواهران و اجداد است و با عدم ایشان اولاد ایشان هر قدر که
 پانچم رود و اجداد هر قدر که بالا رود خواه از جانب مادر باشد
 و خواه از جانب پدر و نامیر نه رفعتها اما میره و خوان الله علیهم
 میگویند سیم میره اعم از عمات و احوال خالان و با عدم ایشان
 اولاد ایشان هر قدر که پانچم در و فریب از این سر میره بعد از
 منع میکنند اولاد در باب مسئله اجماعی که پس از جانب پدر
 منع عم از جانب پدر میکند و توضیح این مسئله در فصل نهم خواهد
 آمد فاما سبب و آن بر دو قسم است از جهت و این قسم اولاد زوج
 زوج و اخل میشود در جمیع مراتب و هیچ چیز ایشان را منع نمیکند
 از میراث بردن سواى کفر و قتل و زنی پس هرگاه این موافق با ایشان
 نباشد آنچه فرض ایشانست بی کم و زیاد میرند با هر نسی فرضی و
 نسی فرضی که باشد و چون میراث میراث بری نباشد سواى زوج
 بان و حیرت و کس هم نپاده از حصر خود میراث چنانکه هرگاه فوت
 شود زنی و بگذارد شوهر را غیر نصیب شوهر با عدم و نصف است

و نصف

و نصف بگذرد بر او و میشود مسئله ایشان از دو سهم نصیب میباشد
 بدین موجب نصف فرضا نصف نصیب شوهر اگر فوت شود ششم
 از سر زنی لاغیر فرضیه و بی از چهار سهم نصیب میباشد و بیع آن
 یکی است از زنی و سر بیع دیگر سه فرات است اول است که زنی در
 میشود و مطر خواه امام حاضر باشد و خواه غایب دوم است که زنی
 رد نمیشود مطر خواه با حضور امام و خواه با غیبا امام سهم است که در
 حال غیبت رد میشود و در حال حضور امام رد نمیشود و این فرات نیز
 بعضی از علماء امامیه سهم دوم و لا استخوان بیع قسم است فاما
 و لای عشق و و لا مطلق جز بر و و لای آنکه که مسلمان شده باشد
 بر دست و بی کافری و و لای سخی و کجده هرگاه بنده با مال کرده
 خریدار و و لای امام و آن در سخن لاوارثت و هم چنین از امام
 تا مثل از سهم زوجیت و طریقی قسمت هر یک در فصل دهم مفصلا
 ذکر خواهد شد فصل نهم در موانع ارث و بعضی از احوال
 موانع ارث است کفر و قتل و زنی فاما هرگاه مسلمان و ارث کافر باشد
 خواه حربی و خواه غیر حربی مثل غلامه و غنچه که از مورد ارث نبندد
 ممنوع و محروم است و هم چنین از میراث ممنوع است و ارث هرگاه

مرد شده یا مردی در قسم است مردی و مردی فطری علی است که شحی
کافر باشد اسلام اختیار کند و باز کافر شود و فطری است که شخصی مسلمان
زاده بالغ و عاقل بی گناه از روی اصرار سجده کند یا بر سرش
اقتاب کند یا انکه نعوذ بالله دشنام و اهانت بجناب و رسول و ائمه
دهد یا بالکفر خلافت را در اندچین پر که ممنوع و اجماع است بر عجزم آن از
ضرب و پادین شده با چهره در این صورت مفسوب خدا و رسول است
و حوک تجس العین است و از میراث پدر و مادر و جمیع خویشان
ممنوع و محرم است و نویز اشقبول نیست بموجب حدیث صحیح
مسلم عن الباقوم من رغب عن الاسلام و کفر بما انزل علی محمد بعد
اسلامه فلا یبی له و ولد و جنت فکله و بان من امر الله و قسم ما
نزل علی ولده و نکر وی در حال جوه فتمت بنما بند که کو با فون
شده با فون او بعد از عده و تا بشود مهر و و اگر زن مسلمان زاده
مرد شده یا آنرا قتل میکنند مکرر در غیر چهارم و لکن در بند
نگاه میدارند و در آن قاصد و بیخ کانه و بر امیرتند تا لکن بی به
نماید با میرود هم چنین است بحدی بنابر فون و مال و مرد
قسم بنما بند تا فون نشود پس اگر مرد غیر مد جمله است فیک
حق

بشود و اگر مد جمله است مو فون بر انقضای عده اگر مرد علی
باشد نویز میدهند و اگر نویز نماید او را می کشند و او را در
اسباب و راضی میکنند و عده زن مرد علی عده طلاق پس
اگر فون شود شخصی و بکندارد و کد کافر یا مردی و والد
نکره از مسلمان است و میراث میرد مسلمان از کافر خواه اصلی خواه
مردا جماعا **دوم** از موانع ارث بنده بود نیست پس اگر فون شود
بنده میراث وی از مالک است و اگر فون شود شخصی از ارث
پسری داشته باشد مو پس زاده از ارث میراث از پس
زاده است و اگر بطن میراث بر زاده یا میراث از رضامن جیره
و اگر او هم نباشد از امام علیه السلام است یا انکه شخصی میراث بر
لکن بنده آن بنده را امام با حاکم شرع میخورد و از او بنما بند
نمرا که اصافه مانده است بوی میدهد و اگر مالک آن بنده را
تفری شد جبر از او بگیرند و از او بکنند و کافی نیست خریدن
بدون ازاد کردن اگر فو صامیراث بر زاده از بی با هم کند نیست
ایشان را میخوردند و نکره در این صورت از امام است و اگر نکره
صفت یا لکن با بیشتر در این مسئله خلافت بعضی مفرها

نصف قیمت نامیده شد و آن شخص را بچزند و نذر را خود سعی میکند و بعضی
 گفته اند در اصل و بر این میخیزند و ترکیه از امام است و مهرات ^{مهرات} نمیرد
 و کتاب مشروط و کتاب علم اگر چیزی از مال کتاب نذاده با علم ^{شد} ^{مهرات}
 نمیرد از مورد خود اما از اد میشود بعد از فوت مالک از نصیب و
 لدش بدان خلع فست میان علماء در ملک و غیر غیر پدر و مادر
 و ولد صلیب از برای مهرات برود مثل خریدن برادر و هم
 و حال و حال و ولد و ولد غیر اینها هم چنین خلع و در ملک زن
 و شوهر و اگر از اد شو بنده یا مسلمان شود کافی بدین از قیمت
 ترکیه مهرات میبرد در صورت تعدد وارث اگر بوارث دیگر فضل
 نشده باشد یا به بیست لقا مستقل نشده ^{باشد} یا ^{سهم} از مواضع مهرات
 قتل است و این مال مهرات نمیرد از موقوفه هرگاه از روی عهد
 ظلم گشته یا آنرا بکشد و لدی پدر خود را مهرات از اولاد ولد
 فائز است و اگر نباشد موقوفه از ارث سوای امام ^{مهرات} و امام
 عضو خود فائز بکشد یا دست بگیرد و اگر گشته شود شخصی ^{خواه}
 از روی عهد یا از روی خطا بعد از آن و در شرخون بهای شخصی را بکشد
 در این خونها شش بکند هر یک از مهرات بر آن خواه بطریق نسبت یا

ارث

و خواه باین

و خواه بطریق سبب سوای آن شخص که از جانب مادر میبرد که میان
 علماء در مهرات برود از جانب مادر خلع فست ^{زن شوهر}
 مضاف بر اخصاص نمودن از صلحان نسبت و اما در ^{بکند} ^{بکند}
 هرگاه و ارثان پدر را خص شوند ایشان دین میبرند ^{بکند}
 بد آنکه پدر در حکم مالک است آن پدر میدهند فرض موقوفه را
 و بیرون میکنند آنچه و صفت نموده باشد و اگر بکشد شخصی را از روی
 عهد و آن شخص را فرض بود یا خلع فست میان علماء در این مسئله که
 فرض خوانان این است که منع نمایند و در شر از اخصاص با آنکه است
 بکشد نزد بعضی است که غیر مد فرض خوانان را منع کردن از اخصاص
 در و این نافع شده است که فرض خوانان بتوانند منع اخصاص
 نمایند با آنکه و ارثان ضامن فرض شوند ^{اما} ^{اما} لواحق و مانع ارث
 و در این لواحق نه محبت است ذکر خواهد شد که مجموع دوازده
 باشد ^{اول} ^{اول} از لواحق و مانع همانست و سبب همان اینست که شخصی
 با زن دائم خود که با وی دخول نموده یا بنا بر قول بکشد که ^{بکند}
 که نوبت اول آن شخص را که در پی و بینه شری نداشته باشد چون زن ^{شوهر}
 نزد حاکم شرع همان ایشان لغات نافع شود بطریق دیگر در کتاب

فرز است قطع میراث میشود همان ایشان **دوم** از اولی معوانی است
 ولد زنا بود از طرفین است اگر چه محض شود با حد نظر بین میراث
 نمیرد زانی ز ولد و ولد از وی خاصه و وارث میانه ولد و
 غیر زانی است و اگر نزدیک با و است پس اگر ولد زنا با از طرفین
 میراث نمیرد از پدر و مادر و نه لکسانیک نزدیک با ایشان و
 هم میراث نمیرد پدر و مادر از ولد زنا و نه کنسانیک نزدیک
 باشد با ایشان پس میراث ولد زنا از اولاد ولد زنا است و اولاد
 اولاد وی الاقرب فالاقرب و زن و شوهر وی اگر آنها باشد
 از صاحب بر وی والا از امام است **سوم** ولد ملائمه است فوج مسئله
 چنانست که منکر شود ولدین که زن او زایشده با از شوهر است
 از حق دخالت نمود و مادر یکجا و زنگرده با از افضای مدینه
 حمل که آن ده ماه است نزد بعضی چون میان زنی و شوهری
 گمان واقع شود نزد حاکم شرع قطع نسب این ولد میشود
 از پدر و هر یک از دیگری میراث نمیرند پس اگر خون شود
 و ولد ملائمه میراث نمیرد از وی پدر وی و نه کنسانیک پدری
 نزدیک با و همچنین ولد ملائمه نیز میراث از ایشان نمیرد

و میراث ولد ملائمه از مادر و پسر و خاله و ان کنسانیک غادری
 نسب ایشان میرسد از پدران و خواهران و خاله و غیر هم و میراث
 سپردان و ولد ملائمه و لدی و شود و زن و بی بی اگر خون
 شود و ولد ملائمه و بگردد ماوی و پسر و دختر می رسد
 ترک از مادر است و در هم از پسر و بیکی از دختر و اگر اولاد
 نداشته باشد ملک شوکر از مادر است و صنا و ثلثان دیگر
 رد او اگر مادر زمین نداشته باشد با میراث ولد ملائمه از پدران
 و خواهران و اولاد ایشان که از جانب مادر یا بالسویه ذکرها
 و انا فاقه نمیشناسند الاقرب فالاقرب و اگر این موید نیز باشند
 میراث وی از غیر سهم است که خاله و خاله و اولاد ایشان
 و اگر این نیز معلوم باشند از امام است هر گاه موید و صاحب جزیه
 نداشته باشد و فرج و زوجه و ولد ملائمه نصیب خود از نسبه
 اخذ نمیشناسند و اگر پدر اعتراف نماید نزد حاکم نسب این ولد
 پیش از امام نمودن لغات از یکدیگر میراث نمیرند و قطع نسب
 نمیشود و اگر اعتراف نماید بعد از وقوع لغات نمیرد پدر ^{میراث} ولد
 اما و ولد از پدر میراث میرد و اگر نفی کند پدر و لغات نواسب را

نوامین آن یکدیگر ارت میسند به برادر مادری لاشعیر و اگر فوت شود
و کند ملائمه و بگنارد و برادر از جانب پدر مادری و دیگری از
جانب مادر مسا و پیدا هر دو در وقت نزک **چهارم** از لواحق موانع
ارت و کند شکوک فیه است چنانکه شخصی بزین خود پاکیز خود ^{خود}
مخوفه بعد از خود ان شخص دیگری نیز در خود مخوفه بشمند در
همان حال میسند و گویا بنویسند بپس از ارت ممنوع است ^{بعضی}
سفر نمایند که بدین نفعه باین ولد میدهند و در وقت فوت چیزی
انفال برای ولد شکوک فیه جدا پس از **پنجم** از لواحق موانع
ارت مالک شدن میراث و حلاله میراث میسند مگر بدین
شرط یکی منقل شدن در بیست نده اگر چه بنفند انکم مادر و بنایست
دیگر وجود و بیست و فتن بد پس اگر این دو شرط در وی
مفقود یا هم میراث میسند مثل عدم است پس اگر بپاید این حال
در اقصیه مدتی که ان ده ماهست فرد بعضی از ابداء فوت بد
میراث میسند و اگر بپاید کمتر از شش ماه از حق فوت بد میراث
میراث میسند و اگر بپاید بنا بر این دو مدده در این صورت نیز میراث
میراث بشرط عدم مزیح مادرش مزیحی که انساب جاهل با وی

صیح با چرا که نب در این صورت ثابت میراث بنی نایع نسبت
و شرط نیست منصفی دن و لایعجاب در وقت فوت بد
اگر چه در وقت فوت این ولد علقه با با نطفه که میراث میسند
و دانسته بشود که جوهر حلال در وقت ساقط شدن و عیان مادر
بد و ام یکی زن یاد کردن و بیست و دوم حرکت ظاهر نمودن پس
اگر مشبه شود این حرکت مثل بهم چسبیدن و وا شدن چیزی
میراث میسند و اگر بهم کرد انگشتان خود و بعد از ان بکشد این
حرکت دلیل جوهر و بیست و اول میراث و اگر بیرون اید نصف حلال
فوت کند بعد از ان فوت شود و عام وی بیرون اید اشرف است که میراث
میراث **ششم** از لواحق موانع ارت نایع اشباه مونس در ضمیر
غرف و عدم بنابر قولی چنانکه در شخص را بسکد نفع کردن بنسند با
انسانند با انکه بیکبار میسند و مثل این چند صورت از یکدیگر میراث
میسند مثل پدر و پسر و عکس آن میراث از هر یک از ایشان دیگر
ایشان **هفتم** از لواحق موانع ارت و خوانا کرد دست و بیست و نهم
که در مرض فوت عهد نموده یا چه در این صورت خوانا نموده فوت شود
نه میراث میسند ان زن و نه هر اما عده نگاه میدارد **هشتم** از

لواحق موافق ارث انقطاع خبر است از موقوفه و سایر می کنند است قوت
چند در این صورت میراث از ایشان نمی رسد تا آنکه عالمی بفرمان ایشان
بشوند با آنکه بیک روز مدتی که نمی باشد زنده بود ایشان غالباً و
بعضی مدتی از وقت ولادت این موقوفه و سایر است نه از وقت غیبت
ایشان و هر وقت که حاکم شرع ضاکد بمیراث ایشان و از ایشان
کسانی که هستند و موجودند در وقت حکم حاکم نه آنجا که در
وقت غیبت ایشان بوده اند اما اگر فوت شود در زمان غیبت
و فقدان خبر شخص موقوفه از وی میراث می رسد یا واجب است
در حصه این موقوفه تا آنکه ظاهر شود احوال این کوزه زنده است یا
و است آنچه و الا که بعد از فوت خود فوت شده یا حصه بر او
مالی بوده موجود می دهند **نهم** از لواحق موافق ارث این است
که تمام مکره را فورا کوزه باید از صورت و در اثر از آنند که متوجه
و آن مکره فلتو بصاحب دین دارد و اما مکره بعضی آنست که مکره
از در ثلث و ایشان از تصرف مکره منو عند در حکم مال است
مطلب سیم در محبت یعنی منع و محبت بر و من است اول
محبت از اصل میراث میکنند این رعایت کردن مکره از دست محبت

از ایه

تا از بعد از در یک مسئله اجماع است که ذکر آن در فصل نهم خواهد شد
پس منع می نماید و در صلب میباید خواه ذکر باشد خواه اناث و ولد
و گداهند که با لاین رود از اولاد هم چنین منع می نماید کسی که بکن
در یک بیعت باشد همچو عمر و خالد و خاله و جد و جد و اولاد
همه یک از اینها شریک نیستند با اولاد از بطنان و میراث سوای
پدر و مادر و نسیب و رزق و چون معدوم شوند اولاد تا
مقام ایشان اولاد اولاد هر قدر با این روند خواه مذکور
خواه مؤث باشند و این اولاد اولاد مثل پدران خود تدبیر
و مادر میباید که احوال این و جد ایشان باشند و میراث می رسد
ایشان الا قرب فالقرب و چون پدر و مادر و اولاد اولاد
همه معدوم گردند با این روند معدوم شوند میراث از برادران
و خواهران و جد و جد میباید است و منع میکنند ایشان غیر
خود را هر یک در هر مرتبه خود سوای نسیب با رزق میباید را که
ایشان باقی بجز میراث می رسند هم چنین منع میکنند برادران
و خواهران با وجود خود اولاد خود را از اجداد منع می نمایند
با وجود خود پدران خود را و پسران خود را منع می نمایند برادران و

خاهران و اولاد ایشان با عدم ایشان اولاد و اجداد را در میراث
 بردن ایشان مثل شوهر و خاله و اولاد ایشان و اعمام و اخوان
 اما هرگاه اجداد نباشند منع نمی کنند خوهر و اخوات و اولاد ایشان
 ابای اجداد را بجز اگر ایشان قائم مقام پسران خود ندهند مقدار
 که مالاروند مثل جد جد و جد جد و هم چنین منع نمیکند اولاد
 اخوهر و اخوات را هرگاه اخوهر و اخوات نباشند و چون مرثیه مذکور
 معدوم شوند میراث مؤنثی از اعمام و اخوات چون اعمام و
 اخوات نباشند میراث از اولاد ایشانست هر مقدار که پائین
 روند و این اعمام و اخوات میت و اولاد ایشانست منع میمانند اعمام
 و اخوات پدر میت و اعمام و اخوات اجداد میت را و هم چنین
 منع میمانند اعمام و اخوات اجداد و جدان میت منقر یا بوی
 منقر باب را با آنکه مساویست با ذی در وجه بقیه هرگاه منقر
 با بوی نباشند منقر باب قائم مقام است در آنچه بمنقر یا بوی
 میرسد مثلا هرگاه بوده باشد مؤنثی را بر اجداد از جانب پدر ^{لیکن}
 و خاهران از جانب پدر و مادر منع میمانند خاهران از جانب
 شوهر و برادر از جانب پدر و لیکن هرگاه خاهران از جانب پدر ^{مادر}

نباشند برادر از جانب پدر قائم مقام و میت و اعمام مال از برادر
 پدر میت و آنچه منقر که بقیه میراث پسند اگر چه از مرثیه بعد باشد
 منع میکنند از آن گذشته مرثیه خود را و منقر جریره را و منقر
 جریره منع میمانند اعمام و دوم حجب میمانند از بقیه میراث و این
 نیز در دو قسم است اول حجب لداست و ثانی حجب اخوهر اما حجب لدا
 و ان در نوع است اول حجب لداست خواه مذکور یا خواه مؤنث
 و چون ولد نباشد و ولد هر چه پائین رود منع میمانند ایشان
 هر یک از پدر و مادر و برادر از شوهر میت نکرد و صورتی که بکند خوهر
 باشد مؤنثی را باید با مادر و یا بیشتر از یکد خور بوده یا با اجداد بوی
 چه در این صورت و یا در آن مدتی میزند و اولاد با اعمام یا خوهر
 و اجداد بوی منقر میشود و در دو قسم میمانند پدر و مادر و در ^{خوهر}
 منقر میشود و در قسم که بیشتر از یکد خور است با اجداد بوی منقر
 اخصاصا حصه بیشتر چنانکه چهار عدد از دخترانست با سوپه میان
 خود قسمت میمانند و بکند اجداد بوی منقر و ذکر هر یک منقر
 خوانده شد دوم حجب لداست خواه مذکور خواه مؤنث و با عدم
 وی اولاد وی هر مقدار که پائین رود و زوج و زوجین را در ^{تصدیق}

که آن نضفاست مشهور را و بدیع نکه است مرزن و اوله نصف
 ادفی که ربع نکه است مشهور و غیره که است مرزن را با عدم ^{وجود}
 ولما ما حیح الخوه و این اخوه حیح میباشد در اولاد ایشان مادرا
 زیاده از سدس به شش شرط **اول** آنکه عدل اخوه است و آن دو مذکور
 باشند یا پیشتر یا مذکور در موث و اگر مذکور نباشد چهار موث و اگر
 خنثی با اخوه مکن اینها را عدل بسیار **دوم** آنست که این دو برادر ^{بند}
 و فائز مکن و نیز باشد اگر چه خنثی باشند منع مادر میکنند و حکم معدوم ^{دارد}
سوم از شرط وجود پدر است اگر پدر موجود باشد منع مادر نمیکند
 و حکم معدوم دارند **چهارم** آنکه در برادر از جانب پدر مادر باشد
 سب را با از جانب پدر که اگر از جانب مادر باشد منع نمی کند مادر را اگر
 چه بسیار **پنجم** آنکه این دو برادر زائده یا چه اگر در حکم باشد منع ما
 نمیکند اخوه مادر را از ثلث سدس **فصل چهارم** در ذکر عول
 نصیب عول یعنی زیاده مرزن و نصیب زیاده از سهم دی فرض
 پدر و پسر بصیرت دادن که آن خود ایشان ذکر را از جانب پدر میباشد
 و این عول نصیب هر دو نزد علماء اشاعره بر بطل است و زیاده
 بر فرض غیر ندر برای محال بودن آنکه فرض کنند خدا تعالی در مال

که باقی بماند بلکه داخل بینماند بر دختنها یا بیشتر یا بر آن شخص که
 بر پدر سب نزدیک است و اما نزد خالقین و بعضی است بدو طریق
 اول آنکه زیاده میکنند در فرضه با آنکه نفس را بر همه لازم می آید ^{شاید}
 هرگاه خون شود شخصی و بگذارد شوهبی و در خواهر از جانب پدر
 مادر فرض شود نصف نکه است و فرض خواهر آن ثلثان میباشد
 مخرج نصف و ثلثان دو در و سه با این است ضرر می خورد هم احوال
 در دیگر و شش حاصل چنانکه نصیب کردیم در و دو سه شش حاصل
 شد با سه را و در و دو نصیب کردیم سه و دو شش می شود در اینجا نیز ^{است}
 صحت نمودیم بدین موجب است نصیب شوهر نصیب خواهران
 نصیب خواهران ثلثان فرضه است که چهار عدد بوده مادر ^{شاید}
 فرض بر ایشان لازم آید اما مخالفین بگردد دیگر زیاده بینماند
 که چهار شود ثلثان نیز که چون فرض ایشان است دو است پس نیز
 فرض را را و میدارند و این عمل نزدیکها باطل است و عمل غبی باشد
 مگر بمنزله حاجت زوج یا زوج پس هرگاه زوج یا زوج داخل شوند
 در فرضه هر یک از ایشان فرض خود را بجزند صحیحاً اخذ میکنند
 و داخل میشود نصیب چنانکه ذکر کرده هر یک دخت یا پیشتر یا ^{پس}

که از جانب پدر و مادر با پدر از خون و از آن درون منقب میآید
 که برایشان نفع لازم میباشد و حصه خود را از نفع صحیحها میبینند
 مثال اول هرگاه خون شود زنی و بگذارد شوهری و پدری و مادر
 و بگذرد خون پدر و مادر در میان است و فرض شود ربع و
 ممانه مخرج سدس و ربع و نواقی نصف است ضرب کردیم نصف آنها
 در دیگری که آن فرض حاصل نسیب پدر نسیب مادر و نسیب شوهر است
 نسیب دختر نسیب بر بگذرد لازم آمد مثال دوم هرگاه خون شود
 زنی و بگذارد و احدی بوی شوهر و در دختر با بیشتر اول عددی که
 در ربع داشته باشد و وارده است شصت نمودیم نسیب شوهر نسیب
 احدی بوی نسیب و در دختر ثلثان ۷ فرض بر دو دختر لازم آمد
 مثال ۳ هرگاه بگذارد منوفه شوهر و سه خواهر از پدر و مادر نسیب
 شوهر نصف است و نسیب خواهران ثلثان ممانه مخرج ثلث و
 نصف نیابن است ضرب نمودیم دو بار در سه شش حاصل آمد چنین
 ضرب میکنیم دو در شش حاصل آید پاسه دو بار شش حاصل آمد بدین
 سبب نیابن است نسیب شوهر نسیب خواهران نسیب بر خواهران
 لازم آمد مثال عم اگر خون شود زنی و بگذارد شوهری و بگذارد

از جانب پدر و مادر و بخواهد از طرف مادر اول عددی که سدس نسیب
 داشته باشد شش است و اینچنان بنیابن ضرب میکنیم دو سه شش حاصل
 آمد و سه در شش حاصل کرد بدین نسیب شوهر نسیب خواهر مادری و
 نسیب خواهر پدر مادری در این صورت شوهر و خواهر مادری نسیب خود
 بر دهند ثمنه از خواهر پدر و مادر است نسیب لازم آمد چنانکه نسیب
 وی نصف است که است اگر یکی باشد یا ثلثان بلکه است اگر و ثلثا یا اما
 نسیب رد کردن زیاده بی ثمر است بعد از آنکه صاحبان فرض خود را
 با ایشان ذکر از جانب پدر و عده غافلین مثلا هرگاه بگذارد
 سونی بگذرد و عی لاخبر بر که وی از دو سهم منقسم میشود چرا که
 نسیب دختر نصف است که است که یک سهم یا از دو سهم و نصف دیگر عید
 غافلین از هم است که حصه پدر است و این عده نزد آنها باطل است
 و فامده ایشان نیست هرگاه زنی فرض فرض خود را از آنکه اخذ
 نموده ثمر دیگر بر آورد میشود هرگاه مهرات بر عی بنا سواهی و چنانچه
 در مثال فرض گذشته است که آن یک سهم دیگر باز بدین شرط میشود اگر
 مهرات بر دیگر باشد و لیکن فرضی بموجب مهرات ظاهر انصوت
 نداشتند با اما مهرات بر بیاد در آن و نیز پس از زیاده بعد از اخذ

با بیشتر

صاحبان فرض خود را از آنکه نهم بدو در میشود بقرابت بیاید
 فنت شود ننی و یکبار شود و مادری و پدری صاحبان فرضها
 و شوهر است فرض هر نصف است و فرض مادری ثلث مابنه مخارج
 این دو عتق اینست ضرب خودیم احدی را در دیگری شش حاصل آمد
 ضرب کردیم دو را که نصف است دو سه که ثلث است که سه شش حاصل
 با آنکه سر را در دو ضرب میکنیم سه و شش حاصل است نصیب شش
 نصیب مادری و نصیب پدری باقی بقرابت پس در این صورت که صاحبان
 فرض فرض خود را از آنکه اخذ نموده یکسهم باقی ماند به پدر دادیم
 بقرابت و هم چنین اگر فنت شود شخصی و یکبار پدری و مادری و ننی
 فرض مادری ثلث و از زن ربع مابنه مخارج ربع و ثلث بنان است
 ضرب خودیم سر را در چهار دو آنه حاصل کردید نصیب پدر
 نصیب زن ربع نصیب پدر و باقی باقی ۵ بود در این صورت بعد از
 اخراج فرض صاحبان فرض پنج عدد باقی ماند رد کردیم بسوی پدر
 قرابتی که فرض مادری را مانع با آن برادران با ناضل از آنها مسا
 میدهند بقرابت پس در مثال اول یکسهم از مادری است و سه سهم از
 شوهر دو سهم باقی ایند است و در مثال دوم ربع از زن است

سلس از مادری است که مجموع پنج باشد و نهم دیگر که سهم است از
 پدر است و اگر قرابت بعد با ششم برادر و مانند آن رد بتمام
 نهمای اما پسران زبانی را بسوی دی فرض که سوا در پنج حوز
 که بدیشان نظر رد نمی شود مثلا هرگاه فنت شود شخصی و یکبار پدر
 و مادری و یکبار دختر دیگر و یکبار در و همی نصیب پدر مادری است
 و نصیب دختر نصف اول عددی که نصف و سلسان داشته باشد
 شش است سلسان آن که دو است به پدر و مادری دادیم و
 آنرا که سه است بدختر دادیم باقی ماند بعد ذلک یک عدد مابنه
 آن یک عدد را به برادر با هم رد پنجاه انداخته سلسان پدری که یک
 حصه آن پدر و یک حصه آن مادری و سه حصه بدختر میدهند پس در
 این صورت چون یک عدد صحیح بر ایشان قسمت نمیشود فرضیه یکسهم
 در خرج خمس میشود ضرب خودیم پنج را در اصل فرضیه که شش
 سه حاصل شد بدین موجب شش میشود نصیب پدر نصیب مادری
 نصیب خمس و اگر مادری را مانع باشد از نهم نهم بعد از تقسیم ابا عا مابنه
 پدر و دختر شش میشود پس در این صورت مفروضه بعد از اخراج سلسان
 پدر و مادری و نصف هر که حصه دختر و پدر و مادری است و در عدد

نصیب او در فرض
 فرضیه را
 نصیب او در فرض
 فرضیه را

باقی ماند از با عا بر پدر و دختر قیمت غنیمت بلکه مکسر و مخرج
 ربع بود که چهار است چهار را داخل فرضه که آن شش است ضرب
 نموده بیست و چهار حاصل شد بعد ذلک قیمت نمودیم نصیب پدر
 سدس فرضه را در نصیب مادر فرضه نصیب دختر فرضه را
فصل پنجم در حساب غزای بی بدان بدلک الله که هر یک از آنها
 حقوق را از اول عددی که منقسم شود بر ایشان صحیحاً در آن کسری
 نباشد اضافه میکند حصه هر یک از ایشان در بر وی عدد چنانکه هر گاه
 فوت شود شخصی و بگذارد در پیرو سوال کند بهراث ایشان از اول
 حساب بگویند هر یک از پسران سهمی است از وی بگویند که هر یک از آنها
 با ایشان دو حصه کنند و اسم میسند این عدد مضاف الیه را که پسران
 سهمی است و اصل مال و مخرج سهام و این مخرج سهام اول عدد است
 که هر دو را بدانوی آنچه مطلقاً است صحیحاً بود در انست این سه قاعده
 مختصر کردیم در این رساله نقل نمودن تا قاعده اول در نسبت
 اعداد دو عدد نسبت یکدیگر یا مثل یکدیگر بکنند یا آنکه مختلف اند
 اگر مثل یکدیگر بکنند از آن فاق بگویند چون دو سه و سه و چهار
 و مانند این پس عمل با حلهما نمودن کافی است با آنکه مختلفند این

مختلف

مختلف است که احد عددین را از یکدیگر بکنند از وی یکبار با حدها
 ضرب کنند از یکدیگر باقی بماند میان ایشان بنا بر این است چون سه
 چهار و پنج و شش و هفت و مثل این پس قاعده در این است
 که ضرب نموده هم اعداد را در دیگری با آنست که هر گاه بپنداری
 کس را از بیشتر فاقا کند از بیشتر را بد و بار چنانکه میساید این
 کس را نصف بیشتر نباشد نزد بعضی چون دو و چهار سه و شش
 و چهار و هشت و ما^{ند} و این سبب است اختلافان بگویند و
 قاعده در این است که عمل با کس را با بد نمودن این قسم را بعضی
 از علماء توافق میکنند میمانند هر گاه میان عدد را و سه و سه
 باشد در عمل توافق میکنند و قاعده نزد بعضی است که عدد
 کس بیشتر را فاقا کند بد و بار با چند بار و حقیقتاً قاعده اول
 بهتر است نزد مناسله با آنست که هر گاه مساوی نماید اول را
 از کس یکبار با چند بار باقی ماند از یکدیگر با بد بیشتر از احد
 که آن عدد فاقا کند هر دو عدد را چون نسبت چنین با میان
 اعداد این مناسله فاقان بگویند مثل چهار و شش و شش و نه
 دو و زده و شانزده و بیست و پنج و بیست و چهار و

ودر علی هذا پس اگر بعد ذلک باقی بماند در عدد آن نسبت
 توافق نصف میگویند و اگر سه باقی بماند توافق ثلث میگویند
 و اگر چهار بماند توافق در ربع و پنج ماند توافق بخش و هم چنین
 بر در اول که در بانی مانده این در چهار را قانک بداند
 و شش را بر بار و در ایش شش باقی بماند که فضا میکند بیست
 و چهار با چهار بار و سه را پنج بار و هم چنین توافق بدست
 و بیع و ربع و عشرین میباشد چون ارده بخاوزه عوده اند
 بجزه آن میگویند از زیاده فاعده در توافق است که اگر توافق
 نصف است ضفا حد هم در دیگری ضرب باید نمود چون شش
 و چهار و اگر ثلث است ثلث احوها را و اگر ربع است ربع و اگر
 بجزه است بجزه مثلا اگر فوه شود شخصی و بگذارد بیست و دو
 برادر از جانب پدر و سه و سه برادر از جانب مادر پس
 در سی و سه ضرب میکنیم برای آنکه در جبهه دارد از بازده خبر
 با سه را در بیست و دو ضرب میکنیم و اصل فرضه ایشان در
 صورت که در در سی و سه ضرب نمود شش شش حاصل میشود
 این حاصل را در اصل فرضه که فرضه سه است ضرب کردیم ۹۱

بماند

پنج مرتبه

بدینویچاست نصب سی و سه برادر از جانب مادر ثلث با
 نصب بیست و دو برادر از جانب پدر ثلثان با سه فاعده
 در ذکر مخارج فرض سه و کما حق ان مخارج فرض پنج است
 نصف از در ثلث و ثلثان در سه و ربع از چهار و سه و
 از شش و شش از شش چون مخارج فرض سه محقق گشت هر گاه
 و شش فرضی فرض که مساویند تمام ایشان در فضا که عدد
 و سی ایشان اصل مال است چنانکه هر گاه فوه شود شخصی
 دو پسر با کمتر یا بیشتر مال شخص را میگوئیم هر یک از ورثه
 سهمی است از دو هم چنین تقسیم مینماییم بقدر و سی ایشان
 باشد و اگر با این پسران دختری باشد برای هر یک کردیم سهم
 و برای هر موی بیکم نقد میکنیم و آنچه حاصل شود اصل
 مال را بدان قسمت میکنیم مثلا اگر بگذارد موی هشت
 و دو پسر مال را در ورده حصه میکنیم بدین قباس هر مقدار
 که مقدار که باشند و اگر ورثه صاحب فرض با احواف فرض باشد
 طلب میکنیم فله عددی که آنها با سهم در او باشد و نقد را
 علماء خرج سهام میگویند اما خرج مفر خود ظاهر است اجتناب

بیان ندارد و اینست خرج مگر درین همانست مثل ثلث و ثلثان
 که در سه اند و سدس و سدس که آن شش اند چنانکه ذکر کرده شد
 در فوق و طریقی چنین خرج مضاف ضرب نموده نصف مضاف
 الیه است خواه به سه باشد یا بنیابین ^{شد} یا خواه توافق و خواه ^{خل}
 و قطع نظر از نسبت پیدا نمود مثلا در پیدا نمودن خرج خمس
 سدس را در شش ضرب نمودیم ^{بسی} حاصل ^{شد} آمد سدس را در
 که پنج است و سدس آن شش را در هم چنین خرج نمی سدس شش را
 در هشت ضرب نمودیم چهل و هشت حاصل شد سدس این عدد
 هشت است که شش دارد و ثلث ثلث سه را در سه ضرب کردیم
 نه حاصل ثلث آن سه است که ثلث دارد و فو علی هذا اما مخرج
 معطوف چونکه دو عدد با یکدیگر یکدیگر عطف نمایند مثل
 ثلث و ربع و ثلث با سدس و ثمن با ربع و ثلث و خمس با هم
 چنین پس در این صورته اصیاب و منیابیم مخرج که در معطوف علیه را
 پس اگر بنا بر این باشد ضرب بنیابیم احدیها را در دیگری و اگر توافق ^{شد}
 میکنیم جزء توافق احدیها در دیگری و اگر ضد اظننا کفا با کثر
 منیابیم و بعد از آن حاصل ضرب را اصیاب و منیابیم با خرج ^{کسری}

در هم چنین تا آخر مثلا در پیدا نمودن مخرج ربع و ثلث را اصیاب و منیابیم
 هر یک را مخرج ثلث که سه است و مخرج ربع که چهار است میان
 این دو عدد بنیابین بود ضرب نمودیم احدیها را در دیگری و از آن
 حاصل شد هم ربع را در هم و هم ثلث و هم چنین عمل میکنیم در مخرج ربع
 و سدس مخرج ربع که چهار است و مخرج سدس شش میان مخرجین
 توافق نصف است ضرب کردیم نصف احدیها را در دیگری و از آن
 شد هم ربع را در هم سدس و مخارج کسور فرغ شده است
 چهار است چرا که مخرج نصف که دو است ضرب میکنیم در مخرج ثلث
 بواسطه بنیابین و حاصل را که شش است در نصف مخرج ربع ^{بوا}
 توافق نصف و حاصل آن را که دوازده است مخرج سدس ^{دوازده}
 اکفاء با آن کرده میان مخرج مثنی و دوازده توافق بر ربع است و
 ربع احدیها را در دیگری ضرب نمودیم هم شد کسور سه
 در او وجود است و در پیدا نمودن مخرج ربع و ثلث و خمس ضرب
 میکنیم سه را در چهار بواسطه بنیابین و حاصل را که دوازده است
 در پنج ضرب بواسطه بنیابین نصف حاصل آمد هم ربع را در هم
 ثلث و هم خمس در پیدا نمودن مخارج کسور دفعه که آن نصف

وثلث وربع وخن وصدس وربع وخن وربع وثلث وخن
 پنجاهم دوداد سه بواطه بنابین و حاصل را که شش است در
 نصف چهار بواطه نوافی نصف و حاصل را که دوازده است
 در پنج بواطه بنابین و حاصل را که شصت است در ^{خالد} اکتفا
 اکتفا بصلت نموده ضرب یکدم شصت را در هفت بواطه بنابین
 و حاصل را که چهار صد و بیست است ضرب نمودیم در ربع هشت
 بواطه نوافی ربع و حاصل را که هشت صد و چهل است ضرب
 نمودیم در ثلث نفع بواطه نوافی به ثلث و حاصل را که در ^{هزار}
 پانصد و بیست است عشره داخل است اکتفاء با که نموده چون
 کورد این عدد است و در طریقی دیگر در تحصیل خرج کورد سه
 بیان پنجاهم اگر چه دخل بقاصه میراث ندارد اول آنست که حاصل
 میشود ضرب خرج کوردی که در اوجرف عین با بعضی در بعضی که
 آن ربع و ربع و نفع و عشر است و دیگر مسئله یکا به حضرت
 امیرالمؤمنین نقل کرده اند که آن حضرت پای مبارک خود را در رنگا
 نموده آرا ده سواری داشت که شخصی خرج کورد نفع را از حضرت
 سئوال کرد حضرت فرمود افض بآبام ابوعلی یعنی برون آبام هفت

فایام سنک ۴۲

خود را در آبام سال که ه صد و شصت است چون ضرب پنجاه
 بقدره الله رقم ۲۰۵ حاصل میشود و جمع مخارج کورد نفع
 در وجود است نصف ثلث ربع خن صدس ربع ثمن
 نفع عشر نامه هم اگر ضمنت شود فرض بر صاحبان فرض
 بغیر که نظم نیست چنانکه شخصی فوت شود و بگذارد پدری و مادر ^{۲۰۵}
 و دو دختر فرض بخت آن ثلث است و از پدر و مادر رسد نماند
 فرضه ایشان از شش نصیب میاید ۲ نصیب پدر صدس نصیب مادر ^{اض}
 صدس و نصیب دختران ثلث آن هم چنین زنی فوت شود و بگذارد شوهری
 و بخواهد از جانب پدر فرض شود نصف است و از خواهر پدر نصف
 فرضه ایشان از نوضیح بیاید نصف نصف نصیب شوهر نصیب ^{خواهر}
 و الا نکند مگر در خالی از این نیست که بر پانزده منکسر میشود ^{بیشتر}
 اول آنکه هر پانزده منکسر میشود پس اگر میان نصیب تقویر از فرض
 و عدد در سن ایشان نوافی نیست ضرب یکدم عدد در سن ایشان
 در اصل فرضه آنچه حاصل میشود عدد صحیح است مثلا اگر بگذارد
 مؤلف پدر و مادر و سه دختر اصل فرضه در این صورت ^{شش}
 از اخراج مدسان پدر و مادر چهار باقی ماند برای سه دختر

ممانه نصیب و عدد رؤس ایشان توافق نیست ضرب کردیم عدد
 را و رؤس ایشان که ستر است در اصل فرضیه که شش است ^{صل} هجده حاصل
 آمد نصیب پدر سی و سه نصیب مادر را بیست و سه نصیب سر دختر
 ثلثان و اگر همانه ایشان و عدد رؤس ایشان توافق باشد ضرب
 میکنیم جزء و فنی عدد رؤس ایشان در اصل فرضیه چنان که کرده
 باشد نصیب را پدر و مادر و شش دختر آن عددی که در رؤس ^{ثلثان}
 داشته باشند است بعد از آن خارج سه سان پدر و مادر ^{چهار}
 عدد باقی ماند چند دختران و چون همانه نصیب ایشان و عدد
 رؤس ایشان توافق نیست نصف عدد رؤس دختر ^{خیزان}
 که ستر است ضرب نمودیم در اصل فرضیه که شش است هجده حاصل
 آمد نصیب پدر سی و سه نصیب دختران ثلثان نصیب مادر ^{سی}
 و سه آنکه منگسر میشود بر اکثر از فرقی بود در این صورت میان سهام
 هر یک از فرقی و عدد رؤس ایشان توافق است با آنکه توافق
 نیست رد میکنیم بجزء و فنی خواهش چنانکه بگذارد موافق شش زن
 و هشت اخوة از جانب مادر و در اخوة از پدر نصیب زن پنج است
 نصیب اخوة از جانب مادر ثلث میان پنج و بیع و ثلث بنا بر این است

ضرب کردیم سه را در چهار و وارده حاصل شد ربع آنرا که سه است
 بنمایان دادیم میان عدد رؤس ایشان و نصیب ایشان توافق
 نیست است رد کردیم بجزء و فنی که در است و ثلث فرضیه که
 چهار است دادیم باخوة از جانب مادر میان ایشان و عدد رؤس
 ایشان نیز توافق نیست است رد کردیم بجزء و فنی که آن در است
 باقی ماند بعد از پنج عدد پنج اخوة از جانب پدر میان عدد
 رؤس ایشان و نصیب ایشان نیز توافق نیست بمذهب بعضی رد
 کردیم نیز از این بجزء و فنی که آن در است پس در این صورت چون
 جزء و فنی عدد رؤس همانا که بود ضرب کردیم جزء و فنی ^{خیزان}
 که آن در است در اصل فرضیه که وارده است بیست و چهار
 حاصل شد قسمت نمودیم نصیب اخوة مادر ثلث نصیب زن ربع
 نصیب اخوة و آنکه توافق است در بعضی و در بعضی دیگر نیست
 رد می نمایم آنکه توافق است بجزء و فنی میکنیم آن دیگر را ^{لجاء}
 خود و بعد از آن در یکدیگر ضرب میکنیم آنچه جزء و فنی دارد اگر
 مختلف است حاصل را در اصل فرضیه ضرب شده نگاه بگذارد
 موافق در زن و شش اخوة از جانب مادر و ده اخوة از جانب

پدر را فلان عدد که ربع و ثلث داشته باشد و از ده است ربع آن که سه
 بدوزن داریم میان رؤس ایشان و نصیب ایشان توافق نیست
 گذاشیم عدد رؤس ایشان بجا خود و نصیب خود از جانب مادر
 ثلث فریضه است که عم یا پسران نصیب و عدد رؤس ایشان توافق
 نصف است نصف عدد رؤس که سه است که فریم پنج عدد دیگر باقی
 ماند بجهت اخوة از جانب پدر میان نصیب و عدد رؤس ایشان
 توافق نصف است نیز بعضی که آن در است بعد از آن نظر کنیم
 باقی ماند یک دو یک سه ضرب نمودیم در یکدیگر کسرش حاصل شد
 و شش را در اصل مسئله که دوازده است ضرب کردیم حاصل
 شد هشت نمودیم نصیب و وزن ربع نصیب اخوة از جانب مادر
 نصیب اخوة پدر و اگر توافق نبوده یا میان نصیب و عدد
 رؤس ایشان بکنند بجا خود و بعد از آن نظر میکنیم اگر
 عدد رؤس ایشان همگانه اند نصیب میکنیم اعداد را در اصل
 فریضه چنانکه بگذارند متوی چهار اخوة از جانب پدر و اخوة
 از جانب مادر اصل فریضه ایشان سه است ثلث آن که یکی است
 نصیب اخوة از جانب مادر است میان نصیب ایشان و عدد رؤس ایشان

توافق نیست

توافق نیست و لیکن عدد رؤس اخوة ام و اخوة اب همگانه است
 عدد رؤس اجدادها که چهار است در اصل فریضه که سه است ^{حاصل} ۱۲
 شد نصیب اخوة مادر نصیب اخوة پدر اگر رؤس ایشان متساوی باشد
 ضرب میانیم اگر از اصل فریضه چنانکه فرست شود شخصی و بگذار
 سه اخوة از جانب مادر و اخوة از جانب پدر اصل فریضه سه است
 میان نصیب ایشان آن فریضه و عدد رؤس متساوی است ضرب نمودیم
 اگر از آن که شش است در اصل فریضه که سه است هجده حاصل نصیب
 اخوة مادر ثلث نصیب اخوة پدر و اگر میان عدد رؤس ایشان
 توافق باشد ضرب میانیم نیز و توافق اجداد را در دیگری حاصل این
 در اصل فریضه مثلا هرگاه فوه شود شخصی و بگذار چهار زن و
 اخوة اصل فریضه ایشان سه است میان عدد و جواهر اخوة
 توافق نصف است نصف اجداد را در دیگری ضرب کردیم دوازده شد
 این دوازده را در اصل فریضه چهار است ضرب نمودیم چهل و هشت
 شد نصیب زن ربع نصیب اخوة با سوره و اگر عدد رؤس ایشان
 بنا بر این ضرب باید کرد اجداد را در دیگری و حاصل ضرب را در
 فریضه مثلا هرگاه بگذارند سه و اخوة از جانب مادر و پنج اخوة از

جانب پدر اصل فریضه ایشان سر است چون پانزده عدد در نفس ایشان
بنای آنست ضرب یک دریم احوال را در روز بکوی و حاصل ضرب را در اصل
فریضه مثلا هکاه بگذاریم در احوال ارجانی طدر و بیخ احوال از جانب
پدر اصل فریضه ایشان سر است چون پانزده عدد در نفس ایشان بنای
ضرب نمودیم احوال را در روز بکوی ده حاصل و بعد از آن حاصل
ضرب نمودیم در سر هر عدد حاصل شد بقیه نمودیم نصیب احوال
مادر ثلث نصیب احوال پدر بد آنکه پنج پناه الدین در رساله خود
فرمود که جمیع مسائل انکسار ۲۴ صورت دارد و در احوال صورت
انهار اسهات نمود و جدولی چنین از آن ترتیب داده در کمال اشکال
و اصول آن اسر فرموده بدین منجیب اول از اقسام آنکه بیان کلیه فریضه
و سهام ایشان توافق باشد و باید کرد در نفس کل فریضه را بجز و
نفس دوم از اقسام آنکه توافق نباشد در نفس فریضه و سهام ایشان
پس توافق باید کرد در نفس هر فریضه را بحال خود سیم آنکه توافق باشد
در بعضی و در بعضی نباشد و باید کرد آنکه توافق نصیب بجز و نفس
دو یا بد گذاشت آنکه توافق است بحال خود چون اقسام ثلثه بدین
طریق محقق گشت من بعد در باب از این اقسام ثلثه بعد از آن در

رو ایشان هم مانند است با مثل اخل است با موافق با مباین چون
سه فریضه صول یک نفر صالح از این مرتبه بکوی مذکور فوق بمباراه ۶۰
در او در چنانچه بر طبع منم محقق نیست بدین طریق مسئله اول از آنست
اول آنکه بگذاریم ۲ زن و ۱ احوال ارجانی طدر و در ده احوال از
طرف پدر نصیب زوجا ربع است و نصیب احوال ارجانی مادر ثلث
چون مباین ۳ و ۴ بنای بود ضرب یک دریم سر را در عم دو زن شد
ربع آن که سر است بر و جدا دریم مباینه نصیب و عدد در نفس ایشان
توافق نصف است در کوی و نفس که آن دو است و ثلث با ربع جمع
نمودند زیرا که ربع حق زوج است با وجود ولد و ربع خود زن جمع
با عدم ولد فریضه را که عم است نصیب احوال ارجانی مادر است مباین
نصیب عدد در نفس ایشان نیز توافق نصف است بمذاهب بعضی در
کردیم بجز و نفس که آن دو است چون بجز و نفس عدد در نفس تمام ایشان
مماثل بود ضرب یک دریم احوال را که در است در اصل فریضه که در
پسند چنانچه بدین موجب نصیب زوجا ربع نصیب احوال ارجانی
نصیب احوال بقیه من مسئله دوم از آنست دوم آنکه بگذاریم ۲ زن
و ۱ احوال ارجانی طدر و ۱ احوال ارجانی پدر اصل فریضه ایشان

دوازده است ربع اولی که سه یا بر وجهی دادیم و ثلث فریضه را که چهار
 باخوة از طرف مادر داریم و نهم دیگر که پنج است باخوة از جانب پدر
 داریم چون پانزده نصیب عدد رؤس هفت از ایشان توافق نبودن لکن
 عدد رؤس تمام ایشان معاً ثلث بود ضرب کردیم عدد رؤس احدیها را
 که ۷ است در اصل فریضه که دوازده است ۷۴ شد تقسیم نمودیم نصیب
 ربع نصیب باخوة ام ثلث نصیب باخوة اب مسئله هم از انهم هم آنکه بگذارد
 من سه زن و نه باخوة از جانب پدر و اصل فریضه ۴ است ربع اولی که
 یکی است داریم بزوجه چون پانزده نصیب و عدد رؤس ایشان توافق
 یافت شود بنوع عدد رؤس را گذاشتیم بحال خود و نهم دیگر را که سه با
 داریم باخوة پدر چون نصیب و عدد رؤس توافق یافت شود رد کردیم بجز
 و نقشی که سه است بعد از آن چون عدد رؤس زوجه که سه است باخوة
 و نقشی و رؤس باخوة از جانب پدر معاً ثلث بود گفتا با حد هفت و نه
 کردیم در اصل فریضه که چهار است دوازده شد تقسیم نمودیم نصیب ربع
 نصیب باخوة پدر هم مسئله ۴ از انهم اولی آنکه بگذارد نصیب شش باخوة از
 جانب مادر و ده باخوة از جانب پدر و اصل فریضه ایشان دوازده است
 ربع اولی که سه است داریم بزوجه چون پانزده نصیب و عدد رؤس ایشان

توافق نصف بود رد کردیم بجز و نقشی که آن دو است ثلث ایشان که سه است
 داریم باخوة از جانب مادر و پانزده نصیب عدد رؤس ایشان چون توافق
 بریج بود رد کردیم بجز و نقشی که آن دو است و پنج عدد باقی اصل
 فریضه داریم باخوة از جانب پدر و پانزده نصیب و عدد رؤس ایشان نیز
 توافق نصف بود عذیب بعضی رد کردیم بجز و نقشی که آن سه است بود
 ثلث چون جزء و نقی و عدد رؤس ایشان متداخل بود ضرب کردیم آنرا
 که سه است در اصل فریضه که دوازده است چهل و هشت شد تقسیم
 کردیم نصیب ربع نصیب باخوة ام ثلث نصیب باخوة اب نیم پنج از انهم دوم
 آنکه بگذارد نصیب ۳ زن و عیسر اصل فریضه ایشان ۷ است ثلث آنرا
 که یکی است داریم بزوجه و هفت هم دیگر را داریم به پس آن چون
 پانزده نصیب و عدد رؤس ایشان توافق نبود و عدد رؤس زوجه
 و پس آن متداخل بود گفتا با اکثر آن کرده که ۱ است در اصل فریضه
 که هشت است ضرب کردیم ۷۴ شد نصیب زوجه ثلث پس آن
 مسئله هم از انهم هم آنکه بگذارد نصیب ۳ زن و ده باخوة از جانب پدر
 اصل فریضه ایشان ۴ است ربع اولی که یکی است داریم بزوجه چون
 پانزده نصیب و عدد رؤس ایشان توافق نبود عدد رؤس را گذاشتیم

بحاله خود و نهم دیگر اگر سر است داریم باخوه انظرت پدر میان نصیب
 و عدد دروس ایشان فوائقی نصف بود میزد به بعضی رد کردیم به سز
 و نقش که آن دو است بعد از آنکه میان عدد رؤس زرجان و غیره و فو
 عدد رؤس اخوه چون مثلا خط بود اکتفا با اکثر آن که عدد رؤس زرجا
 نموده ضرب نمودیم در اصل فرضیه که چهار است حاصل شد نصیب
 زرجان ربع نصیب اخوه امثلت مسئله هفتم از قسم اول آنکه بوده
 باشد ۱۲ از ۲۴ اخوه زرجان مادر پنج خوه از جانب پدر اصل
 فرضیه ۱۲ است ربع آنرا که سر است داریم بزرجان میان نصیب و
 رؤس ایشان فوائقی ثلث بود رد کردیم بخوه و نقش که آن سه است
 فرضیه چهار را داریم باخوه مادر می میان نصیب و عدد رؤس ایشان
 فوائقی ربع بود رد کردیم بخوه و نقش که آن شش است و نهم فرضیه را
 که ۵ است داریم باخوه پدر می میان نصیب و عدد رؤس ایشان
 فوائقی ربع بود رد کردیم بخوه و نقش که آن شش است و نهم فرضیه را
 بخش بود رد بخوه و نقش کردیم که ده است هجده آن چون میان بین
 و نقش عدد زرجان که چهار است و غیره و فو عدد اخوه ام که ۵ است
 فوائقی نصف بود رد کردیم عدد زرجان را بخوه و نقش که می باشد باز

باز چون میان هر یک از خوه و فو عدد زرجان و غیره و فو عدد
 اخوه ام که ۵ است باخوه و فو عدد اخوه اب که ده است فوائقی نصف
 بود رد کردیم بخوه و نقش که ۵ و ضرب کردیم در و در شش و حاصل
 که دو است در پنج حاصل را که ۱۰ در ۱۰ مقصد و بیست حاصل
 شد نصیب زرجان ربع نصیب اخوه امثلت مسئله اخوه اب مسئله
 نهم از قسم دوم آنکه بوده باشد ۲۴ از ۲۴ اخوه از جانب پدر
 اصل فرضیه ایشان ۴ است ربع را داریم بزرجان چون میان نصیب
 و عدد رؤس ایشان فوائقی بود کذا ششم عدد رؤس ایشان را بحاله
 خود نهم فرضیه را که سر است داریم باخوه از جانب پدر چون میان
 نصیب و عدد رؤس ایشان فوائقی بوده از این بحاله خود کذا ششم
 اما چون میان عدد رؤس اخوه فوائقی نصف بوده عدد زرجان را
 که دو است خوب کردیم در تمام عدد رؤس اخوه و حاصل ضرب
 که بیست است خوب نمودیم در اصل فرضیه هشتاد حاصل شد ششم
 معنی نیم نصیب زرجان ربع نصیب اخوه اب مسئله نهم از قسم
 سیم آنکه بوده باشد ۲۴ از ۲۴ و پدر اخوه از طرف پدر اصل فرضیه
 ایشان چهار است ربع آنرا که یکی است داریم بزرجان چون میان

نصیب و عدد رؤس ایشان توافق بوده گذاشتم بحال خود و نهم فر
 که سه است دادیم باخوة پدری میان نصیب و عدد رؤس ایشان توافق
 بشک بود رد کردیم بجزء و نقض که آن سه است بعد از آن منوی خودیم
 ۳ رادرم و حاصل را کرده است در اصل که چهار است ۳۱
 حاصل نصیب زوجا ربع نصیب اخوة مسئله دهم از نهم اول آنکه
 بگذارم منوی زن و ۱۲ اخوة از جانب مادر و پنج اخوة از جانب
 پدر اصل فریضه ایشان ۱۲ زن که سه است دادیم بزوجهان میان
 نصیب و عدد رؤس ایشان توافق نصف بوده رد کردیم بجزء و نقض
 خودش که آن ۲ است و نیک فریضه را که سه است دادیم باخوة پدر
 میان نصیب و عدد رؤس ایشان ۲ است توافق و بجزء بود رد
 کردیم بجزء و نقض که پنج است بعد از آن چون میان بجزء و نقض عدد
 رؤس تمام ایشان بنابین است ضرب نمودیم ۲ رادرم و حاصل را
 کرده است در پنج و حاصل را که ۱۲ است در ۲۲ اصل و شصت شد
 نصیب زوجا ربع نصیب اخوة ام نیک نصیب اخوة اب مسئله دهم
 از نهم دوم آنکه بگذارم ۲ زن و ۵ اخوة از جانب مادر و
 اخوة از جانب پدر اصل فریضه ایشان ۲ است ربع آنرا که

سه است دادیم بزوجهان چون میان عدد رؤس ایشان توافق
 نبود عدد رؤس ایشان که ۴ است گذاشتم بحال خود و نیک فر
 که سه است دادیم باخوة از جانب مادر چون میان نصیب و عدد
 رؤس ایشان توافق نبود ایشان بحال خود گذاشتم که آن ۵ است
 و نهم فریضه را که سه است دادیم باخوة از جانب پدر میان نصیب
 و عدد رؤس ایشان توافق نبود ایشان بحال خود گذاشتم
 که آن ۵ است و نهم فریضه را که سه است دادیم باخوة از جانب
 پدر نصیب و عدد رؤس ایشان توافق نبود عدد رؤس ایشان
 نیز گذاشتم بحال خود که آن ۷ است بعد از آن نظر کردیم میان
 عدد رؤس تمام ایشان چون بنابین بود ضرب کردیم ۲ رادرم
 و حاصل آن کرده است در هفت و حاصل آن را که هفتاد است
 در ۲۲ حاصل نصیب دو زن ربع نصیب اخوة ام نصیب
 اخوة اب مسئله دهم از نهم اول آنکه توافق آنکه بوده باشد میان
 ۴ زن و ۵ اخوة از جانب مادر نیک میان بجزء ایشان بنابین بود
 ضرب نمودیم سه رادرم ۲ حاصل آن در پنج آنرا که سه رادرم
 بزوجهان چون میان نصیب و عدد رؤس ایشان توافق نبود

عدد زوجات که است که نهم بحال خود و ثلث فرضیه را که است
 داریم باخوه مادری چون میان نصیب و عدد درش ایشان توافق
 نصف بود در کردیم بجز و نفی که آن سه است و قسم فرضیه را
 که است داریم باخوه پدری میان نه عدد درش ایشان چون توافق
 نبود عدد درش ایشان را ضرب نمودیم ۴ را در سه حاصل شد ^{۱۲} که در
 در هفت حاصل را که هشتاد و چهار است در در آورده میزاد
 شد نصیب چهار زن ربع نصیب اخوه ام ثلث نصیب اخوه اب در
 مفاد بر سهام و اجماع ایشان فرض در کتاب الله است نصف و
 و ربع و ثلثان در سدس و ثمن و هر یک از این فرضیه سه مخصوص
 جمعی است چنانکه نصف فرض ۴ کسی است فرض یک فرض و یک چهار از خا
 پدر و مادر اگر یکی باشد و یک چهار از جانب پدر و مادر در فرض شود
 با عدم خواهر از جانب پدر و مادر در فرض شود است با عدم ولد
 ثلث فرض دو کس است فرض مادر است با عدم حمید ولد اخوه
 و فرض ولد مادر است هرگاه زباده از یکی یا ثلثان فرض ^{کس است}
 فرض دو دختر است یا بیشتر هرگاه مذکری یا ایشان یا و فرض دو
 اخوه از جانب پدر و مادر است باید در آنها ربع فرض در کس است

زوج با وجود ولد زوج با عدم ولد سدس فرض ۳ نفر است
 فرض پدر مادر است با ولد و فرض مادر است با اخوه فرض
 اولاد مادر است هرگاه یا ثمن فرض یک نفر است فرض زوج
 با وجود ولد ۵ بدانکه بعد از ترکیب ساختن هر دو فرض از
 فرض سته و با یکدیگر را تا ساختن آنچه مکرر است ۲۱ صورت بهم
 میرسد ۴ صورت آن ممکن است و ۷ صورت ممکن و سوا این
 طبقه در فرض ایشان گفته شد و بجز شخصی ذی فرض نیست ظاهر
 و بجز این معرات میسرند در آنچه فرایب جان است مگر آنکه ذی فرض
 داخل ایشان بشود ایشان نیز بخواهفت ذی فرض ذی فرض
 میشود چنانکه اولاد ذی فرض نیز بپسند چون انانی داخل
 ایشان میشود مال را لکن مثل خط الانبیین میسرند و هم چنین
 پدر نهادی فرض نیست چون با ولد جمع میشود و بافت ولد
 فرض میشود و فرض علی هذا در بیان اجماع دو فرض با یکدیگر ^{آنکه}
 نصف با هر شش جمع میشود اول اجماع نصف با نصف چنانکه
 فوت شود ذی و یکدیگر از طرف پدر و مادر با پدر
 خاصه و شوهری فرض شود نصف است و از خواهد نصف از دو

نصف

نصف است نصیب شود نصیب خواهد بود و جماع نصف بار بیع
 فوت شود زنی و بگذارد شوهری و بگذرد فرض و خنر بکشف
 و فرض شوهر ربع اصل فرض ایشان است نصیب شوهر ربع
 نصیب و خنر نصف فرض را و این جماع نصف بالمثل چنانکه فرض
 شود زنی و بگذارد شوهری و مادری نصیب مادر ثلث است
 و نصیب شوهر نصف و اولاد مدعی که نصف و ثلث داشته باشند است
 نصیب شوهر نصف نصیب مادر فرضاً ^{نصف} و جماع است با ثمن چنانکه
 بوده باشد مثلاً نصف و بگذرد خنر نصیب زن ثمن است و نصیب
 و خنر نصف در این صورت آنست سهم منقسم میگردد نصیب زن
 نصیب و خنر نصف فرضاً جماع نصف است بالمثلان صحیح است
 اما بیرون نمی آید هر گاه بگذارد موقوف شوهر و دو خواهر یا بیشتر
 از جانب مادر و پدر فرض شوهر نصف و فرض خواهان ثلثان اولاد
 عددی که نصف و ثلثان داشته باشند با شری است نصیب شوهر $\frac{3}{4}$ نصف
 نصیب خواهان ثلثان در این صورت فرض بر خواهان لازم آمد
 ششم جماع نصف است با سدس چنانکه بگذارد موقوف بگذرد خنر
 و مادری نصیب نصیب و خنر نصف است و نصیب مادر سدس

دالری

و اولاد عددی که نصف صحیح و سدس داشته باشد شش است بعد از
 اخراج نصف و سدس که سه بگشت باقی ماند و عدد او با عا ممانه خنر
 و مادر و ثمن نمیشود و فرضیه منکسر در خروج ربع که عم است میشود و میان
 عم و عمه نصف است نصف احدی را در دیگری ضرب بخودیم و در زده
 حاصل شد نصیب مادر فرضاً $\frac{2}{3}$ و $\frac{1}{3}$ نصیب و خنر فرضاً را و ربع صحیح
 میشود با سدس و ثمن و بار ربع منقسم است و در جماع منقسم است که ربع نصیب
 زوجیه است با عدم ولد و ثمن نصیب زوجیه است با وجود ولد لازم میباشد که
 بکسب هم و کدر است با و هم بدانته باشد و بار ربع که منقسم است و جبر است
 که ربع نصیب زوجیه است و ولد نصیب صحیح است با ولد دیگران که
 نصیب زوجیه است و ولد خواه بگردد یا با بگردد اما جماع ربع بالثلثان
 است که فوت شود شخصی بگذارد زنی و دو خواهر از جانب پدر و مادر
 با پدر ثمنها فرض زن ربع است و فرض خواهان ثلثان ممانه خروج ربع
 و ثلث ثلث است ضرب کردیم $\frac{3}{4}$ را در $\frac{3}{4}$ و در زده حاصل شد بعد از اخراج ربع
 که سه است و ثلثان که است یکی باقی ماند بود و منکسر بود ضرب بخودیم
 در و در زده $\frac{2}{3}$ حاصل شد نصیب عمه $\frac{1}{3}$ نصیب و ربع نصیب
 خواهان ثلثان فرضاً را و جماع ربع بالمثل چنانکه فوت شود شخصی
 و بگذارد زنی و مادری نصیب زن ربع است و نصیب مادر ثلث ممانه خروج
 ربع و ثلث ممانه است ضرب کردیم $\frac{3}{4}$ را در $\frac{3}{4}$ و در زده حاصل شد
 از اخراج ربع که سه است و ثلثان که است یکدوم باقی ماند بود و منکسر
 ضرب کردیم در و در زده $\frac{2}{3}$ حاصل شد نصیب عمه $\frac{1}{3}$ و نصیب
 نصیب زن ربع نصیب خواهان ثلثان فرضاً را و جماع ربع بالمثل

چنانکه فون شود شخصی بکنار دنفرد مادری نصیب مادری ربع است
و نصیب مادر ثلث پانزده مخیر ربع و ثلث بنا بر این است ضرب کردیم سه
در چهار دوازده حاصل نصیب زن ربع نصیب مادر ثلث فرضا برده
و اجتماع ربع باشد و چنانکه بگذارد مؤلف زنی و واحد از کلام خواه مذکر یا
خواه مؤنث و نصیب زن ربع و نصیب کلامه زن ام سدس پانزده مخیر ربع
سدس غنائی نصف است ضرب کردیم نصف احد چهار بود بگری چنانکه ضرب
کردیم و در دوازده وارده حاصل سه در م نیز دوازده میشود نصیب زن
ربع نصیب کلامه مادر فرضا م و ا و ثمن جمع میشود با ثلثان و یک
با ثمن و ثلث شش است وجه اشتراک ثمن با ثمن ظاهر است اما وجه اشتراک
ثمن با ثلث است که نصیب زن چهلست با وجود ولد و ثلث نصیب مادر است
با عدم ولد اما اجتماع ثمن با ثلثان چنانست که هرگاه فون شود شخصی
و بگذارد زنی و در دختر یا بیشتر نصیب زن ثمن است و نصیب و دختر
ثلثان پانزده مخیر ثلث ثمن بنا بر اینست ضرب نمودیم سه در ا
چهار حاصل شد بعد از اخراج ثمن و ثلثان که ا و م است پنج عدد با
ماند چون صحیحی بر دختران شصت نمیشد و فرضه منکر در مخیر نصف
بگری بد ضرب کردیم در ا و م حاصل آمد نصیب زن غیر ثمن
نصیب دختران ثلثان فرضا م و ا و ا اجتماع ثمن با سدس چنانکه اگر
بگذارد مؤلف زنی و پدری و بگری که فرض بد سدس و فرض زن ثمن
پانزده مخیر ثمن و سدس غنائی نصف است ضرب نمودیم نصف احد هفتاد
در دگری م حاصل کردیم هفتاد و بیست و بیست و بیست و بیست و بیست
نصیب پدر سدس نصیب ولد ثلثان جمع میشود با ثلث و سدس و با

ثلثان مخیر است وجه اشتراک زنی که ثلثان فرضه و خواه است که از
جانب پدر و مادری باید با عدم ولد فرض بگذارد هرگاه مؤنث
باشد و از بک بیشتر لازم میباشد که در دختر و در خواهر با یکدیگر بیست
بر برنده اما اجتماع ثلثان با ثلث چنانکه فون شود شخصی و بگذارد و خواهر
از جانب پدر و مادری باید رود و خواهر از جانب مادر فرضه و مادر
ثلث است و فرض اخوة پدری ثلثان اقل عدد هکذا ثلث و ثلثان داشته
باشد سه است ثلث از ادا هم بد و اخوة مادری بر ایشان چون صحیحی
منقسم نمی شد فرضه منکر بگری بد در مخیر نصف ضرب کردیم در ا و ا
سه حاصل شد نصیب اخوة مادر ثلث نصیب اخوة پدر اما اجتماع ثلثان
با سدس چنانکه بوده باشد هکذا بد و اخوة از جانب پدر و یک کلامه
ام سدس فرض کلامه ام است و فرض اخوة پدری ثلثان اصل فرض
ایشان است بعد از اخراج سدس و ثلثان باقی ماند یک عدد برود
منکر بود ضرب کردیم در ا و ا حاصل فرضه که است دوازده حاصل
شد و کلام سدس اخوة پدری ثلثان فرضا را و سدس جمع میشود
با سدس مثلاً هرگاه فون شود شخصی و بگذارد پدر و مادر و ولد نصیب
پدر سدس و نصیب مادر ا و ا سدس اصل فرضه ایشان شش است
نصیب پدر سدس نصیب مادر سدس نصیب ولد **فضل ششم**
در ذکر میراث باء و اولاد با از و ا و ا و در این فصله دوازده مخیر
حجت اولاً که مؤلف را پدر است لا غیر تمام مال از پدر است و
هم چنین تمام مال را میرد هرگاه مادر یا لا غیر تمام ثلث مال از فرض
فرض میرد و ثلثان دیگر را و این مسئله را از سه توضیح میباشد

نضیب ماد و ثلث فضا و اگر جمع شوند پدر و مادر و نضیب ماد و
 نکه است فضا و نهم از پدر راست و نهم و مسئله ایشان از نهم صحیح است
 نضیب ماد و ثلث نضیب پدر و نهم و اگر مادر در صورت مفروضه ما
 نخی باشد از نحوه آن نضیب صحیح است نضیب ماد و نهم نضیب پدر و
 اگر موقوف را بپس برت لا غیر تمام نکه از پدر است و اگر در پیشتر
 باشد نکه پیمان ایشان با کسی است چنانکه در فاعده نوارش ذکر
 کرده شد و اگر موقوف را بیک خن است لا غیر نصف نکه را فرض است
 و نصف دیگر را در اصل فرض ایشان سه است از دو صحیح میاید خن
 نصف فضا را و اگر در خن است یا پیشتر ثلثان نکه از ایشان است
 فضا و ثلث دیگر را اصل فرض ایشان سه است ثلثان فرضیه را دریم
 بدو خن باقی بگذرد و نکه ضرب کردیم در دو اصل فرضیه که
 سه است حاصل شد نضیب و خن آن ثلثان فضا و اگر بوده باشد
 موقوف را چند پس در چند خن هر پس برادر و خن نقد بهیسا بگذرد
 عدد در وی ایشان اصل مسئله است مثلا هرگاه بگذاریم موقوف ۵
 و در خن هر پس برادر و خن نقد بهیسا بگذرد عدد در وی ایشان اصل
 و بگوئیم مال شخصی پانزده قسمت میشود در مال پس با کسی ۵ مال
 و خن با کسی **بخش دوم** و اگر موقوف را بدست و بیکمتر یا پیشتر
 شش پیمان پدر است و نهم از پس اصل فرضیه شش نضیب پدر است
 نضیب پدر و نهم چنین شش پیمان پس در اگر موقوف را مادر باشد و اگر
 جمع شوند پدر و مادر را باین پس یا پیشتر و سدس از پدر و مادر
 و نهم از پس نضیب پدر سدس نضیب ماد و سدس نضیب پدر و نهم

چنین

چنین شش پیمان از پدر و مادر و نهم از پس آن است چه مقدار که باشد
 و آن نهم را پس آن با یکدیگر مساوی قسمت نمایند و اگر بوده باشد موقوف
 پدر و مادر و هر پس بعد از اخراج سدس آن چهار باقی ماند آنرا
 بر پس آن قسمت نموده نضیب نمودیم ۳ و در ۱۸ شد نضیب پدر
 سدس نضیب ماد و سدس نضیب پس و اگر موقوف را بیکمتر
 واحد ابوبین مال از دختر است فضا و سدس را واحد ابوبین نهم را
 دختر واحد ابوبین با یکدیگر را با عاقبت نمایند در این صورت
 اول عددی که نصف سدس صحیح است است بعد از اخراج نصف سدس
 که سه یکی است در عدد باقی ماند را با عا بر واحد ابوبین قسمت نموده
 مگر در مخرج صحیح ربع بود که سه است میان چهار و در موقوف نصف
 ضرب کردیم نصف اعداد را در دیگری و وارده شد نصف واحد
 ابوبین سدس فضا را نضیب دختر فضا را اما سلطان المصنفین
 نضیر المله و الدین محمد طاب ثراه نکه را و الا چهار سهم منقسم نمایند
 بیکهم از واحد ابوبین میدهند و سه سهم دیگر را بدختر و اگر
 جمع شوند پدر و مادر با یکدیگر پدر و مادر سدس آن و موقوف خن
 نصف و نهم دیگر بعد از آن با یکدیگر قسمت نمایند در این
 صورت اول عددی که نصف سدس داشته باشد است چون
 پدر و مادر سدس آن فرضیه که سه است و دختر نصف فرضیه را که
 سه است اخذ نمودند باقی ماند یک عدد آنرا با بر ایشان حصه
 نمیشد و فرضیه مگر در مخرج خن بود ۵ و در آن ضرب کردیم
 به حاصل شد نضیب پدر سدس فضا را نضیب ماد و سدس

فردا در اضیبه دختر فریضه را اما خواجیه به پنج قسمت میکند نصیب پدر
 نصیب مادر و نصیب دختر و اگر در صورت مفروضه مادر را مانعی باشد با اربعه
 بیانه پدر و دختر نیمه نصیب میشود بعد از اخراج سمان پدر و مادر و نصف
 دختر تا اصل فریضه است ۴۴ حاصل شد نصیب بدین موجب است نصیب
 مادر سدس فریضه را در اضیبه پدر سدس فریضه را در نصیب دختر فریضه
 پدر را اگر جمع شوند پدر و مادر با دو و دختر با بیشتر فریضه پدر و مادر رسید
 سانسنت لاغیر و نه از دو و دختر است مثلا ده گاه بگذارد سبب پدر و مادر
 و سه و دختر اصل فریضه ایشان است بعد از اخراج سمان پدر و مادر
 ۴۴ باقی ماند بجهت دختران بیانه نصیب و عدد روس ایشان بنابرین است
 ضرب یک در ۳ داد ۱۲۴ حاصل شد نصیب نمودیم نصیب پدر سدس
 نصیب مادر سدس نصیب دختران ثلثان اما اگر بوده باشد احدی باین با
 دو و دختر سدس بلکه احدی باین است و ثلثان از دختران و ثلثه بیانه
 احدی باین و دختران اخسا حصه میشود مثلا اگر فوت شود شخصی
 و بگذارد احدی باین و دو و دختر اصل فریضه شش است بعد از اخراج سمان
 و ثلثان که یک و سه است باقی ماند بگذرد چون بیانه ایشان اخسا ۴۴
 نمیکرد پدر ضرب کردیم ۵ داد ۲۲۰ حاصل شد نصیب بدین موجب نصیب
 احدی باین سدس فریضه را در نصیب دختران ثلثان فریضه را در ادا طریق
 خواجیه این پنج سهم نصیب پدر و نصیب دختران و اگر سبب و اسبه دختر
 و احدی باین با اصل فریضه ایشان از سدس از احدی باین و ثلثان از
 سه و دختر بیانه بیانه نصیب و عدد روس ایشان که سه است بنابرین است
 ضرب نمودیم عدد روس ایشان که سه در اصل فریضه ۱۲۴ حاصل شد

نصف ۴

بعد از اخراج

بعد از اخراج سدس و ثلثان که ۳۳ با ۳۳ عدد باقی ماند اخسا بیانه
 احدی باین و دختران نصیب نمیکرد پدر ضرب نمودیم ۵ داد ۱۶۵
 حاصل شد نصیب پدر سدس فریضه را در نصیب دختران ثلثان فریضه
 پدر را خواجیه این پنج سهم نصیب نمودیم نصیب پدر و نصیب دختران
 خواجیه در مساکر در فصل دوم از دم مفصله ذکر خواهد شد اگر جمع
 شوند چند یکس و چند و دختر با پدر و مادر با اعداها هر یک آن چند
 و مادر شش یک شکر را اخذ نمایند و ثلثه دیگر را پس در حصه
 و دختر یک حصه نصیب بنمایند اگر بعد از اخراج سدس با سمان ثلثه
 بر اولاد نصیب کردیم بنابرین لا عدد روس ایشان را بدان نوع که
 مذکور بود و وقت تقدیر کرده در اصل فریضه ضرب بیاید نمود و اگر
 بیانه نصیب و عدد روس بنابرین باشد با الاخر و فوتمه روس را در اصل
 فریضه ضرب میاید کرد البته عدد صحیح بهم رسد مثلا اگر فوت شود شخصی
 و بگذارد پدر و مادر و سه پس ۵ و دختر پس براد و دختر ثلثه بنابرین است
 عدد روس ایشان است و اصل فریضه ایشان شش است بعد از
 اخراج سمان پدر و مادر باقی ماند چهار عدد نصیب بیانه از
 توافق ربع بود ضرب کردیم ربع را در اصل فریضه که است ۲۴
 حاصل شد نصیب نمودیم نصیب پدر سدس نصیب مادر سدس نصیب
 دختر با سبب نصیب ۴ پس با سبب ۱۲ و اگر بگذارد سبب احدی باین
 و ۴ پس ۵ و دختر اصل فریضه است سدس فریضه را که یکی است
 با احدی باین و دویم باقی ماند پنج عدد که نصیب اولاد است و عدد روس
 ایشان بنابرین است ضرب نمودیم ۵ داد ۳۰ حاصل شد نصیب

که ۴ است ۴

بد پس نصیب پس بالوهر نصیب خن بالوهر **بخت سیم** هکاه
 جمع شود احدیون با زوج با زوج هر یک از زوج و زوج نصیب
 سی اعلی خود را اخذ میکنند از آنکه و نیز احدیون بن چنانکه بکنند
 مؤتی زنی بد ری اصل فرضه ۴ است نصیب زن ربع نصیب پدر
 و اگر فوت شود زنی و بکنند بد ری و شوهری فرضه ایشان از دو قسم
 میگردد نصف شوهر نصیب پدر و اما اگر احدیون بن مادر یا پدرا
 نکر از وی فرضه نهم تا چنانکه فوت شود شخصی بکنند زنی و مادر
 فرض مادر ثلث و فرض زن ربع باشد خرج ثلث و ربع با این است
 ضرب نمودیم ۳ را در ۴ حاصل شد نصیب زن ربع نصیب مادر
 فرضه پدر اگر فوت شود شخصی و بکنند مادر و شوهر و نصیب
 مادر ثلث و نصیب شوهر نصف چنانچه خرجین ایشان بنا بر این است
 کردیم دو را در سه حاصل شد نصیب شوهر نصف نصیب مادر ثلث
 فرضه پدر و اگر جمع شود پدر و مادر و واحد زوجین اخذ نمایند
 احد زوجین نصیب اعلی خود را مادر ثلث اصل مال را با عدم حجیت از حق
 و سد اصل مال را با وجود اخوة و نهمه دیگر خواه اخوات مادر مانع
 کنند و خواه نکنند که در دو صورت از پدر است فرایند چنانکه فوت شود
 شخصی و بکنند پدر و مادر و غیر مجموع و زنی اول عددی که ثلث و ربع
 داشته باشد ۴ است اخذ نمایند هر یک فرض خود را مادر ثلث نصیب
 زن ربع نصیب پدر و اگر مادر را مانعی با از اخوة با از ۴ نصیب
 میشود نصیب مادر سدس نصیب زن ربع نصیب پدر فرایند و اگر
 فوت شود زنی و بکنند پدر و مادر و شوهر و اول عددی که در ثلث

و نصف داشته باشند است نصیب مادر ثلث نصیب شوهر نصف نصیب
 پدر فرایند و اگر مادر و شوهر یا در این صورت با از ۴ نصیب مساوی نصیب
 شوهر نصف نصیب مادر سدس نصیب پدر فرایند **بخت چهارم** اگر
 بوده باشد سه را با احد زوجین پدر و مادر یک پس با بیشتر هر یک
 از پدر و مادر سدس بنکر را اخذ میکنند واحد زوجین نصیب او را
 میبرد و باقی از پدر است و اگر بیشترند با یکدیگر با الوهر نصیب می
 کنند و احد زوجین نصیب شوهر را میبرد و باقی از پدر است و اگر
 مثلا اگر بکنند مؤتی پدر و مادر و شوهر یک پس نصیب شوهر
 ربع و نصیب ابوی سدسان و پسران پنج ربع و سدس توافق به
 نصف است نصف احد همارا در دیگر صریح بودیم ۲ شد پدر سدس
 مادر سدس نصیب شوهر ربع نصیب پس و اگر فوت شود زنی و بکنند
 پدر و مادر و شوهری اول عددی که ثلث صحیح و نصف داشته باشد
 ۴ است و نصیب مادر ثلث نصیب شوهر نصف پدر فرایند و اگر مادر
 و شوهر یا در این صورت با از ۴ نصیب است مادر سدس نصیب پدر فرایند
 نصیب شوهر نصف **بخت پنجم** اگر بوده باشد را با احد زوجین
 پدر و مادر و یک پس هر یک از پدر و مادر سدس بنکر را اخذ میکنند و احد
 زوجین نصف نصیب پدر میبرد و باقی از پدر است اگر یکی باشد اگر
 بیشتر باشند با یکدیگر بنکر میکنند مثلا اگر بکنند مؤتی و مادر و شوهر
 و یک پس نصیب شوهر ربع و نصیب ابوی سدس پسران پنج ربع
 و سدس توافق نصف است نصف احد همارا در دیگر صریح بودیم
 ۲ شد نصیب پدر سدس نصیب مادر سدس نصیب شوهر نصیب

پس فرانیه و اگر فرانیه بگذارد میت تق و پیدر و مادر و پیری فرض نماید
 ثمن است و فرض پیدر و مادر و سدسان میان نه مخیر ثمن و سدس ثمن
 نصف است نصف احدیها را ضرب کردیم ۲۴ حاصل شد نصیب پیدر
 سدس نصیب مادر سدس نصیب زن ثمن نصیب فرانیه و اگر بوده باشد
 متوفی را بگذراند و پیدر و مادر واحد و وجهین نصیب احدی از وجهین
 اگر وجه است ثمن است و اگر وجه است ربع و نصیب پیدر و مادر
 سدسان و نصیب دختر نصف و ثمنه دیگر میان اب و بن و دختر اخصا
 ثمن می کنند مثلا متوفی را پیدر و بن و مادر و زنی و دختری اول
 عددی که نصف و ثمن و سدس داشته باشد ۲۴ است بعد از اخراج
 ثمن و سدسان که ۹ و ۳ و ۱ است بگذرد باقی مانده اخصا بر پیدر
 و مادر و دختر ثمن می کشد ضرب نمودیم ۵ را در اصل فرضیه که
 ۲۴ است ۱۲ حاصل شد نصیب مادر سدس فرضی را در نصیب زن
 ثمن نصیب دختر نصف فرضی را ما طریقی سلطان المحققین آن ۳۴
 منقسم میشود نصیب پیدر و نصیب مادر نصیب زن نصیب دختر و اگر
 در مثل فرضیه مادر را مانع باشد از اخوة و اخوات بعد از اخراج
 ثمن و سدسان و نصف ثمن را با عاقل پیدر و دختر ثمن تمام اصل
 فرضیه ایشان بیست و چهار است بعد از اخراج فرض مادر که ۴ است و از
 پیدر که ۲ است و از زوجه که ۴ است و از دختر که ۲ است بگذرد باقی
 ماند بر پیدر و دختر را با ما منقسم میشود ضرب نمودیم ۴۰ و ۲۰ و ۲۰
 حاصل شد پیدر سدس فرضی را در نصیب مادر سدس فرضی را در نصیب زن
 ثمن نصف نصیب دختر را و اگر بوده باشد متوفی را احدی از بن و زنی

مثال

و پیدر دختر فرض زن ثمن و فرض احدی از بن سدس و فرض دختر نصف
 میان نه مخیر ثمن و سدس توافق نصف است ضرب نمودیم نصف احدیها
 در دیگر ۴ حاصل شد بعد از اخراج سدس و ثمن و نصف که ۴
 ۳ و ۱ است باقی ماند صیغی هم اب با عاقل پیدر و دختر منقسم
 نمائیم منقسم می کرد پیدر فرضیه منقسمه و مخیر ربع بود ضرب کردیم
 ۴ را در ۴ ۱۶ حاصل شد نصیب احدی از بن سدس فرضی را در نصیب
 زن ثمن نصیب دختر نصف فرضی را اما بطریق خواجیه از ۳
 ۳۴ منقسم می کرد پیدر نصیب احدی از بن سدس فرضی را در نصیب
 نصیب زن ثمن و اگر بوده باشد میت را اب و بن و دختر و شوهر
 نصیب احدی از بن سدسان است و نصیب شوهر ربع میان نه مخیر ربع
 و سدس توافق نصف است ضرب نمودیم نصف احدیها را در دیگر
 ۱۲ حاصل شد پیدر سدس نصیب مادر سدس نصیب شوهر ربع نصیب
 دختر نصف در این صوره فرضی بر دختر لازم آید و اگر بود میت احد
 اب و بن و شوهر و دختری اول عددی که ربع و سدس داشته باشد
 ۱۲ است بعد از اخراج ربع و سدس و نصف که ۳ و ۳ و ۱ است بگذرد
 باقی مانده را با عاقل پیدر و دختر منقسم می کرد پیدر یک و نیم ۴ را در
 اصل فرضیه که ۱۲ است ۴ حاصل شد نصیب احدی از بن فرضی را در
 نصیب شوهر ربع و دختر نصف فرضی را اما طریقی خواجیه از ۲
 ۳۴ منقسم می کرد احدی از بن نصیب شوهر ربع نصیب دختر و
 اگر جمع شوند پیدر و مادر واحد و وجهین و دو دختر با بیشتر نصیب
 احدی از بن سدسان لا غیر واحد وجهین است نصیب زن و باقی بعد

ذلت از دختر است بالسویه مثلا اگر یکبارد متوفی پدر و مادر و دو
 اقل عددی که ثمن و سدس داشته باشد چهار است بعد از اخراج ثمن
 و سدس باقی ماند ۱۳ بر دختر بن صحیحاً منقسم نمیکردند در خروج نصف
 ضرب کرده ۴ را در اصل فرضه که ۲۳ است ۱ حاصل شد نصیب پدر
 سدس نصیب مادر سدس نصیب زن ثمن نصیب دختران ثلثان
 نقص بر دختران لازم آمده و اگر بوده باشد ثمنی را شوهری و پدری و
 مادری و دو دختر با پیشتر اقل عددی که ربع و سدس داشته باشد ۱۲
 بعد از اخراج ربع و سدس که ۳ و چهار است ۵ باقی ماند بچهار دختران
 ۵ برد و منقسم بود ضرب کرده ۴ را در اصل فرضه که ۲۴ است حاصل
 شد نصیب پدر سدس نصیب مادر سدس نصیب شوهر ربع نصیب
 دختران نقص بر دختران لازم آمد و اگر یکبارد متوفی احدی و بی ثمن
 و دو دختر فرضاً بی ثمن سدس است و فرض زن ثمن و فرض دختران
 ثلثان و ثمنه سایر دختران و احدی و بن اخصا باشد مثلا اگر متوفی
 دو دختر باشد و زنی و احدی و بی ثمن عددی که سدس و ثمن داشته باشد
 ۴ است بعد از اخراج سدس و ثمن و ثلثان که ۳ و ۱ است باقی ماند
 در عددی نا اخصا بر احدی و بی ثمن دختران ثمن نصیب ضرب کرده ۴
 ۵ داد و ۴ حاصل پدر سدس فرضاً با زن ثمن دختران فرضاً
 ۴ اما بطریق خواجه آن ۴ منقسم میگردد نصیب پدر نصیب
 دو دختر نصیب زن و اگر یکبارد متوفی شوهری و احدی و بی ثمن و دو دختر
 نصیب احدی و بی ثمن سدس است و نصیب شوهر ربع و ثمن از دختران است
 و نقص بر ایشان لازم است مثلا اگر متوفی با ۴ دختر و احدی و بی شوهر

ابتدا اصل فرضه ۲ است بعد از اخراج ربع و سدس که ۴ و ۴ است باقی
 ماند ۵ عدد ۵ برد و منقسم بود ضرب نمودیم دورا در اصل فرضه
 ۲۴ حاصل شد نصیب پدر سدس شوهر ربع نصیب دختران ثلثان
 و اگر جمع شوند پدر با احدی و بی ثمن با اولاد کور و اناث هر مقدار
 که باشند هر یک از پدر و مادر سدس زن که را احدی میکند و احدی و بی ثمن
 نصیب از خود را اگر زوجه است ثمن و اگر زوجه است ربع و ثمن از اولاد
 ز کور و اناث و ایشان بدین نوع نصیب مینمایند مذکور و صورت و
 بکسر بعد از اخراج ثمن صاحبان فرض بر اولاد منقسم کرد بدین ترتیب
 و الا بدین نظر یعنی که مگر ذکر کرده فاصله انجاست و مطر خلاف ندارد
 مثلا اگر یکبارد متوفی پدر و مادر و زن و یک دختر نصیب
 پدر و مادر و سدس است و نصیب زن ثمن و سایر سدس و ثمن که ۴
 و ۱ است توافق نصف است نصف احدی و بی ثمن ضرب کرده ۴ در یکی
 ۲۴ شد بعد از اخراج ثمن و سدس که ۳ و ۱ است باقی ماند چنان
 الله تا بر یک پدر و دختر منقسم نمیکرد پدر ضرب کرده ۴ در ۲۴ حاصل
 شد نصیب پدر سدس نصیب مادر سدس نصیب زن ثمن نصیب پدر نصیب
 دختر و اگر بوده باشد شوهری و پدر و مادر و یک بی ثمن و بی ثمن اقل
 عددی که ربع و سدس داشته باشد ۱۲ است بعد از اخراج ربع و سدس
 که ۳ و ۴ باقی ماند عدد سایر ثمن و کور که ۴ است و ۵ عدد
 که نصیب ایشان است بنا بر است ضرب نمودیم ۴ را در ۱۲ حاصل
 نصیب پدر سدس نصیب مادر سدس نصیب شوهر ربع پدر و حصه
 دختر بکسر و اگر یکبارد متوفی احدی و بی ثمن و احدی و بی ثمن و بی ثمن

ذکر و انات احد ابون سدس ذکر پس دو واحد زوجین نصیب است
 ثمره از اولاد لکد که مثل خط الاثین مثلا اگر وقت شود زنی بکند و احد
 ابون شود و یک پس ۳ دفع نصیب شود ربع نو که از احد
 ابون سدس باشد نه خرج ربع و سدس و آخر نصف است ضرر کردیم نصف
 احد هاناد و دیگری ۱۲ حاصل کرد بعد از اخراج ربع و سدس باقی
 ماند میان ۷ و نصیب عدد و رس اولاد بنا بر است ضرب کردیم ۵ را
 در اصل فریضه که ۴ است بر حاصل شد نصیب شهر ربع نصیب ۳
 دختر نصیب احد ابون سدس نصیب یک پس و اگر بود باشد منوفی یا
 زنی و احد ابون یک پس و ۳ دختر اول عددی که متن و سدس داشته باشد
 ۲۴ است بعد از اخراج متن و سدس که ۴ است باقی ماند چون عدد و
 رس اولاد است و نصیب ایشان ۳ اما نه ۳ را به بنا نیست ضریب و اگر در
 اصل فریضه که ۴ است ۱۲ حاصل احد ابون سدس نصیب نین متن یک
 پس نصیب ۳ دختر اگر جمع شود با ربع باز نصیب اولاد ذکر
 و انات اخذ بنما بند یک اندیج و زوجیه نصیب از خود را از آنکه اگر زوج
 ربع و اگر زوج است متن و ثمره بعد از اولاد است بالنسبه اگر مذکر است
 و اگر مؤنث است اگر یکی یا نصف نکره از وقت فریضه اگر وقتا ثلثان
 نکره و فریضه برسد و ثمره و انقسم بدین طریق بودن فاعده بسیار است
 چنانکه بر ما ظاهر است اگر جمع شوند مذکور مؤنث بعد از اخراج متن اگر
 زوج است ربع و اگر زوج است ثمره اولاد لکد که مثل خط الاثین نصیب
 بنما بند بیولو کنتمه منقسم شود بر ایشان ثلثان المعظم و الا بدین طریق که مکرر
 شد مثلا اگر بکند و منوفی زنی و چهار پس اصل فریضه است بعد از اخراج

متن ۷ باقی ماند پس ۴ نکره بود ضرب کردیم چهار با اولاد در اصل فریضه که
 ۵ است ۲۰ حاصل نصیب زنی متن نصیب ۴ پس یا السویه و اگر بکند و
 صبت شهر بی و چهار پس اصل فریضه ۴ است بعد از اخراج ربع ۳ باقی
 ارباعا پس ۴ پس منقسم نمیکرد بعد ضرب کردیم عدد و رس ایشان در اصل
 فریضه که ۴ است ۱۶ شد شهر ربع ۴ پس یا السویه و اگر بکند و منوفی
 زنی و بکند خرافا اول عددی که نصف و متن داشته باشد ۱۰ است نصیب زنی
 متن نصیب دختر فریضه را و اگر بکند و منقسم شود در بکند دختر اصل فریضه
 ۴ است نصیب شهر ربع نصیب دختر دختر نصف فریضه را و اگر
 بوده باشد منوفی را در دختر و زنی اول عددی که ثلثان و متن داشته باشد
 ۲۴ است بعد از اخراج متن و ثلثان بر دو دختر منقسم نمیکرد و بدو نکره
 در خرج نصف بود ضرب کردیم دو را در ۴ ۸ حاصل نصیب زنی
 متن نصیب دختران ثلثان فریضه را و بطریق خارج از آن صحیح است و اگر
 بکند و صبت دو دختر یا یک شهر و شهر نصیب شهر ربع و از آنکه
 ثلثان اول عددی که ربع و ثلثان داشته باشد ۱۲ است بعد از اخراج ربع
 که ۳ است و ثلثان که هشت است بکند باقی ماند چون فریضه نکره
 در خرج نصف بود ضرب کردیم دو را در ۴ ۸ حاصل نصیب شهر
 ربع نصیب دختران ثلثان فریضه را اما بطریق احضار ۸-۴
 منقسم میشود و اگر بکند و صبت زنی و بکند دختر یک پس بعد از اخراج
 متن زوجیه ۷ باقی ماند چون فریضه ثلثا ابون یک پس و دو دختر منقسم
 نمیکرد بعد ضرب کردیم ضرب عدد ۴ در ۴ حاصل شد نصیب
 زنی متن نصیب پس نصیب دختر نو ضعیف اول عددی وضع اول خدا

بخش فاعله نوارثه بطبقه را چون جمله فرض داشت و مقالی بران نقل
 نموده و بعد از آن قواعد این بخش را همان نموده ۵۰ عدد بران ^{تعیین}
 و چون فرض در سه صنف از اولاد غیر مشابه بود و هر کدام عددی را
 که اختیار نمودند از مجموع بلا مزاج لازم بنامد پس تا چار عدد علم آن
 است آنقدر در چند صفحه جدول مذکوره را خوانند در عرض و خوانند
 در طول نقش نموده و در هر خوانه از آن قسما در سه صنف نموده است
 و عدد در آن ایشان بسیار در آن خانه نوشت و مخارج اصل فرضیه
 ایشان که فرض است اثنی عشر بران عمل نموده بود تا که صحیحی بر ورثه
 منقسم می شد آن عدد را بر سرخی در ابتدا خوانند بر فوق در سه صنف نقش
 حصه هر يك از ایشان را بر سرخی در بحث اسامی ایشان نوشت و الا
 که اصل فرضیه بر ایشان صحیح منقسم نمیکرد پس اصل فرضیه را بر فوق
 در سه صنفی نقش نموده و آن عدد را که در روی منکر کرد پده بود
 در بحث در آن خوانند بسیار نقش نموده و آنقدر در اصل فرضیه
 ضرب کرده خطی بر فوق اصل فرضیه و مخارج کسر کشیده حاصل ضرب
 بر سرخی در ابتدا خوانند نوشت و حصه هر يك از ورثه در بحث اسامی
 ایشان بر سرخی نوشت اگر صحیح منقسم نمیکرد پده و الا که منقسم نمیشد
 بواسطه رد ارباعی یا تا معنی پنجم منکسر میکرد پده حاصله مع را بنام
 بسیار بر بالای اصل فرضیه نقش نموده و آن مخارج کسر ثانی را در
 روی منکسر کرد پده بود بر سرخی در بحث خوانند بعد از مخارج کسر اول
 که بسیار نوشته بود خطی بر فوق هر دو کشیده حاصل ضرب را در
 ابتدای خوانند بر سرخی نوشتند شد منها فی فرضیه همانست بعد از آن

حصه هر يك از ورثه را از منها فی فرضیه فرضیه خوانند و در انقضای جمعا
 و فرد آنست بعضی از قواعد خواجیه را در مسائل زوجیه در جدول علی
 دیده در جنب جدول مذکور مندرج نموده و چون جدا و گنگ و مکرر واقع شده
 بود بعضی از کلمات را با علامت ^م مشخص نمود و صفت و شش جدول
 اینفردان آنقضا شده نموده نقش کرده شده بطریق فوهم بر ابتدای صفحه
 و جدول شرح آن صفحه نوشته شده و با علم بالصواب

جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین
جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین
جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین
جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین
جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین	جدول پدر با اولاد ذکور درین

جدول اول
بدر و فرز مادریست
نقسم خیر است

اگر بجای
بدر و دختر
نقسم خیر است

لازمی
با اولاد و فرز
بدر و دختر
نقسم خیر است

خیر است
اگر زن بپسوزد
بدر و دختر
نقسم خیر است

باند
تا طاعت استغفار
بباید
ببصورت

بدر ۲۲
زن ۵
ظرف خواب ۴

بدر ۲۴
پسر ۱۳
زن ۲

بدر ۲۴
پسر ۱۲
زن ۹

بدر ۱۲
پسر ۱۲
زن ۱۷

بدر ۱۶۱
پسر ۲۴
زن ۲۱

بدر ۴
زن ۷
۵

بدر ۲۴
پسر ۴
زن ۹

بدر ۲۴
پسر ۳
زن ۱۲

بدر ۱۲
پسر ۲۴
زن ۳۳

بدر ۱۹۲
پسر ۳۲
زن ۳۳

بدر ۱۳
زن ۲۴
۱۵

بدر ۲۴
پسر ۱۳
زن ۹

بدر ۱۲
پسر ۳
زن ۱۵

بدر ۱۶۱
پسر ۲۱
زن ۲۱

بدر ۳۱۲
پسر ۳۶
زن ۲۷

بدر ۴
زن ۷
۵

بدر ۲۴
پسر ۱۲
زن ۱۲

بدر ۱۲
پسر ۳
زن ۱۵

بدر ۱۶۱
پسر ۲۱
زن ۲۱

بدر ۳۱۲
پسر ۳۶
زن ۲۷

بدر ۳
زن ۳۵
۲۵

بدر ۲۴
پسر ۲
زن ۱۵

بدر ۱۶۱
پسر ۳
زن ۲۱

بدر ۲۴
پسر ۳
زن ۱۵

بدر ۱۶۴
پسر ۱۲
زن ۳

بدر ۲۴
زن ۱۶۱
۵

بدر ۲۴
پسر ۲۴
زن ۱۶

بدر ۱۹۲
پسر ۳
زن ۱۳

بدر ۲۴
پسر ۲۴
زن ۱۲

بدر ۲۴
پسر ۲۴
زن ۱۲

نقسم جدول
هولیک از این باب
دکار و اناث

را بکن
حلالی ندارد

جدول پدر
مادر با اولاد
و اناث

نقسم خیر
استخوان
ندان و الله

اعصاب
باصحاب

بدر ۲۴
زن ۱۷

بدر ۲۴
پسر ۲۴
زن ۲۴

بدر ۷۲
پسر ۱۲
زن ۲۴

بدر ۱۲
پسر ۱۲
زن ۱۵

بدر ۲۴
پسر ۲۴
زن ۳۲

بدر ۲۴
زن ۳۴

بدر ۲۴
پسر ۲۴
زن ۲۴

بدر ۷۲
پسر ۱۲
زن ۲۴

بدر ۱۲
پسر ۱۲
زن ۱۵

بدر ۲۴
پسر ۲۴
زن ۳۲

بدر ۲۴
زن ۱۱

بدر ۲۴
پسر ۲۴
زن ۲۴

بدر ۷۲
پسر ۱۲
زن ۲۴

بدر ۱۲
پسر ۱۲
زن ۱۵

بدر ۲۴
پسر ۲۴
زن ۳۲

بدر ۲۴
زن ۱۱

بدر ۲۴
پسر ۲۴
زن ۲۴

بدر ۷۲
پسر ۱۲
زن ۲۴

بدر ۱۲
پسر ۱۲
زن ۱۵

بدر ۲۴
پسر ۲۴
زن ۳۲

بدر ۲۴
زن ۱۵

بدر ۲۴
پسر ۲۴
زن ۲۴

بدر ۷۲
پسر ۱۲
زن ۲۴

بدر ۱۲
پسر ۱۲
زن ۱۵

بدر ۲۴
پسر ۲۴
زن ۳۲

بدر ۲۴
زن ۱۲

بدر ۲۴
پسر ۲۴
زن ۲۴

بدر ۷۲
پسر ۱۲
زن ۲۴

بدر ۱۲
پسر ۱۲
زن ۱۵

بدر ۲۴
پسر ۲۴
زن ۳۲

نشانی
جداره و ابوی با آن
زکوره و انات و
بکرن

در نقش
مطاف خلون
نادر جداره
اولاد

زکوره
جبار و نسوا
باشوهر لیس خنجر
بکرن

فخرا
و اعزاز
بفصیح جداره
مدرج

جداره
اولاد

پدر مادری لیس
۲۴ ۲۴
دختر زن
۱۴ ۳۶ ۲۶
۲۵ و ۱۳

پدر مادری لیس
۲۶ ۲۴
دختر زن
۱۳ ۴۱ ۴۱
۳۳ ۱۱ ۱۳

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۲

پدر مادری لیس
۲۴ ۲۴
دختر زن
۱۳ ۴۱ ۴۱
۳۶ ۱۲ ۲۶

پدر مادری لیس
۲۴ ۲۴
دختر زن
۱۳ ۴۱ ۴۱
۳۶ ۱۲ ۲۶

پدر شوهر
۶
دختر شوهر
۶
۱ ۳

پدر شوهر
۹
دختر شوهر
۹
۱ ۱۱

پدر شوهر
۱۴
دختر شوهر
۱۴
۴ ۶ ۶
۲

پدر مادری لیس
۲۴ ۲۴
دختر زن
۱۳ ۴۱ ۴۱
۳۳ ۳ ۳۹

پدر مادری لیس
۲۴ ۲۴
دختر زن
۱۳ ۴۱ ۴۱
۳۳ ۳ ۳۹

پدر شوهر
۳
دختر شوهر
۳
۱ ۳

پدر شوهر
۱۲
دختر شوهر
۱۲
۳ ۹

پدر شوهر
۲
دختر شوهر
۲
۵ ۴ ۶

پدر مادری لیس
۳۱ ۱۱
دختر زن
۱۳ ۵۲ ۴۱
۳۶ ۱۳

پدر مادری لیس
۳۱ ۱۱
دختر زن
۱۳ ۵۲ ۴۱
۳۶ ۱۳

پدر شوهر
۱۶
دختر شوهر
۱۶
۴ ۱۲

پدر شوهر
۱۳
دختر شوهر
۱۳
۴ ۳۶

پدر شوهر
۶
دختر شوهر
۶
۳ ۲

پدر مادری لیس
۳۴ ۲۶
دختر زن
۱۳ ۴۱ ۴۱
۴۵ ۱۵ ۲۵

پدر مادری لیس
۳۴ ۲۶
دختر زن
۱۳ ۴۱ ۴۱
۴۵ ۱۵ ۲۵

پدر شوهر
۵
دختر شوهر
۵
۵ ۱۵

پدر شوهر
۵
دختر شوهر
۵
۱۵ ۴۵

پدر شوهر
۳۱
دختر شوهر
۳۱
۱۵ ۷

پدر مادری لیس
۳۳ ۷
دختر زن
۱۳ ۴۱ ۴۱
۴۲ ۱۴ ۷۱

پدر مادری لیس
۳۳ ۷
دختر زن
۱۳ ۴۱ ۴۱
۴۲ ۱۴ ۷۱

پدر شوهر
۶
دختر شوهر
۶
۲ ۴

پدر شوهر
۱۱
دختر شوهر
۱۱
۴ ۱۹

پدر شوهر
۳۳
دختر شوهر
۳۳
۱۱ ۴
۱۵

زاد
جداره و اولاد زکوره و نسوا
باشوهر لیس خنجر
بکرن

مطاف خلون
نادر جداره
اولاد

فخرا
و اعزاز
بفصیح جداره
مدرج

جداره
اولاد

نشانی
جداره و ابوی با آن
زکوره و انات و
بکرن

در نقش
مطاف خلون
نادر جداره
اولاد

پدر شوهر
۲۴
دختر شوهر
۲۴
۳ ۷

پدر شوهر
۲۴
دختر شوهر
۲۴
۳ ۷

پدر شوهر
۱۲
دختر شوهر
۱۲
۱ ۳

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

پدر شوهر
۲۴
دختر شوهر
۲۴
۳ ۷

پدر شوهر
۲۴
دختر شوهر
۲۴
۳ ۷

پدر شوهر
۱۲
دختر شوهر
۱۲
۱ ۳

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

پدر شوهر
۲۱
دختر شوهر
۲۱
۳ ۷

پدر شوهر
۲۱
دختر شوهر
۲۱
۳ ۷

پدر شوهر
۱۲
دختر شوهر
۱۲
۱ ۳

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

پدر شوهر
۳۲
دختر شوهر
۳۲
۳ ۷

پدر شوهر
۳۲
دختر شوهر
۳۲
۳ ۷

پدر شوهر
۱۲
دختر شوهر
۱۲
۱ ۳

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

پدر شوهر
۱۲
دختر شوهر
۱۲
۱ ۳

پدر شوهر
۱۲
دختر شوهر
۱۲
۱ ۳

پدر شوهر
۵۲
دختر شوهر
۵۲
۳ ۷

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

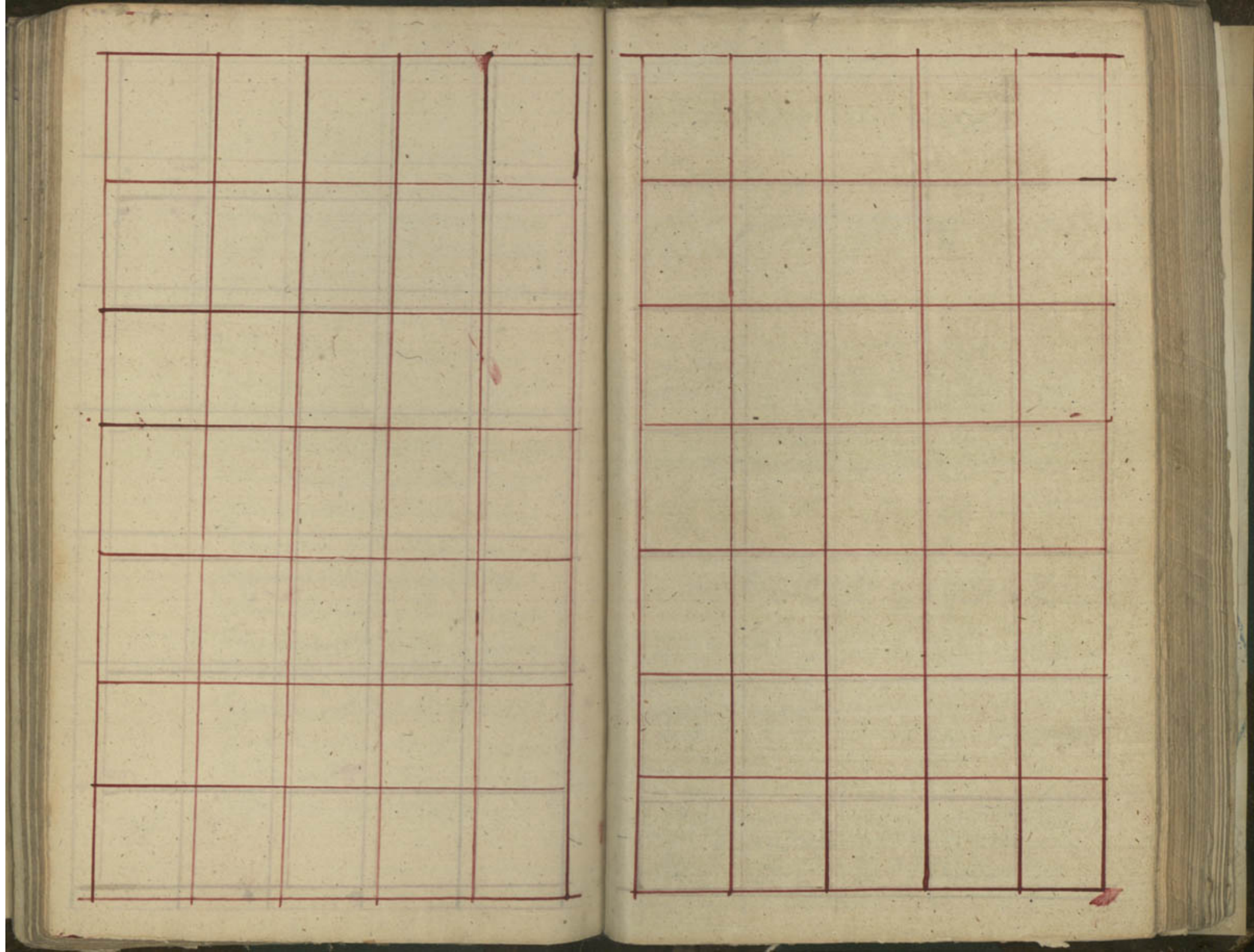
پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

پدر شوهر
۵۴
دختر شوهر
۵۴
۳ ۷

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

پدر شوهر
۴
دختر شوهر
۴
۱ ۳

فصل ششم برای اولی الاولاد محقق نمایند که اکثر این جداوار مذکوره
 بیان فاعده که مذکور در صورت عقد بیسیمین مجده اولاد ان فرض
 شده است با احد از زوج چرا که فرض شش پسر و شش دختر نموده ام و
 جداوار مذکوره بیان عدد که الزام شد جمع افراد
 این طبقه را شامل است در تقسیم آن مطابق علی و سهوی شده و اگر
 فرضاً شخصی فوت شود و بگذارد هفت پسر و سه دختر با احد از زوج
 تقسیم نمیکند و هر چند و سه پسر و سه دختر استخراج میشود با اینکه من
 را ۱ پسر و سه دختر باشد با احد از زوج تقسیم نمیکند و هر چند و سه پسر
 و سه دختر میشود و بدین طریق است تقسیم اولاد آنچه ۱۱ کم باشد و چون این
 کمتر در جده و سه فرض بگردد نموده ام اگر فرضاً سه پسر و سه دختر باشد
 یا بیشتر در جده و سه نظر باید نمود اگر آنچه نصیب بگردد بر ایشان
 منقسم کرد بدین ملاحظه و الا نسبت باید داد آن عدد نصیب را بدان
 نسبت باید عمل نمود و اگر نسبت نواق است حرفه حق صده رؤس ^{حیات}
 را در فترت های فرض ضریب باید نمود و اگر بنا بر نسبت تمام عدد رؤس را
 و هم چنین البته آنچه حاصل صحیح است و بعد از آن سهم و در هر حصه خود را
 مضروب فی العددان اخذ نمایند مثلاً در جده و سه پسر و سه دختر
 و بگردد تقسیم نمیکند ایشان از یکصد سهمی و سه سهم شده و نصیب هفتده
 سهم است اگر نسبت را سه زن باشد همانند ۱۷ و سه عدد رؤس ^ت
 بنا بر این است ضریب بگردد سه را در ۱۱۳ سهم حاصل شد ۱۱۳ سهم
 و بر این بناس باید نمود اگر زنان بسیار باشد و در جده و سه پسر و سه دختر
 با از زوج فاعده این چنین است و بدانند ناظر و تفکر استخراج است

نمود العاقل که به اشارت **بجست هشتم** در ذکر مراث اولاد اولاد
 و چون مؤنث را اولاد نباشد اولاد فاقم مقام اولادند و در تقسیم نیک
 مؤنث باید روماد و میت که حال آنست بدین اولاد جد و جدیده
 باشند خلاف در این مسئله مابین با یون بر همه آنکه که معنی نماید و نسی
 اولاد اولاد او را میسرند که پدر روماد و کمال جد و جدیده ایشانند
 که پدر روماد و میت باید در این اولاد در یک بگنجد اندر لهذا اگر چه
 پدر روماد را اولاد ایشان موجودند و چون ایشان موجود در رومی
 پس بر میت از ایشانست بدین طریق که مادر نیک را میسرند و نسی
 از پدر است و این قول نزد اکثر فقها منسوخست و در هب این چنین شده
 که اولاد اولاد میت را پدر روماد و جدند بدین معنی که پدر و مادر
 میت که حال جد و جدیده اند سدسان نیک را اخذ میکنند و نسی از اولاد
 اولاد است بدین طریق که مکرر در باب پدر روماد و با اولاد ذکر شد
 رد او فرضا بدانکه منع میکند اولاد اولاد را و در صلی میت لا ینحی
 مذکر باشد و خواه مؤنث که اولاد اولاد مراث میسرند در وقتیکه ولد
 صلی میت نباشد وضع میکند اولاد اولاد کسافی را که وضع میکرد پدر
 و مادر ایشان از احباب و اخوة و غیرهم و مراث میسرند با اولاد
 اولاد زوج و زوجه میت نصیب او و خود را وضع بنمایند از نسی
 اولاد اعدا بعد از او مراث میسرند بعد اولاد با وجود او و با اولاد
بجست نهم در چگونگی قسمت همان ایشان خلاف آنچه
 مشهور است آنست که هر یک از این اولاد نصیب شخصی را میسرند که
 نزدیک است چنانکه پسر خن یا خن پسر نیک را میسرند و نسی

از خن پسر است و اگر چه با مؤنث را پسر خن لا ینحی نصف نیک از
 پسر خن است فرضا و نصف دیگر را چنانکه مادر وی میسرند اگر چه
 باشد یا پسر خن پدر روماد و میت پسر خن مثل مادر خود است در
 اخذ نصیب که نصف نیک باشد فرضا و پدر روماد و سدسان نیک را
 میسرند فرضا و نسی در تمام میسرند همانند پدر روماد و پسر خن و
 هم چنین نصیب پدر خود را اخذ میکنند اگر خن پسر باشد و اگر کزاد
 مؤنث خن پسر لا ینحی تمام نیک را در خن پسر است و اگر بوده باشد
 مؤنث را در خن پسر پدر روماد مراث از پدر روماد و سدسان نیک را
 اخذ میکنند و نسی از خن پسر است و اگر جمع شوند اولاد خن و اولاد
 پسر در حصه میسرند و قسمت نمایند و بعضی از فقهاء فی بینهم مثل
 الذکر ضعف لانی و اولاد خن یک حصه میسرند و ایشان نیز در مراث
 خود پسر پسر در حصه و در خن را یک حصه قسمت نمایند و بعضی از فقهاء
 که اولاد خن مساویند مذکر و مؤنث در قسمت فی بینهم و این قول
 نیز بعضی ضعف است و اگر فقه شود شخصی و یکدارد اولاد یکدستی
 و پدر روماد را لا ینحی اولاد یکدستی هر مقدار که باشند نصیب نیک را میسرند
 و پدر روماد و سدسان نیک نیز همانند پدر روماد و اولاد و خن
 خانه میسرند و اگر خن شود شخصی و یکدارد اولاد و در خن با
 پیش پدر روماد و اولاد در خن ثلثان نیک را اخذ نمایند و پدر
 و مادر سدسان نیک را بعد از ثلث اخذ میکنند اولاد و در خن
 پایت میسرند و روماد و نصیب مادر خود را الذکر ضعف لانی همانند
 خود قسمت نمایند بنا بر قولی **بجست هشتم** محصور میسرند و نسی

اکبر ذکورا و اولاد است را بطریق جوهر از نر که پدر و پسر است بختش
 بغیر بعضی خاص و بعضی بصرف بشرط اولاد آنکه اکبر مضرب است اینک
 تا سلاصفا نماند سه انگشت است سوی این چهار چیز نکر و بگردان
 باشد چه اگر سوی این نماند تمام و از آن بطن بوی برآید شریکند ^{بعد}
 از اولاد این سواد است این چهار عضو است بولد اکبر و بولد اکبر ^{چون}
 ضایع برود نه پدر با آن قاف و روزه میراث نمیبرد جداست ^{خواه}
 از جانب اب و خواه از جانب مادر با و هم چنین با اولاد اولاد نه باید
 مادر و اولاد بلکه سن است پدر و مادر است را که طهر بدهند پدر و مادر
 از مدتی اصل مال بشرط اکثر زیاده از نصف خود که آن سدر است برسد
 بنا بر قول مشهور و بعضی میگویند که مدتی بجز از آنکه ایشان ابد و اگر
 مدتی برسد سن نه است آن طهر پدر و مادر **فصل هشتم** در
 ذکر میراث اخوه و اجداد و در این درازده بحث است **آقا** اگر برادر
 از جانب پدر و ملد و یکی است تمام مال از اوست و اگر در پایشتر
 هم مساویند در ضمن و عدد زدن ایشان اصل مال است و اگر برادر
 ه است ه حصه میشود و اگر ه حصه و بدین طریق و اگر خواه از جانب
 پدر و مادر یکی است نصف مال را فرضا میرسد و نصف دیگر را در او اگر
 از یک پایشتر است ثلثان مال از ایشانست فرضا ثلث دیگر را
 مثلا هر گاه بوده باشد مؤنق را چهار خواه از جانب پدر و مادر
 اصل فرضیه ایشان نداخل است کتفا کردیم با کثران که عدد در ^{است}
 و ضرب کردیم از اولاد اصل که سه است حاصل شد نصف خواه فرضا
 دید ابالسویه با یکدیگر تقسیم نمودند تا نده اش بر سنا و ملاقات

و مادر

بنامه

چنانکه در باب رد ذکر کرده شد اما بطریق این چهار سهم صحیح است و اگر جمع شوند
 برادر و خواه از جانب پدر و تمام ایشانش و ضمن مابین نوع است
 که ذکر کرده شد و اگر جمع شوند برادر و خواه از جانب پدر و ملد و برادر
 در حصه است و خواه یک حصه و میراث غیر برادر و خواه از جانب ^{مادر}
 تا برادر پدر و مادر می موجود است چرا که ایشان دو سبب ^{دارند} و خواه
 برادر پدر می یکسبب و سبب اول است از یک سبب **بحث نهم**
 اگر مؤنق را برادر از جانب مادر یکی است سلس مال از او است فرضا
 و نهم دیگر برادر و هم چنین است اگر خواه از جانب مادر با و اگر جمع شوند
 دو برادر یا بیشتر یا دو خواه یا بیشتر ثلث مال از ایشانست فرضا
 مد و ثلث دیگر را و مساویند در ضمن مذکور مؤنق مثلا هر گاه ^{بوده}
 باشد مؤنق را برادر و خواه از جانب مادر فرضیه ایشان سه است
 ثلثان که یکی است بر ه منکر بود ضرب کردیم ه و داد سه ه شد
 ضمن میشود نصیب برادر فرضا را نصیب خواه فرضا را نصیب ^{برادر}
 فرضا را نصیب خواه فرضا را نصیب خواه برادر فرضا را و هم
 چنین است بر ما بطریق این ه سهم صحیح است نصیب مابین ایشان
 و هم احتیاج مجدد و له بودن نیست **بحث دهم** اگر جمع شوند
 برادران و خواهان مقرف جمع از جانب پدر و جمعی از جانب مادر
 و جمعی از جانب پدر و مادر آنرا از جانب مادر است اگر یکی است
 نوکر را میرسد خواه مذکور باشد خواه مؤنق و باقی از مقرب با اوین ^{است}
 خواه مذکور باشد خواه مؤنق و چون مذکور مؤنق باشد مذکور ^{در حصه}
 و مؤنق یک حصه آن نهم را نصیب میمانند و اگر مقرب با اوین مؤنق ^{است}

و یکی است نصف فرضیه از ویست فرضا و پاره آنهم مغرب مادد را
 رد او اگر مغرب مادد در دو بیشتر است ثلث نکر از ایشان فرضا
 با السویر خواه مذکر باشند و خواه مؤنث و ثمر دیگر از مغرب با یون است
 بدین طریق که گذشت و ساقط است معرات مغرب به پدر با یون
 مغرب پدر و مادد را اینصورت ایشان در هر که دخل نیست و اگر
 جمع شوند اخوة مغرب با احد زوجین اخذ میکند احد زوجین
 نصیب علی خود را و مغرب مادد در سدس مال در صورتی و حده و ثلث را
 در صورتی تعدد و باقی آن مغرب با یون است لکن در صورتی که خط الاثین
 و ساقط است مغرب باب لکن چون مغرب با یون نباشد قائم
 مقام ایشانست مغرب با یون در مهر است بدون اخوة از جانب
 مادر با اخوة از جانب پدر مادد در دفع است اول اخوة از جانب
 پدر مادد را اگر مذکر و مؤنث باشند با مذکر ثمر یا پدر نصیب اخوة
 از جانب مادد ایشان است و نفسم با نکر لکن مثل خط الاثین
 بنمایند در آنکه اخوة از جانب پدر و مؤنث باشد چهار صورت
 دارد غیر از این چهار صورت نیست اول کلامه از جانب مادد در باب
 شخص باشد و یکخواها از جانب پدر مادد در دوم مؤنث را کلامه
 از جانب مادد دیگر باشد با بیشتر پاد و خواهر از جانب پدر مادد
 سیم آنکه میت را کلامه از طرف مادد در دفع با بیشتر باشد پاد و
 خواهر ۴ با بیشتر از جانب مادد چون شوهر با هر یک از این چهار
 صوره فرض شود هشت صوره ۴ هم می رسد و اگر زن فرض شود
 ۱۲ صوره ۴ هم می رسد چهار نوع پنج ۱۲ خانج جدا گشته طریق فرض

در باب در بحث اسامی ایشان نوشت و بر این قیاس باید نمود و در این
 عم صورت مطه محتاج بد دیگری جدا اول نیست و این گفته در این جدا اول
 فرض در شخص غوده ام و طریق در این متن جدا اول

بحث چهارم اگر نباشد کلامه از جانب او بن و جمع شوند کلامه
 از جانب پدر یا کلامه از جانب پدر یا کلامه از جانب مادر و در تقسیم
 مذکور پس اگر بعد از ضمن میان ایشان چیزی از فریضه فاضل بیاید

مطلقا

مطلقا بجمع نیست چنانکه بگذارد مؤنث و خواهر از جانب پدر و در
 از طرف مادر نصیب خواهران از جانب مادر ثلث مذکور است نصیب
 خواهران پدری ثلثان و از صحیح است نصیب کلامه ام ثلث نصیب کلامه
 اب ثلثان و الا اگر زیاده آمد مددی چنانکه فوت شود بجمع و بگذارد
 بکلامه از جانب مادر و بکلامه از خواهر از جانب پدر و خواهر از جانب
 پدر و در این صورت فقها را دو قول است بعضی میفرمایند که زیاده از بی بعد
 از تقسیم از کلامه پدر است بواسطه آنکه بقصر بر ایشان لازم میاید با آنکه
 شدن رفیع باز وجه با ایشان هستند شده اند با این حدیث امام محمد
 با فر علیه السلام روی عن ابی جعفر علیه السلام فی این اخذ لا یخ مع این
 لث لام ان لابن الاخت الام السمس والباقی لابن الاخت الاربع
 بعضی بر این حدیث عمل نموده اند چنانکه طریقی این حدیث از علی بن فضال
 و این حدیث را ضعیف میدانند بواسطه آنکه علی بن فضال ضعیفی است و
 میفرمایند که زیاده از خواهران از جانب پدر و مادر و بعد
 حصه هر یک تقسیم نموده **بحث پنجم** اگر چند نفر است تمام مال آن
 و استخواه مقرب باب یا بنت را خواه مقرب بام و جده نیز این
 حکم دارد خواه از جانب مادر باشد و خواه از جانب پدر و اگر جمع
 شوند جده و جد از جانب پدر و لدا که ضعفه لانی میان خود تقسیم
 میانند و اگر تقسیم جمع شوند هم جد و جده از طرف مادر و در
 از طرف نصیب جد و جده از جانب مادر و ثلثان و لدا که مثل
 الا پیشین میان خود تقسیم نمایند و نصیب جد و جده از جانب
 مادر ثلث است و ایشان با سوبه تقسیم نمایند و اگر مقرب از جانب

پدر یکی است از چند و مغزب از جانب مادر یکی ثلثان از مغزب پدر
 و ثلث از مغزب بمادر و خواه مذکر باشند و خواه مؤنث و بعضی بقول
 که مغزب از جانب مادر در این صورت خواه مذکر باشد و خواه مؤنث
 سلسله میبود و ثمره از مغزب پدر است اما مشهور قول اول است و بدان
 عمل نموده اند و اگر فرضاً احد از طرف پدر یکی باشد و از طرف مادر بسیار
 باشد با ثلثان از چند پدر است و ثلث از چند مادر هر مقدار که باشند
 و اگر از جانب پدر بسیار باشند و از جانب مادر یکی که ثلثان از چند
 پدر است و ثلث از چند مادر **مبحث هشتم** هرگاه جمع شوند با
 اجداد زوجین اخذ میکنند احد زوجین ضعیف علی خود را و چند
 جده از جانب مادر ثلث فرزند را و ثمره از چند جده پدر است
 لکن در مثل خط الانبیین و بعضی بر ایشان لازم آید هرگاه مؤنث شود **مبحث نهم**
 و بگزارند زنی و جده از طرف مادر و جده از طرف پدر هرگاه
 عددی که ثلث و ربع داشته باشد ۱۲ است بعد از اخراج ربع و ثلث
 که ضعیف زن و اجداد مادر است که آن ۳ و ۱ باشد باقی ماند بعد از
 همدیگر اجداد پدری چون بر ایشان آید تا منقسم نمیکردند
 نمودیم هر راد اصل فرزند که ۱۲ است ۶ حاصل فرزند نمودیم ضعیف
 ربع ضعیف اجداد مادر و ثلث اجداد پدر ثمره لکن در مثل خط الانبیین
 ما که مؤنث را شوهری باشد و جده از جانب مادر و جده از طرف
 پدر را هر عددی که نصف و ثلث داشته باشد است نصف ما که ۳ باشد
 بشوهر داریم و ثلث را که دو است با اجداد مادری داریم باقی ماند یک
 عدد چون آنکه با جده از طرف پدر منقسم نمیکرد بعضی فرزندیم

۳ راد اصل فرزند که ۱۲ است ۶ حاصل فرزند نمودیم ضعیف شوهر ضعیف
 اجداد مادر ضعیف اجداد پدر ثمره و اگر نبوده باشد مؤنث را چند
 از جانب پدر پدر جده و جده از جانب مادر پدر و جده از جانب پدر
 مادر و جده و جده از جانب مادر و مادر که هشت جده بوده باشد
 چهار از جانب پدر و چهار از جانب مادر ثلث فرزند از عم چند
 طرف مادر است و ایشان با سوه فرزند منقسم نمایند و ثلثان فرزند
 از چهار جده از طرف پدر است و ثلث از ثلثان از چند
 از جانب پدر پدر است و ایشان بنا بر خود لکن در مثل خط الانبیین
 ثلثین فرزند میکنند و ثلث دیگر از ثلثان از چند جده از جانب
 مادر پدر است و ایشان آنکه تا با یکدیگر منقسم میکنند و در
 این صورت اصل فرزند ایشان ۳ است ثلثان که یکی است داریم
 با اجداد از طرف مادر است چون رؤس ایشان را با ما منقسم نمی
 کردیم ضعیف بنوعی ۳ راد اصل فرزند که ۳ است ۲ حاصل
 ثلث آنرا داریم چهار جده از جانب مادر را با ما بر ایشان منقسم
 کردیم هشت عدد دیگر چون ثلث مادر و فرزند و ثلث فرزند
 که ۳ است ضعیف که ۳ راد و ۱۲ ۳ حاصل ثلث ۳ را که ۱۲ است
 داریم با اجداد از طرف مادر است با ما بر ایشان منقسم کردیم
 هر یک را ۳ ۳ هم بر سید ثلثان ۳ که ۳ است باقی ماند آنچه اجداد
 از جانب پدر است ثلث آنرا که با داریم جده از جانب پدر
 مادر و سید بر ایشان آنکه تا منقسم نمیشد چنانکه در خوف کشت ضعیف
 کردیم ۳ در ۳ یک عدد و هشت عدد حاصل غرضت کردیم هر

این فرض دعوی بود بدین طریق که اجزای از طرف پدر را بر سرخی در بخش
اسامی ایشان نویسیم و اجزای ماد را بر اسامی دیگر در داخل شود
احد زوجین

با ثمانه اجزای احد زوجین نصیب اعلی خود اخذ میکند از آنکه در
اصل فرضه اجزای طرف مادر است و نهم دیگر بعد از آن اجزای
بدین طریق کرد که مثلا اگر فرزند شود و زنی بگذارد هم اجزای جانب
پدر و چهار را از جانب مادر و شوهری املا کردیم که نصف و ثلث
باشد است نصف آن اگر سه است بشود وادیم هم جواز جانب مادر
اربابا بر ایشان منقسم نمیکرد بد فرضه منقسمه و خروج ربع که هم است
کرد بد چهارم و آن فرقی نصف است ضرب کردیم نصف احد ها
در یکدیگر ۱۲ حاصل شد بعد از آن خروج نصف و ثلث کرده و هم است باقی
ماند ۲ عدد و ثلثا بر اجزای پدر و منقسم ضرب کردیم سه را در
۱۲ حاصل شد بعد از آن خروج نصف و ثلث که نصیب شوهر و اجزای

از طرف

از طرف مادر با ثمانی ماند و ثلث آنرا که ۳ با وادیم بل بعد از آن طرف
مادر پدر را ثلثا بر ایشان منقسم نمیکرد بد ضرب نمودیم ۳ در ۳ و ۳
صد و هشت حاصل کرد بد تقسیم نمودیم شوهر نصف جواز جانب مادر
ثلث باقی بعد از آن ۱۱ عدد و ثلث آنرا که است وادیم با اجزای آن
جانب مادر پدر نصیب جید نصیب جیده و ثلثان دیگر را که است
وادیم با اجزای از طرف پدر نصیب جید نصیب جیده بقض بر اجزای پدر که نیم
آمد و اگر بگذارد سوئی ۴ جید از پدر و ۴ جید از مادر و زنی نصیب
ربع است و نصیب اجزای از جانب مادر ثلث و ثلثه ثلث و ربع بنا بر این است
ضرب کردیم سه را در ۱۲ شد بعد از آن خروج ربع و ثلث که سه و ۱
باشد باقی ماند و چون پنج ثلث نداشت در ضرب کردیم سه را در ۱۱ شد
بعد از آن خروج ربع و ثلث نصیب زن و اجزای از طرف مادر است باقی
ماند ۵ عدد دیگر ثلث آنرا دادیم با اجزای از طرف ابو ثلثا بر ایشان
منقسم نمیکرد بد ضرب نمودیم سه را در ۳ شد منقسم کردیم زن
۲۷ اجزای از طرف ۳۴ باقی ماند بعد از آن ۵ عدد ثلث آنرا ۱۵ باشد
نصیب جید و جیده از جانب مادر پدر است ضمن میشود جید جیده
و ثلثان آن که سه عدد با نصیب جید و جیده از جانب پدر است
اندر آن منقسم میکنند جید جیده **بجای منقسم** هرگاه صحیح شوند
و اجزای پس در این صورت اجتماع ایشان با یکدیگر مثل برادر است
در استحقاق و جیده مثل خواهر مثلا هرگاه فوت شود شخصی و بگذارد
برادر و خواهر از جانب پدر و مادر و برادر و خواهر از طرف مادر
و جید و جیده از طرف پدر و جید و جیده از جانب مادر جید از جانب

پدر مثل برادر از طرف پدر راست در اسطحانی و جبهه از جانب پدر
 مثل خواهر از طرف پدر راست و جوار از جانب مادر مثل برادر از
 جانب مادر راست و جبهه مادری مثل خواهر مادری است چون نظر
 اسطحانی بود صوح پیوست نشد که از جبهه و جبهه و برادر و خواهر
 از طرف مادر راست با یکدیگر با عاقبت میکنند و ثلثان نیز که از
 جبهه و برادر و خواهر از جانب پدر راست و ثلثان نیز که از
 میان خود مفاصله میمانند پس در این صورت مفرضه اصله
 ایشان سه است ثلث از آن یکی میماند و دریم با جداد و اخوات از
 جانب مادر با ما برایشان منقسم میگردند ضرب نمودیم ۳ در ۳
 شد ثلث از آن که است از اجداد و اخوات از جانب مادر از
 با عاقبت نمودند ثلثان که ۱۱ است للذکر ضعف الاثنتین بنهم
 هضم نمیشد ۳ را ضرب کردیم در ۳ شد نصیب اجداد و اخوات
 مادر ثلث با السویه نصیب اجداد و اخوات پدر مادری للذکر مثل
 حظ الاثنتین و اگر فرضاً اخوات از جانب پدر مادر نباشد اخوة پدر است
 تا هم مقام و است در ضمن نمودن با اجداد و هرگاه داخل شود
 رفیع با رزیم با اجداد و اخوات رفیع و زوجه حصه اصلی خود را
 میسرنند و اخوة و اجداد از مادر ثلث حاصل فریضه را میسرنند و نیم
 از اجداد و اخوة پدر است مثل للذکر ضعف الاثنتین تقسیم میمانند
 و نقص برایشان لازم آید مثل آنکه فوت شود زوجه یکبار شود
 و جبهه و برادر و خواهر پدری و مثل این نیز از طرف مادر
 نصیب شود نصف است و نصیب اخوة و اجداد مادری ثلث میماند

خرج ثلث و نصف با این است ضرب نمودیم دو در دو ۴ حاصل نصف از
 که سه است بشوهر داریم و ثلث از آن که است با خوة و اجداد مادری
 دادیم از با عاقبتان ایشان تقسیم نمیشد ضرب نمودیم نصف عداد
 ۴ بر اسطر و اثنی بضعه است ۱۲ حاصل شد بعد از اخراج نصف و ثلث
 که ۴ و ۴ باشد باقی ماند در حد للذکر مثل ضعف الاثنتین با جداد
 و اخوات از جانب پدر تقسیم نمیشد ضرب نمودیم ۳ را در ۳ شد
 نصیب شوهر نصف نصیب اجداد و اخوة مادری ثلث باقی ماند بعد
 ذلک ۴ سهم از برای جد و جبهه و برادر و خواهر از طرف پدری
 چهار للذکر مثل حظ الاثنتین میماند خود تقسیم میمانند ۳ برادر و
 خواهر و اگر داخل شود در مثال مفرضه زوجه از هفتاد و ۳ سهم
 صحیح است چرا که نصیب زن ربع و نصیب اجداد و اخوات از جانب
 مادر ثلث و میماند مخارج ایشان با این است ضرب نمودیم ۳ را در ۳ شد از
 که ۳ است نیز زوجه داریم و ثلث فریضه که ۴ است با جداد و اخوات
 مادری باقی ماند ۵ عدد برای اجداد و اخوة پدر و چون چون در
 و این ایشان است و نصیب ایشان ۵ میماند عدد و این و نصیب
 ایشان با این است ضرب نمودیم ۴ را در ۳ حاصل شد نصیب
 زن ربع اجداد و اخوة مادر ثلث با السویه باقی ماند بعد ذلک
 ۳ عدد برای جد و جبهه و اخوة از طرف پدر للذکر ضعف الاثنتین
 میماند خود تقسیم میمانند جد و جبهه برادر خواهر **بجانب هستم**
 اجداد بمنزله اخوة اند هرگاه با ایشان جمع شوند در نسبت شد
 هرگاه فوت شود شخصی و یکبار در جدار جانب مادر و برادر از جانب

پدر و مادر باید راجد مادری ثلث نکره را میبرد و باقی از برادر پدر
 مادر است باید روم چنین اگر فوت شود شخصی بکنار جده از طرف
 پدر معاد ثلث نکره از جده است و نهم از برادر است و هم چنین اگر برده
 باشد پسر را برادر از طرف مادر و یا خواهر از طرف مادر و جده ان
 جانب پدر نصیب برادر مادری سدس است و باقی از جده پسر است و در
 این صورت مختلفست و اگر فوت شود شخصی بکنار جده از طرف پدر
 پاد و جده از طرف پدر و یا اخوة از طرف پدر مادر باید نصیب جده از طرف
 مادر ثلث است و ثلثان از اخوان این از طرف پدر است با اخوة از جانب
 پدر و مادر با اخوة پدر با عدم اخوة ابوین پس در این صورت جده مثل برادر
 در است در استخوانی و جده مثل خواهر روم چنین اگر برده باشد و برادر
 جده از طرف پدر و پسر اخوة با اخوات از طرف مادر و جده از طرف پدر
 نصیب جده و پسر اخوة با اخوات مادری ثلث است و پسران ایشان با
 سوه شصت میشود باقی از پسر جده پدر است و اگر بکنار و موقوفه و جده
 از طرف مادر با پسر جده و با بکنار هر از طرف پدر و مادر در این صورت
 ثلث نکره از جده مادر است و نهم از خواهر پدر و مادر است و اگر برده
 باشد مادری بجای خواهر پدر خواهد پدری در دادن نهم با و ثلث است
 نزد بعضی زهر که نصف نکره از پسر غرضاً و فیکه با اخوة و اخوات از
 طرف مادر جمع شوند و نهم را با ایشان حصه مینویسند بنا بر این قول
 رد کرد غیر اخوة مادری و بعضی میگویند که آن نهم مخصوص خواهر پدر است
 لا غیر و بعضی میگویند که بعلت سهم هر پسر حصه میباشد کرد و در این
 صورت اجناس از من خواهد شد بعضی میگویند نهم را صحیح کنند

بیان ایشان و الله اعلم **مبحث نهم** هرگاه نبوده باشد پسر و جده پسر
 فایم مقام و پسر جده بعد در ضمن نمودن نکره با اخوة و حکم ایشان نیز
 حکم جده اولست پس جده از جانب پدر پدر نصیب با از جانب مادر پدر
 مثل برادر از جانب پدر مادر و خواهر و حکم ایشان نیز حکم جده اولست
 پس جده از جانب پدر مادر است باید راجد پدر و مادر روم چنین است
 بحث در جده مادریست و جده مادری از جانب پدر مادری است از جده
 که ایشان نیز در استخوانی مثل اخوة و اخوات از جانب مادرند پس اگر
 فاضل آید بعد از تقسیم عدد میثاقا ایجاب است که در این بحث قسم
 ذکر کرده شد **مبحث دهم** اولاد اخوة و اخوات فایم مقام پدران
 خدند هرگاه پدران ایشان نباشند و میگویند هر یک از ایشان نصیب
 انحصار را که با نوزاد بکشد پس اگر بکنار پسر برادر از طرف پدر
 مادر و یا دختر برادر از جانب پدر و مادر تمام مال از هر یک از آنها
 چون آنها باشند و اگر جمع شود پسر برادر و دختر برادر از جانب پدر
 مادر و پسر که فاضل مدد که ضعف لانی میانه خود معاسمه مینمایند
 و اگر این اولاد از برادر باشند چنانکه از یک برادر در خردی و
 از یک برادر پسر یا از هر دو پسر یا با دختر مال از نصف بکشد
 نصف از اولاد دیگر را در نصف دیگر از اولاد برادر دیگر و اگر در این
 صورت بکسر از طرف پدر است اولاد بی از نصف بنا فاضل است
 و مال از اولاد برادر پدر و مادر است و اگر بکنار موقوفه پسر خواهر
 از جانب پدر مادری نصف مال از پسر و فضا و نصف دیگر و
 هم چنین است شصت اگر چه بسیار با اولاد خواهر پدر و مادر اگر نکره است

نصف مال را فضا و ثمر را رد و با بک و بکر اثلثا تقسیم نمایند و اگر بکر
 باشد سوئی را اولاد و خواهر از جانب پدر مادر ثلثان ترک از
 ایشان است و ثمر را بعد از آن اولاد هر خواهر و نصف مال اخذ ^{میکند}
 و همانه خود را در مثل خطا لایقین معا ستم نمایند مثلا هر گاه ضرب
 شود شخصی و بکد کرد و در پس و بکد رخس از اولاد خواهر پدر مادر
 و بکد رخس از اولاد بکد خواهر پدر مادر اصل فرضه ایشان سه است
 ثلثان فرضه که است فضا از ایشان است اولاد هر خواهر نصف
 آن ثلثانرا اخذ میکنند باقی ماند از اصل فرضه یک عدد با ثلث صفا
 همانه ایشان قسمت نمیشد فرضه یک عدد در خروج نصف بود ضرب
 کردیم ۳ را در ۳ حاصل شد نصفی آن فضا و در انصیب یک خواهر
 و نصفه بکران فضا و در انصیب اولاد بکد خواهر همان نصف که
 سه است همانه اولاد و آن خواهر که دو پس و یک خواهر بکد رخس باشد یعنی
 چرا که رؤس ایشان ۵ است و نصیب ایشان سه همانه نصیب و عدد
 رؤس ایشان بنا بر این است ضرب نمودیم ۵ را در ۳ حاصل شد
 با آنکه ۵ را در ۳ ضرب بلد کردیم ۳ را در حاصل آن کرده است یعنی
 موجب تقسیم میشود نصیب رخس بخواهر فضا و رد و نصیب رخس
 و بکد رخس خواهر بکر است و بدین قیاس باید نمود و اگر چه خواهر
 همان بسیار باشد العاقل بقصه الاشارة و اگر فضا شود شخصی و
 بکد را اولاد چند اخوة و اخوات از جانب پدر مادر و هر یک از اولاد
 و اخوة و اخوات نصیب اکس را میسرند که بدو نوزد یک است و همانه خود
 اثلثا تقسیم نمایند و اگر بکد را سوئی اولاد برادر با اولاد خواهر

از جانب مادر سلسه ترک را میسرند فضا و ثمر را رد و با بک و بکر و سوئی
 سلسه و بکد و اگر بکر باشد سوئی را اولاد خواهر و اولاد برادر از جانب
 مادر سلسه ترک را میسرند فضا و ثمر را رد و بعد از آن در وجه ^{میتوانند}
 نصف از اولاد خواهر است و نصف از اولاد برادر یکی با بیشتر یا سو به
 همانه خود قسمت نمایند و بکد و سوئی ایشان تقسیم یکی است و اگر
 جمع شوند اولاد اخوة موقوفه ساختا است اولاد اخوة پدری و ثلثی که
 از اولاد اخوة مادر است و اولاد برادر یا خواهر پدر مادر نصیب پدر
 مادر خود را اخذ میکنند خواه یکی باشد و خواه بسیار و همانه خود با سو
 تقسیم میکنند و بقی از اولاد اخوة از طرف پدر مادر است و ایشان را بکد
 ضعف الاثنی در همانه خود قسمت نمایند و اگر بکد را سوئی اولاد خواهر از
 جانب مادر و اولاد خواهر از جانب پدر نصیب اولاد خواهر از جانب مادر
 ترک است با سو به و نصیب اولاد خواهر از طرف پدر نصف ترک در میان
 خود را بکد مثل خطا لایقین تقسیم میکنند و در رد نمودن باقی سوئی اولاد
 خواهر از جانب مادر خلقت چنانکه مکرر ذکر شده اختلف شده و اگر چه
 رنج باز وجه نصیب هر دو را اخذ میکنند و ثلث ترک از اولاد و اخوة
 در پس ترک و باشند و سلسه ترک یکی با باقی از اولاد کلا از جانب پدر یا
 در است هر یک اخذ میکند نصیب شخصی را که با نوزد یک است و بکد
 ضعف الاثنی تقسیم میکنند و بقصه بر ایشان لازم میباشد چنانکه بر پدران
 ایشان لازم میباشد و اولاد از جانب پدر قائم مقام ایشان چنانکه ذکر کرده
 شد مکرر در رد نمودن با نوزد و همانه گاه بود میان آن شفی کردن
 خلقت **بجز میزاند هم** احباد و اخوة هر یک منع میمانند موقوفه را

انما هم و احوال و اولاد ایشان منع میکنند اجلد و پدران خود را و اجداد خود
و منع میمانند اولاد اخته اخته را با عدم اخته چنانکه منع نمیکند اخته و اولاد
ایشان ابای اجداد ایشان با عدم اجداد پدر اخته شود شخصی و بگذارد جدا فرود
و جدا ایه هر است از جمله نیست و اگر بگذارد منوفی جدا بعد با عدم جدا فرود
و اخته جدا بعد با اخته شریکست چنانکه با اجداد فرود شریک است و هم چنین
شریکند اگر بگذارد منب جدا فرود و اولاد اخته و هم چنین شریکند این اولاد با
افرینها که در محبتانی که خواهد شد **بحث دوامده** افرین اولاد
منع میکنند بعد از این اگر بگذارد منب اولاد تمام از اولاد منب است
خواه از جانب پدر یا خواهر از جانب مادر و خواه از پدر و مادر و خواه از این
اولاد اولاد برادر از جانب پدر یا مادر یا مادر و هم چنین در منب
سازند هر قدر که برود که اولاد افرین بعد منع میکنند و منع میمانند
اولاد اخته و لغوات همگس که اخته و لغوات را منع میکردند انعام و
احوال و اولاد ایشان بدانکه میراث میرود با اولاد ذریع زوجه و اجداد
هر قدر که پانین روزی هر یک نصیب است و اگر با نوزاد است به یکدیگر و اگر
منوفی اولاد برادر از طرف پدر و مادر و اولاد خواهر از پدر و مادر و اولاد
این اولاد خواهر از طرف مادر پس در این صورت جدا و جدا از طرف مادر
و کلا اموال و اولاد منب است از جانب نصیب ایشانست که بگریختن از اجداد
و در ربع دیگر از جد و ربع دیگر از اولاد خواهر است با المناصفه و ربع دیگر
از اولاد برادر است با المناصفه و ثلثان دیگر نیز که داد و ثلثان نصیب جدا
از طرف پدر است و ثلث دیگر از اولاد برادر از جانب پدر و با المناصفه
حقوق نصیب میمانند نصف از جد است و نصف از اولاد برادر پدر و مادر

ایشان للذکر مثل حظ الانثیین میمانند اولاد نصیب میمانند و در ثلث دیگر
ثلثین را نصف از اجداد از طرف پدر و نصف دیگر از اولاد خواهر پدر
مادر و ایشان در میان خود اولاد تا نصیب میمانند مثلا در گاه فوج شود
شخص و بگذارد یک پس و یک دختر از اولاد برادر پدر و مادر و یک پس و
یک دختر از اولاد برادر پدر و مادر و یک پس و یک دختر از طرف پدر و مادر
اصل فرزند ایشان ۳ است ثلثان از جد و جدیه و کلا اولاد مادر است
از با عا برایشان منقسم میگردند ضرب نمودیم ۴ را در ۳ حاصل کردیم
ثلثان که ۴ است داریم بجد و جدیه و اولاد برادر و اولاد خواهر از طرف
مادر هر یک ربع آنی اخذ نمودند اما در میان ایشان نصیب میشود چنان
که نصف ندارد ضرب کردیم او را در ۳ حاصل ثلثان کردیم بجد
و جدیه و اولاد کلا له مادر باقی ماند ۱ این ۱ ثلث ندارد ضرب کردیم
۴ را در خروج ثلث که ۳ است حاصل نصیب جدا نصیب کردیم
باقی ماند ۴ ثلثان که ۳ است نصف این از جد پدر است و نصف دیگر
از اولاد برادر از جانب پدر است برایشان نیز بدین طریق کردیم که
منقسم کردیم باقی ماند ثلث دیگر و چهل و هشت که ۴ نصف از جد
پدر است و نصف دیگر از اولاد خواهر است از جانب پدر و یک پس و یک دختر
برایشان اولاد تا منقسم نمی شود ضرب کردیم خروج ثلث را که صفر است
۷۲ و ۶۲ حاصل شد نصیب کردیم ثلث این عدد را که ۷۲ با نصف این
۷۲ از جد و جدا از جانب مادر است با المناصفه نصیب جدا نصیب جدا
دیگر ۷۲ که ۳ با نصف از اولاد خواهر از جانب مادر است با المناصفه
نصیب پس نصیب دختر و نصف دیگر از اولاد خواهر از جانب مادر است

بالمناصفه نصیب پس نصیب خن چون ثلث فرضه بر کلا لا ماد در بدین مرتبه
 نصیب کرده هم باقی ماند ثلثان دیگر اصل فرضه که هم با ثلثان آن که ۹
 نصف ۹ از جدید راست و نصف ۱ هم با و نصف دیگر که هم با ثلثان آن که ۹
 برادر از جانب پدر و مادر مثل ضعف لائی نصیب پس نصیب دختر و ثلث
 دیگر که هم ۱۱ که با نصف آن که هم نصیب همه از جانب پدر راست و نصف
 دیگر نصیب اولاد خواهر از جانب پدر و مادر است لکن ضعف لائی نصیب است
 نصیب دختر و اگر بود با ثلثی را با این اولاد زنج باز وجه اخذ نمائند
 نصیب اصلی خود را و جد و جده از قبل یا در اولاد برادر و اولاد خواهر از
 قبل مادر و ثلث اصل فرضه را میبرند با یکدیگر چنانکه گذشت نصیب هم
 و نصیب برایشان لازم آید و اگر فرض زنج باز وجه کرده منتهی هم موجب
 ملاز بود لهذا بجهت وضع مثال فوق که هر وجه نقل نموده باشد و اگر گذارد
 من اولاد خواهر از جانب پدر و مادر و جدی و اولاد خواهر ثلث برادر
 میبرند و باقی از حد است **فصل نهم** در دو کوه برایشان و اخرا و
 در این دو زنده بجای است **اول** اگر هم نصیب یکی است تمام مال را میبرد و اگر
 بیشتر است با سو به با یکدیگر نصیب میمانند و اگر جمع هم و غیر شود هم در حصه
 میبرد و غیر بکجه هر گاه از جانب پدر و مادر با مذکور است موافق است
 در ضمن و باقی بعد ثلث از مجموع و همان از جانب پدر و مادر است لکن
 ضعف لائی و منفر بر پدر ساقط است مثله هر گاه فوت شود شخصی بگذارد
 هم و غیر پدر و مادر اصل فرضه ایشان ۳ است حاصل ثلثان از این هم
 و غیر از جانب مادر بالمناصفه میان خود ضمیمه نمودن باقی ماند هم برای
 هم و غیر از جانب پدر و مادر برایشان ثلثا تا منصف میگردید ضرب نمودیم

۳ رادر ۱۱ حاصل شد هم و غیر مادر ثلث با سو به هم و غیر پدر و ثلثان لکن
 ضعف لائی **بحث دهم** هر گاه جمع شوند زنج باز وجه نصیب اصلی خود را
 از آن که اخذ میکنند و منفر بر مادر رسد و اصل برادر میبرد اگر یک است و
 ثلث از میبرند در صورت تعدد و مذکور است در ضمن مساویند و باقی
 از منفر بر پدر راست و مادر خواه یکی باشد باز یاد نمودن چون معدوم شود
 منفر با این منفر برادر تمام مقام و است در ضمن و نصیب را که شخص
 بگذارد هم و غیر از جانب مادر هم و غیر از طرف پدر و زنی اولاد پدری که ثلث
 و ربع داشته باشد ۱۲ است بعد از اخراج ربع و ثلث باقی مانده عدد برای
 هم و غیر از طرف پدر ثلثا برایشان منصف میگردید ضرب نمودیم ۳ رادر
 دو زنده ۳ نصیب زنج هم و غیر مادر و ثلث با سو به هم و غیر پدر و لکن
 ضعف لائی و نصیب برایشان لازم آید و اگر فوت شود زنی و بگذارد
 شوهر هم و غیر از جانب پدر هم و غیر از جانب مادر اولاد پدری که نصف
 و ثلث داشته باشد شش است بعد از اخراج نصف و ثلث که نصیب شوهر
 هم و غیر از طرف مادر راست باقی ماند یکدیگر ثلثا برایشان نصیب
 میگردید ضرب نمودیم ۳ رادر ۱۱ شد نصیب شوهر نصف هم و ثلث هم
 و غیر پدری لکن مثل حظ الاثین **بحث سیم** هم و غیر منع نمیانند
 هر یک منفر بر خود را با وجود خود چنانکه برایشان منفر است اگر چه
 خوشی وی نباشد با هم مکرر در یک مسئله اعمیه هر گاه جمع شود
 پس از طرف پدر و مادر با هم از طرف پدر و مادر از پدر است هم
 پدری خود است و اگر منفر شود فرض مسئله این حکم باطل است چنانچه
 من را دختر هم باشد از این با هم باقی مال از هم است نه از دختر هم

هم چنین اگر بوده باشد باقیمانده از جانب پدر مادری و غیره از طرف پدر
 مال تمام آنراست و اگر بوده باشد باقیمانده از جانب پسر پسر یا خالی و بی
 ابی در این صورت ثلث نیکه از خالت و ثلثان نیکه از عم و پسر عم ^{مجموع}
 و بعضی از فقهاء میفرمایند که تمام مال از خالت بواسطه آنکه این عم را از
 مال منع نمود و خال این عم مانع میکند پس مال از خالت **بجای پسر**
 اگر مؤنثی را بکفالت تمام مال از پسر و اگر پیشتر است تمام مال را با
 تسویه با یکدیگر تقسیم میکنند و اگر جمع شوند خال و خاله مساویند در
 سهم اگر یکدیگر باشند خواه از طرف پدر یا خواه از طرف مادر و اما
 اگر مختلف باشند با تسویه با مادر مدس میسر در صورت واحد خواه مذکر
 و مؤنث و در تقسیم مساویند و باقی از تسویه پدر است خواه مذکر
 و خواه مؤنث خواه واحد خواه مفرد و اگر خال و خاله از پسر باشند
 خال و خاله پدری قائم مقام ایشانند پس اگر یکبارد پس خال و خاله
 از طرف پدر مادری و خال و خاله از طرف مادر اصل فرزند ایشان است
 ثلث آن نصیب خالت از جانب مادر چون حصی بر ایشان منقسم
 نمیکردند و فرزند منسوخ و خارج از تقسیم ضرب یکدیگر ۲ را در ۳ میشد
 خال و خاله مادر ثلث با تسویه خال و خاله پدر ثلثان با تسویه و اگر
 جمع شوند ربع باز وجه با خال و تسویه است از ربع و در وجه نصیب
 اصلی خود را از نیکه اخذ نمایند و اگر پدر مادری و ثلث در صورت
 نداد و باقی از تسویه بین پسر پسر است از خال و خالات با تسویه و اگر
 و اما با تقسیم میکنند مثلاً هرگاه فوت شود زنی و یکبارد شوهری و خال
 از جانب مادر نصیب شوهر نصف نیکه است و نصیب خال مادری

مدس نیکه و ثلث از خال پدر پسر و بعضی میفرمایند که خال مادری ^{مدس}
 نصیب را بعد از گرفتن شوهر نصیب خود را بنا بر قول اول ۳ را در ۴ ضرب
 کردیم ۱ حاصل شد نصیب شوهر نصف نصیب خال ثلث فرزند است
 مدس از نصیب از خال مادری مدس خال پدری نیکه و اگر یکبارد مؤنث
 شوهر و خال و خاله مادری نصیب شوهر نصف و خال و خاله ثلث
 ضرب نمودیم ۳ در ۳ حاصل شد چون نصف ندارد ضرب نمودیم
 ۲ را در ۲ حاصل شد نصف ندادیم شوهر و ثلث از خال و خاله با
 در پی کرده است باقی ماند ۳ با ثلث نصفه میان خال و خاله از جانب
 پدر مادری منقسم نمیکردند ضرب نمودیم ۲ را در ۴ حاصل کردیم
 نصیب شوهر خال و خاله مادر ثلث با تسویه و خال و خاله پدری با
 تسویه و اگر بوده باشد با تسویه با خال و خاله پدری و خال و خاله مادری
 و زنی ۲ را در ۲ ضرب کردیم ۴ حاصل شد بعد از خارج ربع و ثلث
 باقی ماند با ثلث نصفه میان خال و خاله پدری منقسم نمیکردند ^{ضرب}
 نمودیم در ۳ حاصل کردیم بد نصیب زن ربع خال و خاله مادری
 ثلث با تسویه خال و خاله پدری با تسویه و اگر جای خال پدر مادری
 پدری بوده باشد حکم چنین است **بجای پسر** هرگاه جمع شوند خال و خاله
 ثلث از خالت خواه یکی باشد یا بیشتر خواه مذکر خواه مؤنث مذکر
 و در ۳ و مؤنث یکی مثلاً اگر یکبارد است عم و عمه پدری و خال
 و خاله مادری اصل فرزند است ثلث از دادیم بخال و خاله ^{دری}
 با ثلث نصفه بر ایشان منقسم نمیکردند ضرب نمودیم ۲ را در ۳
 حاصل شد ثلث از خال و خاله دادیم با ثلث نصفه عمه میان عم

و همه آنها را منقسم نمیکردند پس ضرب نمودیم ۳ را در ۱۸ شد نصیب خاله
 و خاله ثلث باقی ماند ۱۲ لکن مثل خط لایقین میانهم و همه آنها را
 منقسم نمودیم و همه **بخش هشتم** اگر جمع شوند تمام منفرق بمادر الخواله
 سدس ثلث میرسد در صورتی که سدس بالوسیه منقسم بینمانند خواهد مذكر
 و خواه مؤنث و مقرب بیدر و مادر از خاله شمر را میرسد خواه
 و خواه سفید خواه مذكر خواه مؤنث و ایشان نیز بالوسیه منقسم
 بینمانند و ساخط است در میراث مقرب بر پدر یا وجود مقرب پدر
 مادری و اتمام مادری سدس ثلثین را اگر یکی باشد و ثلث ثلثین را اگر
 بیشتر است بالوسیه خواه مذكر خواه مؤنث و باقی از ثلثین بعد از ثلث
 از مقرب بیدر است صح مادر از تمام لکن مثل خط لایقین منقسم می
 نمایند و مقرب بر پدر خاصه ساخط است با وجود اتمام این چون
 ایشان معدوم شوند فایم مقام ایشان میشود مثلا هرگاه فرزند شود
 ششمنه و یکبار دوم و خاله و خاله از جانب مادر و خاله از
 پدر ضرب کردیم ۳ را در ۳ شد و ثلث ثلث یک است و اتمام بخاله
 و خاله مادری با المناصفه میانهم منقسم نمیکردند پس ضرب نمودیم ۳
 در ۱۹ حاصل ثلث آن شش است و ثلث ۲۶ بخاله و خاله مادری را در ۳
 بالوسیه منقسم بینمانند و ثلثان دیگر را در اتمام بخاله و خاله از جانب
 پدر را در ایشان بالوسیه منقسم بینمانند و بعد از آن ثلثان اصل
 فرضیه را ۱۲ یا ثلث آنرا که هم است و اتمام بع و همه از جانب مادری
 ایشان صحیحاً منقسم کردیم باقی ماند از ۱۳ عدد آنها را با هم و همه
 پدری و مادری منقسم نمیکردند پس ضرب نمودیم ۳ را در ۱۹ حاصل

ثلث آنرا که ۱۸ است ثلث این ثلث را در اتمام بخاله و خاله مادری بالوسیه میانهم
 خود منقسم بینمانند ثلثان دیگر ثلث اصل فرضیه بخاله و خاله پدری یا
 لوسیه خاله و خاله پدر را در ثلثان و ثلثان اصل فرضیه که ۳ باشد ثلث
 اتمام را در اتمام بع و همه مادری بالوسیه باقی ماند ۲۳ در اتمام بع و همه از طرف
 پدر و مادر لکن مثل خط لایقین منقسم بینمانند ۱۸ همه **بخش نهم**
 اگر جمع شوند احدی از رجین با چند هم و چند خاله و چند خاله اخذ میکند
 احدی از رجین نصیب علی خود را و چند خاله و چند خاله ثلث اصل مال را
 بالوسیه اگر آن یک جنبه واحد اند شمر اتمام و همانست و اگر منفرقتند
 احوال اتمام اخذ میکند احدی از رجین نصیب علی خود را و خاله ثلث ثلث
 سدس ثلث از آن شخص است که مقرب بمادر است اگر واحد است و ثلث
 ثلث اگر سفید است و باقی از خواله پدر را در است و مقرب پدر را **قسط**
 و باقی بعد از نصیب خواله واحدی از اتمام است سدس باقی از
 اتمام مادری است از اتمام اگر واحد بود یا ثلث اگر سفید یا مذكر
 مؤنث در منقسم مساویند و باقی بعد از آن اتمام پدر را در است
بخش هشتم اتمام و همان و خاله و خاله از نصیب و اولاد ایشان
 هر قدر که پادشاه رسد و فایم مقام ابایی خود میشوند هرگاه با اتمام
 باشد اتمام و همان و خاله و خاله را در نصیب اتمام و همان و خاله
 و خاله مادری و اولاد و اتمام و همان جدید است اولی است اتمام
 جدید و خاله و خاله از جدید است و اتمام و خاله و خاله از جدید
 جدید است اولی است از اولاد ایشان و فایم علی هذا **بخش نهم**
 هرگاه نبود میان اتمام و همان و خاله و خاله از نصیب و اولاد ایشان

و همان هم

اگر بود باصبع رابع و عمر و خاله و خاله از طرف پدر پدر و خاله و خاله
 از طرف مادر مادری پنج ابرو جعفر طویسه در آنها هر سه فایده که اینهاست که
 از جانب مادرند ثلث نکره از ایشانست بالسویه تقسیم بنمایند و عمر
 و خاله و خاله از طرف پدر ثلثان فرضیه را از خود بکنند و در هر
 خود بدین طریق تقسیم بنمایند و ثلث آن ثلثان از خاله و خاله از جانب
 پدر مادریست بالسویه و در ثلث دیگر ثلثان ضمیمه و عمر از جانب
 پدر پدر راست میانه خود را ذکر که شل خط الاثین تقسیم بنمایند
 اصل فرضیه در این صورت ۳ است ثلث آن را دریم بع و عمر و خاله و خاله
 از جانب مادر را با عا بر ایشان منقسم بنماید و فرضیه منقسم در پنج
 ربع بود ضرب یک دریم ۴ را در ۳ حاصل ثلث آن را دریم بع و عمر
 و خاله و خاله از جانب مادر را با عا بر ایشان منقسم کرد بد باقی
 هشت عدد بر ایشان آنکه تا منقسم نمیکرد بد فرضیه منقسم در پنج
 ثلث میشد ضرب یک دریم ۳ را در ۳ حاصل ثلثان که ۲ است
 دریم بع و عمر و خاله و خاله از جانب مادر بر ایشان را با عا منقسم کرد
 باقی ماند ۲ ثلث آن که ۶ باشد دریم بع و خاله از جانب پدر ایشان یا
 بسویه یا یکدیگر تقسیم نمودند باقی ماند ۶ عدد دیگر را ذکر ضعف الا
 و عمر منقسم نمیکرد بد منقسم در پنج ثلث میشد ضرب یک دریم ۳ را
 در ۳ حاصل شد از این عدد منقسم میشود اما بطریق
 حضرت سلطان المحققین و سید المصنفین و وارث سید المرسلین جلالت
 المکاتب جامع الفروع والاصول حاوی العرف و المنقول العلماء
 فسر الملته والدين فقه الله بقرانه از ۱۵ سهم نصیب میاید چرا که خاله

ثلث ۳

اندریم

انرا الله ثلث ثلث فرضیه را بخاله و خاله از جانب مادر میدهد و ایشان بالسویه
 یا یکدیگر تقسیم بنمایند و ثلثان دیگر ثلث فرضیه رابع و عمر از جانب مادر
 میدهد و ایشان نیز بالسویه یا یکدیگر تقسیم بنمایند و بعد از آن ثلثان
 اصل فرضیه را ثلث آن ثلث را بخاله و خاله از جانب پدر میدهد و ایشان
 بالسویه تقسیم میکنند و در ثلث دیگر رابع و عمر از جانب پدر میدهد و
 و ایشان را لکن ضعف الاثین میانه خود تقسیم بنمایند پس در این صورت
 ضرب یک دریم ۳ را در ۳ حاصل شد ثلث آنکه در فاعله دویم از حساب فرایض ذکر
 کرده شده حاصل شد ثلثان ۳ و ثلث ۳ یکی است با اثناعشر میانه خاله
 و خاله منقسم نمی شد و فرضیه منقسم در پنج ثلث ضرب یک دریم ۳ را در ۳
 حاصل شد ثلث ثلث آن که ۳ است دریم بع و خاله و خاله از جانب
 مادر بالسویه ثلثان دیگر ثلث رابع و عمر از جانب مادر دریم بع و عمر
 منقسم نمودند ثلثان اصل فرضیه ۱۲ است ثلثان که ۳ باشد بخاله و خاله
 از پدر دریم بع و خاله بر ایشان منقسم کرد بد باقی ماند ۱ چون آنکه تا
 بریم و عمر منقسم نمیکرد بد ضرب یک دریم ۳ را در ۳ حاصل شد ثلثان
 بسایه و عمر منقسم بسایه و در ثلث نوشته شده فاعله ابرو جعفر
 که یکصد و هشتاد و سه باشد یا آنچه بسایه و فوق نوشته شده فاعله خاله
 که ۳۵ باشد

بحث دوم اولاد عم و عمت و خاله و خالات میگردند هرگاه
 نصیب آنکه را که بدو نزنه بکنند و اولاد عم و عمت نصیب پدر را در خود را و اولاد
 خاله و خاله نصیب پدر را در خود را اخذ نمایند و پسران خود بطریق پسران
 نفیسم بنمایند یعنی اولاد در حصه و اولاد عم و عمت و اولاد خاله و خالات
 خود مدگره و نصیب بالسویه نفیسم بنمایند و هم چنین بدین طریق است و اگر برده
 باشد منبر اولاد عام منفرد و خاله مشرفتر است چنانکه در بحث هفتم ذکر
 شد اولاد خاله ثلث ثلث را میسرند و سدس ثلث را با اولاد خاله و خاله
 میسرند و ایشان بالسویه نفیسم بنمایند و اگر اولاد خاله اند ثلث ثلث
 اصل آنکه نامی برند و هر یک از ایشان نصیب پدر را در خود را میسرند
 و هم چنین ثلث را میسرند اگر نیاورند باشند از خاله و خالات و باقی آن که
 ثلث اصل از اولاد خاله از جانب پدر چون اولاد خاله پدر را در خود

در جمع آن

و چون ایشان معدوم شوند فایم مقام ایشانند و اولاد عم و عمت ثلث
 اصل فرزند را میگردند سدس آن ثلث از با اولاد عم با عمت از جانب مادر
 میسرند و ایشان بالسویه میان خود نفیسم بنمایند و اگر اولاد
 عم یا عمت ثلث از ایشانست و هر یک نصیب پدر را در خود را اخذ
 بنمایند بالسویه و باقی ثلث از اولاد عم است از جانب پدر را در
 لذکر مثل خط لایقین و ساقط است از میراث منقرب باب با وجود
 منقرب بلایقین چون چون ایشان نباشند منقرب فایم مقام ایشانست
 و اگر داخل شود احد از وجهین با اولاد احد از وجهین نصیب اعلی خود را از
 ثلثه اخذ بنمایند و اولاد خاله ثلث مال را اخذ میکند و سهم از اولاد
 عموم است و منقرب بر ایشان لازم میاید چنانکه بر پدران لازم میاید
بحث بازدهم هرگاه جمع شود در وارث دو سبب است میسرند
 هر دو سبب است میسرند چنانست که فرضا خاله از زینب برابر وجود عقد
 نموده و خاله را پسری بود از زن دیگر و زینب را دختری بود از شوهر
 دیگر دختر زینب زوجه پسری خاله شد از ایشان پسری هم رسد نام وی جعفر
 و از خاله و زینب دختری و پسری هم رسد نام دختر فاطمه و نام پسری
 محمد بنابر این محمد و جعفر است از طرف پدر و خاله جعفر است از طرف
 مادر و خاله و جعفر از نام پدر پس اگر فوت شود جعفر و بگذارند محمد را
 منبر ثلث مال را اما جعفر از محمد است چنانچه خاله بودن و ثلثان دیگر بود
 عم بودن و اگر بگذارند فاطمه را لا محقق ثلث مال جعفر از فاطمه است بطریق
 خاله بودن و ثلثان دیگر بود فاطمه هم بودن و اگر فوت شود جعفر و
 بگذارند محمد فاطمه را لا محقق کو با که شخص فوت شده و گذاشته عم

چنانست

پدی و خال و خال را در پی در این صورت تقسیم نکند از هجده سهم میشود
محمد و از جانب مادر و خال و خال از جانب مادر و طاهره از جانب پدر
طاهره خاله از جانب مادر و رحمانه دیگر نیز دارد اول آنکه مال همانند محمد
طاهره آنکه تا تقسیم میشود و دیگر آنکه با سهم محمد طاهره نیز تقسیم نمائند و
هر یک نیز در فاضل ظاهر است و اگر مانع باشد احدی سبب بدید بکر میراث
میرود چنانکه کتبش هم برادر است بود و با هم میرود در این صورت میراث
میرود از این جهت برادر بودن نیز از جهت میرود و نگاه با کتبش هم چنان
سبب میراث میرود چنانکه در مثال سابق هر گاه محمد را دلری باشد نام
او علی و طاهره را دختری باشد نام او سکنه علی نام سکنه را نیز بیع نماید
از ایشان پس میرود بعد نام او و حق این پس این نام و این این خال
و این بنسب و این نیست خال میشود نسبت بچشم **فصل دهم** در
ذکر میراث بر بن سبب دیگر سبب بر در قسم است از جهت و در آن
دوازده بحث بیان میشود اول که زوجه میراث میرود مادامیکه در
حیات زوجه است خواه با وی دخوله کرده باشد یا نه و هم چنین زوجه از
زوجه میراث میرود چنانچه در جاهلری با موخوف نیست میراث
احد ها بر خول و کرد و بعد از بعضی **بحث دهم** اگر زوجه طلاق دهد
زنی را اطلاق رجعی بعد از طلاق زنی با شوهر در عده رجعی است و چنانکه
زوجه با نیست و از یکدیگر میراث میرود و اگر شوهر زوجه را طلاق
با این دهد مثل طلاق با دشمن و صیبه و غیره مدخل بها با آنکه کخلع و
مبارات واقع شود میان زنی و شوهر و زن در عده رجوع بینا بخورد
یکی اندوچ و زوجه فوت شود در این چند صورت نوارش مانند ایشان

خواه در عده فوت شود و خواه بعد از عده و این حکم نسبت بچشم جمع است
و اما اگر کتبش شوهرش باشد و زنی را طلاق رجعی بدهد نوارش میان
زن و شوهر بر طرف نمیشود در عده و اگر عده منقضی شود در این صورت
زن از شوهر میراث میرود تا یکسال بشرط آنکه زن شوهر نکند باشد
و این مرد از عده بر شده با خواه این زن را در عده منقضی نموده باشد
یا نه بشرط دخوله در حقین عده و اگر شوهر مریم باشد و زنی را طلاق
با این بدهد میراث نمیرود شوهر مریم از زن اگر چه زن در عده
فوت شود یا بعد از عده **بحث سیم** نصیب شوهر بیع است یا او حی
و اگر خواه مذکور خواه مؤث و ز یاد از بیع بدورد نمیشود مثلا اگر بیع
باشد مؤثی را شوهر بیع از شوهر است و نصف از دختر و نهم رد
میشود بدختر و اگر بیع باشد با سبب را احدی بوین با در دختر یا ندادند و
شوهر بی نصیب شوهر بیع نکند است و از احدی بوین سلسه و ثلثان
از در دختر و نهم رد میشود بدختران و اگر بیع باشد با مؤثی و احد
بوین با یکدیگر و شوهر نصیب شوهر بیع نکند است و از احدی بوین
سدس و از دختر نصف و نهم بعد از آن رد میشود با احدی بوین و در
از اجاب این چنین است بحث اگر ولد نباشد میت را و ولد ولد باشد که
شوهر زاده از بیع میرود **بحث چهارم** نصیب زن با وجود ولد میت
نکند است خواه مذکور خواه مؤث و هم چنین میت نکند است با ولد میت
هر قدر که پایش رود و زاده از میت بدورد نمیشود مثلا هر گاه بوده با
میت زنی و دختری میت نکند نصیب زن است و نصف نصیب دختر
و نهم رد میشود بدختر و اگر بیع باشد با مؤثی و از بیع و دختری واحد

میت

میت

ابو بن عن نصیب زن و نصیب دختر و در سن نصیب احد ابو بن نهم روز ^{نصف}
 بر احد ابو بن و دختر را با ما و اگر ابو بن باشد تا سال زن مظهره عین شود
بخش پنجم اگر میت را ولد با ولد مرد هر چند که با این بود باز و در وقت
 بنا شد نصیب شوهر از نصف زن از ربع ذکر آن در فصل اول ذکر شد
بخش ششم اگر میت را بکرن با بیشتر باشد فرض ایشان عن است بلی خود
 ولد و ربع است با عدم ولد و ربع و عن را با بکند که قسم میمانند مثلا
 اگر بگذارد میت چهار زن و ولد و فرض ایشان عن است و نیم از ولد
 اصل فرضه ایشان در این صورت هشتاد است نصیب زوجات از ربع
 عن است که بگذرد با ندی چون ار با عدم بر ایشان منقسم نمیکردند فرضی
 ۳۴ در ۳۴۱ حاصل کرد نصیب زوجات از ربع و نیم از ولد است و اگر
 بوده با میت را زن و احد ابو بن ۳ زن ربع و نیم از احد ابو بن اصل فرضه
 ایشان ۴ است چون ار با ما بر زوجات منقسم نمیکردند نصیب خود ۴
 ۴ را در ۴۱ شد نصیب ۳ زن نیم احد ابو بن و هم چنین است هر گاه
 جمع شوند بکرن با بیشتر با اقارب با اولاد مظهره زوجات از حصه خود زیاد
 از غیرند **بخش هفتم** هر گاه بگذارد میت شوهر و رضاعی و رضاعی
 نصیب شوهر نصف و اگر است و نصف دیگر از رضاعی بر است اگر میت
 نداشته باشد **بخش هشتم** اگر بوده باشد میت را زنی رضاعی بر
 ربع زن کوئی از دست و ۳ ربع دیگر از رضاعی بر است اگر کوئی نداشته باشد
بخش نهم هر گاه طلاق دهد فرضا یکی از زن خود را و عقد
 نماید زن دیگر را بعد از آن فوت شود و مستقیم شود مطلقه پس در
 این صورت نصیب زن پنج ربع و ربع زن که میت که نصیب زوجات با عدم ولد

ربع و با وجود ولد من بعد از اخذ نصیب غیر مستقیم بدین طریق ۳۰ زن ربع
 که یکی از ایشان مستقیم شد نیم را با بکند که با سوم نصیب میمانند و هم چنین
 اگر شش ماه و نفع شود و در بیشتر از یک زن مثل هر گاه صورت مفروضه فوق
 فوت شود شخصی و بگذارد و لدی با این ۵ زن اولاد خود میمانند که عن
 و ربع داشته باشد پس ضرب نمودیم ۴ را در ۱۱ چنانکه فاعده آن در فصل
 پنجم ذکر کرده شد ۳۲ شد حاصل عن ۳۲ است و ربع آن یکی است
 داریم ۳۲ غیر مستقیم باقی ماند ۳ ربع ار با ما بر چهار زن منقسم نمیکردند
 ضرب نمودیم ۴ را در ۳۲ بگذرد و بیست و هشت شد عن آن شانزده ربع
 شانزده نصیب زن غیر مستقیم ۴ زن با سوم نصیب ولد و اگر نبوده باشد
 میت را اولاد می بگذارد احد ابو بن و زوجات ربع زن که اگر از ربع باقی
 ۱۴ است چون ار با ما ار با ما منقسم نگردد بد ضرب ۴ در ۱۴ نمودیم ۵۶
 حاصل شد زن غیر مستقیم ربع ربع و ۵۶ زن با سوم ۱۲ احد ابو بن **فصل**
دهم هر گاه طلاق دهد شخص و رضاعی زوجات خود را در مرض موت
 و ۳ زن بر پنج نماید و بخواید کند و بعد از آن فوت شود ربع مال و ربع
 زوجات مطلقه و غیره مطلقه با سوم نصیب میشود با عدم ولد و عن مال
 با وجود ولد اگر چه بسیار باشد مظهره فرضه ایشان نیست **بخش یازدهم**
 اگر بوده باشد شوهر را و بعد از نسیج خواه مذکر خواه مؤنث عن بیع نمیکردند
 از او است و اگر زن را و بعد از شوهر بنا شد در این احوال مختلف است
 آنچه مشهور است که از نسیج و اموال و اثاث الیه حصه زن را از عن آنها
 میدهد هندو از رقبه ارض چیزی با و میدهد و از قبیل نیا و لایان نصیب
 میکند حصه از ارض آنها میدهد و بعضی میگویند که زن نسیج میکند

از خوانها و سکنها رسیده رضی و مفر ما بد که رفقه ارض را قیام میکنند و
حصر زنی از قیام آنها میدهند چنانکه در این مکرر شد و کسب نفق چنانست
که چوب و فی چنانچه در دیوار است بدان هشت ضمت نمایند و حصر زنی
از همین است که منوعه بدهند با واجب بر زن جواره نمودن و در بنس از
نزد شیخ علی و بر تقدیر چنانکه منوعه منوطی است و چنانکه کردن خوزن
حاکم شرع است لکن در عظم فرقی نیست میان آنکه زن ولد داشته باشد
از این شخص یا آنکه در اصل ولد از ایشان هم نرسیده باشد **نکته در ازدواج**
درگاه نوبت نمایند در صغیر یکدیگر بد ایشان با اجازت جناب پدر
مهرات میسر نمیشود اما از دیگری و اگر نوبت نمایند ایشان را حصر از پدر
و جد موقوف است صحیح عقد بر رضای ایشان بعد از بلوغ پس اگر بالغ
صغیرین و رافعه باشند بدان عقد صغیرین و بعد صحیح است آن عقد
و نوارت میان ایشان قائمست بشرط شرطی و لاکه فرقی شود لکن
پیش از بلوغ باطلست آن عقد خواه بالغ شود دیگری پیش از نوبت اجازت
بدهد با آنکه بالغ نشده فرقی شود هم در این چند صورت فرقی نیست
و اگر فرما احد صغیرین بالغ شود و بعد از بلوغ اجازت دهد بعد صغیر
از جد و پدر و بعد از اجازت فوت شود و بعد از آن بالغ شود پس اگر
خاصی بعد نباشد نوارت میان ایشان نیست و اگر ارضای رضا صدی
نماید قسم بذات الله باو نماید که اگر فرض الله بطریق شرع مهرات میبرد و الا
مهرات نمیبرد در صورتیکه قسم یاد نماید با سایر اطفال و نوبت
غیر از مهرات هم چنین است و مهر و صغیر ذلک بعضی از فقها را در این نظر است قسم
دوم از سبب و لایست و آن بریده قسم است **اول** و لایست و در آن دو

بخش

بحث ذکر خواهد شد **اول** در آزاد نمودن و ان در قسم است با واجب
با سنت و این واجب در دفع است با واجب با صلح است چنانکه مالک
شود شخصی بنده را که بر او آزاد شود بجهت شرع از اقرار بینه و رضای
چنانکه در کتاب مع و حق الفها حصر آنچه نموده اند که چون شخص
بطریق مع یا مهرات و غیره صاحب و بد ایشان شخص آزاد میشود با آنکه
واجب میشود از او نمودن بنده بجهت شرع هم چون اقرار نمودن روزی در
بجرام چهره در انصوری کفار جمع بر اقرار کننده لازم است که یکی از آن آزاد
نمودن بنده است با آنکه خود را تمیل نماید با آنکه رضای آن که در انقسام
قائم نمیشود و موی بسبب مهرات نمیبرند با آنکه از او نمودن سنت است
و این سنت چنانست که مالک از وی تبرع از او نماید و این نوع از ادبی
برد و قسم است اول آنست که موی خود را از ضمان جریمه بنده بری
چهره در انصوری موی بسبب و لا از بنده مهرات میبرد با آنکه خود را از
ضمان جریمه بنده بری نماید پس این قسم موجب مهرات بردن موی
از موی بسبب و لا بشرط موقوفه ارضی نداشته باشد از وی سبب
و ارثا فریب باشد و خواه مالید و خواه زنی فرض خواه غیر ذی فرض
که در این حوره نسبت ارضی است از فلاء و موی را رخی نیست در مهرات
بسبب و لا چون صاحب نسب مقدم باشد مهرات از موی است **دوم**
مهرات نمیبرد موی از مکان بسبب و لا بجهت آنکه مکایف نفس خود را از موی
خزیده اما مهرات مدبران بنده که موی و صفت با از ارجان نموده و چه است
که ولای شخصی از ایشانست که دیگر نموده و صفت کرده بد آنکه ام ولد زنی
اما مهرات از بنده از سبب ولد نموده و بر اولی نیست بجهت آنکه موی با شرف

فقهاء

اوسته و هم چنین ولای نیست ام ولد برای ولدش از آنکه نیست و لا
با یکدیگر جمع نمیشوند و عملاً و لکن مخالفین چنان میدانند که با یک شخص
بهر نسب و ولاء میبرد **بجث سیم** صحیح نیست فرض حق و همسر نمودن
ولا هم چنین است شرط نمودن ولا در فرض خست بنده چنانکه مالک گوید که
این بنده را فرض کنم بشرط ولای وی انقضی باشد **بجث چهارم** شرط است در
مهرات بردن بسبب ولاء از او کردن بیع با عینا که مذکور شد و موافق خود را
انصاف جز بیع بری نماند و عینق را در بیعی بنماید اگر چه در روایت بعد
چون شرط مذکور است صحیح است مهرات چنین از او از او گرفته و بیست اگر بیست
خواه مرد و خواه زن و اگر معقوفه شود غلامت در میان نه علماء در بیعت
مهرات اولاد معقوف این بابویه میفرماید که ولای عید از اولاد ذکور و نانا
معقوف است چنانکه ولا مثل مهرات و بر این قول خاصه اختلاف در فتوی
داشته است و شیخ مفید میفرماید که ولای از اولاد ذکور است و نه از آنکه
معقوف یا از خواه زن و شیخ ابو جعفر میفرماید که اگر معقوف مذکور است و که از او
ذکور است خاصه و اگر بیعت است و که از خویشیان و بیست دو اولاد بی
اگر چه مذکور باشد و این قول را بعضی مشهور میدانند **بجث پنجم** مهرات
میبرند و لای را پدر و مادر و اولاد و بیعت و چون اولاد نباشد اولاد
اولاد هر قدر که با بیعت و بیعت چنان نباشد برادران خواهران از
جانب پدر و مادر با از پدر و ولادت و جدات از قبل پدر و چون ایشان
نباشد مهرات از تمام و مهرات و اولاد ایشان است الا قرب فالقرب و بیعت
میبرند و که لای معقوفان بنادر از برادران و خواهران و اجداد و جدات
و اغلال و خلایق و اگر معقوف بیعت برید معتمد باشند مهرات میبرد و لای

مولی و اگر ایشان نیز نباشند خویشان مولی موطن از جانب پدر و اگر ایشان
نیز نباشند مولی موطن از جانب و فرقی است **بجث ششم** هرگاه بخرد
پدر یا یکسری جز بنده را و بعد از آن از او کند بنده از روی بیع و فوت
شود در این صورت سه ریح و که عینق از بیعت است که با پدر بنده را خریدار است
و بکریع دیگر از بیعت بکریع است **بجث هفتم** هرگاه فوت شود از او کند بنده
و یکف از او سه بیعت فوت شود بیعت دیگر میکند از او سه بیعت در این صورت و لای
میان او و لای حصه میشود و هر یک از اولاد نصیب پدر خود گرفته میماند خود
لایم بینماید نه آنکه اولاد بیسران بر عدد ریس خود قسمت نمایند چرا که
قسمت و لای نیز بطریق قسمت مهرات اولاد اولاد است چنانکه در فصل اول
مذکور شد **بجث هشتم** از او کرده شده مهرات میبرد از اولاد مولی خود
مگر در ولای دوری پس اگر فوت شود معقوف و در مهرات برمی باشد
مهرات و می از تمام علیه السلام است **بجث نهم** هرگاه جان بر باشد
از او عودن کافر چنانکه شیخ در خلاص میفرماید پس کافر نیز ولای میبرد
و اگر بعد از آن لای از او عینق کافر مسلمان شود و فوت شود پیش از
اسلام مولی و عینق را وارث شرعی نباشد وارث و می امام علیه السلام
و مولی کافر از بیعت میبرد و اگر فوت شود بعد از اسلام مولی مهرات
و می از بیعت است و اگر مسلمان شود مولی و عینق کافر باشد فوت شود
در کفر باز مهرات از بیعت است هرگاه عینق را وارث مسلمان نباشد
بجث دهم هرگاه بخرد شخصی با درخت خود بنده و بعد از آن از او
نماند پدر و درخت بنده را فوت شود پدر و یکف از او بکریع و این درخت را
و بعد از آن نیل فوت شود در این صورت مال سینه میماند پس درخت

در نصف میشود و شیخ میفرماید که اگر فایده سوم که ولاء بدخنی نیز میسر
تلفات مال بینه در این صورت از دخل است و تلف دیگر از بیرون **قسم چهارم**
در وکالی طریق مسئله چنانست که هرگاه بخواهد غلامی معصوم شخصی را
و معصوم را صاحب کند پس در این صورت ولاء و ولد معصوم است
و اگر غلام شود بعد از وفه غلام آزاد کند پدر غلام را در این صورت جسد
غلام میشود بوی مالک پدر غلام چرا که جسد غلام بمقام پدر شد و هم
چنین میراث میبرد جدا که غلام زنده باشد و بینه باشد و اما درگاه
جدا از او نماید و بعد از آن حکم را از او نماید جسد و بوی مالک
غلام **قسم پنجم** اگر منکر شود عینی و ولد معصوم را و بیان ایشان را
واقع شود و وفه شود میشود و بعد از آن ولد عینی وفه شود و میراث
بری نداشته باشد از روی نسب پس وکالی این ولد عینی از وفه مادر
و نسبت اگر اعتراف نماید بر این ولد بعد از تعان نیز میراث میبرد عینی
و نه مولی عینی از ولد اگر چه نسب خود نمود **قسم ششم** از اقسام خمس
ولای ضامن جریه است چنانکه در بینه که ایشان را از آن نموده باشند
بیب که آرد یا شکل نموده یا مالک ایشان یا آنکه مالک خود را بری
نموده باشند از میراث ایشان و بی کسی باشند یا در وجه الاصل یکس یا یک
جز یکس یا صبی بی کسی ضامن جریه یکدیگر میشوند و بر یکدیگر یکس بگویند لفظ
مخصوصه که آنها فعل نموده چنانکه بگویند آن دیگر بد بگویم عاهدت علی
ان تصرفی و انصرفی و تدفع عینی و ادفع عینک و تعطل عینی و تعطل عینک
و زنتی و ارتکب غیر بگو بد بطلب و این معذرات آنها از معذور لازم
شده اند چون بیان ایشان چنین عملی واقع شود هر دو را یکدیگر

ولد

۶۲

میراث

میراث میبرند بشرط آنکه یکس یا دو میراث بری از روی نسب و ولاء نقل داشته
باشند این قیاس از ایشان بخاور نمیکند و میراث میسر بدخنی و زوجه با اختیار
جریه نصیب اصلی خود را و نصف از همان جریه است **قسم هفتم** از اقسام خمس و ولاء
آنکه یک مسلمان شده باشد کافر بزرگ است و بی و بعد از آن مخصوص شود و میراث
بر مسلمان نداشته باشد از روی نسب در این صورت میراث آن جسد با ائمه
از آن شخص است که اسلام بر روی عرض داشته **قسم هشتم** از اقسام خمس و ولاء
مستحق زکوات و آن چنانست که زنده در سخت شده از مال زکوة خربه باشد
چون این بینه فون شود و میراث بری نداشته باشد میراث وی بعد از اخراج
نصیب زنج باز وجه از شخصین ذکر است امام باجا که شرح بر ایشان نصیب
میشوند **قسم نهم** از اقسام خمس و ولاء امام و گاه کاهت را میراث بری است
چنانکه در فصل سابق مذکور شد و در صورتیکه متوفی بی کسی باشد و میراث
بری نداشته باشد اگر امام ظاهر است مال امام است و حضرت را بر المؤمنین نصیب
میشود نه مال بر فقراء بید و ضعفاء همسایگان از روی تبرع نه اینکه این قسم
بر امام واجب باشد و اگر امام غایب باشد با وصی یا بعد خود جریه و وصایا بر او
فوت شود شخصی از اهل حرب و میراث بر مسلمانان است با میراث وی از امام
و ذکر آن در کتاب ما خواهد شد **مطلب اول** در میراث خرف
و مهلدم علم و در روی سرخ است **اول** هرگاه خرف شود بدو شخص
با پیش میراث میسرند از یکدیگر چهار شرط شرط **اول** آنست که ایشان را
مال باشد با اینکه یکی از ایشان مال باشد چنانکه قیاس در مال است نه در حق
دیگر **مطلب دوم** آنست که میان ایشان بوده باشد و اگر چنین نباشد حکمی نیست میان
ایشان مثلا دو برادر که یکدیگر را و ولدی با و هر دو برادر غرق شوند چه در

مطلب اول
اول

این صورت نوارت میان نظر حق مذکور نیست ^{ایشان} **سهم** از شرط انفسه ^{مشبه}
 باشد حال ایشان که ندانند کدام پیش خرف شده اند از بگری که اگر دانسته شود
 صورت احدی ایشان از دیگری با آنکه هر دو یک شبه خرف شده با باطل است این حکم
 و میراث از هر یک از دو زنده و میت دونی است که باری غرق شده ^{است}
چهارم از شرط انفسه که حاصل شود این بودن بیبغضی با هم که
 اگر غیر از این دو صورت با آنکه یک میراث میسرند و میراث هر یک از زنده
 زنده است و دیگر ذکر خرف شدن در غیر هدم و غرق راد و مانع از آن مفصله
 نوشته شد **بخش دوم** انفسه که چون شرط مذکور محقق نشود میراث
 میسرند بقیه از بعضی انفسه اندیم ان شخص نیز از مال الذبگیری میگیرد بنابر قول
 اصح و شیخ میفرماید که میراث میسرند هر یک از آنچه از مال ذوی بین گرفتند
 قوله فها، عمل نمودند **بخش سوم** خلافت عطاء امامیه را در مقدم
 داشتن مال نصیب در میراث خرف و هدم علمه و این مقدم است ^{جیب}
 میدانند و شیخ ابو جعفر را در این مسئله و قول است که قول است که میراث نصیب
 میدانند و قول دیگر است و این سفت بود و بعضی از نویسند که خرف ^{نشد}
 پدر و پسر و فها، اول فرقی صورت پدر میکند و میراث میسرند پسر خرف شده
 از مال پدر و نقل میکنند از پسر پدر و بعد از آن فرض صورت پدر میکنند و ^{پدر}
 از مال پدر و پسر میراث میرد از آنچه از مال پدر برده و بعد از آن پدر و پسر بر
 نقل میکنند و هم چنین است در زوج و زوجیه و در غیر ذلک ^{مثال اول}
 حسین و علی و خالد ۳ برادر از جانب پدرند و هر سه غرق شدند و ^{میت}
 از این برادران یکی را در از طرف مادر دادند چنانکه برادر حسین ۴ سهم است
 و برادر علی مالک و برادر خالد عبدالله پس فرض کنیم اول خرف یکی از سه برادر

پدر را

پدر را هر کدام که باشد چرا که اول نصیب در میان ایشان نیست و هر دو را نصیب
 مساویند پس فرضه از این ۳ برادر از ۱۲ نصیب میاید و سهم از این ۱۲ نصیب
 برادر از جانب مادر مؤتی میاید هر یک از دو برادر ۵ سهم و ^{دیگر}
 میراث با آنست و از ایشان نقل میشود بیوی برادر از جانب مادر و
 طریقه نقل شدن در تحت اسای ایشان نویسیم برادر از جانب مادر را در
 اخرد و ارب بنویسیم بدین نوع است حسین فرضه منکره در خروج ۲ راضی
 کردیم در ۱۲ حاصل شد و ارب ۴ سهم برادر پدر علی انتقال کرد بمالک ^{اول}
 پدر خالد انتقال کرد بعد از اصل فرضه منکره در خروج ۲ راضی کردیم در ۱۲ ^{شد}
 و ارب مالک برادر پدر حسین انتقال کرد بقاسم برادر پدر خالد انتقال کرد ^{بالله}
 است خالد اصل فرضه منکره در خروج ۲ راضی کردیم در ۱۲ شد و ارب عبدالله ^{باید}
 پدر حسین انتقال کرد بقاسم برادر پدر علی انتقال کرد بمالک برادر برادر ^{باید}
 مادر علی ایشانرا بعد از سهمی که ایشان ۲ سهم رسید و سهم با آنست از آنکه ^{باید}
 برادر از جانب مادر از اصل الوی و سهم دیگر از برادر مذکور با انتقال ^{باید}
 دیگر یکسختی بان خود و یک پسر و دو دختر خرف شدند با عاریق بر بالای ^{ایشان}
 فرد آمد و فوت شدند بنفر برادری دارد صالح نام و زن پدری همد نام ^{باید}
 دارد ظاهر نام و یک از دو دختر شوهری دارد بوقت نام پس اول فرضه ^{باید}
 مرد پنجاهم چرا که اول نصیب است اصل فرضه هشت سهم است بعد از ^{باید}
 آن در خروج ربع که است ۳۲ حاصل و این ۳۲ نیز منکره میشود در خروج
 نصف چرا که از ۳۳ سهم نصیب نیست و ۱۴ سهم نصیب ^{چون}
 این پسر زنی دارد و زن ربع میرد از آنکه سهم ندارد میان ۴ و خروج ربع
 که است از این فرضه است نصف سهم را که با فرضی کردیم در ۳۲ سهم ^{باید}

این عدد را در مدتها فی فیضه نمودیم و پس از آن فی فیضه از آن شروع در قیمت
کردیم و ثمن آنرا که است و در هر یک از آن شخص قضا از آن پدید آمد فیضه پس از
فرضه پدر بیست و هفت سهم است و فکر کرد هفت سهم از بن بر ظاهر
۲۱ سهم دیگر بچندی عهد و بحدت خرابی شهر ۱۴ سهم است و فکر کرد اری
بجدش عهد و بحدت و خرابی شهر ۴ سهم است ۷ سهم از شهرش بود است
۷۰ سهم دیگر از جلدش عهد است بعد از آن نقد میکنند قوت زن و ایش از سایر و در
اصل و اینها بن زن ۱۲ است بعد از ضرب نمودن مخارج ربع در وی ۶ حاصل و این
نیز منکره در مخارج نصف پیش و چنانچه که از ۱۴ سهم بعد از اخراج سدس ربع که
ضمیمه شد و شهر است ۱۴ سهم دیگر بحدت پس پیش و در چون پس زنی دارد
و این ربع میرد از مال و وی ۱۴ ربع صحیح ندارد و فرضه منکره در مخارج ربع
کرد که ۴ با و ممانه ۴ و ۴ اوقاقه نصف است خوی که ۴ نصف ۴ است در
۹۰ حاصل این عدد در ممانها فی فیضه نموده و پس از آن فی فیضه و بعد از آن قیمت
از این ۱۶ سهم دیدند و زنت که عهد باقی ۲۴ از پس زن و ممانها است ۲۴
دیگر از جلدش عهد ۱۴ سهم از دختر بی شهر نقل کرد بجدش عهد و بعد از آن
قوت پس میکنند پیش از قوت خواهران اصل مال پس ۱۲ است که بیه خوی نوشته شده
۳۰ سهم دیگر از دختر از زوج پس است که ظاهر و ۴ سهم از مادر پس است
نقد کرد ۴ سهم از مادر و پدرش صالح بعد از آن نقد بر قوت نقد خوی که نوشته
دارد کرده اصل فرضه این دختر است که بیه خوی نوشته شده سهم از شهر
وی پس خفاست ۲۰ سهم از مادر و دختر است انتقال کرد پدر بر پدری عهد
نیز بکس هم باقی ماند نصیب پدر و دختر است نقل کرد برادر و در و صالح
طریق بودن هر یک از زوجه از آنکه دیگری بدین نوع است

توضیح چون نصیب هر یک از این بوضع بیست و یک سهم است از آنجا که این جمع نمودن اصل
مال کلهم که آن ۱۱ سهم است و بیان آنچه بانفال رسیده و اصلاح و محمدیوسف
چند مقدار است که از آنکه اخذ نموده اند و آنچه اصل مال اخذ نموده اند چه مقدار
و از آنکه کدام بر داشته اند پس بدانکه صالح از آنکه فاطمه از ۲ سهم و از
۲ که عدد ۲ سهم از آن ۱۲ سهم و از آنکه رقم ۳ سهم از آن ۳ سهم و از آنکه سهم از
۳ سهم جمع بانفال بوی رسیده است و از خاری و محمد از آنکه فاطمه که
۵ سهم از ۵ سهم که ۱۶ سهم از اصل مال فاطمه اخذ نموده که شریک کرده و
بانفال بوی رسیده است و از آنکه خاری ۵ از ۵ سهم و از آنکه خاری
۴ سهم از ۱۲ سهم و از آنکه رقم ۳ سهم از ۳ سهم و از آنکه زینب یک سهم از
۳ سهم جمع بانفال بجد رسیده است و یوسف از آنکه رقم ۳ از آنکه خاری
۷ سهم از ۳ سهم جمع این سهام بانفال بوی رسیده است و ظاهر از آنکه
۳ و از آنکه خاری ۷ سهم و از آنکه فاطمه ۷ سهم از ۷ سهم
جمع این سهام بانفال از شهرش باور رسیده جمعا ۱۱ بانفال صالح
۳۷ بانفال بجد رسیده و بانفال یوسف رسیده ۱۴ بانفال بظاهر رسیده
۴۰ نصیب بانفال بجد رسیده ۱۴ نصیب بانفال یوسف رسیده ۳ نصیب از آنکه
بظاهر رسیده ۳ **مطلب دفع** در ذکر ممان خستی شکل در این دو

بعث است **اول** ختی است که در تمام فرج هر مردان باشد و هم فرج زنان اجماع واقع
 شده بدین فرج اعتبار باید نمود و حال این شخص را به بولگ نمودن و به برات میدهند
 باعتبار خروج اگر فرج مردان بولگ میکند مذکور است و الا هوش و اگر فرج در
 خروج بولگ میکند با اعتبار نمودن خروجی که در آن بولگ از وی منقطع میشود
 و اگر در انقطاع من مساوی با آن شخص در این صورت مشکلاست و بعد
 و الله اعلم و در این اختلا ف و جامع است شیخ مفید سید و قتی در سفرهاست
 بشرح در اضلاع اگر فرج در جانب در عدد ضو اف و اندوشت است و اگر مختلف
 مذکور است و این فرج در این ادور پس است و طایفه در این فرج مذکور
 زن همچو ضلع دارد و مرد هفده از جناب است و در نه عدد و از طرف
 چپ هشت عدد و ضلع و ناظر صغیرا اعتبار نیست چنانکه روایات واقع
 شده که اگر از ضلع ایستادم خلوشده و پنج ابو جعفر در خلافت صغیر ما به کمر
 این شخص بر عمر جمع میشود و در نهها هر و ایجا از و بسو و ایجا از این چنین
 شخص نصف نصیب زن میباشد و او نصف نصیب مرد و حضرت خاتم المجهبت
 علیه السلام و الدین این طریق را فرج مشهور فرموده و در رساله خود بدین طریق
 عمل نموده که بگردد فرضا نوبت ختی میکند و بگردد فرض و کور نیز بعد از آن
 نظر میکنند به آن در فرضه که نماید اندکفا با حدیث میکنند و اگر مذکور
 خلانند انکفا یا کثران میکنند و اگر میان آنهاند ضرب به نامیم احدها را
 در دیگری و اگر مساواتند عملی جزء و فرجه نماید و بعد از آن حاصل آنرا
 مصاعف نمایند در اکثر اوقات **دوم** با ختی دیگری مشرب است
 و مثل دین و که میان ایشان یا سوپر است اگر چه بسیار باشد تا بر
 فرج دیگر فرضه زدن و شرح در اضلاع است اگر تمام ایشان بیک فرج اند

بدر برات برود مساوی اندخواه فکر باشند و خواه مؤمنان و لا بعضی از
 ایشان بطریق فرضه با شرح در اضلاع مذکور است حالش موافق کتب بعضی
 با نوبت مذکور اند که صفا لانی میان خود تقسیم بهمانند **نهم** اگر
 بوده باشد نسبت را پدر و مادر و ختی بقدره کرد به ایشان فرضه از
 باید چون هر دو فرضه نماید اندکفا با حدیث کرده نصف نموده مام نصیب
 پدر سدس مادر سدس ختی **نهم** اگر بوده باشد صوفی را
 پدر و مادر یکسره و پسر و اند ختی بقدره کرد به ختی اصل فرضه ایشان
 سدسان نصیب همین و نهم به با سوپر میان پسر و ختی تقسیم میشود و
 بقدر این نهم ختی اصل فرضه شش است بعد از اخراج سدسان پدر
 نهم تا با سوپر پسر و ختی تقسیم نمیکرد به ضرب خودیم ۳ را در ۱۱ حاصل شد
 چون فرضه مذکور به در فرضه انوشتر داخل بود انکفا به چه نمودهیم و نسبت
 کردیم از فرضه نصیب پدر سدس نصیب مادر سدس نصیب ختی نصف
 نصیب پسر **نهم** اگر بوده باشد صوفی را پدر و مادر و ختی
 بقدره کرد به ختی اصل فرضه است بعد از اخراج سدسان و نصف ختی
 که ۴ است باقی ماند بگردد تا بر فرج مشهور در میکنیم بر پدر و مادر
 و ختی انکفا پس فرضه مذکور در خروج خمس بود ضرب کردیم ۵ را در ۱۱
 حاصل شد چون فرضه مذکور به کرده است داخل در فرضه انوشتر کردیم است
 انکفا به خودیم و سی را مصاعف خودیم نصف حاصل اند تقسیم خودیم
 پدر سدس فرضه را مادر سدس فرضه را ختی فرضه را **نهم**
 اگر بوده باشد صوفی را حدیث و پسر و اند ختی و بقدره کرد به ختی اصل
 فرضه است سدس آنرا با حدیث این خودیم و نصف آنرا کردیم است بختی و پسر

باقی ماند و بعد وجود او با ما پاره احدی بود و خشتی منقسم نمیشد و پاره خشتی
 ربع و ۲۰ اوقی نصف بود ضرب کردیم نصف احدی را در دیگری ۲۰ حاصل
 انصاف نمودیم ۴۰ شد احدی بر مدس رد فرضا خشتی فرجه را
بخش هفتم اگر بوده باشد سوزی را از احدی بر و انقی و خشتی در بقدر
 ذکر بر خشتی اصل فرضه است مدس از او را با احدی بر باقی ماند ۵
 آنکه تا بر انقی خشتی منقسم نمی شد ضرب نمودیم ۳ را در ۱۱ حاصل بر بقدر
 انقی خشتی از ۵۰ یعنی ۳۰ نصف می باید میان فرضه انقی بر دو کو بهر پاره
 ضرب نمودیم ۵ در ۱۱ حاصل اندام بطریق مشهور فرضه انقی است
 نصف می شود پاره هجده و ۲۰ اوقی مدس مدس از آنکه است ضرب
 نمودیم در هجده و حاصل انصاف نمودیم ۱۰ که کرد بد صفت نمودیم
 نصیب احدی بر خشتی آنکه **بخش هشتم** اگر بوده باشد سوزی را بر عی
 با خشتی بر بقدر ذکر است با بنسب ضرب نمودیم ۲۰ در ۲۰ حاصل آمد
 انان ۴۰ انصاف نمودیم ۲۰ نصیب خشتی پسر **بخش نهم** اگر یکبار در سوزی
 پسر و دختری و یکبار خشتی بر بقدر ذکر بر خشتی فرضه ایشان از ۳۰
 نصف می شود و بر بقدر انقی خشتی از ۳۰ سهم بیان ۲۰ باقی است
 ضرب کردیم ۵ را در ۴ حاصل ضرب انصاف نمودیم ۲۰ نصیب پسر
 خشتی انقی **بخش دهم** اگر افا فاشد با خشتی در فرج باز و بر بقدر
 و در مسئله خشتی را با شریکان اولاد بعد از آن ضرب باید نمود فرج نصیب
 زوج باز و در سینه های فرضه ایشان مثلا هر گاه یکبار در خشتی
 و انقی و پسر و شوری نصف فرضه خشتی و انقی با پسر سهم است
 چنانچه گذشت بنویسید که فرج را در چهل حاصل اند ۱۰ منقسم نمودیم

شود بر بیع خشتی پسر **بخش یازدهم** اگر نوه با او نام بلختی باشند
 ناعده ایشان چنانست که در اولاد ذکر کرد شد مثلا هر گاه یکبار سوزی
 با بر او و یکی هر دو با خشتی کلیم از جانب پدر مادر باید بر بقدر ذکر پسر
 و انقی بنسب ضرب کردیم در حاصل ضرب انصاف ساختیم ۲۰ شد
 منقسم نمودیم بدین موجب نصیب خشتی و اگر فرضا نصیب را بر او دان بسیار
 و بعضی از ایشان خشتی ناعده چنانست که در اولاد ذکر شده العاقله کیفیت
 شاه **مطلب سیم** در مسائل و سوزی از باب معراث و در این مطلب
 مسئله ذکر خواهد شد **اول** شخصی را که نه فرج مؤذیان یا نوز فرج زمان
 پسر و دختر چنانکه بنویسد و یکبار که عبدالله در دیگری امه الله و چند
 دیگر بان فرج نموده پنهان نماید و بعد از آن انبیا بخوانند اللهم انک
 الا الله انت عالم الغیب و الشهاده انت بحکم پس چنانکه فیما کان ازین
 بین لنا امر هذا المولد خنی فودت علی ما فرست فی کتابت بعد از آن است
 در آن نموده اگر عبدالله بیرون المسلم ۴۰ ذکر نوز و اگر امه الله بیرون آمد
 سهم انقی بنسب است **دوم** شخصی دو سر یاد و بدن بر کجوه واحد
 بوده باشد و آنها امر این شخص را چنین فرار داده اند که چون خواب رود
 یکی از این دو را بیدار نمایند اگر با یکدیگر بیدار شوند یک شخصند و یک سهم
 دارند و اگر یکی بیدار شود دیگری در خواب باشد و منفرد در سهم
 میسرند این چنین است حکم ایشان در شهادت اعداد تکلیف و نفع
 مطلقا و در کجای یکی اند اما در صورتی که مرد و مشرک باشد در
 بودن فقها از نظر است و اگر فوت شود احدی اشکال کردند مگر آنکه
 مستند بقول نبوی شوم که عطل بود در وقت ضرورت مباح است و اگر

بکفر

ممکن است قطع جائز و مشروع است چنانکه هرگاه بچه در شکم مادر ببرد **قطع**
 قطع نموده بیرون بیاوردند **سهم** میراث میسرند مادر و پدر
 چنین را عامد و پدر و انکس که بمادر و پدر نزدیک است والا از منفریب
 پدر است از روی نسب و سبب از منفریب بمادر و قوال است **چهارم**
 علماء امامیه قول است که بیرون آید از شکم بوضع و مذکر بر او است **غلب**
 او غلبت میباید و زماوه از او میباشد و اگر باشد مادر است پس اگر فوت
 شود شخصی و بگذارد پس موجودی و جمعی ثلث از پس موجود است و ثلث آن
 از جمله و اگر فوتی را در حق موجودی یا محضی که از دختر است و نهم
 سوخت است بجهت حمل و اگر بوده باشد سوخت را پدر و مادری و زنی را
 هر یک از پدر و مادری سس نکره را میسرند و زن عن نکره را میسرند پس
 اگر حمل از مادر ساقط شود بسبب مذکور و الا کما میگرداند هر یک
 از پدر و مادر و زن هندی و غیره خود را **پنجم** نوار شعبان لغبطه
 ملقط بیب الفطام نیست مگر آنکه ملقط ضامن بره لغبطه شود
طلب چهارم در ذکر میراث محوس خلافت میان علماء در میراث بودن
 محوسی آن یکدیگر صحیح و نامد این قول را اختیار نموده فضل بن شاذان
 که از مقدمه است و این ادویس که از مناخر است و این سبب فای
 مد است که از نکاح محومات در شیخ ما بهر مد مادر و شرع ایشان جائز
 چنانکه نکاح محومان میکنند مثل مادر و غیره و حاله چون چنین کرده اند بعد
 از آن و لکن از ایشان حاصل شود نسبا تولد و سبب اتقان در ذکر **سهم**
 و بنا بر قول مشهور که سبب نسب صحیح و نامد از یکدیگر میراث میسرند پس
 هرگاه جمع شود دو مورد بکس میراث میسرند هر دو را چنانکه مادر با

دختر یا خواهر پسران کرده یا بعد از آن محسوفه شود نصیب مادر بودن
 و زن بودن را میسرند و نهم بان بدیشان رد میشود با عدم وارث دیگر
 بواسطه مادر و خواهر و دختر نیز بواسطه زنی و اگر احد ابوین منع کند او را
 میراث میسرند از جهت امر مانع و چنانکه زن هم دختر محسوس یا هم خواهر میراث
 میسرند از جهت دختر بودن نهم از جهت خواهر بودن و محسوس از روی میراث میسرند
 از جهت پدر بودن نهم برادر بودن و در حق زنی که دختری دختر محسوس باشد
 میراث میسرند بدختر بودن نهم بدختر دختر بودن و میراث میسرند محسوس پدر
 بودن نهم بجد بودن نهم که خواهر محسوس یا از جانب پدر میراث میسرند نهم
 از جهت هم بودن و محسوس از روی میراث میسرند بی ادوی نهم بدختر **خواهر**
 که مادر محسوس یا میراث میسرند از جهت فرزندی نهم از جهت برادری **طلب**
پنجم مسلمانان آن یکدیگر میراث نمیبرند مگر سبب سبب پس اگر بزرگ نما
 زنی را که حرام یا نکاح او میراث نمیبرند ایشان از یکدیگر و لکن که از ایشان
 حاصل شود نهم ایشان را بقلععات میسرند و نهم ولد از ایشان و این حرام بود
 خواه اعتقاد شخص بوده باشد که نکاح بر ایشان حلال است یا حرام با آنکه
 تزویج نماید دختر بر آنکه از ابوی مخلوق شده یا از نخلت مرثا فاعلیه
 الاغتر که جائز میماند نکاح این دختر با بران شخصی زانی بود و این چند مورد
 و مثل این موارد میان ایشان نیست و لکن مسلمانان از یکدیگر میراث میبرند
 به نسبت صحیح بانکه بشهه چرا که بشهه تزویج حلاله مثل عقد صحیح است و لکن
 که این سبب هرگاه بشهه دختر مسلمانا بود پس در خیر است **عقد**
 کند با آنکه خسر خود را بملک مالش شود و نداند که دختر زانی و بعد از آن
 با خسر خود دخوله نماید و نداند که سبب ولد بدیشان لایق نمیشود و نوارث

نهادن ایشان ثابت اما غیر مجوس هر گاه خود را در شریع ماریج غایب مبراث
 ایشان چنانکه در کتاب الله مبراث است نفهمیم **فصل دوازدهم** در
 مباحث آن مباحث است که فوت شود یعنی آن در صورتی پیش از تقسیم نکرده
 بعد از آن طلب میکنند فقهائین هر دو فرض را از اصل واحد پس اگر
 در تریب دوم سهم و چهارم و مثل این هر دو سهم مساویند بطریق
 مبراث از موقوفی اول مال موقوفی اوله را همانند خود آنچه باقی مانده اند از سهم
 مثلا هر گاه فوت شود شخصی و بگذاریم برادر و خواهر از جانب پدر و مادر
 یا پدیا آنکه بگذاریم پدر و در دختر و قبل از تقسیم نکرده فوت میشود یا
 برادر و بعد از آن فوت شود برادر دیگر و بعد از آن فوت شود پدیا خواهر
 و باقی مانده بعد از آن دو برادر و پدیا خواهر شش میکند مال موقوفی را از
 و ثانی و ثالث و رابع را برادر و پدیا خواهر اما ساعلی قدر نصیبیم چون که گفتیم
 اندو چون بوی این دو برادر و پدیا هر دو را کرده در سهم مبراث میرند و چون
 خود بخلاف مبراث موقوفی خود را از نصیب بد هند علماء مسئله مبراث را حل کرده
 دیر و نه بکند نصیب سهم آن مبراث اول بر در سهم نصیب هر دو مسئله
 از مسئله اوله شده است چنانکه بگذاریم سهم هر دو برادر از طرف مادر و
 برادر از جانب پدر و قبل از تقسیم نکرده فوت شود و بگذاریم پدیا برادر
 دختر مسئله مبراث اوله نصیب مبراث پدیا که نصیب شوهر نصف است و نصیب
 برادران مادری ثلث و چون مبراث نصیب و ثلث باقی بود نصیب سهم دوم
 در سهم حاصل نصف است که سهم است شوهر و پدیا چون نصیب نکرده و پدیا بر
 میشود بر در سهم مبراث اما نصیب هر دو در خلاف مسئله نصیب بافتن در صحیح است
 نصیب سهم بر در سهم مسئله اوله نظر باید کرد که مبراث نصیب سهم دوم از

برود

فرض اوله در نصیب سهم و توافق است همانه اگر توافق است ضرب نمودیم جزو فرض
 فرضه تا بهر دو در تمام فرضه اوله مثلا اگر فوت شود نسی و بگذاریم در برادر
 پدیا و شوهر پدیا نصیب نکرده فوت شود شوهر و بگذاریم پدیا برادر پدیا
 فرضه مبراث اوله سهم نصیب مبراث پدیا که اوله عدوی که نصف و ثلث داشته باشد
 است بعد از خروج نصف و ثلث که نصیب شوهر و برادر از جانب مادر است
 پدیا عدد باقی مانده آنچه در برادران پدیا چون صحیح برایشان منقسم کردیم
 و فرض کردیم در خرج نصف میشود ضرب کردیم و در اصل فرضه که است حاصل
 شد نصیب شوهر سهم است و فرضه اوله و شوهر سهم نصیب مبراث پدیا
 نصیب شوهر که است و فرضه اوله و شوهر و پدیا توافق نصیب است ضرب
 نمودیم نصف فرضه اوله و شوهر که است سهم ۱۲ حاصل بعد از آن اخذ
 کردیم نصیب شوهر که است از ۲۳ که است با بر در سهم مبراث پدیا بر در و در سهم
 لدر که نصف است نصیب کردیم و اگر مبراث نصیب سهم دوم از فرضه اوله و دوم
 توافق نباشد ضرب مبراثیم تمام فرضه دوم در تمام فرضه اوله مثلا هر گاه
 فوت شود زنی و بگذاریم برادر از جانب پدر و شوهر و قبل از تقسیم نکرده
 شوهر فوت شود و بگذاریم دو پدیا و بگذاریم نصیب نکرده و پدیا سهم میشود
 و مبراث سهم نصیب شوهر سهم مبراث است ضرب کردیم تمام فرضه
 سهم دوم را که سهم مبراث در تمام فرضه مبراث اوله که شش سهم است
 می عدد حاصل شد نصیب شوهر سهم مبراث پدیا سهم پدیا سهم پدیا شش سهم
 مثل خط الاندین منقسم کردیم و این چنین است ماعده اگر داده از دو باشد
 چرا که منقسم میشود نکرده سهم از فرضه اوله مبراث در فرضه سهم مبراث
 که با فرضه ثانی کردیم مثلا هر گاه فوت شود شخصی و بگذاریم زنی و بگذاریم

و قبل از تقسیم بزرگتر شود دختر بگذارد مادری و چهار پسر و در دختر
 و شوهری و قبل از تقسیم بزرگتر شود مادر و دختر و بگذارد اولاد و در
 که پسر و دو دختر باشد نصیب مؤنثه تا نیمی از فرضه مؤنثه اول هفت
 سهم است چرا که فرضه مؤنثه اول هفت از اخرج با عیال شرعاً از ۱
 سهم نصیب میباید بخوان دادیم بر وجه هفت و یک فرضه و در نصیب دختر است
 چون فرضه اولاد و دختر خلاف فرضه اول است نصیب فرضه و دختر از ۱۲
 سهم شد چرا که نصیب شوهر ربع است و نصیب مادر سدس و بیانه خرج ربع
 و سدس و باقی نصف است ضرب کردیم نصف احدی را در دویزگی ۱۲ شد بعد از
 اخرج ربع و سدس که ۳ و ۳ است باقی ماند ۲ سهم بجه اولاد چون بیانه
 نصیب بیانه و عدد رؤس ایشان کرده است بیانه بود ضرب نمودیم ۵
 که عدد رؤس ایشان است و در درازده که اصل فرضه است ۲ حاصل نشد
 دادیم نصیب دختر از فرضه اول که ۳ سهم است بیانه بود ضرب کردیم تمام
 فرضه دوم را یکصد و بیست است در تمام فرضه اول که هشت است ۹
 حاصل شد بجه توضیح سرد ضرب نموده هشت نمودیم بر دهنه مؤنثه اول و
 تا نیمی و تا نیمی نصیب زوج هم نصیب دختر و مادر نصیب دختر فرضه را
 ۱۱ شد بعد از اخرج ربع و سدس از نیمی و دختر فرضه را اگر نصیب شو
 و مادر است نصیب شوهر ربع نصیب مادر سدس باقی ماند بعد از آن
 چهار صد و نود سهم بجه اولاد دختر و مادر که مثل حظ الاثینین میانه تقسیم
 میکند و چون مادر و دختر که جبه اولاد با سوازی اولاد و دختر میانه تقسیم
 ندارد و آنچه از نیمی مؤنثه اول و مؤنثه تا نیمی بدو رسیده بود که مجموع
 ۲۶ سهم میشود از اولاد و دختر است لکن در مثل حظ الاثینین میانه خود

تقسیم میکند نصیب پسر از فرضه مادر از فرضه جبه نصیب پسر از فرضه
 مادر از جبه نصیب پسر از فرضه مادر از فرضه جبه نصیب پسر از فرضه مادر
 از فرضه جبه نصیب دختر از فرضه مادر از فرضه جبه نصیب دختر از فرضه
 مادر از جبه ده عدد چنین است اگر تا نیمی باشد اگر فرضه شوهر از نیمی
 که پسر و دو دختر است قبل از نیمی کل است اولاد را میگوئیم بیانه اولاد بر
 سهم منقسم میباید العاقله بکفره لا اشاره **تذکره** چون تا اولاد بخوان
 قواعد نصیب المله و لکن هم را بجهل سر و من داشت لابد است که جمیع قواعد
 رضوان الله علیه در مفصل بیان نماید یعنی مانند که فاعده خواجیه چنانست
 که هرگاه از فرضه عددی حاصل بود که در آن عدد بسوی در تیر با نیمی میکند
 اصل اولاد بر طبقی که در رد متن مشهور کرد در اینجا اصل فرضه را
 ۳ سهم میکند و اگر اکتاف بر ۳ سهم و بیانه در تیر تقسیم میباید علی قدر
 نصیب هم و اگر در داخل شود بر این طبقه زوج با زوج اول از سهم آنکه هرگاه
 بگذارد مؤنثه یک دختر و پدر و مادر اصل فرضه و ۵ سهم است باقی
 ۳ سهم از پدر و یکی از مادر و ۳ سهم از دختر دوم اگر برده باشد مؤنثه را باقی
 دختر واحدی بر اصل فرضه ۳ سهم یک سهم از احدی بر ۳ سهم هرگاه بوده باقی
 مؤنثه را بیشتر از یک چیز اصل ۵ سهم یک سهم از احدی بر ۳ سهم دیگر
 از دختران فرضه اگر با نیمی باشد با واحدی بر ۳ سهم چون یک سهم از واحد
 او بر ۳ سهم باقی ماند ۳ سهم و در هر منکسر بود ضرب نمودیم ۵ را در ۵
 که اصل فرضه است ۲۵ شده سهم از احدی بر ۳ سهم از نیمی و دختر با
 السویه هم چنین است فاعده اگر دختران با اولاد از سهم آنکه هرگاه فرضه
 شود نصف و بگذارد یک دختر واحدی بر ۳ شوهری منهای فرضه وی است

چرا که بعد از اخراج حصه شوهر که ربع است از سهم باقی ماند سهم چون
 از با عا برید و در غیر منقسم نمیکردید ضرب کردیم پنج ربع که است در اصل
 فرضیه که است حاصل شد بعد از اخراج نصیب شوهر که ربع است باقی ماند
 سهم ۱۲ سهم آن از حد ابوبن و سهم از دختر دوم هر گاه بگذارید منوفی
 یک دختر واحد ابوبن و زنی نصیب فرضیه ایشان از سهم ۳۳ سهم بیشتر بود چرا که اصل
 فرضیه ۱ بعد از اخراج ثمن که نصیب زوجه است ۷ باقی ماند عدد چون ارباعا
 بر پدر رود دختر منقسم نگردد پدر ضرب کردیم ۴ را در اصل فرضیه که است ۳۲
 حاصل شد بعد از اخراج ثمن باقی ماند ۲۱ عدد ۷ سهم آن از پدر است و
 سهم از دختر سهم هر گاه بوده باشد یک دختر و پدر و مادر و زنی فرضیه
 وی است چرا که اصل فرضیه که است بعد از اخراج ثمن باقی ماند ۷ چون
 اخصا بر پدر و مادر و دختر منقسم نمیکردید ضرب کردیم ۵ را در اصل حاصل
 شد نصیب زوجه باقی ماند ۵ سهم آن از پدر ۹ از دختر ۴ اگر بوده باشد
 منوفی را حد ابوبن و زنی و چند دختر اصل فرضیه وی است چرا که بعد از
 اخراج ثمن ۵ باقی حصه بیشتر میان حد ابوبن و حصه دیگران دختران
 چون زوجه ثمن خود را اخذ نموده باقی ماند هفت عدد اخصا منقسم نمیکردید
 ضرب نمودیم ۵ را در اصل حاصل شد بعد از اخراج ثمن باقی ماند ۵ سهم این
 از حد ابوبن است باقی ماند ۲۱ سهم دختران فرضا اگر کسب را هم دختر باشد
 در این صورت بر ایشان با لویه منقسم میشود و اگر منوفی را هم دختر باشد
 در این صورت ۲۱ سهم آن را بر ایشان منقسم نگردد پدر ضرب نمودیم ۳ را در
 اصل حاصل شد بعد از اخراج ثمن ۵ باشد باقی ماند ۱۱ سهم ثمن این حد را حد
 ابوبن است که باقی ماند بعد از آن این عدد را بر سهم دختر منقسم نمودیم

در یک را سهم اما بقیه ثمنها از سهم منقسم میشود چنانچه از حد ابوبن
 که در لویه و زوجه لویه و اخوانت میزد هبیا بنما میزد کرد کردن و در این بر شمر
 بر لویه مادری جایز میدانند سهم است یکی از آن با وجود زوجه است با آنکه
 بگذارید منوفی بگفرا کلا در مادر و یک خواهر از جانب پدر اصل فرضیه زوجه است
 یک سهم از کلا در مادر است و سهم از خواهر پدر دوم اگر بگذارید منوفی بکنحض
 از کلا در مادر و چند خواهر از پدر فرضیه ایشان سهم است یکی از کلا در مادر که
 یک سهم با سهم از خواهران پدری فرضا اگر خواهران طرف پدر با چون اصل
 فرضیه پنج سهم است و بعد از اخراج نصیب کلا در مادر که یک سهم با باقی ماند
 پنج خواهران پدری همچون چنانچه نصیب و عدد را بر ایشان فرضا نصف
 بود ضرب کردیم نصف عدد روس را که ۳ در اصل فرضیه که است ۵ حاصل
 شد ثمن آنرا که سهم است بکلا در مادری دادیم باقی ماند ۱۲ منقسم نمودیم بر
 ۴ دختر ۳ اگر بوده باشد با منوفی را چند کلا در از جانب مادر و یک خواهر از طرف
 پدر اصل فرضیه ایشان در این صورت ۵ سهم است دو سهم از چند کلا در از
 جانب مادر ۳ سهم از کلا در پدر فرضا اگر کلا در از جانب مادر ۵ شخص
 باشد چون نصیب ایشان از سهم که اصل فرضیه است سهم بر ایشان است
 منقسم نمیشد ضرب کردیم ۵ را در ۵ سهم آن نصیب کلا در مادر است
 با لویه صحیح بر ایشان منقسم کردیم ۵ سهم دیگر از کلا در پدر است
 اگر بوده باشد منوفی را زنی و یک کلا در مادری و یک خواهر پدری منتهای
 فرضیه ایشان است چرا که نصیب زن ربع است چون منوفی خود را اخذ
 نموده باقی ماند ۳ عدد را با مادر خواهر پدری و کلا در منقسم نمیکردید ضرب
 کردیم ۴ را در ۳ حاصل شد بعد از اخراج ربع زوجه باقی ماند ۱۲ ربع از آنرا سهم

نقش

بگذارد مادری نهر دیگر خواهد میدی است **طلب اول** در ذکر بعضی از
مسائل متفرقه در افراز است و در این ۲۲ بحث است **اول** در افراز کننده اعتبار
میشود در روی امر که آن بالغ بودن و حریت و عقل و چیزی از صرف و قصد
و اختیار پس اعتبار ندارد افراز صبی اگر چه ازین بدهد ولی هم چنین اعتبار
ندارد افراز مجنون مسلوی العقل و افراز عبد مالکی در روزنه و بیست اعتبار
ندارد مگر بعد از آن وقتیکه غیثانند نوعی لکن بعضی فقهاء میفرمایند که اگر
بندیده مادری در بچان افراز کند بامری که مغایر بخواهد با قول اول و بعضی
کنند از اینجه در دستبند است و اگر افراز نماید بزرگوار از اینجه در دست و بیست
بر روی لازم نیست بلکه در دستبند است تا در فیکه از او شود اگر افراز کند
موتی بر بند خرد بچان می که موجب است اقرار موتی اعتبار ندارد و اگر
موجب ضامن یا اعتبار ندارد و قضا می نمایند بچان بر بندیه مال و بفرستند
ان بندیه را برای ان جانب با موتی مذکور میدهد با انکه بعضی مصلیه او را بر بندگی
بیرد و اعتبار ندارد افراز بفرستد چنانکه شخصی ۳۰ افراز کند با انکه در
باشد با هست با و مثل این اعتبار ندارد و افراز صبی علیه ان برای سفاک
بمال و لکن اعتبار دارد در غیر مالیه مثل خلع و طلاق و حد و غیر ذلک بلکه
بخواهد کرده میشود افراز شخص مرضی بمال ان تفسیدی با همه خراب افراز کرده باشد
از وارث و اجنبی بنا بر این لکن فقهاء قول آنست که افراز مرضی در حال
نهر با الکلیه باطل نیست چنانکه در افراز کند از برای زوج خرد بچان مثل
با کفر لازم است دادن تمام آنرا چرا که همه متعلق است ان بن چنانکه افراز بچنی که
ده است و سبیلان ظاهر است که در چنانست و بری بودن در دست افراز کننده از
مهر ظاهر نیست و اگر افراز کند مرضی که فلان چیز را در حال صغر میبرد م

ان افراز مال غیر نمایند بدانکه افراز مرضی در حال مرض هم چه و صفت است
ثبت وی میدهد هند تمام از چیزی را که موافق ثلث مال و بیست بلکه در بالا که موافق
نباشد بعد ثلث میدهد و اگر افراز کند مرضی نماید بعد از افراز که افراز من
از روی او کرده بود بولف را در نمیکند مگر به بند شریحه و اگر در این صورت مال را
باشند که لا ینکد با کراه هم چون چند وجیب در قول نمودن قول با سو کنند
فقهاء را نظریست و مشمول در افراز کننده عدالتی چه اگر نفع حکم بر نوز
نماید **بحث دوم** در بعضی که شرط است در بعضی که در امر اهل بیت نمکون
عدم تکلیب پس اگر افراز کند شخصی از برای دایم باطل است بواسطه آنکه راه
مالک چیزی نمیشود و اگر بگوید مفاد که سبب است دایم صحیح است افزوری
از برای مالک دایم شاید که اعتبار نموده باشد با انکه افراز کند شخصی از برای
بند لازم است که انرا با مالک بید می آید علیه مالک چیزی میشود و اگر افراز
نماید از برای صحیح است خواه مطلق بگوید سبب را با انکه نسبت و سبب
امر می که احتمال ان داشته باشد همچون مهرات با وصفت مالک میشود جمله
بواسطه و ما افراز کرده است اگر زنده آن مادری ساقط شود و لا خالی از این
نیست که افراز کننده بسیار است افراز خود را تفسیر نموده بود موصی بر بند
از دیگر و در ثمر است چون جمله فوت شود و اگر کسب و صفت تفسیر نموده
باشد رجوع میکند بچنان افراز کننده و با عدم افراز کننده بور نه افراز کننده
و اگر مطلق افراز نموده باشد طلب تفسیر از وی میکنند اگر زنده است و الا
که فوت شده باشد با انکه متعدد باشد افراز باطل است و اگر تکلیب قول
افراز کننده نماید مفاد بعضی میفرمایند که ان شیئی را در دست افراز کننده
میکند از بند و بعضی میفرمایند که حاکم شیء حفظ ان شیئی میکند اگر مفاد

از انکار رجوع نمودن شی را تسلیم و می نمایند و اگر اقرار کننده رجوع نماید
از اقرار خود در حال انکار صرف که قبول نمائید **بحث ستم** در آنچه
اقرار میکنند که اقرار میگویند و در این سه امر ذکر میشود اول آنکه شرط
در عرفه یعنی بلکه صحیح است اقرار بعد از این اگر معین نماید معین عرفه را
الزام میکند اقرار کننده را با آنچه معین نموده و اوری طلب نمایند برای عرفه
و اگر هم اقرار نماید مثل اینکه فلان بر من است مالی و گفتن چه مقدار میگویند
فمن کن آن مال مجهول را آنچه منبر کند قبول میکنند اگر چه که باشد یا چیزی
سهل که از مالک نشوند از صادر چنانکه فرقی بر یکدیگر ندانند یا بیست
با دام یا بر د سلام این نفس را قبول نمائید و لازم میدارند اقرار کننده
آن مال را بر میبرد و اگر نفسی نموده بجز یکی که مسلمانان مالک تغییر نشوند هم
شرایب و خول این نفس را مسلمانان قبول نیست و لیکن اقرار بری مثل
خود شیئی قبول میکنند و اگر بگوید فلان بر من و یکی بگوید چیزی و بعد از آن
کند بشراب و پوست بود قبول نمائید مگر آنکه عدم ثبوت اینها است
در ذمه مسلمانان و اگر نفسی کند اقرار خود را بعد از آن با چیزی شفعه و خول
نمائند و اگر اقرار نفسی میگویند حین میباید بین آن نفسی میگویند
پس اگر فریفت شود اقرار کننده قبل از نفسی آنچه وارث وی میکند و دم
از امور است که من به مالک اقرار کننده نباشد الا که مالک وی یا با اطلا
اقرار چنانکه شخصی اقرار نماید که خان من یا مال من انخلانست چنانکه اقرار
ناید نمیکنند ملک و مال را از صاحب ملک و مال بلکه خبر میدارند از بودن آن
ملک یا آن مال را فرقه در نفسی اگر که فلان شخص صاحب ملک و مال بوده
و ادراست برین طلب این بالفعل و اگر شاهد در وقت شهادت بگوید که اقرار

کرد فلان شخصی

کرد فلان شخص از بلوغ دادن و در جوانی که بملک مالک اقرار کرده باشد
اقرار باطل است این شهادت و اگر شخصی اقرار کند با اولی اقرار وی و جوانی را
نسیم مگر آنجا که لکن شرط است که مفرقه در تصرف اقرار کننده باشد چه
اگر اقرار کند بجز آنکه در دست شخص دیگر باشد قبول نمائید پس اگر فریفت
آن بنده را اقرار کننده صحیح است آن خریدن و آثار بشود بسبب اقرار چه
در انصورتی که در آن مخلص است از جانب مشتری و بیع است از جانب
پس اگر فریفت شود آن بنده بعد از خریدن اقرار کننده بر مشتری است از آنکه
بنده آن زنی که داده لایحه چنانکه در اقرار خود صادقی است و لای بنده از
بایع است هرگاه وارث دیگری نداشته باشد و اقرار خود را در آن وقت تمام مال
بنده از مشتری است بسبب و اگر اقرار کند شخصی چیزی از برای مینفع
آنچه بینا بند بسوی در شهری پس اگر بگوید اقرار کننده که بی و در شهر دیگر
نذار و سوا این شخص و شناسد دیگر را چیزی اقرار کننده امر نمائند به
تسلیم کرد تا چیزی بسوی و کمال غایب هم از امور است که هرگاه مقرر اقرار کند
به نسبت و کفایت و بگوید این و فلان من است تأیید میشود این طلب چهار
شرط اول آنکه این ولد مجهول است یا زهر اگر اگر نسب وی ظاهر باشد
صحیح نیست اقرار شخص بولد بی دومی آنکه دیگری تراغ در ولد بگوید میگوید
چه اگر تراغ کننده یا تأیید نمی شود نسب وی مگر بینه و فرقه هم اگر در ولد
بودن آن شخص ممکن باشد او در سن از چهار بن رگه و کوچکتر بودن
چهارم آنست که بوده یا این ولد شخصی که و بر اول نباشد هم چون صغیر
محقق اگر صاحب خول یا مثل شخصی مالک و باقی لاباست که ضد قبول
اقرار کننده میکند اما غیر ولد از انساب تأیید نمیشود نسب وی مگر به

ولدی

صدوقی بر پسر گاه ارما کند به نسبت غیر ولدان صلب و وارثی باشد از ار
کنده و او غیر بر نیز ضایع فراموش نماید ثوابت میان ایشان قلمبست و
صدوقی میکند این فرارشان ایشان با اولاد ایشان **بجای چهارم** بگوید
میکند رجوع افراکنده را از آنچه افرا غوره است مگر در حدیث ماور
افرا بر بنا بر شخصی که موجب قتل می باشد چون زنایا در و دختر و مثل
کرد اینصورتی و بر از افرا بگوید میکند اما حفظ الله و الناس مثل زکوة و
کفارات بگوید جمع افراکننده بجهانند و اگر افرا نماید از برای شخصی و
مغایر مگر باشد چنانکه افراکننده بر سینه کدر دست وی باشد از برای
که این سینه زید است و زید مگر باشد شیخ بوجع می فرماید که از او پیش
ان بند من شیخ جلال الدین علی می فرماید که باقی همانند بندگی هم الما لله
بجای پنجم هرگاه در دست افراکننده باشد فرضاخانه و افرا نماید
که این خوانه از زید است و دیگر بر بنده افرا نماید که این خوانه زید است حکم
بمانند بیدار خان زید و فرانه میکند از برای عمر و مگر بیدار صدوقی
فرلا و نماید و هم چنین است **بجای ششم** هرگاه دعوی نماید شخصی بر میت
بیگ عینی و صدوقی کند و در میت و شخص دیگر دعوی بر همان میت
نماید و در صدوقی فرلا او نماید میت را بشخص اول میدهند و در
از برای شخص نافی خوانه میکند **بجای ششم** هرگاه افرا نماید
وارث ثوابت دیگر که باوی در مال شریک با او ایجاب است که بگوید اند
اصل مال را مدعی که منضم شود ضمیمه افراکننده از آن عدد بر ضمیم
مفله مثلا هرگاه بوده با منوفی را و پسر و بگوید و افرا نماید بگوید
بدختر و بگوید از برای منوفی قبل از افرا بر که از پانزده سهم منضم میگوید

بر میگردد

پس مگر استند ضمیمه این پس مگر چنانکه منضم بر دوازده ضرب کردیم
در ۱۲ سهم حاصل ضمیمه هر یک از پسران ۱۲ سهم و ضمیمه افراکننده باز
سهم برای تکلیف ۱۲ سهم انضیب و برآمد هدی بخاری که افرا نمود و اگر
نقد بر غایت که کلید و نه بخاری افرا نماید منضم تکلیف ایشان از ۱۲ سهم
میشود و اگر بوده با منوفی و اهل پس و افرا نماید بر پسر دیگر از برای میت
و بعد از آن افرا نماید هر دو بر پسر ثالث برای میت اگر دو پسر اولی باشد
ثابت میشود نسبت پس هم بگوید افرا ایشان زمان است وی ثابت
نیز که را انکه فاقصیم بجهانیم اگر بعد از افرا دو پسر مگر شود سهم پسر بودن
دوم ثابت نمی شود نسبت پسر دوم را ختم نمایند پس هم نصف نیز که
و پسر اولی است مگر و پسر دوم سدس را و ضمیمه آن سهم نصیب میاید
پس اولی پس هم پسر دوم و اگر بوجه با منوفی را ولد معلوم الفی افرا
نماید هر دو ولد ثالث ثابت میشود نسبت و ولد ثالث با عدالت این و اگر
مگر شود و لدیم در نصیم نیز که مساویند و اگر افرا
نماید یکی از دو ولد بولد ثالث و آن ولد مگر این می باشد ثابت نمیشود
نسبت مگر سهم لیکن اخذ میکند ولد ۳ آنچه در دست مفر است چرا که
هرگاه وارث افرا نماید بدینی بر مورث خود واجب است بر و از این جمیع
هین بیکه بقدر حصص خود میدهد اگر چه درین تمام نیز که افرا کرده باشد
ولد مگر سهم ولد مفرد و ولد هم و اگر فوت شود در مثال مفروضه ولد
مگر و میراث بری نداشته با سواوی ولد مفروضه است پس هم با
ولد مفروضه بگوید وی کند دفع کند مفروضه را بسوی و چنانکه افرا است
از وی مثلا اگر بوده ثابت را برادر و افرا نماید بر ادوی بر پسر از برای

میت رفع میکند برادر زن که را بسوی پس و هم چنین هرگاه افراز کند برادر
 از جانب پدر مادری مال از برادر پدر مادری است و اگر افراز کند ولد ولد
 میت بولد صلب میت مال از اول صلب میت است اگر
 بوده با صوفی را می و افراز نماید هم برادر بی و ولد از وی میت پس اگر
 ضد بوقولع نماید رفع می نماید تمام مال را بسوی ولد و اگر نکند بوقولع
 هم نماید برادر را خد میکند تمام شکر و غیره میکند هم از برای ولد و اگر افراز
 نافی هم بران شخص باشد یا شخص اول در میراث مساوی باشد چنانکه افراز
 بر برادر دیگران میت پس اگر ضد بوقولع نماید برادر را ولد رفع میکند که را
 بسوی ایشان با السویه نضم می نمایند و اگر نکند بوقولع نماید دفع می نماید
 هم زکر را بسوی برادر اول و تاوان میکند نصف زکر از برای برادر دوم و اگر
 افراز نماید وارث زنی بشود هم از برای زن و لکه نباشد میدهد هند و نه
 نصف آنچه در دست ایشان است بدان شخص و اگر ولد داشته باشد و ربع زکر
 بدان شخص میدهد و افراز کند بعد از آن عاقل بشود دیگران برای میت
 بولد اول ایشان نمی کنند مگر آنکه بگویند که افراز اول ما کذب بود برای شوهر
 اول و اول ایشان از حق شوهر اول بولد نمی کنند و تاوان میکند ایشان
 از برای شوهر دوم مثل آنچه بشود اول داده اند و اگر افراز نمایند و در زنی
 از برای میت و میت را ولد نباشد ربع آنچه در دست ایشان است
 میدهد و اگر بوده با صوفی را زنی و افراز نماید و در زنی دیگران برای میت
 پس اگر ضد بوقولع ایشان نماید زن اول دفع می نماید در زن نصیب خود را
 و اگر نکند بوقولع وارث نماید زن اول و اگر نم بدست و در زنی دیگران
 چیز دادن چرا که آنچه زوج دوم استحقاق آن دارد در دست غیر افراز کند

کند اول

کزن اول یا و در پیش گذشت که افراز دیگری در خود دیگری صحیح نیست
 هرگاه بود باشد صوفی را برادر و زنی و افراز نمایند برای
 صوفی بولد پس در این صورت هم زن شکر است و نیم بعد از شکر از
 لداست با صدفی برادران یا نکند برادران و در ربع زکر از برادر است
 و شکر از زن و باقی از شکر از ولد است پس این مسئله هشت میشود نصیب
 بر برادر زن شکر و اول صلب نصیب زوجه هرگاه بگذارد
 میت سو برادر از طرف پدر و زوجه نماید زن بخار هر دو میت از جانب
 پدر مادری و ضد بوقولع زن کند فرضا برادر اگر میت و اگر برادر اول
 افراز کند که این زن خوار از جانب مادر است و برادر صفر افراز
 کند که این زن از جانب پدر است دفع میکند برادر دیگر آنچه در دست
 و میت از زکر میت بسوی خواهر و دفع می نماید برادر اول و وسط سدس زوجه
 نزد و میت و دفع میکند برادر صفر ربع آنچه در نزد و میت و نصیب
 مسئله از یکصد و بیست و شش میشود چرا که اصل مسئله ۳ است و مسئله
 او مظان ۳ سهم خارج میشود و مسئله اصغر ۳ سهم میانه ۷ و ۷ بنابر این است
 نصیب مجموعاً ۱۰۰ دارد و دیگری چهل و دو حاصل نصیب مجموعاً
 در اصل فرضه که ۳ است ۱۰۰ نصیب هر یک از برادران ۳۳ سهم برادر
 اکبر با تمام آن زن است و سدس ۲۲ برادر اول از خواهر که ۳۳ باشد
 و ربع ۳۳ برادر اصغر که ۳۳ یا از خواهر است نصیب برادر اول و وسط برادر
 اصغر خواهد میت علامه در نحو بر صفر نماید که ثابت میشود
 و نسبت بدو گواه عادل مذکور ثابت نمی شود مگر یکواهی که عادل و قسم
 و یکواهی و فاسد ثابت نمی شود با فزار جمع و سه هرگاه در میان ایشان

در عادل نباشد کواهی در عادل سازد و در حق باقی نماند **نصف**
 کردن باقی شرط نیست در اقرار نمودن در شهرت
 مثلا اگر اقرار کند بعضی از در شهرت نیست لازم است آن اقرار کننده
 که به نفسش نکرده است را ضمیم نماید و حصر خود را بدهد آنچه
 گرفته است چنانکه هرگاه قوه شود شخصی و بگذارد دو پسر و یک دختر
 و نکر او فرزند یک هزار دینار است و نفی نکرده در این صورت از سه سهم است و اگر
 اقرار کند یکی از دو پسر بیک هزار دینار نکرده پس بر پسر مقرر است و اذن
 چهار صد دینار در این را و اگر اقرار نماید بر پسر و دختر و پسر و دختر است و اذن
 دو سهم و دینار و غیره مثال دیگر اگر گفت شود نفی و بگذارد پدر و مادر و دختر
 و دو پسر و دو دختر و اقرار نماید بیک دختر یک سهم و دینار در این بر نکرده
 خود پس نصیب این دختر از هر یک سهم است چرا که نفی نکرده از هر یک
 بعد از اقرار سمدستان و ربع کرده است باقی مانده سهم برای دو پسر و
 شش دختر و لذت که مثل خطا لایقین چون است خود ندهد دختر را یک سهم و پسند
 و هم چنین بعد از نفی و دین حصر دختر از این که اقرار کرده سهم میدهند
 و پسر از آن که اخذ نموده یک سهم و برادران سهم **مطلب دیگر** از
 مسائل مقرر نموده در وصیت و در آن ۱۲ عبارت است **اول** وصیت بملک بجهن
 عین است یا منفعه بعد از وفات و وصیت بملک است بیروی اجاب و قبول
 ایجابان تقطی است کرد لالت کند بدان قصدی که وصیت کنند مکره که
 وی را موصی گویند چنانکه بگوید بدید بعد از وفات شخص فلان چیز را با آنکه
 بگوید که فلان شخص است فلان چیز بعد از وفات من و مثل این صحیح است
 و وصیت نمودن **سوم** با آنکه مقصد سازد چیزی دیگر مطلق است که بگوید موصی

که اگر گفته شود

که اگر گفته شود در این سال یا در این موضع یا در این شهر ثلث مال من از مساکین است
 پس در این صورت اگر چه شود یا سال تمام شود یا او زنده باشد یا از آن شهر بیرون
 رود بجای دیگر گفته شود یا مطلقا است وصیت مقصد مطلقه و اگر حاجت
 ابدی وصیت کننده از نظر اشاره نماید بچیزی که فهم کرده شود از آن اشاره با نبوده
 بخط خود و معارف نماید بدان خط چنانکه حکم بر آن توان کرد و جایز است
 نمودن بان هرگاه وقت یافت شود مگر بخی خط و بی کردار و وصیتی باشد که گواه
 بر آن نکرده باشد حکم کرده نمیشود بر آن وصیت از روی و جریب اگر چه بداند که
 خط و ثبت و اگر نبوید و وصیتی و بگوید گواه باشد بر من گفته شده است
 در این با آنکه بگوید وصیت من است گواه باشد بر من یا آنچه در این وصیت است
 جایز است نشیمنات و وصیت با آنکه بشنود مضمون نوشته شده را از وی با آنکه
 بخواند روی اقرار بکند اما اگر بخواند شاهدان نوشته را با نفس خود بگوید و
 صبت گفته بشاهد که دانسته آنچه نوشته شده است پس گواه باس بر من بدانچه
 در این است اقرار است نزد قهله که بگوید **مطلب دوم** وصیت بنمایند **مطلب سوم**
 شرط است که وصیت کننده بالغ و عاقل و آزاد باشد پس مجری نیست وصیت
 صبی و در بر این عاقل شده که جایز است و وصیت صبی هرگاه ده سال داشته باشد
 در خیرات از برای نزدیکان خود و مجری نیست و وصیت بجنون مطهر و بنده خواه
 مدبر و خواه مکاتب لیکن مکاتب از مال کتاب چیزی را داده باشد بعد از آن
 صحیح است و اگر جرح است کند شخصی نفس خود را بچیز دیگر هلاک ویدی در آن باشد
 و بعد از آن وصیت نماید بملک نیست از برای آنکه مقصد است پس اگر وصیت
 کند و بعد از آن خود را بخرج نماید و قوه شود در این صورت صحیح است و اگر
 کافری وصیت نماید اتفاقا در وصیت بنمایند مگر آنکه وصیت بشراب یا خمر یا

با ساختن کتبه مثل این نما بد چون در این صورت جا بر نپس افتاد و صفت
 وی و اگر وصفت نما بد بجا برت بنور اینها خود جانی است **مبحث سیم**
 در آنچه یکسان و وصفت صکت اینچیز را موصی به میگویند و این با عین است با
 منفعت و اعتبار کرده میشود در هر دو یک است و تجزی است و صفت هر یک از
 عین و منفعت بعد از ثلث مکه موصی با کثر از ثلث و لکن شرط است که موصی
 به موجود باشد و مخصوص بوصف کند تا او تسلیم آن مرد از آن موجود در حال
 وصفت نیست بلکه ممکن باشد وجود اینچیز چنانکه وصفت نماید بقره برسان
 خود در فاد ن ساله اینده با آنکه آنچه این کتبه با این را به حامله شود و مانند این
 و اگر وصفت مال چیزی که تجزی نیست بواسطه عدم اختصاص موصی و اگر وصفت موصی است
 از ثلث مکه خواه در حال صحت و خواه در مرض و موصی نیست و صفت ماضی مکه
 اگر چه در حال صحت و صفت نموده با جمیع مال خود قبل از آنکه در بر او باشد با
 بعد از ولد بلا که معتبر نیست اجازه و شرط ثلث اگر چه ماضی بدان وصفت باشند
 لیکن معتبر است اجازه وارث در آنچه نبوده از ثلث مال است پس اگر اجازه بد
 در زمانه وارث مکه بعد از فوت موصی صحیح است بلا خلاف اگر اجازه دهند
 در این هنگام و جمع نمی نمایند کرد و این قول را اخبار تفرقه شیخ ابو جعفر دوم
 است که در شریعت می توانند نمود و این قول اخبار شیخ مفید و این از رسالت
 و شیخ مالک الدین حلی که اجازه بد دهند و در حال صحت موصی می توانند جمع
 نموده هم چنانکه اجازه در حال مرض موصی بدارند بدانکه جمع نیست مگر از
 وارث جانی که صرف پس اگر اجازه بد دهند صحتی با تجزین با بجز جمله تجزیه
 مفاخر تجزی نیست بدانکه صفت است و صفت نموده و چیزی مثل اگر صفت نماید
 بر بیع مال بهیول است از تجزیه ثلث و در صفت نمودن تجزیه مال بهیول است از

و صیغه بر بیع **مبحث چهارم** در وصفت برای شخصی که بر او موصی است که کند
 شرط است که موصی له موجود باشد و صحیح باشد مالک کرده اندن وی پس
 اگر وصفت نماید از برای معدوم صحیح نیست و همچنین از برای صفت خوا موصی
 بداند که موصی فوت شده است یا آنکه مکن موصی این باشد که موصی له زنده است
 یا آنکه بکلی بد و صفت کند که هر چه این زن حامله پیارید با وصفت نماید برای او
 فلان اگر بافت شود تجزی نیست و هم چنین تجزی نیست و صفت نمودن برای
 بده اجنبی و بده وارث خواه مدین و غیره صکایب و ام ولد و صکایب با آنکه صکایب
 معاف باشد و از مال کتابه چیزی نباشد و خواه وصفت تجزیه ایشان بجز نلی موه
 باشد با کتبه اما صحیح است و صفت نمودن برای حامله صحت و صفت برای
 وارث هم چنانکه صحیح است و اجنبی از مدعیان و لقی مشرب خواه در شر تجزیه کنند
 و خواه نکنند و با عدم اجازه و در موصی از وارث و با آنکه شرط سازد پس
 خود از زنده شوهر یا عفو کند موصی از جانی که موجب مال یا اینها نیست
 و صفت است و حکم وصفت دارد و اگر عفو نماید از نصاب ساقط است فحاصی
 اگر چه غیر موصی باشد و هم چنین ساقط است حد زنی هر گاه عفو نماید از
 حد زنی بدانکه وصفت نمودن مطلق تقاضای صا و می میکند هر گاه موصی له
 معتقد باشد هر گاه وصفت کند شخصی از بیچاره که خود مساوی اند در شرف
 مگر آنکه تقاضای موصی قید نمایند و اگر بگوید موصی که صفت نمودم برای او
 خود آنچه در کتاب الله است للذکر فحقا لا شیء مما بیند و اگر وصفت کند
 ببلاد خود بر شیء خود شیء بگویند این وصفت باطل است تا بدید
 نموده میشود **مبحث پنجم** مالانی نمی شود موصی له موصی به را مگر به
 قبول نمودن و صفت مگر موصی له شخص معین باشد و ممکن باشد قبول نمودن و

و اگر ضمیر معین باشد و ممکن نیست قبول نمودن هم چون تقریبی هاشم یا برای
مصلحتی مثل سجود و مثال آنها که در این صورت عیاج بقول نیست لازم است
و لازم است صرف نمودن موصی بر داران محل مجرور فوٹ موصی پس اگر وجه
غایب مالی را برای وجهی صرف باید مخرج صالح مسجد مطلق بگوید و خواه
نماید و اگر فرضاً ضمیر غایب موصی بر او بملک مسجد باطل است این وصیت را که
مسجد مالک چیزی نمیشود و در صورتیکه موصی شخص معین یا بقول و وصیت
نموده باشد نقل میکنند بسبب وصیت موصی بر او موصی که بعد از فوت موصی
هر گاه مجرد از قبول یا شرط نیست قبول نمودن بلفظ بلکه کافی است کردن
بف فعلی که دلالت کند بر قبول و هم چنین شرط نیست متصل نمودن قبول
بزمان و ضمیر پس اگر قبول کرده موصی بعد از فوت موصی بکافی یاد خیره
موصی بعد از فوت صحیح است مادامیکه رد آن وجه نموده یا پس اگر نماید
وصیت را در زمان خیره اعیان ندارد و اگر رد کند وصیت را بعد از فوت
موصی اگر بوده یا رد پیش از قبول نمودن باطل است انسان وصیت اجماعاً و هم
چنین باطل است و ضمیر هر گاه رد نماید بعد از فوت موصی و قبض کردن را
اثری نیست و بیاید آنچه مثل هیه محذوره و مصلح است بشرط هیه و اگر
رد نمودن بعد از موت موصی باشد و بعد از قبول کردن و ضمیر در این
مسئله و قول است اول آنکه رد کرده باطل است و اخبار ندارد در این بطلان
وصیت است و آنچه داخل آنکه موصی است و اگر رد کند موصی بعضی از وقت
و قبول کند بعضی را صحیح است و ضمیر آنچه قبول نموده بدانکه جایز است
نمودن وصیت را بقدر باقی دانسته شود بقبول موصی آنچنانکه گوید
نمودن این وصیت را با قبول ندادم آنچه را برای من وصیت نموده است مثل این

و در

و بدانکه در هر موضعی که در کردن صحیح یا فها بخوبی از نموده با وصیت باطل
و آن چیز از قبول آنکه نیست و از زمان بطریق مبررات فصحیح میباشد **نکته**
ششم هر گاه فوت شود موصی که پیش از قبول نمودن وصیت تمام مبیع
موصی است و از شری و آنچه داخل مالک نمیشود پس اگر وصیت نماید
بکس دیگری بچنانکه کثیر بچیز شود کثیر و آن کثیر حامله از همین شهر باشد
پیش از قبول وصیت شهر فوت شود هر آنکه قبول نمودن از وقت فوت
پس اگر در زمان قبول نماید کثیر را با کثیر مالک میشود و لکن از زمانی
بر موصی که چرا که بعد از فوت موصی مالک چیزی نمیشود و آنچه داخل مالک
از موصی که غیر بسبب آنکه است مگر آنکه بوده یا این و لکن شخصی که آزاد
شود بر وارث چنانکه ولد موات باشد وارث مذکور باشد چه در این وقت
مهرات میبرد و لکن موصی که با آزادی پیش از فوت موصی و اگر این ولد
حاجب یا محجب میکند و ارث را از جمیع آنکه مال از ولد است و اگر در
صورت مفروضه بعضی از دهن موصی وصیت نماید صحیح است در وصیت
قبول کننده وصیت و لکن از دهن موصی قبول کننده و نیز دیگر ولد را
فصحیح میباشد **نکته هفتم** اگر وصیت نماید موصی ثلث مال
خوبه از برای خاله پس اگر اجازه بدهند و ارث بعد از فوت موصی عمل
نماید ببرد و اگر رد نماید هر دو وصیته باطل است و اگر وصیت نماید
بنصف مال خود از برای زهد و بیجا کرده از برای عروا کرده اجازه
نماید بعد از فوت موصی خدی بکنند زهد و عرو و ربع مگر را و اگر در
امتناع نماید مرزبد است ثلث تمام مال وصیت کننده و زباده آن ثلث
باطل است و هشتم بمیان زهد و عرو بعد سهام خود و اختیار نیست

م

م

در نه را اگر بخواهد بدهد شخص از کند و رد وصیت شخص اول کند و اگر وصیت نماید
شخصی یک چیز برای دهد و شخص پس او آنچه بقدر ثلث مال موصی یا با کس مساوی
اند شخص در تقسیم آنچه نماند از ثلث مال موصی باشد و در نه بخواهد بپارد نماید
با نماند شخص مساوی تقسیم نمایند و اگر زاده از ثلث را در نه بخواهد بپارد نماید
آنچه را از ایشان بگیرند و با یکدیگر قسمت نمایند و باطل است وصیت در آنچه ز
باده از ثلث است و اگر مخصوص نماید هر یک از ارباب شخص یا یک چیز باشد این
شخص را بخواهد با همه اجازه دهد در داخل میشود نص بر شخص **خروج هشتم**
هرگاه وصیت نماید شخص هر یک از ارباب خود را بقدر نصیب خود از ارباب
این وصیت لغو است و اگر مخصوص نماید هر یک از ارباب چیز که آن چیز بقدر
نصیب یا ارباب نزد آنها است که مصالح است با اجازه دیگر در نه بر ارباب آن
در اعیان و اموال متقارن مثلا اگر بدهد با وصیت کننده را غلامی و کتبی و غیره
فرضا غیر غلام در چندین کتبی باشد موصی یا در پس بماند لایحه و نصیب نماید
برای یک کتبی خود کتبی را برای پس دیگر غلام و موقوف است اجازه بر ایشان
در آنچه زاده بر ثلث است و اگر وصیت نماید برای اجنبی و ارباب ثلث مال
خود را بجز نسبت این وصیه خواه و در نه اجازه نمایند و خواه نه و هم چنین صحیح است
اگر وصیت از برای و ارباب خود را بخواهد بپارد که ثلث هر دو بقدر ثلث مال
وی یا اگر وصیت نماید برای اجنبی و ارباب بخواهد بپارد از ثلث مال وی
باشد باطل است وصیه در زبانی و صحیح است در ثلث اگر بر نزدیک وصیه
نموده است برای ایشان داخل است و نص بر شخص از خواه اجنبی باشد
و خواه و ارباب و اگر شرط نموده باشد هر دو را و یا است نص بر هر دو را
سوی هر دو نص بر شخص از خواه اجنبی باشد و خواه و ارباب مخصوص و ارباب

نسبت بر او

نسبت بر او اگر اجازه دهند و در نه وصیه احدی را باطل گردانند دیگر صحیح
نسبت اجازه و در نه در این صورت و صحیح است باطل نمودن در آنچه زاده
بر ثلث است نه همه وصیت و اگر بر نزدیک وصیت نماید بدو ثلث بخواهد
و شخص و در نه اجازه بدهند بشرط ابطال وصیت او صحیح است اجازه
و در نه در این صورت و صحیح است وصیت شخص اول خاصه و اگر وصیت نماید
شخص بدو ثلث بخواهد اجنبی یا ارباب شریک سازد و بعد از آن اجازه
دهند و ارباب شخص وصیه را در نه بخواهد وصیت اجنبی را صحیح است اجازه
ایشان و هم چنین صحیح است هرگاه اجازه عکس این با او اگر اجازه دهند
در زمان وصیت احدی را خاصه پس در شریک بودن هر دو شخص
با یکدیگر و فقها در آن مسئله نظر است و اگر وصیت نماید برای و ارباب
خود یک چیز که زاده از ثلث مال او باشد و بخواهد بپارد نماید
از در نه و بعضی بخواهد بپارد صحیح است آنچه از اصل مال وصیت کننده
با نماند اجازه داشت مثلا هرگاه بگذارد موقوفی سر پس و بپارد با نماند
غلامی لایحه و بعد از آن وصیت نماید برای یکی از آن سر پس بدین
علامه و بعد از آن اجازه دهند یکی از ثلثات موصی بر موصی له راست
ثلث غلام و وصیت و نصیب اجازه دهند و نصیب ثلثه علامه نیز میراث
پس در اصل این مسئله سه است و صحیح است آن از نه میشود پس بپارد
بجز آنکه اجازه زاده در سهم آن نه سهم کلاهی و اگر چه بخواهد بپارد
هر دو و اگر در صورت مفروضه غلام چند در این صورت مسئله از آن
سهم صحیح میشود و نصف از موصی له است و سهم میان هر سه و اگر
بطل بر میراث تقسیم میشود و اگر بدهد باشد شخص را و خیری و زنی و

موصی له

وصبت نماید برای اجنبی مثل تصدیع خنز و اجازه دهند زن و دختر از
 پانزده سهم میشود هفت سهم از اجنبی و یک سهم از زن و سهم از خن
 و اگر اجازه ندهند از دوازده سهم صحیح است ثلث آن از اجنبی باقی در
 عدد یکی از زوج و ثلث از خنز و اگر اجازه دهد یکی از دختر و زن
 ضرب باید نمود فریضه و در وقت عدم اجازه و بعد از آن احدی نباید
 مرهک بالسنه فلهکاه اجازه دهد زوجیه مسئله اجازه پانزده
 و پانزده و دوازده و نواف ثلث است ثلث ۱۲ که است در ۵
 ضرب نموده هم حاصل ۳ عدد فلان با اجنبی آرد باقی ماند هم عمل ۱۴
 عدد از زوج ۵ سهم از دختر و یک سهم از اجنبی که اجنبی بیست و یک سهم
 داشته باشد و اگر دختر اجازه بدد با بیست عدد از اجنبی و ۱۹
 عدد از زوج و ۹ سهم از دختر و ۲ سهم از اجنبی که حالا ۲۷ داشته
 باشد و وجه این ظاهر است **جایز نیست فقیر بران**
 آنچه موصی وصیت نموده است هرگاه وصیت مخالف شرع نباشد پس
 هرگاه وصیت نماید شخصی که وی را وراثت نباشد از روی نسب و سبب
 تمام مال خود را بجهت شخصی بعضی از مجتهدین منفرمانند که در روایتی واضح شده
 که صحیح است از ثلث مال و چیزی که برایش بری دیگر ندارد این شخص که
 آن **و اگر یکی بد شخصی که وصیت نمودم از برای فلان شخص ثلث**
 فلان شخصی و اگر یکی بد شخصی که وصیت نمودم از برای فلان شخص ثلث
 مال خود را اگر فرزند شود پیش ازین وصیت بدین قسم یا آنکه یکی بد که وصیت
 نمودم از برای فلان که اگر بیاید فلان شخص غایب و وصیت زنی باشد صحیح
 است این قسم نیز پس اگر بیاید شخص غایب پیش از وفات وصیت کننده باطل است

وصیت

وصیت بر شخصی اوله خواه آن شخص بکسیر و بکسیر باشد یا نشود و اگر فوت
 شود وصیت کننده پیش از آمدن شخص غایب موصی بر آن شخص حاضر است
 خواه بیاید شخص غایب و خواه نیاید **صحیح نیست و**
 صبت نمودن در وصیت همچه وصیت کردن بجهت خریدن یا نوشتن نور بر
 انجیل و حصه و فدیله از برای بیع و کسبه اگر چه ضد تقطیع بیع و کسبه است
 باشد **از برای خرید صحیح است و اگر از برای**
لهو است باطل است و هم چنین اگر وصیت نماید ثلث مال خود از برای شخص
و ثلث دیگر از برای شخص دیگر در این صورت رجوع است از وصیت و ایشاف
چرا کرد لالت کند فریضه بر عدم اراده رجوع از اول صحیح است و وصیت از
برای موقوف است و وصیت دوم بر اجازه وراثت بدل آن اعتبار کرده میشود
ثلث مال و وصیت کننده و ثلث موصی و در زمان وصیت چه اگر وصیت نماید
شخصی چیزی بکه موافق ثلث مال و وصیت با و بعد از آن محتاج شود و فوت شود
پس اگر در این زمان موافق ثلث مال و بیست اعتبار ندارد و الا صحیح است
ان وصیت باطل است در زبانه **بخت و دوازدهم و در این دو**
باب **اول در ضربات هر یضوان برود و قسم است موجد با بخود**
موجد لالت که معلق ساخته باشد موصی این چیز را بقوت خود همچه وصیت
نمودن بمال و در ساختن غلام پس مردن کرده میشود این قسم از ثلث
مال و بی امانا و هم چنین است بخت اگر شخص صحیح نیست معلق ضربات
خود را بعد از فوت اما بخود همچه همه و ثلث و وقف و حق و براب
نمودن و محابا و غیر بیع از حقوق معارضات چون رافع شود ان
افعال از روی و بعد از آن از برضه شود و فوت شود مضمی است اصل

۱۱

بخت

نسخ

مال وی بختی و اگر خوف شود از آن مرض فقها را در قول است اقرب
است نزد پنج مال الدین مظهر علی که این قسم از ثلث مال او بیرون کرده
میشود چنانکه در خوف ذکر کرده شد و لکن افراز شخص و بیع اگر هم است
چنانچه در بیع افراز ذکر شد از ثلث مال وی بیرون میکنند و اگر بیع
به هم است از اصل مال وی بیرون میکنند خواه از برای وارثان باشد
باشد و خواه از برای اجنبی پس هر گاه نموده باشد شخص مرض غلام خود را
که قیمت آن غلام فرضا در هم باشد یا بیجا در هم و بعد از آن بر شود از آن
مرض لازم است این بیع صحیح است و اگر خوف شود در آن مرض و بعد از آن
وارث و یا اجازه بدهند آن بیع صحیح است بیع در نصف غلام در برابر
انچه مشتری داده است کرد و این صورت ۳ سهم با آن ۲ سهم دیگر
این غلاما بحایان واقع شده است بچینه مشتری که بالفعل مشتری مالک
بیع سهم باشد و باطل است بیع در بدانی که آن سمس دیگر است پس
رجوع میکنند سمس پورته در این صورت غیر است در دفع نمودن قسط
بعضی بیع چنانچه در کتاب بیع مفرد است و در اجازه دادن بیک
ورثه بیا که مشتری قیمت آن سمس با ورثه بدهد بچینه مشتری
در دادن چنانکه حق ایشان فلیق بدان حق گرفته است و اگر بفرود
شخص مرض جنسه را بقیمه زاتی آن و مالک شود مشتری بچینه زایی
سازد زهر مشتری را از ثلث و مشتری بر آن است و این دو ملک ضمیمه
پورته را که فروشد مرض جنسه را با مال ثمن مثل آن مضمی است این بیع
در آنچه بقا بله ثمن است اصل مال وی در پادگان جنس مجاباه واقع شده
اگر باقی حق ثلث نکر است و مشتری بر است تمام آن جنس و الا

بیع م

که موانع ثلث نکر است مشتری بر است آنچه در مقابل ثلث نکر است و اگر بیع همه
تماما بکل نکر خورد و بعضی و اجازه نکند یا آن ورثه صحیح است و اگر ورثه اجازه
ندهند حال آنکه بیعت کواهب و موهوب علیه شرط عرفی خود ندانند یا نه اگر شرط
عوض نموده اند و انقضای بعد از ثلث نکر است صحیح است آن همه باز بیع باقی
و اگر شرط عوض نموده اند صحیح است آن ثلث خواه و اهب بعضی دلوه باشد بچینه را
و خواه نداده باشد **باب دهم** در بیان احکام مرض موت بلکه بعضی
از علماء میزنند که هر شرطی که واقع شود از بیعی انفاق اند بان مرض موت شخص
خواه آن مرض خوف باشد و خواه غیر خوف که از ثلث مال وی خارج میشود و بعضی
میگویند که اگر آن مرض خوف حکم آن چنین است و اگر خوف نیست اصل
مال وی مضمی است همه بضرر شخص صحیح پس بیجا است اشاره نمودن بسوی
بعضی از غیر خوف پس اگر مرض است که حاصل میشود بسبب آن از وی بچینه
تلف شدن آن شخص همه قطع نمودن حلقوم و موی و نسق نمودن جوف
بیرون آوردن الا اندر مثل این با آنکه میدانند فوت دریا ولیکن خوف
دارند از فوت وی مثل مرض سر نام و ذات الجنب و در دهنه و در شش و در
دل و فویج و فی نمودن و فی نمودن خون و حادث شدن او را موهوب و سواد
و مانند آنها حکم در باب انقسام چنانست که اگر کرجه شد و بداند که هر گاه
شخص شکل شود از مرض خوف و غیر خوف رجوع با اجنبی نماید
که آن اطباء مسلمین اند اگر حاصل شود خوف از غیر مرض چنانکه وصیت نماید
در حالت بهم زدن در طائفه و انداختن بی بیجان بیکدیگر و نسبت شخص
در کتبی و فضا صطرب و فرج بجز بودن شخص در حضور و متوفی نصابی
نصابی است امری که موجب نقل وی باشد و در دیگر وقت نماند

هرگاه چهره در شکوفت نشسته باشد که اگر فوف شده یا فرورفت با بودن شخص
 در بلدی که در آن طاعون و وبا بوده باشد مثل این صورت که در این صورت حکم
 مرض صوف بر این اسباب معلوم کرد صحیح است و بعضی است لضرمان بخبر
 شخص در حالت این اسباب از اصل مالزی **کج** در
 رجوع و صفت کتده از صفت از آنچه ثابت میشود و صفت بیان و صفت
 جانب الطریقین موصی است رجوع در صفت مادم که در حیوان است خواه
 و صفت مال با و خواه بولایت و جانب است رجوع نمودن در بعضی و صفت آنکه
 جانب است در کل و صفت و مضمون است این رجوع نمودن در لفظ معین بلکه در
 که از او رجوع نموده شود رجوع است چنانکه موصی را بفرودند با آنکه همه
 نماید با آنکه صیدان زن بدهد بلکه موصی بر با تصور بد بد بگری بدهد بخورد
 هرگاه موصی بر طعام و مهوده و مانند آنها باشد با آنکه موصی بگری بدهد بخورد
 نمودم از برای فلان و صفت کردم از برای فلان شخص و هم چنین رجوع است
 چنانچه مضمون نماید در چیزی چنانچه که اسم آن چیز بر طرف شود چنانچه کنیم
 و صفت نماید و بعد از آن ارد نماید با آنکه و صفت نماید با ارد و بعد از آن خبر
 با آن کتده با مزاج سازد موصی بر و این جنبه که نیز نتوان نمود میان انسان
 و مثل این در این چند صورت رجوع است اما صورت و صفت بدانکه شرط
 نیست در و صفت گواه گرفتن چهره هرگاه در شرف ضعیف نمایند که صورت ما
 اینچنین و صفت نموده است حکم نمایند بر قول ایشان و هم چنین گواه گرفتن
 شرط نیست هرگاه و صفت نماید ببل شخصی و بر موصی سازد و لکن با
 انشخص را کردن آن فعل که موصی و صفت نموده است چه داری صورت بر
 آن شخص واجبیت کردن آن فعل که موصی و صفت کرده است اگر چه مابری

گواه نباشد بل نیست است گواه گرفتن بر و صفت بچند دفع تراخ پس هرگاه تراخ
 واقع شود در این صورت فها اطریق ثبوت را چنین فکله نموده اند که اگر
 ما به تراخ مال است ثابت میشود و صفت بمال بگواهی در رد عادل با پای
 مرد و ضم و ثبوت کرده میشود گواهی بگزن و ربع و صفت و در وزن و نصف
 و سه زن و در سه ربع و چهار وزن در غام و صفت در این صورت اگر چه بسیار
 باشند خواه بسیار باشند یا منقود باشند و خواه با مردان گواهی دهند و
 هم چنین ثابت نمیشود و لایست مگر بشهادت دو عادل و ثبوت نیست شهادت
 زنان در این صورت اگر چه بسیار باشد خواه منقود و خواه با مردان گواهی دهند
 و هم چنین ثابت نمیشود و لایست بیک گواه و قسم و ثبوت نیست در و صفت
 گواهی غیر عدل مسلمین یا اخبار اما جانب را شتر اند فها با عدم عدل
 مسلمین ثبوت نمودن گواهی و شخص از اصل زنه مال لکن آن در شخص
 از اصل زنه باشد و بسیار در در خود صاحب امت با و ثبوت نیست

شهادت غیر زنه از کفاه هر قسم
 که باشند **و اعلم بالصواب**
 عن هذه المسئلة
 فی مرض شهر ذی القعدة
 و من الله التوفی
 والامانة
 سلمه

رسالة في معرفة الآيات

بسم الله الرحمن الرحيم انما مراد الناس بالبر وغيرهم انتم في ان الـ
بقره في قوله نعم يا ايها الذين امنوا كتب عليكم الصلوة الصلوة الحرام
بالحج والقبول كذا في سورة بقره ولعبه اية الفين واربعمائة اية صوم رمضان
ازا سال عبادي لقي عني قوله نعم ويطولك عن المحض لا قوله ولا في قوله
حتى يظن ان قوله نعم نسا وكذا في قوله نعم واربعمائة اية صوم رمضان
احكام طلاق واربعمائة اية بقره ونصف في قوله نعم كذا في سورة بقره
حافظوا على الصلوات والصلاة الوسطى قوله نعم مثل الذين يتفقون من الامم
في سبيل الله فليعلموا ان قوله نعم بعد بقره احكام الصلوة وحرم الربوا اية
بنا هله قد روى ما في سورة بقره في قوله نعم واربعمائة اية صوم رمضان
بابا روى في قوله نعم ان منكره بقره في قوله نعم في قوله نعم نسا
وبقره بقره في قوله نعم ان منكم من لم يمسك الله بقره في قوله نعم واربعمائة اية
وبقره بقره في قوله نعم الا ان يكون بقره عن من ارض صلوة سفره في قوله نعم
نسا و قد روى ان قوله نعم في قوله نعم واربعمائة اية صوم رمضان
ما في قوله نعم بقره في قوله نعم واربعمائة اية صوم رمضان
وبقره اية الفين واربعمائة اية صوم رمضان بقره بقره بقره بقره
يعني في هذا المقام الآيات التي في قوله نعم بقره بقره بقره بقره
بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره
التي اية الفين واربعمائة اية صوم رمضان بقره بقره بقره بقره
اواسط المقام وفي قوله نعم بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره
جاء بالحسن ثلثة عشر مثالا في قوله نعم ولان الله العزيز المتواضع

فكفنا فانما بل من ناسع وبعيد بقره في قوله نعم بقره بقره بقره
ونادى احباياتنا احباياتنا بقره ان انصوا علينا من الماء في قوله نعم بقره
ولقد درنا لجهنم كثيرا من الجنة والجنة بقره بقره بقره بقره بقره
سبحوا وقوله نعم ان شر الذر اية صوم رمضان بقره بقره بقره بقره
فليعلموا ان قوله نعم بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره
لربك معنى بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره
والذين بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره
فله لا فتنة من كل فرقة في قوله نعم بقره بقره بقره بقره بقره
سورة بقره في قوله نعم بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره
وصالح وشيخ في قوله نعم بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره
او اية صوم رمضان بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره
الجز من سورة التمل وبعيد بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره
وبقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره
الذين في قوله نعم بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره
وبقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره
عن المصاحح وبعيد بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره
من قوله نعم بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره
سبحهم في قوله نعم بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره
في قوله نعم بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره
سورة الابناء في قوله نعم بقره بقره بقره بقره بقره بقره بقره
لا الا الا ان قوله نعم يا ايها الناس بقره بقره بقره بقره بقره

بقليل ما جعل عليكم في الدين من حرج وذا قلنا ان نزلت الساعة نرى عظيم رب
خلفه انسان في بطن اسد في ابل سورة المؤمنين فلاحه الغيبتم انما خلفنا اكره
حدان في ابل سورة النور وبعده حذفت المحصنات وبعده ابل اللعان
وبعده ابل الغض وبعده الامر بالسكاح وبعده بقليل ابل النور وفيها
ولا على انفسكم ان تاكلوا من ثمره من قبل ان ياتكم اه وانما في السماء ماء طهورا في وسط
الفرقان حكاه سليمان في ابل العلقم موصوفه فرعون وفاروق
في القصص ابل نظم في ابل الخوف من سورة الاحزاب وبعده بقليل ما كان عهد ابا
احد من رجالكم وبعده ان الله جعل لكم صلواته ان فيها حكم وحيات النبي في
اخرها انا عرض الانانة على السموات قوله نعم او لم نتركه ما يذكره من ذلك
في اوسط سورة المائدة بعد ما يروى في صافات فصر ولود سليمان
في ص ابل البناء في ابل الحجرات وبعده بقليل ابل الهي عن الغيبة وبعده ان اكون
عند الله ابل صفات اسد في ابل غيابه في الداريا في ابل اخرها وخالفت
البحر والانس لا يعبدون كفارة الظهار في ابل الحجاد له ابل صلوة جميعه
قوله نعم يا ايها الذين امنوا اتقوا الله في الحجيم وبعده ابل نوبه عنك
القول هذا كله لا يكلف الله نفسا الا وسعها من الله انكم البس لا يردكم الله
ما جعل الله عليكم في الدين من حرج ليس على الاهي حرج ولا على الاوج حرج ولا
على المرئض حرج يا ايها الذين امنوا بالصدق احل الله البيع وحرم الربوا لا
تاكلوا من اثمكم بل بكم بالباطل لان يكون تجارة من تراض فن اعلم عليكم
ما صنعوا عليه مثل ما صنعوا عليكم ولا تشدوا زرة وزر اني جعل الامم
ويحرم عليكم الخيانت ما حل المحسنين من بديل ان يجعل الله لكافرين على المؤمنين
سبيلا ونفاذوا على البر والتقوى ان جاءكم فاسق بنبيا فيقتلوا اولادهم من كل

ففرط انفة ليقفوا في الدين اه ضره الله ملا عبد ملوكا لا يقدر على شيء
واشهدوا في عدل منكم وفي صفاه واستشهدوا شهيدين من رجالكم ليهلك
من هلك عن بينة ويحيى من يحيى بينة خلقا كما ما في الارض جميعا اولوا الار
بعينهم اولى ببعض ولا نفق ما ليس لك به علم وكذا الابواب المناهضة عن العمل
بالظن وما ارسلنا من رسول الا لنبين نوره وعن الاخبار راعا الاحمال بالنساء
ذكر الله حزن ذلك حال كل حال في الله صلواتك فليس شيء كلاله حزن انظر
وكما انظر في عرف لاسرف في الحجة الا لا ينزل السرف من سبوا الى مكان فهو على
به باكل لول الخوك ديت فاحفظ لذيك ماشيت اذا او تكبر في نوا
منه ما سخطكم اليسر لا يقط بالصور ما لا يدرك كله لا بهن لك كله بعث
بالحجة التهمة الهلج حلت الى الارض محبوا وهورا الناس سلطان على الامم
المؤمنون عند شروطهم العفو تابع للعفو فالتبني لعره البارحة في
البع الفصلى بارك الله في صفته بينك اخبر ولا تفر انظر الى من كان
مك مدري حديثنا ونظري جلا لوجراما ورفا حكا مافاروا به حكا في
قد جلدت عليكم حكا الحديث وعن النبي البينة على المدي واليمين على المكر الا في
الفسانة اقرار العدل على انفسهم جات ما على الامن لا اليمين حرم من الرضا
ما حرم من النسب الحرام طاجم الحلال وفي المسقضة ما حرم حراما حلالا
لا يهين ويخبر وعاشروهم بالعرفن الطلابة من اخذ بالاسن لا سق الا في ذلك
على اليد ما اخذت حتى تؤد على العزعة كل امر شكل الفضة لكل امر مثبه
دعاء فوضوه وبعين ابل المؤمنين مذكور في كتاب فضاء من الهندية وذكره
البيد الثاني في ارب روضه وضمون من ليس له فريح الذكر والانس وفابا ابله ان
الدياقه سحج تلحق باقا الاجار عن من اجي ايضا حمنة في الزرع الرابع ولو كان

سنة ولد

٥٤

غاصبا رجع عن حق لشعر الخطاء واللبان وما استكرهوا عليه وما لا يطهرون
وما لا يطهرون وما اضطروا عليه والحسد والطيرة والتفكر في الواسع والحق
ما لا ينطقوا بالشكر لا تكلموا لا يعذب اليان وما في معناه لا ينقض اليقين بالثبوت
ايضا وما في معناه كل شيء ظاهر حتى تعلم انه قد ركب كل شيء مطحون برديه حتى كل ما
ظاهر حتى تعلم انه قد ركب كل شيء فيه حرام وحلال فهو للحلال حتى تعرف الحرام
فيه بعينه فندم كل ما داف ولا تاكل ما صفت الفريضة ببيع المحطورات الفريضة
فقد بعد هذا الصلح جاز بين المسلمين الاصلح الحلال ما اوجرت حلاله لاخذ
ما اشهر بين اصحابك فان الجمع عليه لا يرب فيه خذ ما وافق الكتاب والسنن
العامه روى هذين الخبرين الصدوق في الفقيه في ان تلك العشاء وفي هذا المقام
روى خبر حلاله بين حرام بين وبينها من ذلك من ثلث اشياء احبنا
من المحرمات ومن اخذ بالثبوت ان يكس المحرمات وهلك من حيث لا يعلم
ومن الخصال باسناده من جاد انه قلت لابي عبد الله ان لا خاد يشترط
مكتمه ليدفع ان القرآن نزل على سبعة اعراف وادفع ما لا يعلم ان يرضى على سبعة
وجوه ثم قال هذا عطاء تا من اول مسلم بغير ما يحرم من جاد روى في الموثق عن
عبد الصلح انه قال لا بأس بالصلاة في فراء البياض وجماع في ارض الاسلام
فان كان فيها غير اصل الاسلام فالاركان الغالب عليها المسلمين فلا بأس بما جمع
ابن ابي عمير في قوله انكم وانما قيلون من دون الله حسب جهنم قال يا محمد اليس عبد
موسى وعيسى والملائكة قال لا النبي ما اجملت بلسانك في ذلك اما علمت ان ما
لما لا يعقل انتهى ادر واخذوا بالثبوت روى الصدوق في باب الثبوت عن ابي
قال قلت لابي عبد الله ما فعلت رجل قطع اصبع من اصابع المرأة كبر في ان
عشرة من الابل فقلت قطع اثنين من عشرة فقلت ثلاثا قال يثبون فقلت اربعا

ظلمة مشرقة

قال عشرة فقلت سبحان الله بقطع ثلاثا بكونه عليه ثلثون وبعطف اربعا بكون
عليه عشرة من الابل ان هذا ان كان يلقا ويح بالبراق بربع من قال وروى
ان النبي لم يشط ان فقال هل يد يا ابا ان هذا حكم رسول الله ان المرأة تعاقب الرجل
الثلاث اذا بلغت الثلث رحبت المرأة الى الصنف يا ابا انك اخذتني بالقياس
والسنن انك انفتحت عن النبي لا يعني الحلق على اكثر من نفسه لا جعلها لامة الاصيل نفسه
لا طاعة في المخلوق في معصية الخلق من الصادق كل يد بغير ضلوه وكل ضلوه
مبطلها الى النار اذا خرجت من بيتي ثم دخلت في غيره فشكل ليس لي في ذكر هذا
الحديث في شرح الكبرية الشكيات قال الشهدا الثاني في كتاب النكاح في النكاح
روى ان هذا رواه ابا سعيد ان جاء الى رسول الله فقال ان ابا سعيد ان
شيعي لا يسلطني ما يكفني وولد له الا اخذت منسرا وهذا يعلم فله حتى في ذلك من
بني فظالم خذها بكنهك وولدك بالمعروف ولبقاد من الخبر ورواه وروى في
الزوج والولد **تمت** اعلم انه اذا اطلق في الزمان قولنا قال
قاله من النبي وانما قيل احدنا الباق والصادق اذ بين الرواة من روى عن كل واحد
فمنه على الرواية في سند ابهاما والاطلاق بوجوه فله والباقي انما وجد بالثبوت
فالمراد بوجوه ان اطلق ابو عبد الله الصادق واذ اطلق ابو الحسن فلكا فله واذا
تبدل بالثاني فالمراد بالثالث فلهما روى واذ اطلق العالم او الفقيه او العبد الصالح
فلكا فله ومذبحه عز خضار فالصادق والصادق والفاضل والباقي والظاهر انما علم
والصادق والفاضل والظاهر انما علم في كتابه على غير ما نذكر في تفسيرها في الاشهر افي
الرواية والظاهر انما علم في كتابه على غير ما نذكر في تفسيرها في الاشهر افي
ظلاله متفاد لادلة والاحكام لا يخل عنه غير المذكور والاحكام في قوله
ببعض مع البراءة والاكثر انما علم به اكثر والانس مراد في الاية والارواح

راجع احد الفرائد والاختلافين على الاثر بوجه ما ورد وما يبارض خبر الدليل
 من غير حصول الترحيح وعلى قولهم بجد عليه الدليل وهو المشهور راي بين الفقهاء
 بجد لمد بلا والمراد بالشيخ هو القوي والشجيع مع التقيد بالثلاثة مما مع
 المرضى وعلم الهدى هو الرضي ونسبة كاتبة ان عليا هو الذي سماه بذلك
 هو الثلاثة مع ابن بابويه على رايهم محمد الملقب هو ابن الاثير والعلامة هو الشيخ
 الاعظم جلال الدين حسن بن المطهر والسعيد هو والده في الدين والشريف هو
 سيد عبد الدين عبد الله بن اعرج الحسيني والشهيد هو شخص اسمه في الدين محمد بن علي
 واقفا هو ابن البراج والثاني هو ابو الصالح وقد يسمي بالعلي بن ابن ادريس وابا

الحسن بن ابي يعقوب

بعض اقسام صبح طلاق ورجوع وضم انت كلفه في ابا جود راجع
 باو كلفه في صبح طلاق ورجوع وضم انت كلفه في ابا جود راجع
 لبعض مهر مائة دينار على ذلك يكون ثم اكر طلاق واخذ شهر كويده راجع
 هم يوده باو يكون راجع فلا تطلق في طالق الخلفه هي طالق مرة واكر
 شهر كويده طلاق في بعض يوده باو يكون راجع في طالق فلا تطلق في
 طالق طلقه هي طالق مرة واكر طلاق بعض مهر يكون في طلاق في طلق يوده
 باشد اكر حود ووزن باهم كويده في طلاق بذلك لك المهر لظن في
 رد مهر بدانت على في طلاق واكر كويده باو كويده كويده وكر
 يكون يوكا في طلاق فلا تطلق بذلك لو طلق مهره لظن باه وكر
 يكون راجع يوكا على في طلاق باو احبها طاق وكر في طلاق يوكا
 على بذلك وكر راجع يوكا على في طلاق

حبه من قديمه و هو في الاصل
 راجع راجع راجع

١٧٢

١١ ٩١ ١١

بسم الله الرحمن الرحيم

چنین است که اضعف عیال و نظام الدین ملا احمد را و پس از آن که حجر فاضل کامل
 المدعو بعد تقاضا از آن شرف کوشش بود بر تصرف رنجنا و بعضی از اوقات
 در شغال در شبانه بود که مستدر را با عیال تشویب لهذا این جعفر
 ترکیب توضیح و ترکیب شده نام مستدر را تفحش شد و لهذا الموفق المعین
 و لو ان الاطباء كانوا كالجبال وكان مع الاطباء
 شفائي ليزا ارا طباء در اطراف و در مدینه و در عین شفا می شدند
 و حال آنکه با اطباء شفا و معالجه و لو در اینها سفید می کنند و در حجاب
 لو نذوفت اشفیت و لو عوف شرط و ان عوف میبندند بالفعل الاطباء
 و كان افعال ناقصه اسمش مخذوف است نحو ما خبر کان از این جمله خبران را و او
 عالیه کان افعال ناقصه مع الاطباء خبر مقدم شفا اسم کان و مؤفوفه این
 بیت در حذف و او کان است در مصرع اول از راه نادری بود و ضم نون بر حذف
 صبر از راه او که فعل ضمیر جمع است و ان تر حسانی بان عفا فی خبرها
 و ان تر حسانی ام عرضا منعا بنی از آن خبر نوزاد است عفا
 پس در بنی زو میکنم نورا و اگر عا بنی میکنم نوزاد بنی میگویم ناموس

که باعث قضیعت و رسوائت دان و شرط تزلزل
 فعل فاعل و با مفعول از جمله فعل شرط فاعل و فاعل
 از و بصیغه متکلم و صده و شرط و ان حرف شرط تزلزل
 عرضا مفعول حم ممنعا صفت او و عفا غنمصرف است
 مضاف الیه این بابین و فاعل این منصوب است تا سندی
 بوده باشد که این بیت در هر دو شرط است که استعمال شده
 در خطاب احد جهت ضرورت شور و دریت شدن وزن فقلت
اصحابی لا تجلسنا بنزع اصوله واجد زینجا
 بنزیر کفتم بر فبق خود که حسب یک بار ایکندن چهار این بیت
 و قطع کمر شاخ و برک و قطع کمر شاخ و برک و تقییر فقلت
 ففعل لصاحب متعلق بقلت لا تجلس لا للمنهج فاعل
 تا مفعول بنزع ظرف لغو متعلق بنجیب معین کنندن مضاف الی
 الاصول و الاصول مضاف الی ضمیر و اجدر قدر امر متصرف
 و انزمت و فاعل و شجبا مفعول او و شرط در این بیت نیز
 در استعمال صیغه تسبیح است در و احد جهت ضرورت شوز
 / دین /

و قبل صله لا تجلس بالنون قلبت النون الفاء و شبه ما فیه تخلفه بقول
 استخرج فوله استعمال افود تخلفه ایضا کتب المنسوط و ایضا فیه
 شاد و دیگر و هو قلبت افعال مع لجم و الاضرب و لا نفس علیها بحیث
 و بان ثم جئت معتدا و امن فحی زبان لم متحی که قدح
 نیز محو کردم زبان را تا آن اسم شکر است پس از آن هم مندر خواه از هر چه زبان
 که در هر چه نگردم آنرا و نخواهدم زیرا بصورت که از کوه خود پستان است سبب
 عذر خواستن بحیث فعل فاعل زبان مفعول ثم ترا فرجست فعل فاعل ثم فقدرا
 حال من الفاعل نیز محو و در هر متعلق بحیث مضاف بسوی زبان مضاف بسیم
 نهج ففعل عمل و لم ندع که الکت و شاد این بیت در عمل نکردن لم است
 خود را هر گاه عمل میکرد بسیار است گفته شود لم متحی بدون او و جمله لم متحی
 حالتی که بر هم خورده بود شادها او با بنطبق کو با اهل و بنیاد سوز و
 و اصحبت فعل فاعل مغاینها متعلق بصحبت فقارا حال مندر سو مهاف عمل
 فقارا کان محققه کان لم لم جازمه تو هل مجزوم بلم سوا اداة الاستثنا
 اضافه شد بسوی اهل اهل مضاف الیه من الوحش ظرف استغراق متعلق

بطن المحذوف لغت الاله شهادين بت و مفعول بودن لم است
 از معلوم خود که تو بل باشد و غدر ضرورت شونبت و احفظ
 و دعوتك التي استودعها يوم الاغارة ان و صلت
 وان لم يفرحفظ بكونه و بعد خود بخبان مانتر را که سپرده ام بر نبود
 ان و زما که غارت کردند اگر بر خور و اگر بر خور و احفظ فعل امر
 فاعل در است تبت و دینه مفعول به التي اسم موصول و استودعها
 صلته و هو مع موصول لغت و دینه و يوم منصوب على الفرضه مضاف الى
 الاغارة و مفعول فيه استودعت ان و فشرطه و صلت فعل شرط و
 ان لم اعطف عليه و جواز شرط محذوف بقرینه در حفظ و شهادين بت
 و حذف مجزوم است بعد از لم و هو كونه متصل محمد نفس نفيسك
 كل نفس اذا احاطت من امر بنا لا يضر محمد
 جان تو را جمع چنانها که بنویسد امر کار به باعث دیگر و سبب باعث
 باشد محمد و مفعول محذوف به فند الاله یا محمد فقد فعل مضارع مجزوم
 بلام و الاله نفس نفيسك است مضاف الى مضاف اليه مفعول لنفد كل
 فاعل نفس مضاف اليه كل از ظرف و ما زائدة خلف فعول عن
 امر متعلق بخلفه بنا لا مفعول خلفه و كونه شرط و جواز محذوف بقرینه
 سبب و شهادين بت در این جا مجزوم بدون فعل است الا فاسر حبه
 من بالله محمد فان لم يكن اهلا فانك له اهل يعني (کاه)

بسم الله كبره مراد خدا محمد پس که بنفوله باشم من لست در
 رحمت ان پس نومردن رحمت را به لطف لاهوت تنگم و در اهدا
 على الله ههنا و الخارج المنكلم على مخاطب و حصول مطلوبه و استغاثه
 فارحونا فقد امر و ضمير فاعله و باله با و فند انما لاله منادى
 مضاف الى محمد منصوب فان للتعقيب لم بازمه اكن فعل متكلم و
 انما شرطية و فاعل او و اهل خبر او و انت استناد و اهل خبر و له
 متعلق باهل بنا و بل الماهول و شهادين بت در استعمال صيغ جمع
 است در واحد حقيقه را تعظيم و تفخيم بحسبه الجاهل ماله
 بعلمنا شيخنا على كرسبه معما فانه اهل
 لان تا كرم ما بنه بنه ارد و جاهل كرمه را که برفت بالا است
 جام از راه عدم عقل بر دست که بر سر كرسبه است با عامه
 و او سزاوار است با آنکه اگر ام كرسبه كرسبه مفعول
 او و جاهل فاعل است و اما ما مصدر به بعلمنا مجزوم بلم و لقبيل
 لا اطلاق و قبل البدل من نون الحقيقه و الجملة معترضة بين المفعولين
 و شيخنا مفعول ثانی على كرسبه ظرف مستوف متعلق بجان

لغت نسخ معما حال و الضمير كائن وفي بعض النسخ وقع نسخ
 بالرفع وح خبر مستند محذوف والجملة في محل المصنف مفعول الثاني
 والفا للتفضيل وان حروف شبهة بالفعل والضمير اسم وامل خبره
 وهمة للقطع لكونه فاصلا لان تاكرام لام لام تقليلية ان ناصبه
 تاكرام منصوتان وشاهدان بيت در استعمال اصل منزهة كالتجربة
 ضرورت شعور وفيه ايضاً في الاخرة في محبت نغم الخفيفه وقلية الفا
 للتخفيف في حال الوقف للتاكيد وفي الوصل اتباع للوقف اذ الفتح
 ما قبلها كما سيجري في قوله هو المجراد الذي يعطيت
ثالثه عفو ظلم اجباناً و بظلم بمران مدوح صاحب
 اجبانيت كه عطا ميكنند بنوع عطيه خود را از زور و دربان و ظلم كه
 بيشو و بعض اوقات و او ظلم وجود گرفته ايج بينكوبه و ايتكون
 يوزيه بسيار الطيب عروجه و هو بظلمهم باولنه مع كثره الطيب
 و هو مستند او الجملة خبره والموصول مع صلته لغت له والضمير
 مفعوله الاول و ثالثه مفعول الثاني و عفو اتميز و بظلم يعينه
 المجهول جمله عاليه واحياناً منصوباً لفرقة بظلم يعينه المجهول

جواب

جواب شرط مفرد ان ظلم فيقبل ويجوز بظلم بالحملة
 بدل الجملة خبر صار الوجه الثالث و هذا الوجه شاهد البيت
ثاني على الشوك عجز ان امقضيا والمهم تدن
ادوا عجباً فيتموه بشان قه با بقره و حشبه بخور
 خوار مثل شمش قاطع وايضاً ميكنند قطع الفهارس خشك را قطع
 كه عجباً و مهم استرحت در تخفيفه استعرض على الشوك صرف
 لغو متعلق به و جواز ان منصوب بترغ فافضل كراز او مقضيا
 نعته كالمسبف القاطع والمراد استمانها والهم منصوب
 شرطية لتفريد تدرية مفسر للمحذوف و ادراء مفعول مطلق عجباً
 والمراد النسبة اليها بيت در ادغام محل التبع و عجباً
 فقلت لصاحبي حمد كذبت جيت سماج بذكر مرنبه ديكرين و عجباً
 او قلت ترفعت شوي استهلا في عجباً
 اوقات كه مشرف شدم بر كوهها عالم كه ساعت خوابت
 جامه مراد شمال والمراد به الريح الترفعت من حيث القطب
 در باحرف و مكفوفاً و لذا دخل على الفعلية و وضعه للتعليل

وقد يستعمل للتكثير وبما كان يكون مراد من المعنى استعمال
 لانه في مقام الافتخار و مراد من المعنى الوضع في شبهة
 في الفكرة و اوقفت فعل و فاعل ار رتضعت و في علم صرف لغو
 متعلق به و ترفعن حال مؤكدة بالخفية و ثوبا بمفعول و ثمالا
 فاعله و شاه ابن بيت در خلق شدن فاعله و مستقبل محض از راه
 تشبيهه اما بواصلة و ابن مقبول صرفين بيت لا يقين
 الفقير علك ان تراكم لوما و الدهم قدان فاعله
 ليز ليه خوا مشا رفقا را شا بد انكه تو روز است شوي
 و روزگار او را بلند مرتبه گرداند لالا ناهيه و هين فعل
 و فاعله انت و الفقير مفعول و على لغته في لعل و الضمير
 و ان مصدره تركع منصوب خبر لعل و يوم منصوب لصفية و الدير
 مبتدأ و قد رفعة خبر و جمله في محل نصب حال و الفقير و شاه
 ابن بيت در حذف في خفيفة لجهة النقاء ساكنين با عدم قو
 و ادن از جهت فلاف و ضعف وضع او بر كون مسنا السماء
 فنلناها و دام لنا حتى نرى احد مبنى
 يوحى كى و يم ما السماء را بس رسيديم و و ايم ابو دان رفعت كى
 انكه مبدى يم احد و نملان را از يرباى خود راه مبرند و سنا
 السماء

السماء كن به لبت از رفعت مسنا فاعل و اما مفعول و فاء للتعقيب
 فنلنا فاعل و مفعوله راجع الى السماء و هو ام عطف عليه و لنا ظرف
 لغو متعلق به خبر مسنا فاعله و زر صيغة منطلم مع العزاه مفعوله
 الاول و نملانا عطف عليه و جمله مبنى مفعوله و لو كان نملانا
 لكان جمله مبنى حال و شاه ابن بيت در نقل حركة لبت ما قبل عقب
 او حذف خلا ان العتاق من المطايا الحسن اليب
 شوشى خبر عجايب كرويم و غير از او نيزند به هم بدر كى شرن
 نجيب از شتران يا كرش و پس اين شتر از هر ساعت چون مردم صاحب خوف
 و هم خلا كى استشنا و ان هر حرف المشابهة بالفعل العطف كبر
 العين سمة المطايا متعلق بها من حسن خبر ان به متعلق به مرجع
 الضمير الى الاصل بقية الاليات السابقة المذكورة في بقية
 فمن مبتدأ و شوشى خبره و لبت متعلق بشوشى و جمله مفسرة
 فاعله شاه ابن بيت در حذف عرف صولت به از نقل و كى و ما
 قبل ابن سيار به نما و شاه ابن سيار تعلق حذف عرف موهلا
 اعاد لى قد حوت مخلقها لى جود الاقوه و ان
 ظنوا و كبرسته باشان لا كنسند و حال كى و تجربه كبرسته باشان
 و كبرسته باشان مبنى بقوم خود و خبره

کننده اند قبل از مضروب علی الصریح اهل جهلا والهمزة
و ف ن ا اصله عاذله حذف الیاء للترخیم و جمله جوبت حاله فاعل
اهل و الجار و المجرور متعلق به و ان مر و ف مشبهه بالفعل
یا اسم و احوال بصیغه المتکلم خبرها و ان و ام متعلق به و هم مع اسم
و الخبر مفعول جوبت و الواو استثناء و ان و صلیه و ظهوره و فاعله
ار انا انظر کذا و از کذا اتم کذا کذا و کذا و کذا و کذا و کذا و کذا
سزا از جمله ضرورت شعور و اصل این لیه که ادغام کند من یک

ذ افضل فی کل بفضله علی قوم یستعین عنه و یدهم
بعز که لیه بند که صاحب نفس و جگر لور ز و بغض خوف
و با و نیز استغناء کوه شیعه و از خدمت کوه شیعه و من
صول قضی معنی الشرط و یک نفر شرط و اسم شرط است لاج
اسا من و ذامضاف الی نفس خبر که و فاعله عطف الی
یک و هو ایف نفی شرط و بغض متعلق به و علی قومه ایف متعلق
و یسین اصل یسین جزم با الخبر حذف لامه و عن متعلق به
عطف علی یسین و کذا و کذا و کذا و کذا و کذا و کذا و کذا
بجز است به یسین غرض و تم المنا ذل بعد منزله اللوی
و العیش بعد اولک الامام

بجز

بجز است که در بدان همه مناذل را بجه از منزل لور که محبوبه در او میبود
و بدین شمار زند که بجه از روز ما ذم فم و فاعله است ترفیه و المنا ذل مفعوله
و بجه منصوب علی الصریح مضاف الی منزله الی اللوی و العیش عطف الی المنا ذل
و اولک است اسماء الاشاره و الا یام عطف بیان له و فاعله و کذا و کذا
در اجزای حركات الثلاث است در صیغه امر و کذا و کذا و کذا و کذا
و اعدده من الحج فیضلا و بعد علیک ما ذام لاجاء الخیر
طالب بجز شمار از طالب خداوند عالمین فضیلت و نعمت را که نبود در
هر گاه که بیایه طالب خیر نزد تو بطریق از جن اعد و فعل امر و انت مشبه
فاعله و المجرور متعلق به و فضلا مفعول به و نعمت عطف علی
علیک متعلق به و فضلا و اذا اداة الشرط و ما زائد و جاء فعل ماضی و
طالب فاعله و المجرور متعلق بطلاب و کذا و کذا و کذا و کذا و کذا و کذا
ادغام مذکور شد جهت ضرورت شعور عجبیت طو لور و کذا
لله اب ذی الید الید انبوا بسیار در تعظیم از فرزندی
و حال اینکه غایت او را پدر و دیگر در تعظیم از صاحب اولاد که نرانی
او را پدر و مادر و فرزندی و مراد از اول حضرت یسین است و نا حضرت
ادم

عجبت فعل فاعل و ملولو و صرف لغو متعلق به و پس ناقصه و اب
 اینه که خبره و جمله حال و ذر و لد عطف علی المولو و اولم جازمه و
 یله مجزوم به و ابوان فاعله و شاه این بیت در جمله است که فتح
 داده شده است از جهت التقادس کتب و لام را و کت نذاده
 که اگر منو که میسند عرض فوت میسند که ان شجیه بکنف میسند در سکون
 عین مثل او و اب و کلمات را چون جندان است بسیار نسبت اندا عود نکره
 و او بخلاف فعل مجهول که بعضی او را فرغ معلوم میسند اند و باید
 اسمه را نند از راه و کت او معنی است نیست فصد و غایت
 مصنف با غایت و توجه تکلم کلام المصنف را تا بر او این
 و از دنیا بد حکا قال و بکیران بدفع با لغایت فعیل است
 الا لکنه جنی ملا ما خود و لا شک فرح القواد فی جمعا
 لب فی سلم هم نور اکیه که عالم را از و اسرار است اینک شنوان
 به ملامت را یا سئل میکنم از خدا محافظت رسان از تقایه
 ترا یا اینک شنوان از عری محبوب به ملامت را و نازه بکن و خیر
 زخم مرا که اگر جنبین پس ان قلبم مدام مجاور در است
 و کلمه فعیل که را بسیار عویان در رسم استعمال میسند
 محفوظ

محفوظ بودن لوقه منجور و بعضی گفته اند مفعول فعل و اب
 است مثلا سئل به و اتمر الاصله بان لا و حذف الجار المان و ان مطرد
 و لا ناهیه و مع الاستماع صیغه المنی طیه و با مفعول اول و علامت مفعول
 نانه و جمله ان نه عطف علی جمله الاول و فرح المضاف الی القواد و مفعول
 لفعل لطلب و جمله معا اب شرط لمقدر ان فعلت کان کذا اول
 لا طلاق و شاه این بیت در کسر مضارع با یا نژد بخیر نیست و الا
 غیره میسند و این حکم در فعل مکسور العین و با مکسور الهمزه لکبت
 شعری عخلیل ما لک قاله فی حجت و دعاه بغیر
 علم به سیدم از جازمه است خود که چه چیز او را مانع وستی شده است
 ترک کوا و العین و الحروف المبهمة و شعری و غیره ضعیف صرف متعلق
 شعری و ما لا یستفها خیر است و الذر است الموصول میسند
 و غاله فعل و فاعل و صلة الذر و غی متعلق بیا له و حمره لانهاء و و
 فدا ماضی و فاعله راجع الی الخلیل و ما مفعوله در استعمال و درخ است بدل
 ترک و اما این قبیل است اذا ما استتمت ایضا که صورت سما
 جرا و هو مود و و و اعد مصدق

نیز هرگاه تر شود شکم را بپزند و بر او بره میرود بسیار است
 و منزه و اما و عدله صادره غیر چند که در حال عرق اندا کنند
 رویت اما خشک که شد بوجه خود و فایده که از الشرط و ما زانکه
 و استخفیل و ارضه فاعل و مسمی ضرف لغو متعلق به وجود است
 و مبیند او مودوع خبره و اهلته فاعله و او عدله مضاف المصدق
 وقع حالا و شایسته این بیت در استعمال مودوع است با امکان متروک و
 انبیا همه التفات است از عواید و قیاس کنیا نشینند و قامت بهایست
 کل مشد و اتصلا مثل ضوء لفرق بفرج است ان محبوبه
 مژ در ان بقعه و خوانند هر نصف را که در عالم بود که چنانچه خود را بر
 قبیل روشنائی فرقدین قامت خبر استاء محذوف و مودوع بها ضرف
 متعلق به و معز الیاء لضم فیه شد فدی است فیه فاعله و کل مشد
 مفعوله و اتصلا خبر و فاعل هر و شد مضاف الماض و مضاف الی
 الفوقین متعلق به و شایسته این بیت در بدل بودن است از زمانه از او
 و اما ندید ضلیل صلافا للغمیحه فیه لکنش این امر را عباد
 عینه ام لم تقار این بیت به پسر تو را بر اعدا مردم که دید
 اند با عواید چشم او باز نیز و احد العین مثل این جمله
 متعلق

متعلق به مثل این مضاف الی امر فاعله و مفعول موصوفه
 صفة همزه استغناء مبه و عارت فعل و علیه فاعل و ام منقلبه
 و لم تقار جمله معدوله بعد ام تا جواب خبره التي للتسویه و شایسته این
 بیت در اعلال فعل است بدون عابثه آنچه اصل است در این بیت و اما این
 است فمثلا محلی قد طرفت و مروضه فالحبها عن ا
 تمام محو است بسیار مثل تو محبوبه که است و غافل وار شد م او را
 در دید و صاحب رفیع بود پس رنغ کرد پس دم و را و تر که صاحب بر و بند
 بود و بکال بود و القا معرب و مضاف الی العارف محو درها و
 جبه عطف الی و جمله طرف حال و مروضه عطف علی جلی فایه است
 و فاعل و الیها مفعول به له معبر وقت و متعلق به و در محو مضاف الی
 تام و محمول نعت و شایسته این بیت در عدم اعلال است و این بیت حتی
 تذکر و بیضاه و هیچ بود الرذاذ علیه الذین مغبو
 لغز تا نیکه بخوار و در دم ان ظلم که کن به از شتر مرغ زیت بیضها خود را پس
 این بیت او را با این چون که عینف و در بارش و شرح هیچ روز که از صفت است
 که برده بود ظلمت شب او این صفت در لغت که برده

بود ظلمت نبی را و این صفت نیست که صاحب بر نیز بود تذکر فعل
 فاعل مستتر راجع الی الظلم و بیضا مفعول له و جمله بیجه عطف علی جمله
 سابقه و یوم فی علوه مفعول له و علی الذی صفت لوم مضموم نیز صفت
 یوم و شاه این بیت در ثبوت این قیاس مطرفه نبی تنبیه است
 قوم کجاست سب بدو الخالت سب بدو مغبون
 لیس تحقیق که شد قوم تو که نبی دارند که کجا من این است که تو سب
 حتی خم خورده قد للتحقیق و کما فی قصه و قوم مضاف الی کاف و کاف
 الیه و سب بدو کاف مفعول الاول و سب مفعول الثاني و
 مفعول الثالث و کسر الهمزة فی لغته و انفا علیه و ان عروف المشبهه یفعل
 و کاف سب و سب خبره و مغبون صفت و الجموع المفعول الثاني لافک الاول
 محذوف از فاکت و شاه این بیت نیز منشا سب است بقی لغت است
 زبان نغمه جنت معتذر او چونان لم تنجو ولم تذعوا و شاه این بیت نیز منشا
 کفست حاجت باج از نبی الی ما یقتبک و الانباء تمثیلی بما لا
 لبون ای بی نیاید بعین است و الی کسر یاء است و خبر از خبر
 انذرا

شدن تا اینکه در ماند ملاقات کند این فیه و حضرت سالت نباهه
 را و البیت صیغه المتکلم و لانا فیه و در را منفی بها مع الارجح و در
 کلامه صرف لغو متعلق با را و لا و خف عطف علی و حتر جارحه
 و ان المصدر به مقدر به بعد ما مع عدم العمل فی تلامه محرم مفعول به
 لتلامه و شاه این بیت در عدم عمل کردن ان مقدره بعد از حتر جارحه
 است و جواب بن نیز مواضرات شو حتر نیز است لغو قد
 لبیل بالخصیض و نصطاد و نفسا ثبت علی
 الکلام بطلب است میکنم ما عتبار اید افتن نیز از بالای
 کوه به فرا و و بر خورد این نیز سب است و سب و صید میکنم ما مردمان
 چند را و سب است که انباشت در میان مردمان بعزت است
 و کرم و انرا و سب و نذر و صداد از مصلح اول البیت در لفظ و
 در معنی از مصلح نماند و ستوقد صیغه المتکلم مع و سخن فیه
 فاعله و اسبیل مفعول و نیت فیه المجهول و سب نیز فیه راجع الی القوم
 و علی الکرم صرف لغو متعلق به و شاه این بیت در قلب کردن کسر است

فعل مجول بفتح و قلب با الف وحذف بالتقاء كقوله
 نبط لقد علمت عيسى مملوكة اني انا لث معدا
 عليه و عا د با بنزرا كنية فهميد و درسته عود مملوكة
 خوانون بكة و شجاع هم مطلوم و هم طالم موطنه للقوم وقد للخص
 و علمت قد عود فاعله و مملوكة عطفان له وان حرف
 المشبهة و اتا سهم و ان تا كبد الاسم و اللين خبران معدا
 حاله و عا د با عطف عليه و هم اين بيت در فلك و بيت با اما
 و او بقباس نسبت و با ايض شاع مطرد لكر اینه اجتماع و او بن
 وضعت الهاعود بنسبت و عود حامن شمامته
 عود با هم كمال عبت بدصتها محام بنزرا و ادان جامه براي
 بپنها خود و جوب جزوها بمان و كجوب نوع و بگرد ماندند
 در كار خود بطريقه که در مانده بپنها خود كجوب و صنعت قدر مستر
 فاعله الهاضف لغو متعلق به و عود بن مفعول و مستم متعلق به و عود
 عطف على عود بن و شمامته بالمثل متعلق بوضعت و عود فاعل
 با هم متعلق به و الحاف بعين المثل و ما مصدر به و اومع عبت تا و بل
 و الحامنه فاعل عبت و بپنها متعلق به و شام اين بيت در عود
 و سندان

اند با و سبب شتران نراد و الهمة للاسفهام و لم جازمه و با
 غير مجزوم شد و ذوا و الباز ائده و ما موصوله و لاقص صله ما و ليدون
 فاعل لاق مضاف اليه ليدون و مضاف اليه زياد و الاخبار بسند او متنى
 خبره و الجملة حاله معوضه و متنز با ب مر مر و شام اين بيت در علم
 عمل جازم است عمل خود و اين شامت و عذ ضرورت شعرو فضلك
 و صمى مشبهه عيشميه كان له قولى قلبى اسبى
 بما لبنا نخره مبلند پرز اما كه از قبيله عبد اسس و كويانده ۱۰
 اين بيت از شعر عاشق که اصف دار بولت تضك فدمع منى على
 حرف لغو متعلق به و شخته فاعل تضك عيشميه مقصوده عيشميه نعتها و
 تصرف في الاسم با موزون بنسبت شاع و كان مخفف كان لم جازمه و
 تر مجزوم و لم و قيع متعلق به و هو را البصر به و بمر مفعول راى
 و با ثباته و شام اين بيت در عطف الف على الف و ارباب ذلت قما
 سودنى عام عرف و ما له الى الله ان اسمى نام و الحاب
 لم صي سبوات و بزرگامبند مرا قبله عام از راه و رانت نخواهد خدا
 اكره فخر كنتم عتبار و الله بن ما استفهاميه نظار و سود نرفعل

نون نغزوق به با مفعول و عامر فاعله مر و رانته ظرف لغو
 متعلق به و ابی فعل و الله فاعل و ان ناصبه اسم صیغه منظم من
 سما بسم و با متعلق به و الا عطف علییه و با این بیت عدم
 کسر کردن این مصدر بیت نصب و این ذلت یا از راه جهت
 تفسیرش که ما باشد عمل نکر دان نقران علی اسماء و حکما
 منی السلام و ان لا تنع احد بنی التماس دارم از شما
 از آن نفی که شما بر این بجهت و از جانب و سلام مر او خدا جهت
 کند شما را در این و انکه اعلام میکند با معنی احد بر این مصدر به و تفوان
 بر الا فاعله و اسم متعلق به و معیشت که بین الرحمة و العذاب
 و المراد من الله دعا و طلب الرحمة و جمله معترضه بین الفاعل و المفعول
 و هو سلام و ان ناصبه و لانا همه و شعر اخطاب صیغه اینست و احد مفعول
 و با این بیت در عدم عمل کردن است در تفوان از قبیل است خستش
 مصدر به و این در نشر مطلقا کنیاش ندارد و قابلیت لای
 بها امریک لاله و الامن حتی نالاقی محمد
 بر خورده ام اینکه رحم نکنم و این قدر از زمانه که وانه از زخم
 شدن

که استعمال شده مدغم و هو لا کثیر مع موافقه القیاس و کناح
 حسبنا هم فوان بس که حس بعد ما ما تو امین الی
 اعصار این بودیم ما که بنده شینم است را شبا عان که است زنده
 شد است این بعد از آن که مرده بود هر چند از زمان اعصر و اعصر
 علم للرجل و اشعر فاطب علیه و کان من النرقصه و ناسمه و بنی فاعل قلبه
 و هم مفعول اول و فوان بس مفعول ثانی که من یجمع قسم فعله یضفا
 ایبه و المجموع خبر لجان و افضل فاعل یبه متعلق به و ما مصدر به و الجملة
 تبادل المصدر یضاف الیه و للتبعیض و الی در مجرور به متعلق با تو
 و اعصر بنا و مفرد معروض است به این بیت در جواب است به تخفیف
 عدم ادغام و این نیز بنا بر لغت است با برت و الله یقینا لیا سا
 ملا و بهر حال به استجیل و تعظیم نیز خداوند عالمین باشد
 نور از برابر حال کوه که سالم بنی از افان در حالت که بر رها
 از بزرگ و تعظیم میدهد و استند او همه بقیات و اها متعلق
 به و سما حال و الکاف و یرو که استجیل خبره و تعظیم عطف علییه
 و با این بیت در ذکر جمله اسم است که حال واقع است بدون و او
 بختیار و فرغ او بعد از حال مفرد و او و او و او و او و او و او و او
 تو هم عطف جمله بر مفرد میشود و لان

الواو وقع في الاكثر للعطف والجملة كما ليه في الحاقف بغير
 الواو لوقوعها به حال المفرد وهو قوله لما القوم
 لاقتت لدهم عصره وهو يشتمل العيشن بهاي و
 يسبع ليزال نذبه توارفلا في جبره لانه حركات كده ام
 وحال لانه روزگار نده اين كسرت كده كسرت طول زندگي
 اورا از طول عمر اقبليستند و ميشود تو بايغ نشينده و الهزه
 للتو بئخ المناط لم جازمه نري قدر فاعل و ما مفعوله و لايت
 صلته و الهم مبتدا و اعصر خبره و هو فاعل الصفة و هو موصوفه
 و يشتمل فعل و لعيشن فاعله و الجملة صفت لم و عابده محذوف و هو
 الحال و خبر خبره و يسبع عطف عليه و هـ اين بيت در عدم حذف
 الهزه لانه در اين ضرورت شعر است و الا كه حذف و لانه جهت تخفيف
 ادى عين ما له تها باء كلاتا عا له بالتي هات نيز
 بنمايم و بهر چه چشم خود جزيرا كه هرگز نذبه است عيشن و در او حال انه
 هر چه عالمند چيزهاى باطل و عيب اثرهاست لا باطل دار من باب الافعال
 المنكلم وحده و پيشي مفعوله الاول و ما مفعول الثاني و لم تراه صلته
 ما و ضميره عابده الى ما و كلاتا مبتدا و عالم خبره و بالتي هات متعلق به
 و هـ اين بيت و بيت سابق تفاوت ندارد صلاح هل بيت

اولمخبر

او سمعت يباع في الظنح ما قرأ في كلاب نيز
 اصبه بم ابا و يده بشينده شبانه را كه بر كرده پستان خبره را كه
 فرار داده در كادوش از شيروش و صاه بنا و امض بخذف
 الحروف و هم استفهام لانه لظهار و را بيت خبره و فاعل سمعت عطف عليه
 و ال زائده و راع محجور بها متعلق بعل واحد على تشازع و فعل
 و فاعل استمر و الجملة نعت لرايع و في الضرع متعلق به و ما مفعوله
 موصول و فاعل بدل ال حد الراء بال و صلته فر باء الكلاب متعلق
 به و در و في الكلاب ل في الكلاب جمع العليه بضم العين و كون اللدم
 و هم محلب و الجلد و هـ اين بيت در حذف الهزه است از فقر ماضى
 و اين حذف قياس است و استيعاب الرابع بيت با الهزه صريح العين
 سر كود اعلى الهم و سناد و ان به نسخ في اطول حل خبره را كه
 ديده اند كاو و كوشايت بر بندهها از خوف منكه مبادا فرود شوند
 در تو كلاتا از سب پارسان و الفاء للعطف و صريح العين
 و العين سمر و كود خبره و على الاوش و حذف لغو متعلق بر كود و
 لكونه خبر ثانيا و ان بر نسخ تبا و بل المصدر مفعول الا صريح بخذف المضا

۱۸۴ درت

۱۳۶

باصغر استیلاطی البدین
ماؤمیا الجملہ و تزیین اللہ
کما فی العرفۃ لاقفا
وہما الشجر و الذقن

باصغر استیلاطی
کما فی العرفۃ لاقفا
وہما الشجر و الذقن

